

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

„ CESTA K POZNÁNÍ “

Zpracovaný podle RVP ZV

V. verze

Platný od 1. 9. 2016

Číslo jednací: 5/1617 ŠVP ZV

ZÁKLADNÍ ŠKOLA ZÁSMUKY, OKRES KOLÍN
Komenského náměstí 94
281 44 Zásmyky

Obsah

1. Identifikační údaje

2. Charakteristika školy

2. 1. Úplnost a velikost školy, vybavení školy
2. 2. Charakteristika pedagogického sboru
2. 3. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce
2. 4. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3. 1. Zaměření školy
3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie
3. 3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
 3. 3. 1. Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP
- 3.4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných
 3. 4. 1. Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP
- 3.5. Začlenění průřezových témat

4. Učební plán

- 4.1. Tabulace učebního plánu
 - 4.1.1. Poznámky k učebnímu plánu

5. Učební osnovy:

5. 1. Český jazyk
5. 2. Anglický jazyk
5. 3. Německý jazyk
5. 4. Matematika
5. 5. Informatika
5. 6. Prvouka
5. 7. Přírodověda
5. 8. Vlastivěda
5. 9. Dějepis
5. 10. Občanská výchova
5. 11. Fyzika
5. 12. Chemie
5. 13. Přírodopis
5. 14. Zeměpis
5. 15. Hudební výchova
5. 16. Výtvarná výchova
5. 17. Rodinná výchova
5. 18. Tělesná výchova
5. 19. Pracovní činnosti
5. 20. Pracovní vyučování
5. 21. Technické kreslení
5. 22. Finanční gramotnost

6. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6. 1. Pravidla pro hodnocení žáků

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název programu	ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ „CESTA K POZNÁNÍ“
	Základní škola Zásmyky, okres Kolín
Adresa,kontakty	Komenského náměstí 94, 281 44 Zásmyky tel.: 321 796 236, reditelstvi@zs-zasmuky.cz www.zs-zasmuky.cz
Ředitel/ka školy	Mgr. Alena Bernardová (od 1.9.2019) Ing. Mgr. Hana Kovářová (od 1. 7. 2012 do 31.8.2019) Mgr. Václav Zeman (do 8. 2. 2012)
Zástupkyně ředitelky	Zuzana Literová (1.9.2022) Mgr. Hana Pecharová (od 1.9.2019) Mgr. Alena Bernardová (od 1. 8. 2015 do 31.8.2019) Mgr. Eva Poláková (do 31. 7. 2015)
Výchovná poradkyně	Mgr. Milada Šafránková (od 1.9.2022) Mgr. Hana Pecharová (od 1. 9. 2014 do 31.8.2022) Mgr. Milada Šafránková (od 1. 9. 2012 do 31.8.2014) Ing. Hana Kovářová (do 1. 9. 2012)
Metodik prevence	Mgr. Jiří Kašpar (od 1.9.2019) Ing. Hana Kovářová (do 31.8.2019)
Školní družina	Marie Masopustová, Libuše Zemanová, Helena Kloudová
Vedoucí školní jídelny	Miroslava Svobodová
Právní forma	příspěvková organizace
IČO	48 66 59 16
IZO	002 174 758
Identifikátor zařízení	600 045 463
Zřizovatel	Město Zásmyky Komenského náměstí 133, 281 44 Zásmyky tel.:321 796 402
IČO	00 235 954
Zařazení do sítě škol :	27. 3. 1996
Platnost dokumentu :	od 1. 9. 2007 (1. a 6. ročník ZŠ)

Mgr. Alena Bernardová
ředitelka školy

razítko:

2. Charakteristika školy

2.1. Úplnost a velikost školy, vybavení školy

Základní škola Zásmyky je plně organizovaná škola s 1. až 9. ročníkem, která sídlí ve starší dvoupodlažní budově na náměstí. Školní družina je umístěna v samostatné budově v areálu školy, jedno oddělení ŠD působí 2 – 3 hodiny denně v učebně ZŠ. Nejvyšší počet žáků ve škole je stanoven na 480, ve ŠD na 90, ve ŠK na 95 a ve školní jídelně na 600 strávníků od 1.9. 2022

Z celkového počtu žáků je přibližně 50% z obvodu MÚ Zásmyky a zbývající procenta tvoří žáci dojíždějící z okolních obcí pod správou OÚ (Toušice, Dolní Chvatliny, Malotice, Církvice, Skvrňov, Drahodobice, Bečváry, Kořenice, Polní Voděradý. Svoz žáků je zajištěn autobusovou dopravou. Toto je zohledněno při stanovení začátku a konce vyučování ve škole. Žáci jsou zařazeni do tříd prvního a druhého stupně, do tří oddělení školní družiny a do zájmových útvarů školního klubu. V běžných třídách pečujeme o žáky, kteří potřebují poskytování podpůrných opatření 1. – 3. stupně a dále o žáky s tělesným postižením, pro které je v budově školy postaven výtah a zajištěn bezbariérový přístup do místností (využívají též žáci s akutním pohybovým problémem a žáci po úrazu), zřízení bezbariérových toalet v přízemí.

Prostředí pro výuku splňuje hygienické požadavky, které jsou kladeny na provoz školy. Vyučování probíhá ve 20 učebnách, z nichž některé jsou upraveny jako odborné (hudební výchova, fyzika a chemie, přírodopis, jazyková učebna, 1 učebna s počítači připojenými k internetu, cvičná kuchyň a dílna pro žáky) a některé jsou využívány při hodinách, kdy jsou třídy děleny (cizí jazyky, český jazyk a matematiku početnějších tříd). Učebny jsou průběžně vybavovány moderní technikou a novým nábytkem. Pro výuku předmětů jsou k dispozici pracovní vybavené didaktickou technikou. Tělesná výchova je vyučována ve školní tělocvičně, na školním hřišti a travnatém dvoře a využívána jsou i zařízení TJ Sokol Zásmyky. Pracovní vyučování je vyučováno v dílně pro žáky s 22 pracovními místy, ve cvičné kuchyni a na zahradě se záhony, skleníkem, ovocným sadem, hmyzím hotelem, skalkou, bylinkovým záhonem a jezírkiem. Při práci žáků v zájmových útvarech (kroužcích) jsou využívány odborné pracovní, sbírky kabinetů, keramická dílna, počítače s připojením k internetu, počítačové programy zakoupené školou, interaktivní tabule, tělocvična. Žáci školy se účastní soutěží dle svých zájmů.

Všichni žáci jsou vybaveni vhodnými učebnicemi. Kabinety a učitelská knihovna obsahují pomůcky, odbornou literaturu, pomocné knihy, encyklopedie, příručky a slovníky. Fond pomůcek školy se plánovitě doplňuje a obměňuje.

K odpočinku mohou žáci využívat travnatý školní dvůr, vybavený stoly pro stolní tenis a koši na basketbal. Další možnost sportovního vyžití mají žáci na volně přístupném školním hřišti. Ve škole mají žáci zajištěn pitný režim s možností zakoupení nápojů z automatu (nabídka nápojů odpovídá požadavkům zdravé výživy). Dlouhodobě je škola zapojena do projektu „Ovoce a zelenina do škol“ a do projektu „Mléko do škol“.

Žáci jsou vedeni ke třídění odpadů, zejména plastů a papíru. Ve všech vyučovacích prostorách i ve školní družině jsou umístěny koše na tříděný odpad, na chodbách školy jsou umístěny kontejnery pro třídění nápojových kartonů, opakovaně během roku probíhají celoškolské sběrové akce.

Organizačně je provedeno rozdělení na 4 pracoviště : ZŠ, ŠD, ŠJ a DČ (doplňková činnost). V rámci doplňkové činnosti vaříme obědy pro veřejnost a pronajímáme půdní prostory pro telekomunikační činnost, příležitostně pronajímáme tělocvičnu pro sportovní aktivity organizované pro žáky mimoškolními subjekty.

Získané finanční prostředky využíváme na modernizaci školy. Ve všech třídách jsou k dispozici interaktivní tabule, proběhla též obnova starých tabulí za nové s kvalitním magnetickým povrchem a pylonovým pojezdem. Pro výzdobu školních prostor jsou využívány žákovské práce, jejich pravidelné obměňování umocňují estetické působení celého školního prostředí.

Žáci jsou vybaveni vhodnými učebnicemi. Gramatické tabule pro český jazyk, nástěnné mapy pro anglický a německý jazyk jsou nové, byly dokoupeny nástěnné mapy pro finanční gramotnost, zeměpis, přírodopis. Fond pomůcek školy se plánovitě doplňuje a obměňuje na základě doporučení předmětových komisí. Ve škole máme nyní 15 interaktivních tabulí a 1 počítačovou učebnu. Tři oddělení školní družiny mají v budově školy (jedno oddělení) a v budově Zahradní 470 (dvě oddělení) vlastní účelově zařízené herny s tematicky zaměřenými hracími kouty, kobercem pro činnost se stavebnicemi na zemi. Prostory jsou podnětné pro dětské volnočasové aktivity. Pro výzdobu jsou využity především aktuální výtvarné práce dětí. Pro pobyt venku se využívá školní zahrada, školní hřiště a dětské hřiště s několika herními prvky. Oddělení mohou využívat i počítačovou učebnu a další prostory školy. Školní družina je vybavena zejména pro výtvarné a pohybové aktivity.

Vzhled školy a její vybavení odpovídá bezpečnostním a hygienickým požadavkům. Materiální vybavení je postupně obměňováno- žákovské lavice, židle, stoly a židle ve školní družině, nové tabule ve třídách, didaktické pomůcky. Žáci mají přístup k internetu ve všech učebnách. Každý vyučující má k dispozici školní notebook. Postupně je obnovován fond učebnic. Byl pořízen balicí stroj na učebnice. Pro činnost pedagogů slouží 4 kopírovací stroje. Požadavky vyučujících na materiální vybavení jsou plněny průběžně. Všechny nákupy podléhají písemnému povolení ředitelky školy.

2.2. Charakteristika pedagogického sboru

Počet žáků k 1.9. 2022: 360 *maximální kapacita 480*

Počet žáků ve školní družině: 90 *maximální kapacita školní družiny 90*

Počet oddělení školní družiny: 3

Počet pedagogických zaměstnanců: (učitelé, asistentky pedagoga, vychovatelky školní družiny)

Počet nepedagogických zaměstnanců: 10

Počet strážníků od 1.9. 2022 navýšena kapacita na 600

Charakteristika pedagogického sboru (velikost sboru, kvalifikovanost)

Věkový průměr pedagogického sboru je cca 50 let.

Při výběru pracovníků je upozorňováno na značnou psychickou i časovou náročnost, kterou přináší profese učitele.

Po mateřské dovolené nastoupila paní učitelka, která je plně kvalifikovaná.

Pedagogičtí pracovníci se pravidelně vzdělávají v rámci DVPP. Vzdělávání je zaměřeno zejména na inkluzivní vzdělávání, čtenářskou gramotnost, finanční gramotnost, formativní hodnocení,

Na škole pracoval speciální pedagog placený z programu OPV VV- „Šablony II“. Do šesti tříd je přidělen asistent pedagoga.

Výchovný poradce, metodik ICT splňují kvalifikační požadavky pro výkon své funkce. Koordinátor ŠVP studuje v kalendářním roce 2022-2023 Studium pro koordinátory ŠVP.

Učitelé s rozšířenou kvalifikací :

výchovné poradenství	3 (funkci vykonává 1)
prevence sociálně patologických jevů	1
korektivní metody vývojových poruch učení	10
zdravotní tělesná výchova	1
psychopedie	1

2.3. Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce

Škola se zapojuje do dlouhodobých projektů, které pomáhají připravit žáky na praktický život a podporují rozvoj jejich gramotností.

Dlouhodobě běží spolupráce se ZUŠ Sedlčany a farností Uhlířské Janovice, jejímž cílem je oživení kláštera v Zásmykách. Jde o rozsáhlé výstavy na dané téma s doprovodným programem – podílí se celá škola.

V minulých letech jsme spolupracovali v projektu Cestou přírodovědných a technických oborů napříč Středočeským krajem se SOŠ a SOU stavebním v Kolíně – šlo zejména o podporu zájmu žáků o řemeslné obory.

Dalšími rozsáhlejšími projekty, které ve škole proběhly, probíhají nebo se plánují je Bezpečnostní inspekce (žáci monitorují situaci na přechodech pro chodce a navrhují případné změny), Alej příběhů (nová cesta Zásmyky – Sobočice, vysazení nových stromků, doplněných obrázky dětí s jejich příběhy), Soubor čtenářů (Rosteme s knihou – podpora zájmu o literaturu a čtenářské gramotnosti).

Mezinárodní spolupráce byla nabídnuta základní škole ve Skotsku (dopisování dětí v angličtině a výměna informací), ke konečné dohodě nedošlo (obavy skotské strany předat nám kontakty dětí kvůli zhoršené bezpečnostní situaci v Evropě).

2.4. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Škola spolupracuje s následujícími organizacemi: MÚ Zásmyky, Školská rada, PPP Kolín, TJ Sokol Zásmyky, Městská knihovna, MŠ Zásmyky, ZŠ Bečváry, ZŠ Kouřim, Myslivecká jednota, Rybářský svaz Zásmyky, Dětský lékař, Policie ČR a Oddělení sociálně – právní ochrany dětí

2.5. Školní družina

Účastníkem družiny je žák 1. až 4. ročníku ZŠ Zásmyky, přednost mají žáci 1. a 2. ročníku, pokud je překročena kapacita družiny.

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy

1. Poskytovat základní vzdělávání zaměřené na vědomosti a dovednosti žáků.
2. Učit žáky pracovat ve skupině a učit je hodnotit svůj výkon a výkon spolužáků.
3. Zaměřit se na vytváření a prohlubování etických hodnot u žáků.
4. vést žáky k asertivnímu způsobu chování.
5. Naučit žáky komunikovat v mateřském i v cizím jazyce a vybavit je počítačovou gramotností.
6. Pomoc žákům se speciálními vzdělávacími a zdravotními potřebami.
7. Nabídnout žákům vyžití v mimoškolní zájmové činnosti

3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- vedeme žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení
- na praktických příkladech vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení
- podporujeme samostatnost a tvořivost
- podporujeme přijatelné způsoby dosažení cíle
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti
- ve výuce se zaměřujeme na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání
- ve výuce zřetelně rozlišujeme základní učivo a učivo rozšiřující (doplňující)
- učíme žáky vyhledávat i zpracovávat potřebné informace v literatuře a na internetu
- ve všech vyučovacích předmětech podporujeme používání výpočetní techniky s programovým vybavením
- umožňuje žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- na začátku hodiny žáky seznámíme s vyučovacím cílem a s žáky zhodnotíme jeho dosažení
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi
- motivujeme k učení – význam pro život
- při hodnocení používáme individuální přístup
- učíme práci s chybou

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- učíme žáky nebát se problémů
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky problémy řešit
- na modelových příkladech ve svých předmětech naučíme žáky algoritmu řešení problémů
- podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému
- podporujeme i netradiční způsoby řešení problémů
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů
- v rámci svých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet
- ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají
- zadáváme žákům splnitelné úkoly

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- prioritně se zaměřujeme na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích
- podporujeme různé formy komunikace v rámci Evropy i světa
- klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- ve všech vyučovacích předmětech podporujeme používání výpočetní techniky s programovým vybavením
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- podporujeme kritiku a sebekritiku
- učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web)
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými

- lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v rádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod. a umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- učíme žáky „asertivnímu chování“ a nonverbální komunikaci“

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku
- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu i svoji práci v týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině
- učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žák (mezi žáky a učiteli)
- důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli

KOMPETENCE OBČANSKÉ

vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých

- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
- netolerujeme sociálně patologické projevy (drogy, kouření ve škole, šikana, kriminalita mládeže
- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
- netolerujeme nekamarádkské chování a odmítnutí požadované pomoci
- netolerujeme žádnou podobu podpory výše uvedených negativních jevů
- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy

- vedeme žáky k sebeúctě k druhým lidem
- na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.
- v rámci svých předmětů, v třídnických hodinách i na mimoškolních akcích upevňujeme pozitivní formy chování žáků
- neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření
- využíváme pomoci a zkušeností odborníků – výchovných poradců, PPP, OPD, policie
- rozumně a zodpovědně využíváme dostupných prostředků výchovných opatření- s ohledem na jejich účinnost
- kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního potrestání nepřipouštíme
- jakoukoliv formu agrese žáka na učitele nebereme osobně, ale jako útok na roli učitele
- problémy řešíme věcně, rozumně, spravedlivě, vždy bez emocí a osobní zášti
- při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv
- v rámci svých předmětů a své působnosti seznamujeme žáky s platnými právními normami v závislosti na jejich rozumové úrovni
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí
- nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- v hodnocení žáků uplatňujeme prvky pozitivní motivace
- jsme vždy připraveni žákům pomoci při řešení jejich problémů

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků
- seznamujeme žáky s platnými BOZP předpisy v závislosti na jejich rozumové úrovni
- vedeme žáky k pravidelné přípravě na výuku (vědomosti, pomůcky, domácí úkoly)

- zdůrazňujeme význam pravidelné školní docházky
k vytváření pracovních návyků

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

Žáci se SVP mají zákonné právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření (PO), která by jim měla pomoci naplnit jejich vzdělávací potenciál. Jde o soubor opatření organizačních, personálních a vzdělávacích. Zákon stanoví 5 stupňů PO. První stupeň identifikuje, navrhuje, realizuje a vyhodnocuje škola – pro žáka je vypracován plán pedagogické podpory (PLPP). Pokud tato opatření nestačí, kontaktuje škola se souhlasem zákonného zástupce a jeho prostřednictvím školské poradenské zařízení (ŠPZ), tedy pedagogicko-psychologickou poradnu (PPP) nebo speciálně-pedagogické centrum (SPC). ŠPZ provede vyšetření SVP žáka a ve své zprávě a doporučení může žákovi přiznat PO vyššího stupně, škola pak na základě těchto doporučení vypracovává pro žáka individuální vzdělávací plán (IVP).

Plán pedagogické podpory (PLPP) zpracovává škola pro žáka od prvního stupně podpůrných opatření a to na základě potřeb úprav ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu. S PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující. Obsahuje popis obtíží žáka, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení ŠPZ poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě PLPP.

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává škola pro žáka od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP). Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. IVP je vyhodnocován dvakrát ročně.

3.3.1 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. Výchovný poradce zajistí dále písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn, podpisem zákonného zástupce žáka je opatřen i vlastní IVP. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 3 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavní IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven

nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory výchovného poradce, odborníků školských poradenských zařízení a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

- **Pravidla pro zapojení dalších subjektů** do systému vzdělávání žáků se SVP: Při vzdělávání žáků se specifickým zdravotním problémem spolupracuje škola s odbornými lékaři a institucemi, které svými doporučeními mohou pomoci přizpůsobit PO konkrétnímu žákovi „na míru.“
- **Zodpovědné osoby** a jejich role v systému péče o žáky se SVP: Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením a koordinuje i metodicky vede práci pedagogů tak, aby poskytovaná PO byla co nejúčinnější. Zodpovědní jsou dále všichni učitelé, kteří tvoří PLPP nebo IVP daného žáka a vyučují žáka v souladu se stanovenými PO.
- **Specifikace provádění podpůrných opatření** a úprav vzdělávacího procesu žáků se SVP: Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:
 - a) v oblasti metod výuky:
 - respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
 - metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
 - důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
 - respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů
 - b) v oblasti organizace výuky:
 - střídání forem a činností během výuky
 - u mladších žáků využívání skupinové výuky
 - postupný přechod k systému kooperativní výuky
 - v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

Škola má bezbariérový přístup a je vybavena výtahem.

Pedagogové jsou pravidelně vzděláváni v problematice práce se žáky se SVP.

Snažíme se nabízet pozitivní a vstřícné školní prostředí.

Důraz klademe na spolupráci s rodiči.

3.4. Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným i mimořádně nadaným žákům se snažíme vytvářet dostatečně podnětné prostředí a podmínky pro rozvoj jejich nadání. Vedeme je také k rovnému přístupu k méně nadaným žákům, k toleranci a ochotě pomáhat slabším.

3.4.1. Pravidla a průběhu tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP nadaného žáka a IVP mimořádně nadaného žáka

PLPP nadaného žáka sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. PLPP je školou pravidelně vyhodnocován, aby poskytovaná opatření byla co nejúčinnější.

IVP mimořádně nadaného žáka (zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí ŠPZ ve spolupráci se školou) sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Podpisem zákonného zástupce je opatřen i vlastní IVP. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavování IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

- **Zodpovědné osoby** a jejich role v systému péče o nadané a mimořádně nadané žáky: Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením a koordinuje i metodicky vede práci pedagogů tak, aby poskytovaná opatření byla co nejúčinnější. Zodpovědní jsou dále všichni učitelé, kteří tvoří PLPP nebo IVP daného žáka a všichni vyučují žáka.
- **Pravidla pro zapojení dalších subjektů** do systému péče o nadané a mimořádně nadané žáky: Při vzdělávání nadaných či mimořádně nadaných žáků naše škola spolupracuje s Pedagogickou fakultou UK Praha (případně s dalšími vysokými školami), jejichž pracovníci poskytují škole konzultace podle potřeby. V případě specifického nadání žáka (sportovního, uměleckého apod.) bude škola oslovovat další odborníky. Pedagogové naší školy se vzdělávají v této problematice v rámci jejich DVPP.

- **Specifikace provádění podpůrných opatření** a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků jakými jsou například:
 - předčasný nástup dítěte ke školní docházce;
 - účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole;
 - občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty;
 - obohacování vzdělávacího obsahu;
 - zadávání specifických úkolů, projektů;
 - příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol;
 - individuální konzultace s vyučujícími;
 - nabídka nepovinných zájmových aktivit.

3.5. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata s tematickými okruhy jsou integrována ve vyučovacích hodinách jednotlivých předmětů. Jejich plnění v rámci ŠVP je přehledně dokumentováno v uvedených tabulkách.

Průřezová témata a jejich okruhy

A. Osobnostní a sociální výchova

- okruhy : a) Osobnostní rozvoj
 b) Sociální rozvoj
 c) Morální rozvoj

Co je osobnostní a sociální výchova

Osobnostní a sociální výchova (OSV) rozvíjí praktické dovednosti, které žáci mohou využít v běžném životě. Jejím cílem je, aby si žák vytvářel dobrý vztah k sobě samému i k ostatním lidem, aby získal dovednosti potřebné ke zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Je zaměřena na osobnost žáka, na konkrétní žakovskou skupinu, na vztah mezi žákem a učitelem i na některé situace každodenního života. Všudypřítomnost předmětu učiva (žáka) umožňuje uplatnit OSV prakticky ve všech školních aktivitách. Osobnostní a sociální výchova je blízká tématům Jazyková komunikace a Vnitřní svět člověka. Pracuje s pojmy sebepoznání, sebepojetí, seberegulace, podobnost a odlišnost lidí, mezilidské vztahy a zásady lidského soužití, osobní rozvoj, spolupráce a komunikace v týmu.

B. Výchova demokratického občana

- okruhy : a) Občanská společnost a škola
 b) Občanská společnost a stát

- c) **Formy participace občanů v politickém životě**
- d) **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**

Co je výchova demokratického občana

Výchova demokratického občana (VDO) kultivuje hodnoty spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti. Rozvíjí dovednosti potřebné pro plnohodnotný občanský život, aktivní postoj k životu ve společnosti. Žák si má osvojit základní úroveň občanské gramotnosti, aby se dokázal orientovat v otevřené pluralitní společnosti a participoval na ní, aby dokázal konstruktivně a demokraticky řešit problémy, jednat s ohledem na zájem celku a s vědomím svých práv a povinností, uplatňovat zásady slušné komunikace. VDO má blízko zejména ke vzdělávací oblasti Člověk a společnost a také

ke vzdělávacím oblastem a tématům zaměřeným na vztah žáka k sobě samému i k ostatním, na okolní prostředí. VDO lze ve škole uplatňovat při vytváření celkového klimatu školy, demokratické atmosféry třídy i partnerských vztahů mezi učiteli a žáky. Žáci si mohou sami na sobě ověřit význam dodržování pravidel i vlastní roli vytváření pravidel nových.

B. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- okruhy :
- a) **Evropa a svět nás zajímá**
 - b) **Objevujeme Evropu a svět**
 - c) **Jsme Evropané**

Co je Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS) akceptuje vazby jednotlivce a lokálního společenství na Evropu a svět. Vede žáky k pochopení vnitřní propojenosti světa, objasňuje vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování i jednání. Podporou globálního myšlení směřuje k překonávání předsudků a stereotypů. Vede k porozumění souvislostí mezi děním ve světě a možnostmi, které jim tento prostor poskytuje v občanském, profesním i osobním životě. Podporuje hodnoty humanismu a svobody. Příležitostí k realizaci tématu poskytuje na 1. stupni zejména vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, na 2. stupni Člověk a společnost. Široké možnosti poskytuje obor Výchova k občanství, v jehož obsahu průřezové téma zdůrazňuje sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi. Cizí jazyky a informační a komunikační technologie se v rámci Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech uplatní při získávání informací o světě nebo při práci v mezinárodních projektech.

D. Multikulturní výchova

- okruhy :
- a) **Kulturní rozdíly**
 - b) **Lidské vztahy**
 - c) **Etnický původ**
 - d) **Multikulturalita**
 - e) **Princip sociálního smíru a solidarity**

Co je Multikulturní výchova

Multikulturní výchova (MuV) v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí a hodnotami různých kultur a zároveň si uvědomovat svoji kulturní identitu. Toto poznávání by mělo vést k porozumění odlišným kulturám. Multikulturní výchova rozvíjí smysl pro

spravedlnost, solidaritu a toleranci. Specifické je, že se hluboce dotýká mezilidských vztahů ve škole, mezi školou a místní komunitou. Prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Šíře vazeb na tyto oblasti je dána především tím, že v centru pozornosti MuV jsou vzájemné vztahy mezi příslušníky různých společenských skupin. Své uplatnění může najít i v matematice (například při výuce desítkové soustavy lze zmínit šestnáctkovou soustavu Eskymáků a diskutovat o tom, proč ji používají). Efektivita MuV spočívá především na projektech a prožitkových aktivitách.

E. Environmentální výchova

- okruhy :**
- a) Ekosystémy
 - b) Základní podmínky života
 - c) Lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - d) Vztah člověka k prostředí

Co je Environmentální výchova

Environmentální výchova (EV) přispívá ke vnímání života jako nejvyšší hodnoty a k citlivému přístupu k přírodě a krajině. Umožňuje poznávat komplexnost vztahů mezi člověkem a životním prostředím a seznamuje s principy trvale udržitelného rozvoje společnosti. Rozvíjí osobnost žáka jak po stránce racionální, tak po stránce emocionální a volně aktivní. Pochopení vztahů a souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a mezi současným jednáním a budoucností by mělo být v EV doplněno rozvíjením odpovědnosti žáků. Žáci by měli být vedeni k aktivní účasti na řešení problémů životního prostředí na úrovni místní, regionální i mezinárodní. EV učí žáka komunikovat, vyjadřovat vlastní názory a zdůvodňovat je. Široké možnosti uplatnění průřezového tématu nabízejí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a společnost, Člověk a zdraví i Člověk a svět práce. EV lze propojit i s oblastmi Informační a komunikační technologie, Jazyk a jazyková komunikace, Matematika její aplikace i Umění a kultura.

F. Mediální výchova

- Okruhy :**
- a) Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
 - b) Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
 - c) Stavba mediálních sdělení
 - d) Vnímání autora mediálních sdělení
 - e) Fungování a vliv médií ve společnosti
 - f) Tvorba mediálního sdělení
 - g) Práce v realizačním týmu

Co je mediální výchova

Mediální výchova (MeV) má žákům zprostředkovat poznatky o fungování a společenské roli médií a rozvíjet dovednosti, které podporují nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Naučí ho základům mediální gramotnosti, což je především schopnost analyzovat nabízená sdělení i využít jejich podněty. Žák tak bude vědět, že ne každé mediální sdělení je věrným zprostředkováním událostí nebo realistickým obrazem člověka a že obraz události bez kontextu nemůže být ničím jiným než konstrukcí. Bude si vědom toho, že autor mediálního sdělení je člověk s určitými zájmy a že média ve svých sděleních pozměňují obraz reality, ať už záměrně nebo nezáměrně. Mediální kultura má nejbližší k oblastem Člověk a společnost, Jazyk a jazyková komunikace, Umění a kultura a vztahuje se i k oblasti Informační a komunikační technologie. Otázky sílící intenzity mediálně vytvářených emocí (neustálé zobrazování násilí) nebo odcizování člověka a okolního světa (důsledek permanentního zprostředkovávání světa médií) jsou příležitostí integrace Mediální kultury s Osobnostní a sociální výchovou.

A. Osobnostní a sociální výchova - OSV									
	1.stupeň					2.stupeň			
Název tématického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
a) <i>Osobnostní rozvoj</i>	Čj	Čj	Čj						Tv
b) <i>Sociální rozvoj</i>	Prv						Aj, Nj		
c) <i>Morální rozvoj</i>		Prv				Rv			

B. Výchova demokratického občana - VDO									
	1.stupeň					2.stupeň			
Název tématického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
a) <i>Občanská společnost a škola</i>				VI					Ov
b) <i>Občan, občanská společnost a stát</i>				VI					Ov
c) <i>Formy participace občanů v politic. životě</i>				VI		Ov			

d) <i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i>				VI		Ov			
--	--	--	--	----	--	----	--	--	--

C. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - VMEGS

Název tématického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
a) <i>Evropa a svět nás zajímá</i>				VI			Aj, Nj		
b) <i>Objevujeme Evropu a svět</i>				VI			Z		
c) <i>Jsme Evropané</i>				VI					D

D. Multikulturní výchova MuV

Název tématického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
a) <i>Kulturní rozdíly</i>				Aj				Hv	
b) <i>Lidské vztahy</i>					Přv		Tv		
c) <i>Etnický původ</i>					Přv				D

d) <i>Multikulturalita</i>						Aj			Aj, Nj
e) <i>Princip sociálního smíru a solidarity</i>						Přv	Ov		

D. Environmentální výchova - EV

Název tématického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
a) <i>Ekosystémy</i>				Přv	Přv	Př			
b) <i>Základní podmínky života</i>			Prv			Př		F	F
c) <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>					Přv			CH	CH
d) <i>Vztah člověka k prostředí</i>			Prv				Př	CH	CH

F. Mediální výchova - MeV

Název tématického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
a) <i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i>					Čj				Čj

b) <i>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i>				Čj		Čj			
c) <i>Stavba mediálních sdělení</i>						Čj			

d) <i>Vnímání autora mediálních sdělení</i>									Čj
e) <i>Fungování a vliv médií ve společnosti</i>				Čj					Čj
f) <i>Tvorba mediálního sdělení</i>					Čj, Inf	Inf			Čj
g) <i>Práce v realizačním týmu</i>								Čj	Čj

G. Etická výchova

Základní témata:

Mezilidské vztahy a komunikace

Důstojnost lidské osoby, pozitivní sebehodnocení

Kreativita a iniciativa, řešení problémů

City, komunikace

Interpersonální a sociální empatie

Asertivita, zvládnutí agresivity, sebeovládání, řešení konfliktů

Reálné pozitivní vzory

Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství

Solidarita, sociální problémy

Výuka etické výchovy je pojata celostně, probíhá ve všech předmětech a všech výukových i výchovných situacích. Prvky etické výchovy jsou včleněny do programu turistického kurzu nabízeného žákům 2. stupně. Zařazení konkrétního učiva/témat je uvedeno v kapitole 4.1 Poznámky k učebnímu plánu.

Učitelé mají k dispozici pracovní listy pro žáky.

H. Obrana státu

Obsah přípravy občanů k obraně státu je začleněn do vzdělávacích oblastí „Člověk a jeho svět“ a „Člověk a společnost“

4. UČEBNÍ PLÁN

Učební plán Školního vzdělávacího programu vychází z učebního plánu RVP ZV. V tomto plánu jsou stanoveny minimální časové dotace. V našem učebním plánu jsme tyto dotace respektovali.

Přehled učebního plánu pro 1. a 2. stupeň podle předmětů a vyučovaných hodin je zpracován do přehledné tabulky s výrazným oddělením. Další 2 tabulky obsahují počty hodin učebního plánu podle oblastí a oborů RVP ZV v jednotlivých předmětech 1. a 2. stupně.

4. 1. Poznámky k učebnímu plánu

Učivo doplňujícího vzdělávacího oboru *Etická výchova* je integrováno na 1. stupni do předmětů : *Český jazyk, Prvouka a Vlastivěda a Výtvarná výchova*. Na 2. stupni je integrace v těchto předmětech:

Český jazyk, Přírodopis, Občanská výchova, Rodinná výchova a Výtvarná výchova.

Učivo doplňujícího vzdělávacího oboru *Dramatická výchova* je integrováno v předmětech *Český jazyk, Anglický jazyk a Německý jazyk* na 1. nebo 2. stupni.

Do vyučovacího předmětu *Tělesná výchova* je na 1. stupni ve 2. a 3. ročníku zařazena výuka plavání (20 vyučovacích hodin) a na 2. stupni týdenní lyžařský výcvik a turistický kurz s prvky etické výchovy (není organizováno každoročně, každý žák má možnost se v průběhu 2. stupně alespoň jednou zúčastnit lyžařského výcviku i turistického kurzu).

Celková disponibilní časová dotace v rozsahu 34 hodin je využita na 1. a 2. stupni takto :

- 30 hodin je použito na posílení jednotlivých povinných vzdělávacích oblastí nad rámec vymezené minimální časové dotace
- 4 hodiny jsou využity na realizaci dalších volitelných vzdělávacích oborů (v 6. až 9. ročníku), které vycházejí z cílů základního vzdělávání.

Celkové využití disponibilní časové dotace je zřehledněno v tabulaci učebních plánů pro 1. a 2. stupeň.

Volitelné předměty jsou nabízeny pro skupiny žáků 6. až 9. ročníku.

Výstupy a učivo volitelných předmětů vychází z učebních osnov jednotlivých předmětů. Základní učivo upevňují a prohlubují. Umožňují specializaci žáka a akceptují jeho osobní zaměření.

Vzdělávací oblast	Volitelný předmět	6. r	7. r	8. r	9. r	počet hodin
Člověk a svět práce	Pracovní vyučování	1	1	1*		2
Matematika a její aplikace	Technické kreslení			1*		1
	Finanční gramotnost				1	1

celková časová dotace		1	1	1	1	4

Vzdělávací obor Další cizí jazyk je do školního roku 2013/2014 realizován od 7. ročníku do 9. ročníku ve volitelném předmětu *Německý jazyk* jako doplňující vzdělávací obor. Od školního roku 2013/2014 je Další cizí jazyk realizován od 7. ročníku v předmětu *Německý jazyk* jako součást vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Předmět *Pracovní vyučování* je od 7. ročníku do 9. ročníku členěn na skupiny, které se tvoří podle zájmů žáků (profesionální orientace) .

V 6. ročníku je předmět zaměřen na Pěstitelství a Dílny.

V 7. ročníku je možná volba mezi Vařením a Technickými pracemi, v 8. ročníku si žáci volí mezi Technické práce a v 9. ročníku mají žáci Finanční gramotnost.

Volitelné předměty ve všech ročnících se nemusí svou skladbou každoročně shodovat, ale jejich volba záleží na personálních možnostech školy a na paralelnosti tříd.

Do předmětu *Přírodopis* a *Zeměpis* byla vložena problematika Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí.

Do vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* v předmětu *Rodinná výchova* byla začleněna sexuální výchova, dopravní výchova a problematika Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí.

Do vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* a do vzdělávacího oboru *Výchova k občanství* v předmětu *Občanská výchova* byla vložena problematika Finanční gramotnosti, Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, korupce a obrany státu.

Vzdělávací oblast : **Jazyk a jazyková komunikace**

Vzdělávací obor : **Český jazyk a literatura**

5.1. ČESKÝ JAZYK a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 1.ročník

2.ročník

3.ročník

4.ročník

5.ročník

6.ročník

7.ročník

8.ročník

9.ročník

5.1. ČESKÝ JAZYK (1.stupeň) ČESKÝ JAZYK A LITERATURA (2.stupeň)

(dále uváděno pod společným názvem Český jazyk)

Charakteristika vyučovacího předmětu Český jazyk

Vyučovací předmět *Český jazyk* vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vést žáka k získávání dobré úrovně jazykové kultury a mateřského jazyka, které patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání, a vybavit žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznání. Dále vytvořit předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama. Tento předmět je rozšířen o doplňující vzdělávací obor **Etická výchova (EV)**.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Český jazyk* má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří specifických složek: **Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova, Literární a dramatická výchova**. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Tyto výchovy doplňuje **Etická výchova**.

V **Komunikační a slohové výchově** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V **Jazykové výchově** žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Cílem je naučit žáky jasně, přehledně a srozumitelně se vyjadřovat ústně i písemně, komunikovat s okolním světem. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základem srozumitelného vyjadřování.

Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. *Český jazyk* je jednak nástrojem získávání informací, ale i předmětem poznávání.

V **Literární a Dramatické výchově** žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky. V dnešní době je schopnost čtení s porozuměním velice důležitá pro uplatnění v budoucím profesním životě. Proto hodiny literární výchovy podporují čtenářskou gramotnost. Žáci jsou jednotlivými aktivitami vedeni ke schopnosti porozumět psanému textu, přemýšlet o něm a používat jej k dosahování určitých cílů, k rozvoji vlastních schopností a vědomostí. Literární výchova má za cíl humanizaci žákovy osobnosti, rozvíjení jeho citů, pochopení mezilidských vztahů, rozpoznání dobra a zla, rozvoj estetického citění. Poznatky a prožitky z četby mohou pozitivně ovlivnit žákovy postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jeho duchovní život.

Vyučující českého jazyka a literatury se snaží u žáků rozvíjet vědomě čtenářství, vytvářet kladný vztah k vlastní četbě a motivovat k celoživotnímu vzdělávání.

Na 1. stupni je naším prvořadým cílem vytvořit žákům vzdělávací nástroje – čtení a psaní. Přitom klademe důraz na čtení s porozuměním. Žáci, kteří nastupují do školy, se již dokážou česky dorozumět. Snažíme se proto tuto jejich dovednost dále rozvíjet, obohacovat jejich slovní zásobu a seznamovat je se spisovnou podobou českého jazyka. Výuku gramatiky chápeme nikoliv jako cíl, ale jako cestu, jak díky poznání struktury jazyka rozvíjet komunikační dovednosti.

Čtenářskou gramotnost rozvíjíme v hodinách čtení a literatury postupně. Již od druhého ročníku začínáme s čtenářskými deníky a referáty o četbě, ve vyšších třídách i referáty o spisovatelích. Vyučující motivuje žáky tipy na vhodnou četbu a všem dětem umožňuje poskytnutím osnovy pro zpracování referátu zažít pocit úspěchu. S přibývajícimi čtenářskými kompetencemi se postupně zvyšují i nároky. V rámci hodin vyučující používají metody RWCT (čtením a psaním ke kritickému myšlení), využívají čtení s předvídáním, podvojný deník, ilustrace. Vzkazy spisovateli, hlavním hrdinům textu, komentář k určitým pasážím, dramatizace i následné volné psaní.

Na 2. stupni je naším hlavním cílem vést žáky cestou rozvoje jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování k přesnému a logickému myšlení, prohlubovat jejich obecné intelektové dovednosti. Literární učivo se zde již stává nástrojem tvořivé interpretace a produkce vlastních textů. Žáci se učí vybírat vhodné jazykové prostředky.

Žáci se zapojují také do různých čtenářských projektů- například Čtení pomáhá. Soubor čtenářů na republikové úrovni či na regionální- vlastní tvorbou (básně, krátké texty různých slohových útvarů) přispívají k aktuálním projektům pořádaných místními občanskými sdruženími.

Vyučovací předmět *Český jazyk* se vyučuje v 1. až 9. ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídajícími učebnímu plánu. V 1. až 5. ročníku celkem 42 hodin, v 6. až 9. ročníku celkem 18 hodin týdně.

Výuka je organizována zpravidla v budově školy ve třídách, někdy v učebnách informatiky, neboť se využívá všech dostupných výukových programů, multimediálních zařízení a různých organizačních forem práce. Filmová a divadelní představení se realizují mimo budovu školy. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy knihovny, besedy o spisovatelích a jejich díle, práce s knihou, časopisy, jazykovými příručkami, encyklopediemi a texty na internetu. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních dovedností, tomu je podřízena i výuka gramatiky.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Český jazyk

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání, připravujeme je na celoživotní učení.
- Ve výuce rozlišujeme základní učivo a učivo rozšiřující.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře, výukových programech na počítači a na internetu.
- Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním.
- Žáky vedeme k sebehodnocení.
- Individuálním přístupem maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch.
- Žáci se zúčastňují různých soutěží a olympiád.

Kompetence k řešení problémů

- Na modelových příkladech naučíme žáky řešení problémů s využitím dramatické výchovy.
- Výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit.
- Ve vhodných oblastech vzdělávání používáme netradiční úlohy (Kalibro, Scio).
- Při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života.
- Žáci si postupně zdokonalují kompetenci práce s informacemi ze všech možných zdrojů (ústních, tištěných mediálních a počítačových, včetně internetu), aby je uměli vyhledávat, třdit a vhodným způsobem využívat.
- Žáci jsou vedeni úměrně věku k používání internetu.
- Podle svých schopností a dovedností se zapojují do soutěží.
- Starší žáci připravují různé aktivity pro mladší (divadlo).

Kompetence komunikativní

- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty a zároveň poslouchali názor druhých.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své myšlenky a názory (třídní kronika, časopis, rozhlasové vysílání).
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci svojí osoby a školy.

Kompetence sociální a personální

- Učíme žáky pracovat v týmech (skupinách), učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.

Kompetence občanské

- Školní řád navazuje na pravidla chování vytvořená ve třídách.
- Na modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- Netolerujeme agresivní, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
- Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, vedeme žáky k adaptaci na nové podmínky.

- Různými formami (film, kniha, beseda) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o podobě jejich budoucího povolání.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura

1. stupeň

1) KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posoudí úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpozná manipulativní komunikaci v masmédiích, zejména v reklamě
- zvolí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji používá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti

Učivo

čtení – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako

zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)

naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)

mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci, komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)

písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka, oznámení, zpráva, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (přihláška, dotazník), vypravování

2) JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souhradná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých, měkkých a obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně,
- ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen
- osob, zvířat a místních pojmenování

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova víceznačná
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu, doplní interpunkci, oslovení, několikanásobný větný člen

Učivo

zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)

slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)

tvarosloví – slovní druhy, tvary slov

skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice

pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

3) LITERÁRNÍ VÝCHOVA A DRAMATICKÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
- zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých
- rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná
- zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání
- spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních
- reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy
- propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určitých postav

- pracuje s pravidly hry a jejich variacemi; dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat
- rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích; nahlíží na ně z pozic různých postav; zabývá se důsledky jednání postav
- pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků
- prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků
- reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy

Učivo

poslech literárních textů

zážitkové čtení a naslouchání

tvůrčivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod

základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace

herní dovednosti – vstup do role, jevištní postava

sociálně komunikační dovednosti – komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení, spolupráce

náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování

typová postava – směřování k její hlubší charakteristice; činoherní i loutkářské prostředky

dramatická situace, příběh – řazení situací v časové následnosti

inscenační prostředky a postupy – jevištní tvar na základě improvizované situace a minipříběhu; přednes

komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe

základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt

základní divadelní druhy – činohra, loutkové divadlo, zpěvohra, pohybové a taneční divadlo

současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba

2. stupeň

1) KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Učivo

čtení – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové

naslouchání – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové

mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse

písemný projev – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, úvaha)

2) JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frázeměch
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Učivo

zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)

slovní zásoba a tvoření slov – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov

tvarosloví – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov

skladba – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu

pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický

obecné poučení o jazyce – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské – především slovenština

a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky)

3) LITERÁRNÍ VÝCHOVA A DRAMATICKÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích
- uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, dodržuje základy hlasové hygieny a správného držení těla
- propojuje somatické dovednosti při verbálním a neverbálním vyjádření, na příkladech doloží souvislosti mezi prožitkem a jednáním u sebe a druhých
- rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí
- prozkoumává témata z více úhlů pohledu a pojmenovává hlavní témata a konflikt; uvědomuje si analogie mezi fiktivní situací a realitou
- přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku
- rozpozná ve vlastní dramatické práci i v dramatickém díle základní prvky dramatu; pozná základní divadelní druhy a dramatické žánry a jejich hlavní znaky; kriticky hodnotí dramatická díla i současnou mediální tvorbu

Učivo

tvůrčivě činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům

způsoby interpretace literárních a jiných děl

základy literární teorie a historie – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)

literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace

herní dovednosti – vstup do role, jevištní postava; strukturace herní a jevištní situace

sociálně komunikační dovednosti – komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení, spolupráce, organizace tvůrčí skupinové práce

náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování

práce na postavě – charakter, motivace, vztahy

konflikt jako základ dramatické situace – řešení konfliktu jednáním postav

dramatická situace, příběh – řazení situací v časové a příčinné následnosti, dramatizace literární předlohy

inscenační tvorba – dramaturgie, režie, herecká práce, scénografie, scénická hudba a zvuk

komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe

základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt, téma, vrchol, gradace

základní divadelní druhy – činohra, loutkové divadlo, opera opereta, muzikál, balet, pantomima

současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba

vybrané etapy a typy světového a českého divadla

výrazné osobnosti české a světové dramatické tvorby

4) ETICKÁ VÝCHOVA (doplňující obor)**1. stupeň****Očekávané výstupy - 1. období**

žák

- si osvojí oslovování křestními jmény, používá vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci
- se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a plnitelných pravidel
- si osvojí základy (předpoklady) vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým
- si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých
- zvládá prosociální chování; pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky
- vyjadřuje city v jednoduchých situacích
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku
- si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení
- se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách
- identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí
- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy

- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně

Učivo

základní komunikační dovednosti-pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představování, komunikace při vytváření výchovného kolektivu (vytvoření základních komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace) (EV)

pozitivní hodnocení sebe a druhých – sebepoznání, sebehodnocení, sebeřijetí, sebereprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování,

-hodnocení druhých -v běžných podmínkách projevení pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připsování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu

-akceptace druhého -zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých (EV)

tvořivost a základy spolupráce

základy asertivního chování – iniciativa -ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu, rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání (EV)

2.stupeň

Očekávané výstupy

žák

- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva
- rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory
- spolupracuje i v obtížných sociálních situacích
- je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení
- analyzuje etické aspekty různých životních situací
- se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Učivo

otevřená komunikace – úroveň komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách

aktivní naslouchání - cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk – 1.ročník

1. Komunikační a slohová výchova

Psaní

Konkretizované výstupy žáka :

- uvolňuje si ruku, dodržuje základní hygienické návyky :sezení, držení tužky
- píše jednotlivé tvary písmen
- píše správné tvary písmen
- spojuje písmena, slabiky a slova
- píše interpunkční znaménka
- dodržuje správné pořadí písmen a úplnost slova
- píše velká písmena u vlastních jmen osob a na počátku věty
- dodržuje čitelnost, úhlednost a celkovou úpravu písemného projevu

Konkretizované učivo :

- příprava na psaní
- psaní – čáry, oblouky, vlnovky
- písmo psací
- psaní a osvojování písmen, slabik, slov
- psaní krátkých slov a jednoduchých vět
- velké počáteční písmeno u vlastních jmen osob a prvního slova věty
- opisování podle předlohy, přepisování, diktát

Sloh

Konkretizované výstupy žáka :

- dramatizuje a vypráví podle obrázkové osnovy
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- sděluje krátké zprávy
- pozitivně hodnotí sebe i druhé
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje

Konkretizované učivo :

- prosba ,poděkování, omluva, blahopřání, pozdrav, oslovení /Prv,/(EV)
- pozitivní hodnocení sebe i druhých(EV)
- iniciativa,asertivní chování(EV)

pomoc

Čtení

Konkretizované výstupy žáka :

- přípravná zraková a sluchová cvičení
- správně čte a skládá slabiky
- správně čte všechny druhy slov
- správně čte krátké věty se zřetelnou výslovností
- plynule čte jednoduchý text s porozuměním

Konkretizované učivo :

- rozvoj fonetického sluchu, sluchová analýzy, syntéza
- slabiky otevřené, zavřené, trojpísmenné
- čtení otevřených slabik ve slovech, zavřených slabik na konci slov, slova se skupinou dvou souhlásek, slova se slabikotvornými souhláskami, slova s písmenem ě, se skupinami di, ti, ni, shluky souhlásek
- členění textu na slova
- orientace v textu
- hlasité a tiché čtení

2. Jazyková výchova

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší věty, slova, slabiky a hlásky
- používá znaménka ve slovech i větách
- poznávání písmen abecedy ve vztahu jim odpovídajícím hláskám
- spisovně se vyjadřuje z hlediska slovní zásoby, gramatické správnosti

Konkretizované učivo :

- poznávání písmen abecedy
- interpunkční znaménka
- písmeno malé, velké, tištěné, psací
- krátké mluvené projevy
- nadpis, článek, řádek, odstavec

3. Literární a Dramatická výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- recituje básničky, zná říkadla
- naslouchá pohádkám, příběhům, vypráví podle obrázkové osnovy
- seznamuje se s ilustrací liter.děl pro děti
- dramatizuje pohádky
- reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z divadelní nebo televizní pohádky

Konkretizované učivo :

- rozpočítadla, hádanky, říkadla, přísloví
- poslech literárních textů pro děti a mládež
- recitace
- vyprávění, pohádka /Prv/
- dramatizace pohádek(psychosomatické dovednosti, herní dovednosti)
- divadelní a televizní pohádka

PT : A. OSV a) – Osobnostní rozvoj

Beseda o dětských knihách, četba a dramtizace pohádky dle výběru učitele, návštěva knihovny, plnění čtenářských úkolů v knihovně, prohlídka knihovny, "pasování" na čtenáře

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, opis, přepis, diktát, písemné čtvrtletní prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk – 2.ročník

1.Komunikační a slohová výchova

Psaní

Konkretizované výstupy žáka :

- píše písmena a číslice podle normy psaní
- správně spojuje písmena a slabiky
- používá znaménka ve slovech i větách
- opisuje a přepisuje jednoduché texty,užívá velká písmena ve slovech i ve větě

Konkretizované učivo :

- tvary písmen abecedy / Ma /
- spojování písmen, slabik
- umísťování diakritických znamének
- opis,přepis

Sloh

Konkretizované výstupy žáka :

- užívá slušné oslovení, prosbu a poděkování
- pojmenuje předměty a popíše jejich vlastnosti
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení, dodržuje posloupnost děje
- pozitivně hodnotí sebe i druhé
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc
-

Konkretizované učivo :

- základní formy společenského styku / Prv /
- jednoduchý popis / Prv /
- děj - základ vypravování
- pozitivní hodnocení sebe i druhých(EV)
- iniciativa,asertivní chování(EV)

Čtení

Konkretizované výstupy žáka

Konkretizované učivo :

- plynulé čtení jednoduchých textů

- plynule (bez slabikování) přečte jednoduchý text
- užívá správný přízvuk
- čte s porozuměním nahlas a potichu

- slovní přízvuk
- čtení hlasité a tiché

2. Jazyková výchova

Konkretizované výstupy žáka :

- vyjadřuje se ústně i písemně, tvoří krátké souvislé projevy, píše jednoduché věty
- rolišuje věty oznamovací, tázací, rozkazovací a přací
- řadí věty podle děje
- určí nadřazenost a podřazenost slov
- řadí slova ve větě tak, aby věta dávala smysl
- rolišuje hlásky, výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek, psaní i, í – y, ý po měkkých a tvrdých souhláskách
- dělí slova na konci řádku podle stavby slova
- vyjmenuje slovní druhy, pozná podstatná jména, slovesa a předložky v textu
- rolišuje obecná a vlastní jména, dodržuje pravidla psaní vlastních jmen osob a zvířat
- aplikuje v praxi výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- zdůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov : b – p, d – t, d' – t', z – s, ž – š, v – f, h – ch
- seznámí se s abecedou

Konkretizované učivo :

- věta jednoduchá, souvětí
- druhy vět
- pořadí vět v textu
- věta, slovo (nadřazené, podřazené, souřadné)
- pořádek slov ve větě
- slovo, slabika, hláska, písmeno, rozdělení hlásek
- význam slabiky pro dělení slov
- slovní druhy : podstatná jména, slovesa, předložky
- vlastní jména osob, zvířat, měst a vesnic
- písmeno ě ve slovech
- znělé a neznělé souhlásky na konci a uvnitř slov
- abeceda

3. Literární a Dramatická výchova

Konkretizované výstupy žáka :

- soustředěně naslouchá čtenému textu
- spojuje obsah textu s ilustrací
- vypráví, dramatizuje a domýšlí příběhy
- recituje básně
- čte pohádky, knihy o přírodě, věcech, vypráví o nich
- reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z divadelní a televizní pohádky

Konkretizované učivo :

- soustředěný poslech čtených textů, poezie a prózy
- text a ilustrace / Vv /
- vyprávění, dramatizace pohádek a povídek
- báseň, verš, rým
- individuální četba
- divadelní a televizní pohádka

PT : A. OSV a) – Osobnostní rozvoj

Návštěva knihovny, beseda o dětských knihách, vyjádření vlastních myšlenek a názorů na knihy, naslouchání druhým, volná dramatizace, rozvoj sociálně komunikační dovednosti.

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, diktáty, písemná pravopisná cvičení, písemné čtvrtletní prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk- 3. ročník

1. Komunikační a slohová výchova

Psaní

Konkretizované výstupy žáka:

- pracuje s chybou, v chybně napsaném textu opraví chyby (tvary písmen, pravopis, interpunkční znaménka)
- píše čitelně, úhledně a přiměřeně rychle
- provádí průběžnou i závěrečnou kontrolu vlastního písemného projevu
- napíše krátký dopis, adresu
- vyplní lístek

Konkretizované učivo :

- tvary písmen ,osobitý rukopis- plynulý, rychlý, úhledný projev
- úprava zápisu
- kontrola vlastního projevu
- dopis, adresa
- vyplňování formulářů (podací lístek,poštovní poukázka)

Sloh

Konkretizované výstupy žáka :

- dodržuje slovosled ve větách
- sestaví nadpis a člení projev
- pojmenovává předměty a děje
- souvisle se vyjadřuje a klade otázky
- vypravuje podle obrázků

Konkretizované učivo :

- stylizace a kompozice
- členění jazykového projevu
- souvislé jazykové projevy
- otázky a odpovědi
- vypravování
- popis /Prv/

- popisuje jednoduché předměty i činnosti
- vytvoří a použije jednoduchou osnovu
- požádá o informace (i telefonicky), uvítá návštěvu, a rozloučí se, sděluje přání, píše pohlednice, dopis
- pozitivně hodnotí sebe i druhé
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc, na nevhodné reaguje asertivně
- osnova
- společenský styk a jeho formy (EV)
- pozitivní hodnocení sebe i druhých (EV)
- iniciativa, asertivní chování (EV)

Čtení

Konkretizované výstupy žáka :

- čte plynule věty a souvětí, člení text
- čte rychle, s porozuměním, předčítá, využívá čtenářských dovedností
- používá četbu jako zdroj informací

Konkretizované učivo :

- plynulé čtení, členění textu
- rychlé čtení, tiché a hlasité
- používá četbu jako zdroj informací

2. Jazyková výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší slabiky, hlásky, určuje počet slabik
- rozliší věty a souvětí
- určí počet vět v souvětí
- vyjmenuje vyjmenovaná slova, používá jejich znalost v praktických cvičení
- všímá si významu slov, vyhledává slova souznačná, protikladná, mnohoznačná
- určí ve větě podstatná jména, přídavná jména, číslovky, slovesa, předložky, citoslovce
- pracuje s mluvnickými kategoriemi podstatných jmen, rozliší rod (mužský, ženský a střední), číslo (jednotné a množné) a pád
- při psaní vlastních jmen, jmen měst, vesnic, hor, řek dodržuje pravidla pravopisu
- určí osobu, číslo a čas, časuje slovesa v čase přítomném, minulém a budoucím
- vyhledá ve větách základní skladební dvojice

Konkretizované učivo:

- nauka o slově, párové souhlásky, slova významem podobná, hláskosloví, stavba slova
- věta jednoduchá a souvětí
- správné kladení slovního přízvuku
- pamětní zvládnutí vyjmenovaných slov po b, l, m, p, s, v, z
- slovní druhy – ohebné, neohebné
- podstatná jména
- vlastní jména měst, vesnic, hor a řek / Hv /
- slovesa – pojmenování děje, tvary sloves
- základní skladební dvojice

3. Literární a Dramatická výchova

Konkretizované výstupy žáka :

- vypráví pohádky, povídky, dramatizuje, domýšlí příběhy, vyjadřuje své postoje k přečtenému
- orientuje se v textu dětských knih, charakterizuje literární postavy, vyjadřuje své postoje ke knize
- reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla

Konkretizované učivo :

- práce s literárním textem
- besedy o knihách (čtenářské deníky)
- vysvětlování a diskuze nad pojmy pohádka, povídka, pověst, román, herec, režisér
- využití poezie, výtvarný doprovod i ilustrace
- divadelní, filmová, televizní a rozhlasová pohádka (povídka, pověst)

PT : A. OSV a) – Osobnostní rozvoj

Rozvoj poznání, sebepoznání a sebepojetí při návštěvě městské knihovny a plnění zadaných čtenářských úkolů. Rozvoj seberealizace, kreativity a sebeorganizace při skupinovém výběru vhodné knihy a obhajobě tohoto výběru. Podpora psychohygieny při skupinové dramatizaci části dětské knihy a referátu o přečtené knize.

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení , diktáty, doplňovačky, opisy, písemná pravopisná cvičení,
písemné čtvrtletní prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk - 4. ročník

1. Komunikační a slohová výchova

Psaní

Konkretizované výstupy žáka:

- zachází s grafickými a psacími materiály a pomůckami
- dodržuje základní hygienické a pracovní návyky
- píše podle normy psaní v přirozené velikosti a liniatuře se správným sklonem písma a rozstupem
- uplatňuje svůj osobitý rukopis při dodržení úhlednosti čitelnosti a plynulosti písemného projevu a respektování základu kultury
- opisuje a přepisuje text, píše diktát a autodiktát, provádí kontrolu napsaného textu
- vyjadřuje se v jednoduchých formách společenského styku

Sloh

Konkretizované výstupy žáka:

- užívá vhodných jazykových prostředků
- udržuje následnost dějové složky
- vypracuje prostý popis věci a děje
- napíše telegram, dopis (včetně adresy), SMS zprávu
- předvede telefonování v různých modelových situacích
- sestaví jednoduchou osnovu, vytvoří nadpis, rozčlení text na odstavce
- pozitivně hodnotí sebe i druhé
- iniciativně a asertivně se chová ke spolužákům

Čtení

Konkretizované výstupy žáka:

- čte správně a plynule s přirozenou intonací a odpovídajícím frázováním, používá správný přízvuk slovní a větný
- čte s porozuměním nahlas i potichu, dokáže reprodukovat obsah přečteného textu
- dokáže recitovat básně
- vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících, využívá poznatků z četby v další školní činnosti

2. Jazyková výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- užívá různé podoby slova, rozlišuje slova podle významu, rozpozná slova spisovná a nespisovná, rozlišuje slova citově zabarvená
- poznává kořen, předponu a příponovou část
- rozliší předpony a předložky, ovládá jejich pravopis
- uvědoměle používá y-i po obojetných souhláskách, uplatňuje znalost vyjmenovaných a příbuzných slov
- určuje slovní druhy ohebné a neohebné
- vyhledává v textu infinitiv, určuje osobu, číslo a čas sloves, časuje slovesa v oznamovacím způsobu
- skloňuje podstatná jména
- rozlišuje větu jednoduchou a souvětí, spojuje jednoduché věty v souvětí spojovacími výrazy
- určuje vyjádřený podmět a přísudek
- napíše správně a zdůvodní y-i v přičestí minulém

Konkretizované učivo:

- písemné formy společenského styku: psaní adres, pohlednic, blahopřání, korespondenční lístek-
-správné a účelné rozvržení daného prostoru /VI/
-zápisy, do sešitů, poznámky /Př/
-psaní dopisů s jednoduchým obsahem (pozvání, oznámení)
-formální úprava dopisu, úhlednost, čitelnost
-výpisy údajů ze slovníku
-písemné formy úředního styku: vyplňování tiskopisů
-jednoduchá přihláška, objednávka
-písemné vyjádření vzkazu, informace
-kultura písemného vyjadřování: stručné zápisy z učebního textu, účelnost stručnost, čitelnost /Př, VI/ (EV)

Konkretizované učivo:

- stylizace a kompozice(EV)
- vypravování
- popis věci a děje
- formy společenského styku(EV)

- osnova, nadpis, členění projevu

- pozitivní hodnocení sebe i druhých(EV)

- iniciativa, asertivní chování(EV)

Konkretizované učivo:

- výcvik ve čtení: správné a plynulé čtení uměleckých a populárně- naučných textů
- správný přízvuk slovní i větný, přirozená intonace a správné frázování
- uvědomělé čtení tiché /Př, VI/
-reprodukce obsahu textu
-recitace
-odlišení verše od prózy

Konkretizované učivo:

- nauka o slově, hlásková podoba slova, význam slova,
slova jednoznačná a mnohoznačná, slova spisovná a nespisovná, slova citově zabarvená
-stavba slova- kořen, přepona a příponová část
-předložky
-vyjmenovaná slova
-slovní druhy ohebné a neohebné
-infinitiv sloves, určité slovesné tvary

-vzory podstatných jmen + předseda a soudce
-stavba věty

-podnět a přísudek
-shoda přísudku s podnětem

3. Literární a Dramatická výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- vyjadřuje své pocity z četby a vede si čtenářský deník
- dramatizuje a domýšlí literární příběhy
- je schopen diskutovat o divadelním představení nebo filmu po jejich zhlédnutí

Konkretizované učivo:

- práce s dětskou knihou
- výběr četby podle osobního zájmu
- divadelní a filmová představení
- základy literatury
- poezie: lyrika, epika, rytmus
- próza: pověst, povídka
- referáty o přečtených knihách, besedy o ilustracích a ilustrátorech

PT: F. MeV b) – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Beseda učitele s žáky o vybrané televizní reklamě a zprávě z televizního zpravodajství (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů jako reprezentace reality), tvorba reklamy na vybraný výrobek – ve skupinách žáků, beseda s žáky o organizaci a postavení médií ve společnosti, faktory ovlivňující média, vliv médií na každodenní život, vliv na kulturu (role filmu a televize v životě rodiny a jednotlivce)

F.MeV e) – Fungování a vliv médií ve společnosti

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, diktáty, písemná a doplňovací pravopisná cvičení, písemné čtvrtletní prověrky

1. Komunikační a slohová výchova

Psaní

Sloh

Konkretizované výstupy žáka :

-napíše adresu, pohlednici, blahopřání, korespondenční lístek

-vymyslí a napíše dopis s jednoduchým obsahem a dodržením formální úpravy, úhlednosti a čitelnosti

-používá tiskopisy a dokáže je vyplnit

-vyplní jednoduchou objednávku, přihlášku

-sestaví a napíše jednoduchý vzkaz

-úhledně a čitelně si píše stručné zápisy z učebního textu

-vyhledává a vypisuje údaje ze slovníku

-popíše předmět, děj, pracovní postup, vlastní osobu

-sestavuje osnovu textů, odlišuje tvrzení od mínění

-předvede dovednost vypravovat

-sestaví SMS zprávu a e-mailovou zprávu na základech stručnosti a výstižnosti textu

-kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu

-pozitivně hodnotí sebe i druhé

-chová se iniciativně i asertivně ke spolužákům

Konkretizované učivo :

-písemné formy společenského styku: psaní adres, pohlednic, blahopřání, korespondenční lístek -správně a účelné rozvržení prostoru

-psaní dopisů s jednoduchým obsahem (pozvání, oznámení)

-písemné formy společenského styku : vyplňování tiskopisů (poštovní poukázky, průvodky, podací lístky)

-jednoduchá objednávka, přihláška

-písemné vyjádření vzkazu , informace

-kultura písemného vyjadřování : stručné zápisy z učebního textu, účelnost, stručnost, čitelnost /VI, Př /

-výpisy údajů ze slovníku

-popis předmětu, děje, pracovního postupu, vlastní osoby

-reprodukce jednoduchých textů

-vypravování

-SMS zpráva, e-mail

-vyjadřování v běžných komunikačních situacích (EV)

-pozitivní hodnocení sebe i druhých (EV)

-iniciativa, asertivní chování (EV)

Čtení

Konkretizované výstupy žáka :

-čte plynule s porozuměním, nahlas i potichu přiměřeně náročné texty, vyjádří své pocity z přečteného textu a názory o něm

-čte procítěně s prvky uměleckého přednesu

-předčítá texty, recituje básně, vyhledává a vymýšlí rýmy

Konkretizované učivo :

-výrazné hlasité čtení uměleckých i naučných textů / VI,, Př /

-výrazné čtení s prvky uměleckého přednesu

-předčítání textu, recitace – rým, verš, sloka

2. Jazyková výchova

Konkretizované výstupy žáka :

-používá český jazyk jako nástroj dorozumívání

-určuje kořen, předponu a příponu, vyznačuje slovtvorné základy, jak byla slova odvozena, dodržuje pravopis

-doplňuje předpony a přípony podle smyslu

-používá odůvodnění pravopisu s přihlédnutím ke tvoření slov, osvojuje si spisovnou výslovnost a pravopis souhláskových skupin

-rozlišuje základní význam předpon

-používá předložky v praxi

-v praxi rozlišuje skupiny bě – bje , vě – vje , pě, mě – mně

-využívá znalost vyjmenovaných slov v praktických cvičeních

-rozlišuje a určuje slovní druhy

Konkretizované učivo :

-mateřský jazyk – prostředek dorozumívání / VI, Př / (EV)

-stavba slova – odvozování slov předponami a příponami, části slova , kořen – společný pro všechna příbuzná slova

-předpony roz -, bez -, od -, pod -, nad -, před -, ob -, v -

-předpony s -, z -, vz -, zdvojené hlásky

-předložky s , z

-skupiny bě – bje , vě – vje , pě , mě – mně

-dělení slov na konci řádků

-pravopis i/y po obojetných souhláskách (mimo koncovku)

-význam slov

-slova jednoznačná, mnohoznačná, protikladná, souznačná, souřadná, nadřazená, podřazená

-tvarosloví – slovní druhy 1. část

- určuje pád , číslo, rod , vzor, skloňuje podle vzoru
- rozeznává mluvnické kategorie sloves
- používá správné tvary podmiňovacího způsobu
- nahrazuje podstatná jména zájmeny, vyhledává je v textu
- určuje základní větné členy
- vyhledává různé podmínky
- užívá několikanásobných podmětů ve větách
- doplní u několikanásobného podmětu interpunkční znaménko
- píše správně i/y v koncovkách přičestí minulého
- rozpozná druhy přídavných jmen, pravopis
- umí určit druhy zájmen a číslovek
- píše správně věty uvozovací, užívá interpunkci v přímé řeči
- slovesa – způsob oznamovací , rozkazovací, podmiňovací
- skladba první část – základní větné členy
- pdmět vyjádřený a nevyjádřený
- pdmět několikanásobný
- přísudek slovesný
- shoda přísudku s podmětem
- věta jednoduchá a souvětí
- slovní druhy – 2.část
- podstatná jména – vzory
- přídavná jména –druhy skloňování
- zájmena- skloňování osobních zájmen
- číslovky – druhy skloňování
- přímá řeč - nepřímá řeč a oslovení

3. Literární a Dramatická výchova

Konkretizované výstupy žáka :

- rozumí přiměřeně složitému sdělení, zapamatuje si jeho smysl, reprodukuje text, rozlišuje podstatné od méně podstatného, vyjadřuje své názory , tvoří literární text na dané téma
- zaznamenává zajímavé myšlenky, vymýšlí texty, vede si čtenářský deník
- dramatizuje povídky , pohádky , využívá maňasky , loutky
- orientuje se v dětské literatuře, zaujímá postoj k literárním postavám, pozná záměr autora a hlavní myšlenku a porovnává ilustrace různých výtvarníků
- navštěvuje divadelní a filmová představení , beseduje o nich , hodnotí je
- orientuje se v odborných textech , včetně tabulek a grafů, využívá různých zdrojů informací, slovníky , encyklopedie, katalogy, internet
- při jednoduché analýze literárních textů používá elementární literární poj

Konkretizované učivo :

- volná reprodukce přečteného textu
- zápis textu, tvorba vlastních textů
- dramatizace, scénky
- besedy o knihách
- divadelní a filmová představení, televizní tvorba
- porozumění různým druhům textů věcné i odborné literatury
- základy literatury
- poezie : lyrika , epika , přenášení významů , přirovnání
- proza : čas a prostředí děje , hlavní a vedlejší postavy , řeč

PT : F. MeV a) –Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Beseda učitele s žáky o vybraném reklamním letáku a zprávě z televizního zpravodajství -pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě;rozlišování zábavných prvků ve sdělení od informativních a společensky významných;hledání rozdílů mezi informativním,zábavním a reklamním sdělením;chápání podstaty mediálního sdělení;identifikování základních orientačních prvků v textu.

F. MeV f) – Tvorba mediálního sdělení

Tvorba časopisu- uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinace pro tvorbu vhodných sdělení(práce ve skupinách)

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení ,diktáty , pravopisná cvičení , písemné čtvrtletní prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk – 6. ročník

1. Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší základní slohové útvary
- vypráví jednoduchý příběh
- vyjadřuje se souvisle a výstižně v mluveném projevu
- užívá vhodných jazykových prostředků
- sestaví osnovu, dodrží časovou posloupnost
- vyhledá hlavní myšlenky textu, dokáže si pořídit výpisky a výtah
- vybírá vhodná slova při nácvičce popisu
- podá přesný popis předmětu, osvojí si posloupnost v pracovním postupu
- sestaví zprávu a oznámení
- stylizuje dopis, rozliší osobní a úřední dopis

Konkretizované učivo :

- sloh – slohové útvary
- vypravování, řazení situací v časové a příčinné následnosti
- člověk ve společnosti – telefonování, vzkazy, formy společenského styku
- výpisky, výtah
- popis
- zpráva, oznámení
- dopis

2. Jazyková výchova

Konkretizované výstupy žáka :

- chápe význam jazyka jako dorozumivacího prostředku
- rozlišuje útvary národního jazyka
- rozpozná spisovné a nespisovné útvary jazyka podle ukázek
- používá jazykové příručky
- rozezná zvukovou a písemnou podobu slov, správně intonuje
- rozliší větu jednoduchou a souvětí
- vyhledá větu hlavní a vedlejší
- spojuje věty nejobvyklejšími spojovacími výrazy
- dokáže tvořit věty s různými druhy podmětu a přísudku
- vyhledá základní větné členy a zdůvodní shodu
- pozná a určí jednodušší rozvíjející větné členy
- určuje slovní druhy, rozlišuje ohebné a neohebné
- rozlišuje jména obecná a vlastní, zvládá pravopis vlastních a obecných jmen ve svém okolí
- určí druhy podstatných jmen : konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná a látková
- rozpozná druhy přídavných jmen, zájmen a číslovek, skloňuje je, zvládá jejich pravopis
- užívá jmenných tvarů přídavných jmen
- tvoří 2. 3. stupeň přídavných jmen
- používá spisovných tvarů podmiňovacího způsobu

Konkretizované učivo :

- obecné poznatky o jazyce
- útvary národního jazyka
- jazykové příručky
- zvuková stránka jazyka, spisovná výslovnost, pauzy, důraz, tempo, přízvuk
- souvětí, věta hlavní a vedlejší
- interpunkce v souvětí
- podmět holý, rozvitý, několikanásobný, vyjádřený, nevyjádřený; přísudek slovesný a jmenný
- přívlastek, předmět, příslovesná určení
- slovní druhy, mluvnické kategorie
- podstatná jména
- přídavná jména, zájmena – skloňování ukazovacích a přívlastňovacích, číslovky
- jmenné tvary přídavných jmen
- stupňování přídavných jmen
- slovesa – tvary podmiňovacího způsobu přítomného a minulého

3. Literární a Dramatická výchova

Konkretizované výstupy žáka :

- používá literaturu jako zdroj poznání a prožitků
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- dokáže určit rozdíly mezi poezií a prózou
- uvede základní znaky poezie
- rozliší sloku od verše
- chápe pojmy odstavec, kapitola
- reprodukuje přečtený text, zhodnotí hlavní postavy
- dokáže vysvětlit pojem lidová slovesnost, určí její útvary

Konkretizované učivo :

- funkce literatury
- druhy a žánry – poezie, próza, drama; žánry lyrické, epické, dramatické
- poezie a próza
- práce s dechem, správné tvoření hlasu
- lidová slovesnost

- zná české sběratele lidové slovesnosti, dokáže o nich a dalších spisovatelích, popř. jejich dílech, vyhledat nejdůležitější informace
- zpracuje tyto informace ve formě výpisků nebo referátu
- charakterizuje pohádku, zná dělení pohádek
- chápe rozdíl mezi pohádkou a pověstí, dokáže vyprávět několik místních pověstí
- charakterizuje bajku, chápe alegorii, vyhledá poučení v bajce
- vysvětlí význam mytologie jako historického pramenu poznání
- rozvíjí svoje čtenářské dovednosti, orientuje se v městské knihovně, dokáže referovat o přečtené knize, zformulovat zážitek z četby, z filmu
- dokáže zážitky zapsat do svého kulturního deníku
- zdramatizuje pohádku, bajku
- pohádka, řešení konfliktu jednáním postav
- pověst
- bajky
- báje
- příběhy o nás a pro nás
- literárně výchovné aktivity
- vstup do role, jevištní postava, strukturace herní a jevištní situace
- organizace tvůrčí skupinové práce
- dramaturgie literární předlohy

PT : F. MeV b) – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Různé typy sdělení, jejich rozlišování a funkce, reklama, zpráva, faktický a fiktivní obsah, vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, předsudky ve sdělení a nezaujatý postoj, hodnota textu, zjednodušená mediální sdělení, opakované užívání prostředků ve zpravodajství, reklamě i zábavě

F. MeV c) – Stavba mediálních sdělení

Příklady pravidelností v uspořádání mediálních sdělení, zejména ve zpravodajství, principy sestavování zpravodajství, pozitivní a nezábavní principy a jejich význam, příklady stavby a uspořádání zpráv v různých denících a časopisech

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, diktáty, písemná pravopisná cvičení, písemné čtvrtletní prověrky, výukové programy na počítači

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk – 7. ročník

1. Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- předvede samostatný souvislý projev (ústní i písemný)
- zaujme svým vypravováním spolužáky
- komunikuje kultivovaně, výstižně, volí vhodné jazykové prostředky pro danou modelovou komunikační situaci
- napíše popis uměleckého díla
- rozlišuje charakteristiku vnější a vnitřní
- vystihne povahu člověka, jeho schopnosti, zájmy
- vyjadřuje se pomocí rčení, přísloví, přirovnání
- procvičuje subjektivně zabarvený popis
- vyhledá hlavní myšlenky z odborného textu a zpracuje výťah
- formuluje ústní a písemnou žádost
- sestaví životopis

Konkretizované učivo:

- praktické formy slohu, prezentace, sebereflexe
- vypravování – užití přímé řeči
- úroveň komunikace, zásady verbální komunikace (EV)
- popis
- charakteristika
- líčení
- výťah
- žádost
- životopis

2. Jazyková výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- určuje prostředky charakteristické pro jednotlivé věty
- vyskoňuje vztažné zájmeno jenž a užije správného tvaru ve větách
- rozezná v textu neohebné slovní druhy a určí je
- stupňuje příslovce
- převádí slovesa do trpného a činného rodu
- procvičuje a ověřuje si správnost psaní velkých písmen , zobecní a aplikuje znalosti o psaní názvů v regionu, v Praze
- určuje věcné významy slov, pracuje se Slovníkem spis.češ.
- vyhledává a vysvětluje rčení
- využívá termínů z jiných vyučovacích předmětů
- tvoří synonyma, antonyma, homonyma a začleňuje je do souvislého textu
- navázáním na znalosti o podstatných, přídavných jménech a slovesech odvodí jejich další tvary
- zná významy běžných zkratk , zkratkových slov a slov složených
- vyhledá základní větné členy a určí slovní druh, kterým jsou vyjádřeny
- rozliší rozvíjející větné členy podle vztahů
- rozpozná a určí druhy vedlejších vět
- píše čitelně, přehledně a úpravně

Konkretizované učivo:

- věty podle postoje mluvčího, otázky doplňovací a zjišťovací, věty jednočlenné a dvojčlenné
- skloňování zájmen
- neohebné slovní druhy
- příslovce
- slovesný rod
- psaní velkých písmen / Z /
- slovo a sousloví
- rčení
- termíny
- synonyma, antonyma, homonyma
- odvozování podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- slovní zásoba a její obohacování
- základní větné členy
- rozvíjející větné členy
- různé typy přívlasků, doplněk
- druhy vedlejších vět

3. Literární a Dramatická výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- rozumí literárním pojmům, přiřadí literární text k příslušnému žánru
- definice literárních žánrů vyhledá v odborné literatuře
- zhodnotí odraz historie v literatuře
- na základě poznatků z dějepisu se pokusí posoudit

Konkretizované učivo:

- literární druhy a žánry: legendy, cestopisy, kroniky, fejetony, povídky, balady, drama (monolog, dialog)
- píseň, elegie, sonet, pásmo, epigram
- jazyk básně, prvky kompozice: kontrast, opakování, gradace
- středověká evropská literatura / D /
- středověká česká literatura

- význam písemných literárních památek ve středověku
- dokáže vysvětlit vliv antiky na tvorbu renesančních umělců
 - vyhledá významné osobnosti tohoto období a zhodnotí jejich přínos pro literaturu
 - posoudí úlohu lidové slovesnosti
 - zhodnotí význam práce spisovatelů v tomto období
 - navštíví filmové a divadelní představení, ohodnotí je svým vlastním názorem
- zformuluje zážitky z četby, poznamená si zajímavou myšlenku, citát
 - orientuje se v knihovně, zapojí se do besedy o četbě a spisovatelích
 - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy
 - recituje umělecký text
- renesance a humanismus v evropské a české literatuře
 - baroko v evropské a české literatuře
 - romantismus ve světové a české literatuře
 - národní obrození v české literatuře
 - literárněvýchovné aktivity
 - základní stavební prvky dramatu (situace, postava, konflikt, téma, vrchol, gradace)
 - základní divadelní druhy (činohra, loutkové divadlo, opera, opereta, muzikál, balet, pantomima)
 - psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla)

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, diktáty, písemná pravopisná cvičení, písemné čtvrtletní prověrky, výukové programy na počítači, referáty, skupinová práce

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk – 8. ročník

1. Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší slohové postupy a umí je přesně pojmenovat podle nejdůležitějších znaků, které jsou v textu
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení
- respektuje přesvědčení druhých lidí, projevuje schopnost vcítit se do situací ostatních lidí
- používá vhodné jazykové prostředky pro subjektivně zabarvený popis
- umí ve svém pokusu o umělecký text použít personifikaci, obrazná pojmenování, přirovnání
- zpracuje jednoduchou úvahu, uplatní vlastní zkušenosti, názory a postoje
- využívá znalostí základů studijního čtení – ústně i písemně vyjádří hlavní myšlenky
- vypracuje výklad a výtah, použije vhodné termíny
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, podporuje sebedůvěru při ústním jazykovém projevu před posluchači

Konkretizované učivo:

- slohové styly, postupy, útvary
- charakteristika
- aktivní naslouchání(cíle,výhody,zásady,nácvik aktivního naslouchání(EV)
- subjektivně zabarvený popis
- úvaha
- výklad , výtah
- psychosomatické dovednosti
- reflexe a hodnocení

2. Jazyková výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- rozpozná slovanské a světové jazyky
- rozliší útvary jazyka
- převádí text z nespisovné podoby do spisovné a naopak
- rozpozná hlavní způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov
- uvede rozdíl ve skloňování jmen přejatých, vytvoří jejich správné tvary, užívá jazykových příruček
- vyjádří pomocí sloves děj probíhající a ukončený
- procvičí určování druhů vedlejších vět
- rozpozná významový poměr mezi souřadně spojenými větami a jednotlivými členy v několikanásobném větném členu
- vyhledá různé příklady spojovacích výrazů a určí je
- používá kultivovaný písemný projev na základě poznatků o jazyce a stylu

Konkretizované učivo:

- český jazyk jako slovanský jazyk, světové jazyky /Aj,Nj /
- útvary jazyka
- slovní zásoba a její obohacování
- slovesný vid, vidové dvojice
- druhy vedlejších vět
- významové poměry, souvětí souřadné a pořadné
- interpunkce v souvětí

3. Literární a Dramatická výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- při rozboru literárního díla používá základní literární pojmy
- orientuje se v základních literárních žánrech a charakterizuje je
- zaujímá postoj ke konfliktním situacím vyplývajícím z jednání literárních postav
- vyjadřuje dojmy z četby a zaznamenává je
- navštíví divadelní představení, výstavu
- orientuje se v knihovně- katalog autorů, názvů knih
- zdramatizuje literární text
- na základě četby ukázek porovná literaturu 19.stol. z hlediště námětů a zpracování
- je schopen vysvětlit literární náměty našich a světových

Konkretizované učivo:

- lyrika, verš, strofa, rým, rytmus
- ukázky z tvorby významných básníků a spisovatelů
- epika, povídka, novela, román, literatura faktu, biografie, autobiografie
- literárněvýchovné aktivity
- současná dramatická umění(divadelní,filmová,televizní, rozhlasová tvorba)
- herní dovednosti,psychosomatické dovednosti
- česká a světová literatura 19. století / D /
- světová a česká poezie, próza a drama před a během

spisovatelů tohoto období	první světové války
- dokáže pochopit, proč se snaží spisovatelé řešit problémy světa v literárních dílech	- avantgardy, konflikt jako základ dramatické situace
- je schopný na základě poznatků analyzovat příčiny a důsledky války	- ztracená generace
- dokáže vystihnout problémy světa v době mezi dvěma válkami, charakterizuje otázky lidské existence	- česká a světová poezie, próza a drama mezi dvěma válkami

PT: F. MeV g) –Práce v realizačním týmu

Redakce školního časopisu, utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu, stanovení si cíle, časového harmonogramu, delegování úkolů a zodpovědnosti, faktory ovlivňující práci v týmu, pravidelnost produkce.

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, diktáty, písemná pravopisná cvičení, písemné čtvrtletní prověrky, výukové programy na počítači, referáty, práce ve skupinách, vědomostní testy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk – 9. ročník

1. Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- dokáže se orientovat v návodech, prospektech
- je schopen odhalit klamnou reklamu, manipulativní jednání a zaujmout k nim kritický postoj
- popíše umělecké dílo
- procvičí subjektivně zabarvený popis - vystihne povahu člověka, jeho schopnosti, zájmy, zvláštnosti
- vyjádří výstižně pomocí vhodných jazykových prostředků složitější příběh
- vypracuje samostatný výklad na základě populárně-vědeckého článku
- je schopen zaznamenat si podstatné informace z mluveného výkladu učitele
- stylizuje jednoduchou úvahu
- připraví krátký proslov, při veřejném vystoupení dokáže své chování vhodně korigovat podle zásad společenského chování
- seznámí se s fejetonem v české literatuře
- vhodným výběrem slov vyjádří své myšlenky a komunikuje v daných situacích podle komunikačního záměru
- sděluje své názory na určitý problém, zaujímá stanovisko
- vyhledává různé styly z učebnic, beletrie, novin, časopisů

Konkretizované učivo:

- popis složitějších pracovních postupů
- popis uměleckého díla
- líčení - charakteristika
- vypravování, řazení situací v časové a příčinné následnosti
- výklad, psychosomatické dovednosti
- úvaha
- proslov, psychosomatické dovednosti
- fejeton
- diskuse, otevřená komunikace (zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, aktivní naslouchání (EV))
- funkční styly: hovorový, odborný, umělecký,
- administrativní, řečnický – shrnutí o slohu

2. Jazyková výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- orientuje se v obecném poučení o jazyce, rozlišuje základní tendence vývoje
- dovede vyjmenovat základní skupiny jazyků, seznámí se s ukázkami slovanských jazyků
- uvědomuje si prohřešky proti spisovné normě ve svém ústním projevu, je schopen si tyto prohřešky uvědomit i v projevech v televizi, rozhlasu, novinových textech
- tyto nedostatky se snaží ve svém projevu odstranit
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny a dalšími příručkami
- spisovně vyslovuje hlásky a hláskové skupiny, správně klade přízvuk, zná význam tempa a pauz v běžné komunikaci
- dokáže rozdělit slovníky podle jejich funkce, užívá jich při své práci
- procvičuje různé způsoby tvoření slov
- určuje slovní druhy ohebné a neohebné
- snaží se vyhledat přechodníky vyskytující se v běžné řeči
- využívá získaných znalostí k rozlišení druhů vět
- vyhledává zápor v textu
- určuje větné členy
- procvičuje pravopis ve shodě přísudku s podměttem
- rozlišuje gramatické vztahy a významové jednotky ve

Konkretizované učivo:

- vývoj jazyka, útvary českého jazyka, jazykověda
- slovanské jazyky, světové jazyky / Aj, Nj /
- jazyková kultura
- pravopis lexikální, tvaroslovný, skladební
- zvuková stránka jazyka – spodoba znělosti, přízvuk, větná melodie
- slovo a sousloví, slovní zásoba, věcné významy slov, odborné názvy, synonyma, homonyma, antonyma
- tvoření slov, stavba slova
- slovní druhy: určování druhů, skloňování jmen, zájmen a číslovek, stupňování přídavných jmen a příslovcí, časování slovesa být, mluvnické významy jmen a sloves, včetně třída a vzor (informativně)
- přechodníky
- věty podle postoje mluvčího, věty jednočlenné a dvojčlenné, věty hlavní a vedlejší, druhu vedlejších vět
- mluvnický zápor
- základní a rozvíjející větné členy, přívlastek volný a těsný
- shoda přísudkem s podměttem
- zvláštnosti větné stavby, samostatný větný člen, oslovení,

- větě
- a v souvětí
- vhodně užívá řeč přímou a nepřímou
- určuje druhy významového poměru mezi souřadně spojenými větami nebo větnými členy
- je schopen komunikovat přes Internet

- vsuvka, věta neúplná, pořádek slov v české větě
- řeč přímá, nepřímá
- složitá souvětí
- Internet - vyhledávání adres s jazykovou problematikou
- shrnutí učiva 6.-9. ročníku

3. Literární a Dramatická výchova

Konkretizované výstupy žáka:

- přiřadí literární text k literárnímu žánru
- porovnává literární a filmové ztvárnění děl
- navštíví divadelní nebo filmové představení
- sleduje kulturní dění současnosti
- zná nakladatelství knih
- samostatně pracuje s různými informatickými
- rozlišuje literaturu konzumní a hodnotnou
- chápe literaturu jako pomocníka při získávání životních hodnot
- na základě poznatků je schopen analyzovat příčiny a důsledky 2. světové války
- zformuluje dojmy ze své četby, pokusí se o tvorbu vlastních literárních textů

Konkretizované učivo:

- česká dramatická tvorba: drama, absurdní drama, autorské
- filmová, rozhlasová, televizní, inscenační tvorba
- adaptace literárních děl
- literárně-výchovné aktivity
- divadlo, hudebně-divadelní žánry
- česká a světová literatura po 2. světové válce / D /
- současná česká literární tvorba

PT: F. MeV a) –Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, rozlišování „bulvárních“ od společensky významných sdělení, hodnotící prvky sdělení (slova, záběry), objasnění cílů a pravidel mediálních sdělení, identifikovat základní orientační prvky v textu.

F. MeV d) –Vnímání autora mediálních sdělení

Identifikování postojů a názorů autora, výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru, záměrná manipulace, prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr slov, obrazů, zvuků z hlediska záměru.

F. MeV e) –Fungování a vliv médií ve společnosti

Organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu, role médií v životě jednotlivce, vliv na uspořádání dne, konverzační témata, na postoje a chování, role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam), vliv na kulturu (role filmu a televize v životě rodiny a jednotlivce).

F. MeV f) –Tvorba mediálního sdělení

Uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinace pro tvorbu vhodných sdělení, tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi, technologické možnosti.

F. MeV g) –Práce v realizačním týmu

Redakce školního časopisu, utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu, stanovení si cíle, časového harmonogramu, delegování úkolů a zodpovědnosti, faktory ovlivňující práci v týmu, pravidelnost produkce.

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, diktáty, písemná pravopisná cvičení, čtvrtletní písemné prověrky výukové programy na počítači, referáty, práce ve skupinách, vědomostní testy

Vzdělávací oblast: **Jazyk a jazyková komunikace**

Vzdělávací obor: **Cizí jazyk**

5.2. ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 3.ročník

4.ročník

5.ročník

6.ročník

7.ročník

8.ročník

9.ročník

5.2. ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu Anglický jazyk

Anglický jazyk je vyučovací předmět, který reprezentuje jeden ze dvou školou nabízených jazyků v rámci vzdělávacího oboru Cizí jazyk. Jeho postupné osvojování pomáhá snižovat jazykové

bariéry a přispívá tak k lepší realizaci žáka v dalším studiu a budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance. Vzdělávání v anglickém jazyce předpokládá dosažení úrovně A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky¹.

Tento předmět je rozšířen o doplňující vzdělávací obor **Etická výchova (ETV)**.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S vyučovacím předmětem *Anglický jazyk* začínají děti ve 3. ročníku. V tříhodinové dotaci týdně v každém ročníku v něm pokračují až do 9. třídy. Výuka probíhá ve skupinách žáků tříd stejného ročníku. Skupiny pracují v jazykové učebně, počítačových učebnách a kmenových třídách vybavených audiovizuální technikou. Výuka směřuje k praktickým dovednostem. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností, volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáků. Výuka anglického jazyka na základní škole vede k jeho praktickému používání jako komunikačního prostředku (nejlépe v kombinaci s využíváním ICT). Získávání praktických dovedností je zaměřeno na pět základních oblastí cizího jazyka: *řečové dovednosti, poslech s porozuměním, mluvení, čtení s porozuměním a psaní*.

Na 1. stupni ZŠ (3. -5. ročník) představuje výuka anglického jazyka úvod do cizojazyčného vzdělávání. Jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a o zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale též s hudební, pohybovou, výtvarnou, etickou a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky a obohacuje je novými prvky. Využívá se nahrávek, říkanek, básniček, písniček a dalších textů v interpretaci rodilých mluvčích. Do výuky jsou zařazovány i vhodné programy na PC. Významnou úlohou vyučujícího je rozvíjet představivost dětí, podněcovat a oceňovat jejich aktivitu a invenci a jejich tvůrčí přístup k činnosti.

Na 2. stupni ZŠ (6. - 9. ročník) jde již více o osvojování cizího jazyka jako prostředku dorozumívání a prostředku získávání dalších poznatků. Pozornost se věnuje rozvoji všech řečových dovedností, čtení a písemné vyjadřování nabývá postupně na významu. Stále více se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními), častěji se do výuky zařazuje integrované používání cizího jazyka v kombinaci s PC a internetem. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. V používaných formách a metodách práce je preferováno kooperativní vyučování. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech. Podporuje také další rozvíjení komunikačních dovedností žáků při zahraničních jazykově poznávacích zájezdech.

¹ Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje pro úroveň A2 tyto cílové kompetence jazykové výuky. Žák rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají (např. základní informace o něm a jeho rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Komunikuje prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, je vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Popíše jednoduchým způsobem svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho nejnaléhavějších potřeb.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Anglický jazyk

Kompetence k učení

- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost, připravujeme na celoživotní učení
- na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení
- učíme žáky vyhledávat potřebné informace v literatuře a na internetu, zpracovávat je a používat
- při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učíme práci s chybou
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky nebát se problémů (problém není hrozba ale výzva)
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit
- podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problému
- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problému

Kompetence komunikativní

- podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i celého světa
- klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- podporujeme integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- učíme žáky publikovat a prezentovat svoje názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, prezentace, apod.)
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných situacích
- učíme žáky naslouchat druhým jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- učíme žáky nonverbální komunikaci

Kompetence sociální a personální

- minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- podporujeme začlenění – volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu

- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí

Kompetence občanské

- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem
- neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí
- nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- v hodnocení žáků uplatňujeme prvky pozitivní motivace
- jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- cíleně motivujeme žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia
- na konkrétních příkladech demonstrujeme lepší možnosti pracovního uplatnění při ovládnutí vyučovaného cizího jazyka

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Cizí jazyk – předmět Anglický jazyk

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení

- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy
- osvojí si oslovování spolužáků křestními jmény, používá vhodných forem pozdravu, naslouchá druhým, dodržuje jednoduchá komunikační pravidla ve třídě, poděkuje, omluví se, přiměřeně gestikuluje (ETV)
- podílí se na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel (ETV)
- osvojí si základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým (ETV)
- osvojí si základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých (ETV)
- zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky (ETV)
- vyjadřuje své pocity v jednoduchých situacích (ETV)
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů (ETV)
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc (ETV)

Očekávané výstupy – 2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

žák

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku (ETV)
- uvědomuje si své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení (ETV)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

žák

- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře
- dokáže se těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách (ETV)
- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně (ETV)
- identifikuje základní pocity, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí (ETV)
- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy (ETV)

Učivo

zvuková a grafická podoba jazyka

- fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

slovní zásoba

- žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem

tematické okruhy

- domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblekání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

mluvnice

- základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

základní komunikační dovednosti

- pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představování, komunikace při vytváření výchovného kolektivu (vytvoření základních komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace) (ETV)

základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích

- otázka, prosba, omluva, žádost, poděkování (ETV)

základy neverbální komunikace

- seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoj těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky (ETV)

komunikace pocitů

- identifikace, vyjádření a usměrňování základních pocitů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu (ETV)

pozitivní hodnocení sebe a druhých

- sebepoznání, sebehodnocení, sebpřijetí, sebereprezentace, sebeovládání, podpora, sebeoceňování, hodnocení druhých, projevování pozornosti a laskavosti v běžných podmínkách, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu, akceptace druhého, zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých (ETV)

základy asertivního chování

- iniciativa ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu, rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání (ETV)

2. stupeň**POSLECH S POROZUMĚNÍM****Očekávané výstupy**

žák

- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

3) MLUVENÍ

žák

- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci (ETV)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

PSANÍ

žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Učivo

zvuková a grafická podoba jazyka

- rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnání pravopisu slov osvojené slovní zásoby

slovní zásoba

- rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahujícím se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, práce se slovníkem

tematické okruhy

- domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí

mluvnice

- rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

otevřená komunikace

- úroveň komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách (ETV)

jednoduchá sdělení

- oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, rozloučení, představování, omluva, reakce na omluvu, poděkování a reakce na poděkování, prosba, žádost, přání, blahopřání, žádost o pomoc, službu, informaci, souhlas/nesouhlas, setkání, společenský program (ETV)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk – 3. ročník

Jazyk a jazyková komunikace

Konkretizované výstupy žáka:

- průběžně si osvojí základní výslovnostní návyky
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- pozdraví, rozloučí se, představí se, osloví osoby
- vyjádří souhlas a nesouhlas
- počítá do 12, určí celé hodiny, udá svůj věk /M/
- ve formuláři vyplní jméno, bydliště, věk
- pojmenuje školní potřeby, udá jejich barvu, počet, vyjádří velikost, délku
- představí členy rodiny

Konkretizované učivo:

- nápodoba správné výslovnosti
- fonetický přepis slova (pasivně), odlišnost zvukové podoby a grafické podoby slova
- pozdravy, představení se, oslovení osob
- vyjádření souhlasu a nesouhlasu
- čísla do 12, hodiny (celá hodina)
- školní potřeby
- barvy
- velikost, délka
- rodina, členové rodiny

- pojmenuje běžné vybavení místnosti	- místnost, vybavení místnosti
- vyjmenuje anglickou abecedu, hláskuje své jméno a osvojenou slovní zásobu	- abeceda, hláskování
- pojmenuje hračky, vyjádří jejich polohu předložkami a vazbou	- hračky - existenciální vazba „There is/are“ - předložky
- pojmenuje tradiční vánoční předměty, zazpívá vánoční písně, napíše jednoduché blahopřání /Hv/	- Vánoce, vánoční předměty - vánoční písně - vánoční blahopřání
- pojmenuje běžné ovoce a zeleninu - používá slovesný tvar „mám, máte“	- ovoce a zelenina - fráze „I’ve got, you’ve got...“
- pojmenuje běžné potraviny a nápoje - vyjádří pocit žízně, libosti a nelibosti	- jídlo a pití - vyjádření pocitu žízně, libosti a nelibosti (komunikace, spolupráce, hodnocení sebe i druhých, asertivita) (ETV)
- pojmenuje části lidského těla /Pr/ - pojmenuje běžné části oblečení	- lidské tělo - oblečení
- pojmenuje zvířata - pozná podle základního popisu, o jaké zvíře se jedná	- zvířata
- pojmenuje základní geometrické tvary - používá slovesný tvar „vidím“	- tvary - fráze „I can see...“

Způsoby ověřování učiva: rozhovory, dramatizace textů, křížovky, anagramy, hry, ústní zkoušení, písemný test

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk – 4. ročník

Jazyk a jazyková komunikace

Konkretizované výstupy žáka:

- průběžně si osvojí základní výslovnostní návyky, chápe vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova
- pozdraví, rozloučí se, představí se, zeptá se na jméno, národnost, věk
- otázka „jak se daří“, odpověď
- počítá do sta, určí celé hodiny /M/
- pozdraví, osloví učitele, určuje předměty ve třídě, reaguje na pokyny učitele
- tvoří množné číslo podstatných jmen,

Konkretizované učivo:

- fonetický přepis slova, odlišnost zvukové podoby a grafické podoby slova
- nápodoba správné výslovnosti
- pozdravy, představení se, otázka na jméno, národnost, věk
- fráze „How are you?“, odpověď „I’m...“ (komunikace, spolupráce, hodnocení sebe i druhých, asertivita) (ETV)
- čísla do 100, hodiny (celá hodina)
- oslovení učitele, předměty ve třídě (komunikace, spolupráce, hodnocení sebe i druhých, asertivita) (ETV)
- množné číslo podstatných jmen

- vyjádří polohu pomocí existenciální vazby	- existenciální vazba „There is/are“
- popíše předmět (velikost, barva, poloha)	- popis předmětu (velikost, barvy, poloha)
- vyjádří vlastnictví,	- fráze „I have got“,
- používá přivlastňovací zájmena /Čj/	- přivlastňovací zájmena
- představí členy rodiny	- rodina, členové rodiny
- popřeje k narozeninám	- přání k narozeninám
- posoudí pravdivost tvrzení	(komunikace, spolupráce, hodnocení sebe i druhých, asertivita) (ETV)
- vyjmenuje anglickou abecedu, hláskuje své jméno a osvojenou slovní zásobu	- abeceda, hláskování
- časuje sloveso „být“ v obou číslech /Čj/	- časování slovesa „to be“
- popíše části těla	- části těla
- popíše svoje oblečení	- oblečení
- vyjadřuje své pocity	- vyjádření různých pocitů, fráze „I’m ...“
- vyjadřuje oblibu ovoce a zeleniny	- ovoce a zelenina (jídlo a pití), fráze „I like...“
- požádá o jídlo a pití	- žádost o jídlo a pití
	(komunikace, spolupráce, hodnocení sebe i druhých, asertivita) (ETV)
- hovoří o zábavách dětí	- volný čas
- používá přítomný průběhový čas	- přítomný průběhový čas
- používá přivlastňování	- přivlastňování osobám
- časuje sloveso „moci/umět“, vyjádří své schopnosti a dovednosti	- časování slovesa „can“, fráze „I can...“
- popíše některá zvířata	- zvířata
- požádá o konkrétní zboží v obchodě	- nakupování
- pojmenuje dny v týdnu a měsíce /Př/	- dny v týdnu, měsíce
- pracuje se slovníkem	- práce se slovníkem

PT: D. MV a) - Kulturní rozdíly

Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako součást etnika, poznávání vlastního kulturního zakotvení, respektování zvláštností různých etnik, základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě.

Způsoby ověřování učiva: rozhovory, dramatizace textů, křížovky, anagramy, hry, ústní zkoušení, písemný test

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk – 5. ročník

Jazyk a jazyková komunikace

Konkretizované výstupy žáka:

- průběžně si osvojí základní výslovnostní návyky, chápe vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova
- používá číslovky do 100
- orientuje se v časových údajích, řekne, kolik je hodin
- pojmenuje členy rodiny
- vyjmenuje několik států světa a národností
- uvede příklad zdravého jídla
- vyjmenuje části lidského těla
- pojmenuje budovy a významná místa ve městě, aktivně používá slovní zásobu orientace ve městě
- pojmenuje části dne
- popíše stav počasí /Př/
- charakterizuje roční období, vyjmenuje měsíce, orientuje se v kalendáři, řekne a napíše datum - použije řadovou číslovku

Konkretizované učivo:

- fonetický přepis slova, odlišnost zvukové podoby a grafické podoby slova, slovní přízvuk
- nápodoba správné výslovnosti
- číslovky do 100
- hodiny, časové údaje
- rodina
- státy, národnosti
- zdravý životní styl
- lidské tělo
- město (budovy a významná místa ve městě), orientace ve městě
- můj den (části dne, denní rutina), příslovce četnosti
- počasí
- roční období, počasí charakteristické pro roční období, měsíce, kalendář, datum – mluvená a psaná

- vyjmenuje školní pomůcky, školní předměty
 - pojmenuje druhy sportů, vyjádří jejich oblibu /Tv/
 - pojmenuje místnosti v domě, nábytek
 - vyjmenuje dopravní prostředky
 - popíše oblečení
- používá přivlastňovací zájmena, přivlastňuje osobám pomocí „s“
 - používá osobní zájmena v předmětu, rozezná je od zájmen v podmětu
 - volí vhodná ukazovací zájmena „This/that, these/those“
 - používá přítomný čas prostý
 - vyjádří právě probíhající činnosti, používá přítomný průběhový čas
 - vyjádří libost/nelibost vůči volnočasovým aktivitám
 - používá existenciální vazbu „There is/are“, když mluví o tom, že někde něco je/není, pokud se ptá
 - porovnává velikost, stáří a kvalitu školních potřeb
 - požádá o zapůjčení
 - vypráví, co dělal o víkendu, předchozí den o prázdninách /Čj/, používá minulý čas prostý
- aktivně hláskuje, zapíše hláskované slovo
 - v několika větách se představí, sdělí základní informace o sobě
 - naslouchá mluvenému (i reprodukovanému) projevu, při poslechu využívá svých dosavadních znalostí
 - popíše osoby s aktivní znalostí vhodných přídavných jmen a slovní zásoby lidské tělo
 - zeptá se na cestu, popíše cestu, naviguje, používá vhodné předložky místa
 - popíše svůj obvyklý den, používá příslovce četnosti
 - sestaví jednoduchý email se všemi náležitostmi
 - požívá v jednoduchých větách synonyma a antonyma
 - klade jednoduché otázky, odpovídá na ně
 - dodržuje pořádek slov ve větě
 - používá vhodné jazykové prostředky v mluveném i písemném projevu
- pracuje se slovníkem
- formu, řadové číslovky
 - školní pomůcky, školní předměty
 - sporty a jiné aktivity, oblíbený sport
 - dům a nábytek
 - dopravní prostředky
 - oblečení
- přivlastňovací zájmena, přivlastňování osobám pomocí „s“
 - osobní zájmena v předmětu
 - ukazovací zájmena „This/that, these/those“
 - přítomný čas prostý
 - přítomný průběhový čas
 - volnočasové aktivity, vyjádření libosti/nelibosti
 - existenciální vazba „There is/are“
 - porovnání velikosti, stáří a kvality školních potřeb
 - žádost o půjčení
 - vyprávění, minulý čas prostý (vybraná slovesa, jednoduché věty)
- abeceda, hláskování
 - představení sebe sama
 - popis osoby, přídavná jména, lidské tělo, činnosti (komunikace, spolupráce, hodnocení sebe i druhých, asertivita) (ETV)
 - dotaz na cestu, popis cesty, navigace, předložky místa
 - popis svého bydliště (komunikace, spolupráce, hodnocení sebe i druhých, asertivita) (ETV)
 - psaní emailu
 - synonyma a antonyma
 - otázky a odpovědi
 - pořádek slov ve větě (komunikace, spolupráce, hodnocení sebe i druhých, asertivita) (ETV)
- práce se slovníkem

PT: 4. MV d) – Multikulturalita

Specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem, význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

Způsoby ověřování učiva: rozhovory, dramatizace textů, křížovky, anagramy, hry, ústní zkoušení, písemný test.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk – 6. ročník

Jazyk a jazyková komunikace

Konkretizované výstupy žáka:

- vyslovuje srozumitelně, sluchem rozlišuje prvky fonologického systému jazyka, klade slovní a větný přízvuk na správná místa, intonuje správně
- ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby
- v jednoduchých poslechových textech nebo během jednoduché promluvy či konverzace rozliší základní informace o lidech, o jejich rodině, bydlišti, práci a zájmech /Z, Př, Vv, Ov/
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase
- komunikuje otevřeně pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci (ETV)
- vyhledává požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech

Konkretizované učivo:

- fonetický přepis a na jeho základě správná výslovnost slova včetně slovního a větného přízvuku, intonace
- pravopis slov dané slovní zásoby
- poslech s porozuměním: člověk a společnost, rodina, domov, zájmy
- mluvení: oslovení, pozvání, přijetí a odmítnutí pozvání, omluva, přijetí omluvy
- mluvení: rodina, domov, škola, filmy
- čtení s porozuměním: sport, příroda, počasí, texty popisující kulturní odlišnosti

- rozumí krátkým jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

- napíše jednoduchý text týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři

- psaní: já, rodina, škola, zájmy

- psaní: dotazník

- pracuje se slovníkem

- práce se slovníkem

- používá gramatické jevy k realizaci svého komunikačního záměru (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

- gramatické struktury a typy vět (čas přítomný prostý a průběhový, minulý prostý a budoucí, sloveso „can“, „must“ v přítomném tvaru ve větách oznamovacích, tázacích i záporu)

- stupňování přídavných jmen

- používání osobních a přivlastňovacích zájmen

- nepravidelné tvoření množného čísla podstatných jmen

- lexikální princip pravopisu slov

Způsoby ověřování učiva: rozhovory, dramatizace textů, křížovky, anagramy, hry, ústní zkoušení, písemný test, zájmové projekty.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk – 7. ročník

Jazyk a jazyková komunikace

Konkretizované výstupy žáka:

- vyslovuje srozumitelně, sluchem rozlišuje prvky fonologického systému jazyka, klade slovní a větný přízvuk na správná místa, intonuje správně
- ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby

- v jednoduchých poslechových textech nebo během jednoduché promluvy či konverzace rozliší základní informace týkající se osvojovaných témat /Z, Př, Vv/

- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase
- komunikuje otevřeně pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci (ETV)

- vyhledává požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech

Konkretizované učivo:

- fonetický přepis a na jeho základě správná výslovnost slova včetně slovního a větného přízvuku, intonace

- pravopis slov dané slovní zásoby

- poslech s porozuměním: svátky, tradice, zvyky a odlišnosti v anglicky mluvících zemích

- mluvení: domov a rodina, škola, volný čas

- mluvení: smluvení schůzky s kamarády, objednávání jídla a pití, dotaz na cenu

- čtení s porozuměním: dopis, přání, texty popisující kulturní odlišnosti

- rozumí krátkým jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

- napíše jednoduchý text týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

- psaní: souvislý text o škole, o práci ve škole, dopis s pozváním, poděkováním nebo omluvou

- psaní: porozumění jednoduchým autentickým písemným sdělením

- pracuje se slovníkem

- práce se slovníkem

- používá gramatické jevy k realizaci svého komunikačního záměru (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

- gramatické struktury a typy vět (čas přítomný prostý a průběhový, minulý prostý a budoucí, sloveso „can“, „must“ v přítomném tvaru ve větách oznamovacích, tázacích i záporu, rozkazovací způsob)

- počitatelnost podstatných jmen

- stupňování přídavných jmen

- tvoření příslovcí z přídavných jmen

- používání osobních a přivlastňovacích zájmen

- předložky

- lexikální princip pravopisu slov

PT: A. OSV b) – Sociální rozvoj

Poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetence.

C. VMEGS a) – Evropa a svět nás zajímá

Rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události v blízkém okolí; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; zvyky a tradice národů Evropy.

Způsoby ověřování učiva: rozhovory, dramatizace textů, křížovky, anagramy, hry, ústní zkoušení, písemný test, zájmové projekty.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk – 8. ročník

Jazyk a jazyková komunikace

Konkretizované výstupy žáka:

- vyslovuje srozumitelně, sluchem rozlišuje prvky fonologického systému jazyka, klade slovní a větný přízvuk na správná místa, intonuje správně
- ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby

- v jednoduchých poslechových textech nebo během jednoduché promluvy či konverzace rozliší základní informace týkající se osvojovaných témat /Z, M/

- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních a neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci (ETV)

- vyhledá požadované informace v jednoduchých

Konkretizované učivo:

- fonetický přepis a na jeho základě správná výslovnost slova včetně slovního a větného přízvuku, intonace

- pravopis slov dané slovní zásoby

- poslech s porozuměním: sport, kulturní život, vzájemné vztahy mezi ČR a anglicky mluvícími zeměmi

- mluvení: škola/zaměstnání, volný čas, oblékání, příroda a počasí, pocity a zdravotní stav

- mluvení: setkání s lidmi, cestování veřejnou dopravou, dotaz na cestu, žádost o pomoc/radu, rada

- čtení s porozuměním: texty týkající se významu

každodenních autentických materiálech	studovaného jazyka a kultury anglicky mluvících zemí,
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace /Z, D, Vv/	zeměpisných údajů, tradic, zvyků a historických událostí
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času dalších osvojovaných témat	- psaní: popis události nebo cesty, dopis s blahopřáním
- reaguje na jednoduché písemné sdělení	- psaní: reakce na blahopřání
- pracuje se slovníkem	- práce se slovníkem
- používá gramatické jevy k realizaci svého komunikačního záměru (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	- gramatické struktury a typy vět (použití přítomných, minulých a budoucích časů, předpřítomný čas)
	- opisy modálních sloves
	- vyjádření „should“
	- použití určitého členu u zeměpisných údajů
	- lexikální princip pravopisu slov

PT: D. MV d) – Multikulturalita

Specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem, význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

Způsoby ověřování učiva: rozhovory, dramatizace textů, křížovky, anagramy, hry, ústní zkoušení, písemný test, zájmové projekty, prezentace.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk – 9. ročník

Jazyk a jazyková komunikace

Konkretizované výstupy žáka:

- vyslovuje srozumitelně, sluchem rozlišuje prvky fonologického systému jazyka, klade slovní a větný přízvuk na správná místa, intonuje správně
- ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby
- v jednoduchých poslechových textech nebo během jednoduché promluvy či konverzace rozliší základní informace týkající se osvojovaných témat /Z/
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních a neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

Konkretizované učivo:

- fonetický přepis a na jeho základě správná výslovnost slova včetně slovního a větného přízvuku, intonace
- pravopis slov dané slovní zásoby
- poslech s porozuměním: cestování, přírodní krásy, kulturní památky, předpověď počasí
- mluvení: vyjádření názoru, souhlasu a nesouhlasu, prosba, omluva, návod - instrukce, aktivní vedení konverzace - pokládání otázek
- mluvení: vzdělávání a kulturní život, volný čas, zdravý životní styl, životní prostředí, plány do budoucna
- mluvení: vyprávění jednoduchého příběhu či události; popis osoby, místa či věci ze svého každodenního

- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro život a potřeby druhých a přiměřeně situaci (ETV)
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení
- pracuje se slovníkem
- používá gramatické jevy k realizaci svého komunikačního záměru (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)
- čtení s porozuměním: osobnosti z oblastí vědy, umění politiky a sportu, běžné každodenní problémy
- psaní: formulář, dotazník
- psaní: dopis obsahující složitější jazykové prostředky (např. spojovací výrazy v souvětích „a, ale, protože, jestliže, jakmile, když, nejprve, potom...“, vyjádření existencionálních vztahů „Kdo? Kde, kam? Kdy? Jaký, jak? Kolik?...“), popis prostředí, ve kterém se nachází, vyprávění o minulosti, plány do budoucna
- práce se slovníkem
- gramatické struktury a typy vět (přítomné, minulé a budoucí časy, předpřítomný a předminulý čas)
- opisy modálních sloves
- vyjádření „should, shouldn't“
- tvoření a použití trpného rodu
- dovětky
- podmínkové věty
- lexikální princip pravopisu slov

Způsoby ověřování učiva: rozhovory, dramatizace textů, křížovky, anagramy, hry, ústní zkoušení, písemný test, zájmové projekty, prezentace.

5.3 NĚMECKÝ JAZYK

další cizí jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 7.ročník

8.ročník

9.ročník

5.21. NĚMECKÝ JAZYK – Další cizí jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu Německý jazyk

Volitelný předmět *Cizí jazyk* umožňuje žákům osvojit si vedle hlubších znalostí jednoho cizího jazyka základy komunikace v dalším cizím jazyce. Tento předmět poskytuje příležitost rozvíjet individuální zájmy především jazykově orientovaných žáků, přispívá k rozšíření jejich jazykového vzdělání a tím i k jejich celkovému intelektuálnímu a sociálnímu rozvoji.

Německý jazyk je vyučovací předmět, který reprezentuje jeden ze dvou školou nabízených volitelných cizích jazyků v rámci vzdělávacího oboru *Cizí jazyk*. Jeho postupné osvojování pomáhá žáku snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě,

tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Požadavky na vzdělávání ve výuce tohoto (dalšího) cizího jazyka formulované v RVP ZV předpokládají dosažení úrovně A1, Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Tento předmět je rozšířen o doplňující vzdělávací obor **Etická výchova (EV)**.

Pořádání jednodenních výjezdů do zahraničí jako doplněk k výuce cizích jazyků.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu Německý jazyk

Obsahem vyučovacího předmětu *Německý jazyk* je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru *Cizí jazyk* a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Důraz je kladen na rozvíjení řečových dovedností, které se realizuje na základě osvojení přiměřeného rozsahu jazykových prostředků a země-vědných poznatků, a to v běžných situacích a tematických okruzích blízkých zájmům a věku žáků. Situace a témata se volí z učebních osnov 1. cizího jazyka ve 3. – 9. roč. základní školy. Při jejich výběru se přihlíží k zaměření žáků a ke konkrétní situaci v dané třídě či skupině. V úvahu se bere vyšší věk žáků, jejich jazyková zkušenost, znalosti a pracovní návyky získané v procesu osvojování 1. cizího jazyka i mateřského jazyka. Tyto skutečnosti ovlivní charakter práce. Bohatší poznatky, které žáci získají studiem jiných vyučovacích předmětů a z mimoškolních zdrojů poznávání, otevírají cesty k náročnějším tématům, především z oblasti reálií.

S volitelným vyučovacím předmětem *Německý jazyk* žáci začínají v 7. ročníku ve 2 hodinové dotaci týdně. V jeho výuce pokračují až do 9. třídy. Výuka cizího jazyka probíhá zpravidla ve skupinách žáků z různých tříd v rámci jednoho ročníku.

Vyučuje se většinou v multimediální jazykové pracovně, v počítačových učebnách a ve třídách vybavených audiovizuální technikou. Ve výuce tohoto (dalšího) cizího jazyka je kladen důraz na komunikační schopnosti žáků, čemuž je podřízena i veškerá výuka gramatiky. Výklad prvků gramatického systému je tedy omezen na nezbytné minimum. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni dorozumět se s cizincem v jednoduchých běžných situacích. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení této dovednosti, volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka (dalšího) cizího jazyka v základní škole směřuje více než k ovládnutí tohoto cizího jazyka k jeho praktickému používání jako komunikačního prostředku. Získávání praktických dovedností žáka (a hodnocení žáka do jaké míry si je osvojil) je zaměřeno na několik základních „oblastí“ cizího jazyka: **porozumění - poslech, porozumění – čtení, ústní interakce, gramatické a lexikální kompetence a písemný projev.**

Cílem výuky je i probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k němu. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života. Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku závisí nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském ale i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Dochází k seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí příslušné jazykové oblasti. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci a tvořivých činnostech.

Při výuce se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními). Do výuky se zařazuje integrované používání cizího jazyka v kombinaci s PC a internetem. Významnou úlohou vyučujícího je rozvíjet představivost dětí, podněcovat a oceňovat jejich aktivitu a invenci a jejich tvůrčí přístup k činnostem.

V souvislosti s probíraným zeměpisným a dějepisným učivem se žáci seznamují s reáliemi německy mluvících zemí. V používaných formách a metodách práce je preferováno kooperativní vyučování. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech. Podporuje také další rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s německy mluvícími osobami (zahraniční jazykově poznávací zájezdy, dopisování žáků s partnerskou školou v zahraničí apod.).

Cílem je dosáhnout **úrovně A1**, která podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky představuje toto:

žák rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím a umí je používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, o věcech, které vlastní a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu pomoci.

Učitel pomáhá žákům osvojit si především tyto **komunikativní jazykové kompetence**: lexikální kompetence, gramatické kompetence, sémantické kompetence, ortografické kompetence, ortoepické kompetence) a **všeobecné jazykové kompetence**, které předpokládají znalost sociokulturního prostředí a reálií zemí, ve kterých se daným jazykem hovoří.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Německý jazyk

Ve vyučovacím předmětu *Německý jazyk* využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

Kompetence k učení

- vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní vzdělávání.

Vedeme žáky k pochopení důležitosti schopnosti komunikovat německy pro další studium i praktický život, připravujeme je na celoživotní vzdělávání. Vedeme žáky k propojování probraných témat a jazykových jevů, učíme je samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci v němčině. Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace. Učíme práci s chybou.

Kompetence k řešení problémů

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

Učíme žáky nebát se problémů (problém není hrozba, ale výzva). Vedeme žáky k řešení jednoduchých problémových úloh a situací v cizojazyčném prostředí, snažíme se je zbavit ostychu a nebát se mluvit německy s cizím člověkem. Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení. Vedeme žáka k opsání obsahu myšlenky, chybí-li potřebná slovní zásoba. Podporujeme týmovou spolupráci a využívání moderní techniky při řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci.

Vytváříme prostředí pro porozumění jednoduchému sdělení v německém jazyce, vedeme žáky ke zformulování jednoduché myšlenky německy, k porozumění promluvě i přiměřenému textu v německém jazyce, k využití dovednosti osvojené v německém jazyce k navázání osobního kontaktu. Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti. Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace. Učíme žáky „nonverbální komunikaci“.

Kompetence sociální a personální

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých.

Vedeme žáky k vyžádání a poskytnutí pomoci a rady v německém jazyce, k dodržování zásad slušného chování, ke spolupráci v německy hovořící skupině na jednoduchém úkolu.

Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování. Podporujeme začlenění – volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu. Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role. Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.

Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.

Kompetence občanské

vychovávat žáky:

- jako svobodné občany, plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých.

- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí

- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích.

Zprostředkováváme žákům představu o zvycích v německy mluvících zemích v porovnání se zvyky našimi. Předkládáme konkrétní situace ke srovnání ekologických a enviromentálních otázek týkajících se německy mluvících zemí a České republiky.

Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu. Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem. Neustále sledujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření. Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí. Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační aj.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům. V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva, jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.

Kompetence pracovní

- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání.

Vedeme žáky k samostatné práci s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem, k využívání německého jazyka k získávání informací z různých oblastí.

Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.

Cíleně motivujeme žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).

Na konkrétních příkladech (inzeráty v tisku a na internetu) demonstrujeme lepší možnosti pracovního uplatnění při ovládnutí vyučovaného cizího jazyka.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Další cizí jazyk- německý jazyk

2. stupeň (7. – 9. ročník)

1) POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně

- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

2) MLUVENÍ

Očekávané výstupy

žák

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

3) ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

4) PSANÍ

Očekávané výstupy

žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Učivo

zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem

tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí

mluvnice –základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenaruší smysl sdělení a porozumění)

ETICKÁ VÝCHOVA (doplňující obor)**Očekávané výstupy**

žák

- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva
- rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory
- spolupracuje i v obtížných sociálních situacích
- je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení
- analyzuje etické aspekty různých životních situací
- se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Učivo

otevřená komunikace – úroveň komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách

aktivní naslouchání - cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Německý jazyk -7. ročník (další cizí jazyk)

Jazyk a jazyková komunikace

A - Porozumění – poslech

Konkretizované výstupy žáka:

- seznámí se se zvukovou a grafickou podobou jazyka
- osvojuje si počáteční dovednost porozumět mluvenému slovu
- sleduje řeč, která je zřetelná, pečlivě vyslovovaná, s dlouhými pomlčkami, aby mohl pochopit význam
- rozliší základní informace o lidech, jejich rodině
- posoudí pravdivost daného tvrzení
- při vyučování rozumí pokynům učitele, které jsou mu pomalu a s pečlivou výslovností sdělovány, a dokáže se řídit krátkými jednoduchými orientačními pokyny
- když někdo mluví německy, rozezná čísla 1 – 20
- rozumí nahrávkám na kazetě v učebnici.

B - Porozumění – čtení

Konkretizované výstupy žáka:

- osvojuje si fonologická pravidla německého jazyka, dbá na správnou intonaci
- rozumí jednoduchým frázím ve velmi krátkých jednoduchých textech
- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu a známého obsahu
- v jednoduchých textech vyhledá známá jména, slova a základní fráze a podle potřeby se vrací ve čtení zpět
- pochopí, o čem je jednoduchý příběh s obrázky
- rozumí krátkým jednoduchým sdělením na pohlednicích.

C - Ústní interakce

Konkretizované výstupy žáka:

- vyjmenuje abecedu, hláskuje své jméno či jiné údaje
- pozdraví, rozloučí se, představí se, zeptá se na jméno, věk; zeptá se, jak se daří
- pochopí otázky a pokyny, pokud je osloven velmi zřetelně a pomalu; řídí se jednoduchými orientačními pokyny; popíše, kde žije, kam chodí do školy
- vytvoří jednoduché, většinou izolované fráze o lidech a různých místech
- osloví učitele a reaguje na jeho jednoduché pokyny, určuje předměty ve třídě
- představí rodinu, popřeje k narozeninám
- vyjádří své schopnosti a dovednosti – ich kann
- pojmenuje ovoce, zeleninu
- popíše předmět – velikost, barvu, polohu; vyjádří vlastnictví
- charak. roční období, popíše stav počasí
- popíše svůj domov, určí celé hodiny, poj.dny v týdnu

Tematické okruhy

Konkretizované učivo:

- Setkání :pozdravy, představení se, poděkování, rozloučení(EV)
- Abeceda
- Ve třídě, pokyny vyučujícího(EV)
- Barvy, velikost, čísla 1-20
- Moje rodina
- Ovoce a zelenina
- Německá jména, příjmení
- Protiklady
- Náš byt, můj pokoj
- Rodinná oslava, Narozeniny
- Časové údaje
- Dny v týdnu
- Roční období
- Telefonní domluva
- Zvířata
- Na návštěvě
- Nákupy(EV)
- Denní program

Konkretizované učivo:

Rozhovory na téma:

- setkání (pozdrav, představení se, poděkování, rozloučení)

- rozhovor v telefonu, v obchodě

Samostatný ústní projev na téma:

- rodina, škola
- slovní zásoba a tvoření slov

D - Lexikální kompetence**Konkretizované výstupy žáka:**

- má základní repertoár slovní zásoby zahrnující důležité lexikální jednotky, které se vztahují ke konkrétním situacím
- používá základní výrazy týkající se osobních dat a potřeb
- aktivně a tvořivě pracuje se slovní zásobou daného tématu
- používá dvojjazyčný slovník k vyhledávání významu neznámých slov.

Konkretizované učivo:

- počáteční osvojení slovní zásoby přibližně o 250 – 300 základních slov a slovních spojení týkajících se především tematických okruhů
- slovní zásoba se postupně rozšiřuje i receptivně poslechem a čtením textů.

E - Gramatické kompetence**Konkretizované výstupy žáka:**

- aktivně ovládá základní gramatické struktury a typy vět, které jsou součástí osvojené látky
- vyjmenuje abecedu, hláskuje slova, pracuje se slovníky
- procvičuje pravopisná pravidla a pravidla pro výslovnost známých slov
- používá přivlastňovací zájmena v singuláru
- rozpozná a ukáže čísla, která slyší, počítá do dvaceti.

Konkretizované učivo:

- pravidla výslovnosti, přízvuk, vázání, rytmus, větná melodie
- pravopis produktivně osvojených slov a tvarů, psaní velkých písmen
- používání členu určitého a neurčitého
- nom. a ak. sg. – člen určitý a neurčitý
- konjugace pravidelných sloves, slovesa sein a haben v akt. přítomnosti
- imperativ pravidelných sloves a slovesa sein
- přivlastňovací zájmena v nom.
- zdvořilostní oslovení Ihr, Ihre, Ihr
- zápor nein, nicht
- schon – noch nicht
- hier – dort a další příslovce místa
- osobní zájmena v nom. , dat. a ak.
- časové údaje
- vyjadřování podmětu
- sloveso mögen v konjunktivu – tvar ich möchte
- sloveso können
- adjektiva a adverbia v přísudku
- tázací zájmena wer, was, wo, wie
- věta oznamovací, tázací, rozkazovací a její slovosl.
- předložka in, mit, von, für , časová předl.um, am, im
- frekventované souřadící spojky : unds, aber, oder

F - Písemný projev**Konkretizované výstupy žáka:**

- napíše stručný jednoduchý text na pohlednici
- napíše jednoduché přání k narozeninám
- vyplní jednoduchý formulář (své jméno, narodnost, adresu a svůj věk)
- píše izolované fráze a věty
- používá abecední slovník učebnice.

Konkretizované učivo:

- základní gramatické struktury a typy vět /Čj/
- osobní dopis (pozdrav, sdělení)
- osobní dotazník

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, písemný projev

PT : A. OSV b) Sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetence

C. VMEGS a) – Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, místa, události a v blízkém okolí, naši sousedé v Evropě, život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Německý jazyk - 8. ročník (další cizí jazyk)

Jazyk a jazyková komunikace

A - Porozumění – poslech

Konkretizované výstupy žáka:

- při vyučování rozumí krátkým jednoduchým pokynům učitele
- sleduje řeč, která je zřetelná, pečlivě vyslovovaná, s dlouhými pomlkami, aby mohl pochopit význam
- rozumí nahrávkám na kazetě v učebnici
- rozliší základní informace o lidech, o rodině, bydlišti a činnostech
- rozumí jednoduché gratulaci.

B - Porozumění – čtení

Konkretizované výstupy žáka:

- čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché audioorálně připravené texty
- čte potichu jednoduché texty obsahující převážně známé jazykové prostředky
- rozumí jednoduchým frázím ve velmi krátkých jednoduchých textech a vyhledá známá jména, slova a základní fráze a podle potřeby se ve čtení vrací zpět
- pochopí v hrubých rysech obsah jednoduššího informativního materiálu a krátkých jednoduchých popisů, zejména pokud má k dispozici také vizuální oporu
- rozumí krátkým jednoduchým sdělením na pohlednicích
- rozpozná známá jména, slova a nejzákladnější fráze v jednoduchých nápisech týkajících se nejběžnějších každodenních situací
- řídí se krátkými, jednoduše napsanými orientačními pokyny (např. jdi z bodu X do bodu Y)
- při četbě používá abecední slovník učebnice.

C - Ústní interakce

Konkretizované výstupy žáka:

- reprodukuje a obměňuje pamětně osvojené mikrodialogy
- jednoduchým způsobem se domluví, ale při komunikaci zcela závisí na opakování v pomalejším tempu, přeformulování a upřesněních.
- klade jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídá, inicializuje jednoduchá sdělení nebo na ně reaguje, pokud se týkají jeho základních potřeb, nebo jde-li o věci, jež jsou mu důvěrně známé
- vede jednoduchý dialog v rámci vymezených tematických okruhů
- zeptá se, jak se lidem daří
- požádá lidi o různé věci a také lidem věci poskytne

Tematické okruhy

Konkretizované učivo:

- Telefonní rozhovor, tel. čísla(EV)
- Oslava narozenin – dárky a blahopřání(EV)
- Oblečení
- Doma – běžné činnosti /Pč/
- Jídlo a pití
- V lese
- Dopisujeme si s kamarádem z německy mluvící země (pozdrav a dopis z prázdnin; základní geografické údaje týkající se německy mluvících zemí, známá města, některé kulturní památky; svátky; různé zajímavosti ze života dětí, odlišné zvyky) /Z, D/ (EV)
- Dopravní prostředky
- Koničky
- U potoka
- Ve městě, na venkově
- Počítač a já
- Moje školní taška
- Hudba

Konkretizované učivo:

Rozhovory na téma:

- setkání , koničky, volný čas
- v telefonu

Samostatný ústní projev na téma:

- domov
- město a venkov
- příroda
- slovní zásoba a tvoření slov

- pojmenuje části dne, hlavní jídla,
- pojmenuje druhy sportu, vyjádří jejich oblibu, hovoří o sportovních aktivitách
- pojmenuje názvy budov ve městě, zeptá se na cestu, popíše jednoduše místo svého bydliště
- požádá o zapůjčení věci, pojmenuje školní předměty, popíše činnosti ve škole a ve volném čase
- popíše své zájmy
- vede jednoduchý telefonní rozhovor
- pojmenuje základní potraviny a nápoje
- recituje z paměti několik říkanek, básniček.

D - Lexikální kompetence

Konkretizované výstupy žáka:

- má základní repertoár slovní zásoby zahrnující důležité lexikální jednotky, které se vztahují ke konkrétním situacím
- používá základní výrazy týkající se osobních dat a potřeb
- aktivně a tvořivě pracuje se slovní zásobou daného tématu
- používá dvojjazyčný slovník k vyhledávání významu neznámých slov, synonym a antonym.

E - Gramatické kompetence

Konkretizované výstupy žáka:

- aktivně ovládá v omezené míře základní gramatické struktury, které jsou součástí osvojené látky
- podvědomě fixuje a postupně automatizuje dané gramatické struktury
- pracuje se slovníky a s přehlednými gramatickými tabulkami
- procvičuje pravopisná pravidla a pravidla pro výslovnost známých slov
- počítá do sta
- používá správně přivlastňovací zájmena
- klade jednoduché otázky a na ně odpovídá, dodržuje pořádek slov ve větě.

F - Písemný projev

Konkretizované výstupy žáka:

- písemnou formou požádá o osobní informace nebo je předá
- písemně obměňuje krátké probrané texty
- sestaví jednoduchý dopis se všemi náležitostmi
- formuluje jednoduché otázky a odpovídá na ně

Konkretizované učivo:

- doplnění slovní zásoby přibližně o dalších 250 – 300 slov a slovních spojení týkajících se především tematických okruhů
- slovní zásoba narůstá i receptivně poslechem a čtením textů, zaměřených zejména na oblast reálií apod.

Konkretizované učivo:

- pravopis produktivně osvojených slov a tvarů, základní poznatky o dělení slov a o interpunkci
- deklinace substantiv (člen určitý a neurčitý)
- časování způsobových sloves, sloveso müssen sloveso gefallen, gehören, schmecken
- přivlastňovací zájmena a jejich deklinace v nom. a akuz. sg.; zájmeno dieser
- přivlastňovací zájmena
- předložky s dativem
- předložky s akuzativem
- míry a váhy po číslovkách
- osobní zájmena v dat. a akuz. sg.
- časování slovesa fahren
- časování slovesa essen, sehen, lesen, helfen
- psaní adresy, formální stránka dopisu
- přímý, nepřímý slovosled
- složená substantiva.

Konkretizované učivo:

- základní gramatické struktury a typy vět, lexikální princip pravopisu
- dopis s blahopřáním
- osobní dotazník.

- po audioorální přípravě sestaví jednoduché sdělení (pozdrav, vzkaz, blahopřání, krátký dopis)
- zapíše do formuláře čísla a data, své vlastní jméno, národnost, adresu, věk, datum narození.

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, písemný projev

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Německý jazyk - 9. ročník (další cizí jazyk)

Jazyk a jazyková komunikace

A - Porozumění – poslech

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší základní informace o lidech, jejich rodině, jejich bydlišti, práci a koníčcích
- při vyučování rozumí krátkým pokynům učitele
- když někdo mluví německy, pochopí význam, je-li sdělení pečlivě vyslovované, zřetelně a s dlouhými pomlčkami
- rozumí nahrávkám na kazetě v učebnici
- reaguje na otázky, které se ho týkají
- porozumí stručnému popisu cesty.

B - Porozumění – čtení

Konkretizované výstupy žáka:

- rozumí krátkým textům s přiměřeným obsahem
- odhadne význam nových slov z kontextu textu
- postupuje v neznámém textu po jednotlivých frázích, některé pasáže textu musí číst opakovaně
- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu a známého obsahu
- v jednoduchých textech najde známá slova a věty, vyhledá základní informace a podle potřeby se ve čtení vrací zpět
- pochopí obsah jednoduššího informativního materiálu a krátkých jednoduchých popisů, zejména pokud má k dispozici také vizuální oporu
- rozumí krátkým zprávám na pohlednicích, jednoduchým dopisům a vzkazům
- rozpozná známá jména, slova a nejzákladnější fráze v jednoduchých nápisích týkajících se nejběžnějších každodenních situací.

C - Ústní interakce

Konkretizované výstupy žáka:

- užívá jednoduché obraty ke zdvořilému oslovení, pozvání, omluvě
- vyjádří se k přijetí či odmítnutí pozvání, k přijetí omluvy
- pozdraví dospělého i kamaráda v různou dobu, rozloučí se s ním
- zeptá se, jak se někomu daří a na podobné otázky i odpoví
- požádá o něco a poděkuje za to
- představí sebe, členy své rodiny a svého kamaráda
- domluví se v obchodě, ale musí si pomáhat tím, že na věci ukazuje
- jednoduše vyjádří své pocity (např. je mu zima, bolí ho hlava)
- domluví se s kamarády na tom, co budou dělat, kam půjdou apod.
- popíše sebe, svou rodinu a další lidi
- jednoduše vysvětlí, odkud je a kde bydlí
- popíše průběh školního dne, činnosti o víkendu

Tematické okruhy

Konkretizované učivo:

- Prázdniny
- Na horách
- Číslo 21 - 100
- Zájmy a koníčky /Pč/
- Můj pokoj
- Vánoce
- V klubu
- Na návštěvě
- Pomoc v domácnosti
- Povolání
- Dopravní prostředky, orientace v plánu města
- Nemoc, části lidského těla /Vz/
- Počasí
- Základní geografické údaje týkající se německy mluvících zemí, známá města, některé kulturní památky, různé zajímavosti ze života dětí, odlišné zvyky /Z, D/

Konkretizované učivo:

Rozhovory na téma:

- u lékaře
- v obchodě

Samostatný ústní projev na téma:

- prázdniny, volný čas
- slovní zásoba a tvoření slov

- jednoduše popíše jednotlivá roční období
- sestaví jednoduchý popis míst a různých předmětů
- reprodukuje přiměřeně obtížný text
- jednoduchým způsobem se domluví, ale při komunikaci zcela závisí na opakování v pomalejším tempu, přeformulování a upřesněních. Klade jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídá, inicializuje jednoduchá sdělení nebo na ně reaguje, pokud se týkají jeho základních potřeb, nebo jde-li o věci, jež jsou mu důvěrně známé.

D - Lexikální kompetence

Konkretizované výstupy žáka:

- má základní repertoár slovní zásoby zahrnující důležité lexikální jednotky a fráze, které se vztahují ke konkrétním situacím
- používá základní výrazy týkající se osobních dat a potřeb
- aktivně a tvořivě pracuje se slovní zásobou daného tématu
- používá dvojjazyčný slovník k vyhledávání významu neznámých slov.

E - Gramatické kompetence

Konkretizované výstupy žáka:

- aktivně ovládá v omezené míře základní gramatické struktury a typy vět, které jsou součástí osvojené látky
- podvědomě fixuje a postupně automatizuje dané gramatické struktury
- používá číslovky, údaje o množství, cenách a času
- učí se pracovat podrobněji se slovníky, vyhledá informace v jazykových příručkách
- procvičuje pravopisná pravidla a pravidla pro výslovnost známých slov
- hláskuje svou adresu, národnost a ostatní osobní data.

F - Písemný projev

Konkretizované výstupy žáka:

Konkretizované učivo:

- aktivně v rozsahu přibližně 1000 slov a slovních spojení zahrnující základní výrazy z oblasti probíraných komunikativních situací a tematických okruhů
- receptivně přiměřený počet dalších lexikálních jednotek na základě práce s poslechovými i čtenými texty
- podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky odpovídá úrovni A1.

Konkretizované učivo:

- fixování pravidel správné výslovnosti
- skládání slov
- předložky s dativem a s akuzativem na otázku Wo? Wohin?
- časování dalších nepravidelných sloves se změnou kmenové samohl. a - ä, e - i
- nahrazování budoucího času přítomným
- souvětí souřadné
- plurál substantiv
- deklinace přívlastňovacích zájmen
- základní číslovky 21 – 100
- označení množství, látková jména
- tázací zájmena welcher, was für ein
- přídavné jméno v přívlastku po členu určitém a neurčitém (pouze v nom. sg.)
- perfektum prav. sloves
- préteritum sein, haben
- slovesa s odluč. předponami
- zájmeno kein
- osobní zájmena v dat. a ak.

Konkretizované učivo:

- gramatické struktury a typy vět se základními vztahy existencionálními, prostorovými, časovými, kvalitativními a kvantitativními, lexikální princip

- písemnou formou požádá o osobní informace nebo je předá
 - napíše stručný jednoduchý text na pohlednici
 - zapíše čísla a data, své vlastní jméno, národnost, adresu, věk, datum narození nebo příjezdu do země, atd., např. při vyplňování dotazníku
 - napíše jednoduché fráze a věty o sobě, smyšlených postavách, o tom, kde žijí a co dělají
 - napíše kamarádovi jednoduché blahopřání (např. k narozeninám), pozvánku
 - chatování, mailování
- pravopisu slov
 - jednoduchá žádost
 - pozdrav z prázdnin
 - dotazník
 - pozvánka na narozeninovou oslavu
 - rodina, škola, zájmy

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, písemný projev

Vzdělávací oblast : **Matematika a její aplikace**

Vzdělávací obor : **Matematika a její aplikace**

5.4. MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 1.ročník

2.ročník

3.ročník

4.ročník

5.ročník

6.ročník

7.ročník

8.ročník

9.ročník

5.4. MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu Matematika

Předmět *Matematika* má v základním vzdělání nezastupitelnou roli. Prolíná celým základním vzděláním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium. Poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost.

Matematika je především založena na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích.

Vzdělání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Matematika* je rozdělen na 1. i 2. stupni na čtyři tématické okruhy.

V tématickém okruhu *Čísla a početní operace* na prvním stupni, na který navazuje a dále prohlubuje na druhém stupni tematický okruh *Číslo a proměnná*, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách :dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací).Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním.Seznamují se s pojmem“ proměnná“ a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tématickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, seznamují se s jejich reprezentacemi.Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít i nulovou hodnotu.Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů ,v jednoduchých příkladech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů.Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tématickém okruhu *Geometrie v rovině a prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace,hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině(resp.v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah(resp.povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev.Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení.Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání.Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Vyučovací předmět Matematika se vyučuje na 1.stupni v 1.-5. ročníku ve 24.hodinách, na 2.stupni je týdenní dotace celkem 17 hodin. Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Matematika

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“-připravujeme je na celoživotní učení.
- Vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákům.
- Učíme práci s chybou.
- Učíme žáky využívat matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace.
- Rozvíjíme paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů.
- U žáků rozvíjíme abstraktní a exaktní myšlení osvojováním si využívání základních matematických pojmů a vztahů.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů (problémy byly, jsou a budou-problém není hrozba, ale výzva).
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Rozvíjíme kombinatorické a logické myšlení při řešení problémových úloh.
- Při řešení problémových úloh učíme žáky provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledku, volbě správného postupu k řešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému.

Kompetence komunikativní

- Klademe důraz na kulturní úroveň komunikace.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu Matematika, vedeme žáky k tomu, aby využívali vhodné matematické symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení.
- Při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu učíme žáky vnímat složitosti reálného světa a porozumět jim z hlediska matematizace reálné situace, která vede k sestavení matematického modelu.

Kompetence sociální a personální

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu, i práci

(význam) ostatních členů týmu.

- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).

Kompetence občanské

- Vychováváme žáky - jako svobodné občany,
 - plní si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých
 - jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
 - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích druhým
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
- Kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního potrestání nepřipouštíme.
- Vedeme žáky k věcnému řešení problémů.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Matematika

1. stupeň

1) ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Učivo

přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky

zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
 násobilka
 vlastnosti početních operací s čísly
 písemné algoritmy početních operací

2) ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy - 1.období

žák

- orientuje se v čase, převádí jednotky času v běžných situacích
- opisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Očekávané výstupy - 2.období

žák

- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Učivo

závislosti a jejich vlastnosti
 diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

3) GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy - 1.období

žák

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Očekávané výstupy - 2.období

žák

- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Učivo

základní útvary v rovině - lomená čára, přímká, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, kruh, obdélník, trojúhelník, čtyřúhelník, mnohoúhelník

základní útvary v prostoru - kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec

délka úsečky; jednotky délky a jejich převody

obvod a obsah obrazce

vzájemná poloha dvou přímek v rovině

osově souměrné útvary

4) NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy - 2.období

žák

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Učivo

slovní úlohy

číselné a obrázkové řady

magické čtverce

prostorová představivost

2.stupeň

1) ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy

žák

- provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
- zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulačtor
- modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že je procentová část je větší než celek)
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

Učivo

dělitelnost přirozených čísel - prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti

celá čísla – čísla navzájem opačná, číselná osa

desetinná čísla, zlomky – rozvinutý zápis v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek

poměr - měřítko, úměra, trojčlenka

procenta - procento, promile, základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování

mocniny a odmocniny - druhá mocnina a odmocnina

výrazy - číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny

rovnice - lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými

2) ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy

žák

- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- porovnává soubory dat
- určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

Učivo

závislosti a data - příklady závislosti z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr

funkce - pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce

3) GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy

žák

- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- odhaduje a vypočítává obsah a obvod základních rovinných útvarů
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh

- načrtne a sestrojí základní rovinné útvary
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- odhaduje a vypočítává objem a povrch těles
- načrtne a sestrojí síť základních těles
- načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Učivo

rovinné útvary-přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník)

pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)

metrické vlastnosti v rovině - druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta

prostorové útvary - kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol

konstrukční úlohy -množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice)

osová souměrnost,

středová souměrnost

4) NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy

žák

- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Učivo

číselné a logické řady

číselné a obrázkové analogie

logické a netradiční geometrické úlohy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika – 1.ročník

1.Číslo a početní operace

2.Závislosti, vztahy a práce s daty

Čísla 0 – 20

Konkretizované výstupy žáka:

- počítá předměty v daném souboru do 20-ti
- vytvoří konkrétní soubor s daným počtem prvků
- zapiše čísla 0 – 20
- zobrazí číslo na číselné ose
- doplní chybějící čísla v řadě

- podle obrázku rozhodne o vztahu více,méně
- sčítá a odčítá v oboru 0 – 10, 10 – 20
- vytváří slovní úlohy na porovnání čísel
- řeší slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru 0 –20 bez přechodu desítky
- řeší slovní úlohy s využitím vztahů o n-více, o n-méně
- porovnává přirozená čísla

Konkretizované učivo :

- čtení a psaní čísel
- porovnávání čísel
- znaménka větší, menší, rovná se
- orientace na číselné ose
- součet čísel do 20-ti bez přechodu desítky
- rozdíl čísel do 20-ti bez přechodu desítky
- sčítání a odčítání v oboru do 20-ti bez přechodu desítky
- komutativnost sčítání
- řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání

3.Geometrie v rovině a prostoru

Konkretizované výstupy žáka:

- orientuje se v prostoru – vpravo, vlevo, nahoře,dole za, před
- porovnává předměty podle velikosti
- rozeznává geometrické tvary :trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh
- rozezná krychle, kvádr, válec, kouli
- pomocí stavebnice sestrojí jejich modely
- uvede příklady těchto tvarů ve svém okolí

Konkretizované učivo :

- geometrické pojmy :vpravo, vlevo, pod, nad,před, hned, hned vpřed, hned za, nahoře, dole / Prv /
- pojmy : menší, větší, stejný, nižší, široký, úzký / Prv /
- rovinné obrazce : trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh
- tělesa : krychle, kvádr, válec, koule
- skládání obrazců z geometrických tvarů
- užití dětských skládanek a stavebnic

PT : 1 a) , c)

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné prověrky, písemné testy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika – 2. ročník

1. Číslo a početní operace

2. Závislosti, vztahy a práce s daty

Číselný obor 0 - 100

Konkretizované výstupy žáka :

- sčítá a odčítá do 20 s přechodem desítky(7+ 5,12-6..)
- spočítá prvky souboru do 100
- vytvoří konkrétní soubory (fazolek,papírových peněz, na počítadle, ve čtvercové síti)s daným počtem prvků do 100
- porovnává čísla do 100,používá symboly $< > =$
- zaokrouhlí dané číslo na desítky
- sčítá a odčítá bez přechodu desítky v oboru do 100
- sčítá a odčítá s přechodem desítky v oboru do 100
- užívá sčítání a odčítání při řešení praktických úloh
- řeší slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání v oboru do 100
- řeší slovní úlohy s využitím vztahů o x-více,o x-méně
- rozezná časové jednotky hodina,minuta,sekunda
- čte časové údaje na různých typech hodin (i digitálních),sleduje délku vyučovací hodiny,atd.
- užívá spoje násobitek 2,3,4,5
- dělí v oboru násobitek 2,3,4,5
- řeší slovní úlohy na násobení a dělení
- řeší slovní úlohy se dvěma početními výkony (např.násobení a sčítání ,násobení a odčítání)
- řeší jednoduché slovní úlohy se vztahy x –krát méně, x –krát více

Konkretizované učivo :

- čísla 0 –100,orientace na číselné ose,čtení a zápis čísel,počítání po jedné,po desítkách do 100
- řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel
- zaokrouhlování čísel na desítky
- sčítání a odčítání bez přechodu desítky v oboru do 100
- sčítání a odčítání s přechodem desítky v oboru do 100
- řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání
- počítání s penězi,seznámení s bankovkami a mincemi do stokoruny
- orientace v čase,den,hodina,minuta,sekunda /Prv /
- názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů
- násobení jako opakované sčítání
- násobek,činitel, záměna činitelů
- násobilka 2,3,4,5,automatizace násobitek,řady násobků daného čísla
- dělení čísla 2,3,4,5
- vztahy mezi násobením a dělením,automatizace dělení v oboru probíraných násobitek
- řešení a vytváření slovních úloh na násobení a dělení / Prv /
- řešení a vytváření slovních úloh s využitím vztahů x –krát méně,x –krát více / Čj /

3.Geometrie v rovině a prostoru

Konkretizované výstupy žáka :

- kreslí křivé,přímé a lomené čáry
- narýsuje úsečku (libovolné i dané délky v cm)
- změří délku úsečky (v cm,dm,m)
- rozezná geometrická tělesa v praxi
- vymodeluje model krychle,kvádra,koule,válce,jehlanu kužele

Konkretizované učivo :

- kreslení a rýsování / Vv /
- práce s pravítkem
- křivá čára,přímá čára,lomená čára,kreslení přímých ,křivých a lomených čar
- úsečka ,rýsování úseček
- porovnávání úseček proužkem papíru

- jednotky délky (centimetr,decimetr,metr)
- tělesa (krychle,kvádr,koule,válec,jehlan,kužel)
- modelování těles, užití stavebnic ke stavbám s tělesy / Pč /

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, písemné čtvrtletní prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika – 3. ročník

1.Číslo a početní operace

2.Závislosti, vztahy a práce s daty

Číselný obor 0 – 1000

Konkretizované výstupy žáka:

- užívá spoje všech násobílek malé násobilky
- čte a píše trojčíferná čísla
- vytváří konkrétní soubor s daným počtem prvků do 1000
- zakreslí obraz daného čísla na číselné ose
- porovnává čísla do 1000
- používá sčítání a odčítání v daném oboru při řešení praktických úloh
- písemně sčítá odčítá dvě trojčíferná čísla, provádí kontrolu svého výpočtu
- řeší slovní úlohy na porovnání dvou trojčíferných čísel sčítání a odčítání trojčíferných čísel, na vztahy $o x - \text{více}$, $o x - \text{méně}$, užívá jednoduché rovnice
- provádí předběžný odhad výsledku řešení
- násobí z paměti dvojcíferné číslo jednocíferným v jednoduchých případech (15×4 , 3×18)
- dělí dvojcíferné číslo jednocíferným mimo obor násobílek, určí neúplný podíl a zbytek ($17 : 5$, $56 : 6$, $40 : 7$)
- užívá násobení a dělení při řešení praktických úloh
- odhadne výsledek, řeší slovní úlohy vedoucí k užití vztahů $x - \text{krát více}$, $x - \text{krát méně}$

Konkretizované učivo:

- násobilky 6, 7, 8, 9 ; dělení v oboru těchto násobílek, automatizace všech spojů násobení a dělení v oboru násobílek
- číselná řada, zápis čísel, číselná osa, počítání po stovkách,desítkách a jednotkách
- znázornění trojčíferných čísel na číselné ose ,čtení a zápisy trojčíferných čísel
- porovnání čísel ,porovnání čísel pomocí číselné osy
- řešení úloh na porovnávání trojčíferných čísel
- zaokrouhlování čísel na stovky a desítky
- rozklad čísla v desítkové soustavě
- součet a rozdíl čísel
- sestavení jednoduchých rovnic
- sčítání a odčítání násobků sta
- písemné algoritmy sčítání a odčítání
- sčítání a odčítání bez přechodu násobků sta
- sčítání a odčítání čísel s přechodem násobků sta
- písemné sčítání dvou sčítanců ,kontrola výsledku záměnou sčítanců
- písemné odčítání, kontrola sčítáním
- řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání, užití jednoduchých rovnic
- násobení deseti
- násobení a dělení dvojcíferných čísel jednocíferným
- dělení se zbytkem
- součin, podíl , zbytek
- pamětné násobení dvojcíferného čísla jednocíferným mimo obor násobílek
- násobení a dělení součtu nebo rozdílu dvou čísel
- užití závorek
- řešení a vytváření slovních úloh se dvěma různými početními výkony/ Čj /
- rozlišování sudých a lichých čísel

3. Geometrie v rovině a prostoru

Konkretizované výstupy žáka:

- označí bod, krajní body úsečky, průsečík dvou přímk
- změří délku úsečky s přesností na milimetry

Konkretizované učivo:

- bod, přímka, polopřímka, vzájemná poloha dvou přímk, různoběžky, rovnoběžky
- rýsování přímk, označení průsečíku

- sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr
 - provede odhad vzdálenosti
 - určí obvod jednoduchého obrazce (trojúhelník, čtverec, obdélník) sečtením délek stran

 - převede jednotky délky km na m, m na dm, dm na cm, cm na mm
- různoběžek
 - vyznačení polopřímek
 - rovinné obrazce: trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník
 - strana rovinného obrazce, obvod
 - kreslení a rýsování rovinných obrazců ve čtvercové síti
 - jednotky délky: milimetr, kilometr /Prv/měření úseček s přesností na milimetry, odhad délky úsečky
 - rýsování úsečky dané délky (cm, mm)
 - měření délek stran rovinných obrazců, převody jednotek délky
 - výpočet obvodu rovinného obrazce sečtením délek jeho stran
 - provádí odhady délek různých úseček a vzdáleností
 - tělesa (krychle, kvádr, koule, válec, jehlan kužel)
 - modelování staveb tvaru kvádrů, krychle apod. (užívání stavebnice, krabiček)

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemné desetiminutové testy, písemné čtvrtletní prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika- 4. ročník

1. Číslo a početní operace

Číselný obor 0- 1 000 000

Konkretizované výstupy žáka:

- přečte, zapíše číslo, zapíše rozvinutý zápis čísla
- počítá do 1000 000 po statisících, desetitisících, tisících
- porovná čísla do 1000 000 a řeší jednoduché nerovnice s použitím číselné osy
- zaokrouhlí čísla na desítky, stovky, tisíce, desetitisíce, statisíce
- pamětně sčítá a odčítá čísla, která mají nejvýše 2 číslice různé od 0
- písemně sčítá a odčítá
- pamětně násobí a dělí jednociferným číslem
- písemně násobí jednociferným a dvojciferným číslem
- písemně dělí jednociferným dělitelem, provádí odhad a kontrolu svého výpočtu
- provádí kontrolu pomocí kalkulačky
- řeší slovní úlohy vedoucí k porovnání čísel, provádí početní výkony v daném oboru
- řeší slovní úlohy typu o x - více (méně) x - krát více (méně)
- řeší slovní úlohy na 2- 3 početní výkony
- náznorně vyznačí polovinu, třetinu, čtvrtinu, pětinu, osminu, desetinu celku na obrázku(modelu)
- zlomek, číselník, jmenovatel, zlomková čára
- porovná, sečte a odečte zlomky se stejným jmenovatelem
- řeší jednoduché slovní úlohy na určení celku nebo jeho části

2. Závislosti, vztahy a práce s daty

- zjistí údaje z diagramu, sestaví jednoduchý diagram

3. Geometrie v rovině a prostoru

Konkretizované výstupy žáka:

- určí vzájemnou polohu dvou přímek
- sestrojí rovnoběžku s danou přímkou
- sestrojí kolmici k dané přímce pomocí trojúhelníku s ryskou
- narýsuje kružnici s daným středem a daným poloměrem
- pozná souměrný útvar

Konkretizované učivo:

Přirozená čísla do 1 000 000, čtení a zápis čísel, /VI/
-zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění na číselné ose,

- počítání po statisících, desetitisících, tisících
-porovnání čísel do 1000 000, řešení jednoduchých nerovnic

-zaokrouhlování čísel na desítky, stovky, tisíce, desetitisíce, statisíce

Pamětné sčítání a odčítání čísel v daném oboru, sčítání a odčítání čísel, která mají nejvýše dvě číslice různé od nuly

-vztahy mezi sčítáním a odčítáním

Pamětné násobení a dělení jednociferným číslem

Písemné násobení jednociferným a dvojciferným činitelem, kontrola výpočtu

Písemné dělení jednociferným dělitelem

kontrola násobením

práce s kalkulačkou, provádění kontroly

-pořadí početních výkonů

Slovní úlohy na porovnání čísel, na početní výkony, na vztahy o x - více (méně), x - krát více (méně)

celek, část, zlomek

- určování částí celku, polovina, třetina, čtvrtina, pětina, osmina, desetina

-vytváření celku z polovin, třetin, čtvrtin, pětín, osmin, desetin

-zápis zlomku

-porovnávání, sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel

-řešení a vytváření slovních úloh k určování celku, části celku

Diagram, zjišťování údajů z diagramu, sestavení jednoduchého diagramu

Konkretizované učivo:

Vzájemná poloha přímek v rovině,

- rovnoběžky, různoběžky, průsečík, kreslení a rýsování rovnoběžek a různoběžek, vyznačování průsečíku

-kolmice, kolmost, rýsování kolmice pomocí trojúhelníku s ryskou

Kružnice, kruh, střed a poloměr kružnice, rýsování kružnice s daným středem a poloměrem

-osa souměrnosti, určování souměrnosti, překládání obrázků na papíru, souměrné tvary /Vv/

-nakreslí souměrný útvar
-určí osu souměrnosti překládáním

-určí obvod trojúhelníku
-určí obvod a obsah čtverce a obdélníku
-vymodeluje krychli a kvádr z dané sítě
a odvodí vzorec pro jeho povrch

-rovnoramenný trojúhelník, rovnostranný trojúhelník
-souměrné útvary ve čtvercové síti /Vv/
Obvod trojúhelníku podle vzorce

Obvod a obsah čtverce a obdélníku podle vzorce
Povrch krychle a kvádrů podle vzorce
-sít' krychle a kvádrů, modelování krychle a kvádrů
ze sítě, sít' krychle a kvádrů rozložením krabíčky
-jednotky obsahu: m^2 , cm^2 , mm^2

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemné testy, písemné čtvrtletní prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika - 5.ročník

1. Číslo a početní operace

A – Číselný obor 0 – 1 000 000

Konkretizované výstupy žáka:

- písemně násobí trojčíferným číslem
- písemně dělí jedno a dvojcíferným dělitelem
- odhadne výsledek a posoudí jeho reálnost
- provádí kontrolu násobením i na kalkulačce
- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- řeší jednoduché a složené slovní úlohy, řešené jednou nebo dvěma početními operacemi
- aplikuje osvojené početní operace, zformuluje odpověď k získanému výsledku
- tvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření
- zapiše a přečte desetinné číslo řádu desetin a setin,
- vyjádří desetiny a setiny zlomkem a desetinným číslem
- zobrazí desetinné číslo na číselné ose
- zaokrouhlí desetinné číslo
- užívá desetinné číslo v praktických situacích
- písemně sečte a odečte desetinné číslo do řádu setin
- zapiše záporné číslo pomocí znaku „-“,
- porozumí významu znaku a vyznačí záporné číslo na číselné ose
- porovná záporná čísla

B – Číselný obor 0 – 1 000 000 000

- porovná přirozená čísla do miliardy a zobrazí je na číselné ose
- přečte a zapiše číslo
- využívá rozvinutého zápisu čísla v desítkové soustavě
- řeší jednoduché nerovnice v oboru do miliardy
- zaokrouhluje přirozená čísla na miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky
- provádí číselný odhad a kontrolu výsledku
- sčítá a odčítá přirozená čísla z paměti
- násobí a dělí z paměti přirozená čísla
- písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla
- písemně odčítá přirozená čísla
- přepíše a přečte větší čísla zapsaná římskými číslicemi a naopak

Konkretizované učivo:

- Písemné násobení dvojcíferným činitelem**
- odhad a kontrola výpočtů na kalkulačce
- Písemné dělení jedno a dvojcíferným dělitelem**
- odhad a kontrola výpočtů na kalkulačce, posouzení reálnosti výsledku
- Užití vlastností početních výkonů** (komutativnost, asociativnost)
- řešení slovních úloh s jedním nebo dvěma početními výkony
- Desetinná čísla**, celek, část celku, zlomky se jmenovatelem 10,100
- zápis zlomku se jmenovatelem 10,100 desetinným číslem
- zápis desetinného čísla zlomkem se jmenovatelem 10,100
- znázornění desetinného čísla na číselné ose
- porovnávání, zaokrouhlování desetinných čísel
- praktické modely desetinných čísel (nákupy, peníze)
- písemné sčítání a odčítání desetinných čísel řádu desetin a setin
- násobení a dělení desetinných čísel 10,100 a jednocíferným přirozeným číslem
- Celá záporná čísla**
- zápis záporného čísla
- vyznačení záporného čísla na číselné ose
- porovnávání záporných čísel (číselná osa, teploměr)

- posloupnost přirozených čísel, číselná osa
- čtení a zápis čísel do miliardy, zobrazení na číselné ose
- rozvinutý zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě
- porovnávání přirozených čísel, řešení jednoduchých nerovnic
- zaokrouhlování přirozených čísel do příslušného řádu
- pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel
- pamětné násobení a dělení přirozených čísel
- písemné sčítání tří až čtyř přirozených čísel
- písemné odčítání dvou přirozených čísel
- Římské číslice**, přepis arabskými a naopak

2. Závislosti, vztahy a práce s daty

Konkretizované výstupy žáka:

- provádí a zapisuje jednoduchá pozorování(měření teploty,průjezd aut za daný časový limit apod.)
- sestaví jednoduchou tabulku
- sestrojí a čte jednoduché grafy v soustavě souřadnic
- čte a sestaví sloupcový, kruhový diagram
- orientuje se a čte v jízdním řádu
- používá jednoduché převody jednotek času

3. Geometrie v rovině a v prostoru**Konkretizované výstupy žáka:**

- narýsuje obdélník, čtverec,
- použije konstrukce rovnoběžek a kolmic pomocí trojúhelníku s ryskou k zadané přímce, daným bodem
- pravoúhlý, rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník se třemi zadanými délkami
- vypočítá povrch kvádra a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn, podle vzorce
- řeší úlohy z praxe na výpočty obsahů obdélníku, čtverce, povrchu kvádra a krychle
- zná rozdíl mezi kruhem a kružnicí
- narýsuje kružnici s daným poloměrem
- používá základní jednotky obsahu $\text{cm}^2, \text{m}^2, \text{km}^2$
- graficky sčítá, odčítá a porovnává úsečky,
- graficky i měřením určí délku lomené čáry
- určí pomocí čtvercové sítě obsah obrazce
- určí pomocí překládání papíru osu souměrnosti útvaru

4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy**Konkretizované výstupy žáka:**

- doplní číselnou a obrázkovou řadu a určí krok, který řadu doplňuje
- doplní početní tabulky, čtverce a hvězdice
- rozdělí daný geometrický útvar na jiné, jejichž vlastnosti jsou dány

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy úsudkem a logikou

Způsoby ověřování učiva : , ústní zkoušení, písemné testy, čtvrtletní písemné prověrky

Konkretizované učivo:**Grafy, diagramy, tabulky, jízdní řády**

- vyhledávání, sbírání a třídění dat
- soustava souřadnic, sestavení závislosti v grafu z čísel v tabulce, sloupcový diagram
- čtení z grafu, doplnění tabulky, závislosti dvou dat
- jízdní řád a jeho čtení

Konkretizované učivo:

- konstrukce obdélníku, čtverce
- rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem
- rýsování pravoúhlého, rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku
- výpočet povrchu krychle a kvádra sečtením obsahů jejich podstav a stěn, podle vzorce
- kruh, kružnice
- konstrukce kružnice s daným poloměrem
- další jednotky obsahu: a, ha
- obvod mnohoúhelníku
- obsah rovinného útvaru pomocí čtvercové sítě
- osa souměrnosti, jednoduché osově souměrné útvary

Konkretizované učivo:

- slovní úlohy
- číselné a obrázkové řady
- magické čtverce
- prostorová představivost,
- náčrt těles a pojmenování
- sestrojení pravidelných útvarů, čtyřúhelníků mnohoúhelníků

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika - 6.ročník**1. Číslo a proměnná****A-Desetinná čísla****Konkretizované výstupy žáka:**

- vysvětlí pojem desetinné číslo, uvede příklady
- přečte a zapíše dané desetinné číslo
- znázorní desetinné číslo na ose
- porovná desetinná čísla pomocí znamének nerovnosti
- zaokrouhlí desetinné číslo s danou přesností
- převede desetinná čísla na zlomky a obráceně
- sečte, odečte, vynásobí desetinná čísla (písemně, z paměti)
- dělí desetinné číslo číslem přirozeným a číslem desetinným (až trojčíferným)
- matematizuje jednoduché slovní úlohy z praxe a řeší je
- využívá kalkulátorů při náročnějších úlohách bez využití paměti kalkulátoru
- převede jednotky délky a hmotnosti v oboru desetinných čísel
- vypočítá aritmetický průměr a uvede jeho praktický význam
- aplikuje výpočet aritmetického průměru v úlohách z praxe

Konkretizované učivo:

- čtení a zápis desetinného čísla
- desetinný zlomek a jeho zápis desetinným číslem
- porovnávání a zaokrouhlování desetinných čísel / F, Ch /
- sčítání a odčítání desetinných čísel / F, Ch /
- násobení a dělení desetinného čísla 10, 100
- převody jednotek délky a hmotnosti / F, Ch /
- násobení desetinných čísel
- dělení desetinného čísla číslem přirozeným a desetinným
- slovní úlohy
- využití kalkulátoru při početních operacích s desetinnými čísly / F, Ch /
- aritmetický průměr a jeho užití / F, Ch /

B-Dělitelnost přirozených čísel**Konkretizované výstupy žáka:**

- vysvětlí pojmy násobek, dělitel, prvočíslo, číslo složené
- určí podle znaků dělitelnosti, čím je dané číslo dělitelné
- použije znaky dělitelnosti k řešení praktických úloh
- použije algoritmus rozkladu čísla na součin prvočísel
- určí nejmenší společný násobek a největšího společného dělitele

Konkretizované učivo:

- násobek a dělitel
- znaky dělitelnosti (2,3,4,5,6,8,9,10)
- prvočísla a čísla složená
- rozklad na prvočinitele
- čísla soudělná a nesoudělná
- nejmenší společný násobek
- největší společný dělitel

C-Výrazy**Konkretizované výstupy žáka:**

- vysvětlí pojem číselný výraz
- určí hodnotu číselného výrazu s upřednostněním
- přečte výraz s proměnnou
- určí proměnnou v daném výrazu
- zapíše slovní úlohu za pomoci výrazu s proměnnou
- určí hodnotu výrazu s proměnnou

Konkretizované učivo:

- číselné výrazy, jejich hodnota
- výrazy s proměnnou

3. Geometrie v rovině a v prostoru

A-Základní pravidla rýsování

Konkretizované výstupy žáka:

- narýsuje čárkovanou, plnou a čerchovanou čáru a určí, ve kterých případech ji použije
- v praxi používá rýsování, klade důraz na přesnost a čistotu projevu
- sestrojí dvě rovnoběžky
- sestrojí kolmici z bodu k přímkce
- sestrojí pomocí kružítka střed úsečky, osu úsečky
- matematicky správně a přesně popíše základní geometrické útvary technickým písmem
- narýsuje konkrétní předměty – užité i ozdobné
- od ruky nakreslí rovinné útvary, krychli a kvádr

Konkretizované učivo:

- druhy a užití čar
- technické písmo / F,Pč /
- rýsování kolmic, rovnoběžek
- střed úsečky, osa úsečky

B-Úhel a jeho velikost

Konkretizované výstupy žáka:

- popíše úhel, vysvětlí, co je velikost úhlu, jednotka stupeň a minuta
- rozliší druhy úhlů
- vyznačí a narýsuje úhel pravý, přímý, libovolný a ostrý a tupý
- přenesení úhel, porovná jej
- sestrojí různé velikosti úhlů
- změří velikost daného úhlu ve stupních
- vyjádří velikost úhlu ve stupních a minutách a zapíše to
- sestrojí osu úhlu
- rozliší dvojice vedlejších a vrcholových úhlů, určí jejich vlastnosti a jejich velikost
- sečte a odečte dvojici úhlů
- násobí a dělí úhly dané velikosti dvěma

Konkretizované učivo:

- úhel a jeho přenášení
- druhy úhlů
- jednotka velikosti úhlu (stupně a minuty); úhloměr
- měření velikosti úhlu
- osa úhlu – konstrukce kružítkem
- rýsování úhlů
- úhly vedlejší a vrcholové
- sčítání a odčítání úhlů
- násobení a dělení úhlů dvěma

C-Trojúhelníky a mnohoúhelníky

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší druhy trojúhelníků podle velikosti úhlů a podle délek stran
- určí součet úhlů v trojúhelníku
- určí velikost vnitřního úhlu trojúhelníku, jsou-li dány velikosti dalších dvou vnitřních úhlů trojúhelníku
- sestrojí trojúhelník ze tří stran
- určí, zda trojúhelník lze sestavit užitím trojúhelníkové nerovnosti
- sestrojí šestiúhelník, osmiúhelník
- popíše vlastnosti šestiúhelníku, osmiúhelníku

Konkretizované učivo:

- trojúhelníky – součet úhlů v trojúhelníku
- druhy trojúhelníků
- rýsování trojúhelníků ze tří stran
- trojúhelníková nerovnost
- prav. šestiúhelník – vlastnosti, obvod, konstrukce
- osmiúhelník – vlastnosti, obvod
- konstrukce
- pravidelný šestiúhelník – vlastnosti, obvod, konstrukce

D-Obsah obrazce a povrch tělesa

Konkretizované výstupy žáka:

- určí jednotky obsahu, převede tyto jednotky
- uvede konkrétní příklady využití výpočtu obsahu obrazce a povrchu tělesa v praxi
- vypočítá obsah obdélníka a čtverce
- vypočítá obsah dalších rovinných útvarů složených ze čtverců a obdélníků
- rozliší a popíše kvádr, krychli a hranol, načrtne je
- vypočítá povrch kvádra, krychle podle matematických vzorců
- zapíše řešení úloh s důrazem na přesnost, přehlednost a dodržování matematické symboliky
- vyřeší slovní úlohy vedoucí k výpočtům obsahů rovinných útvarů a povrchů těles

Konkretizované učivo:

- jednotky obsahu, převody / F /
- obsah obdélníka a čtverce
- obsah složitějších obrazců
- povrch kvádra a krychle
- hranoly – povrch
- slovní úlohy na výpočet obsahu, povrchu

E-Osová souměrnost

Konkretizované výstupy žáka:

- určí vlastnosti útvarů v osově souměrnosti
- sestrojí obraz daného geometrického útvaru v osově souměrnosti
- v grafickém projevu dodržuje zásady správného rýsování

Konkretizované učivo:

- osová souměrnost /Vv /
- osově souměrné útvary

F-Objem kvádra a krychle

Konkretizované výstupy žáka:

- určí jednotky objemu
- vzájemně převádí jednotky objemu
- pozná a popíše tělesa – krychle, kvádr
- určí objem krychle a kvádra výpočtem
- vyřeší slovní úlohy na výpočet objemu
- používá kalkulátor pro početní operace

Konkretizované učivo:

- jednotky objemu, převody jednotek / F /
- objem kvádra a krychle / F /
- slovní úlohy z praxe

4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Konkretizované výstupy žáka:

- doplní číselnou, logickou či obrázkovou řadu
- doplní početní tabulky, čtverce
- rozdělí daný geometrický útvar na jiné, jejichž vlastnosti jsou dány
- řeší slovní úlohy úsudkem a logikou, vysvětlí způsob řešení

Konkretizované učivo:

- číselné a logické řady
- číselné a obrázkové analogie
- logické a netradiční geometrické úlohy

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, čtvrtletní písemné prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika - 7.ročník**1. Číslo a proměnná****A - Celá čísla****Konkretizované výstupy žáka:**

- vysvětlí pojem celé číslo, číslo kladné a záporné, uvede příklady
- znázorní celé číslo na číselné ose
- porovná celá čísla pomocí znamének nerovnosti
- určí číslo opačné
- sečte a odečte celá čísla
- vynásobí a vydělí celá čísla
- uvede praktický význam absolutní hodnoty čísla, určí tuto absolutní hodnotu

Konkretizované učivo:

- čísla celá – kladná, záporná, nula, číselná osa
- čísla navzájem opačná
- absolutní hodnota čísla
- porovnání a uspořádání celých čísel / F /
- sčítání a odčítání celých čísel
- násobení a dělení celých čísel

B - Zlomky a racionální čísla**Konkretizované výstupy žáka:**

- vysvětlí vztah zlomku a desetinného čísla
- převede zlomky na desetinná čísla a naopak
- graficky znázorní zlomek
- vyjádří celek pomocí zlomku – graficky i zápisem
- převede smíšená čísla na zlomky a nepravé zlomky na smíšená čísla
- rozšíří a zkrátí zlomek
- zapiše řešení s důrazem na přesnost, přehlednost a dodržování matematické symboliky
- porovná zlomky podle velikosti, znázorní je na číselné ose

Konkretizované učivo:

- pojem zlomku, zápis desetinného zlomku
- celek, část
- vyjádření části celku pomocí zlomků
- převádění zlomků na desetinné číslo a naopak, základní tvar zlomku
- smíšené číslo
- převádění smíšených čísel na zlomky a nepravých zlomků na smíšená čísla
- rozšiřování a krácení zlomků
- uspořádání zlomků
- pojem racionální číslo

C - Početní operace se zlomky a s racionálními čísly

Konkretizované výstupy žáka:

- provádí základní početní operace s racionálními čísly- sčítání, odčítání, násobení a dělení
- upraví složený zlomek
- řeší slovní úlohy z praxe, provede rozbor matem. problému
- odhadne výsledek a ověří jeho reálnost
- řeší jednoduché rovnice v oboru racionálních čísel, provede kontrolu výsledku

Konkretizované učivo:

- sčítání zlomků a smíšených čísel
- odčítání zlomků a smíšených čísel
- násobení zlomků číslem celým
- násobení zlomků
- dělení zlomků
- složený zlomek
- slovní úlohy

D - Poměr, přímá a nepřímá úměrnost, trojčlenka

Konkretizované výstupy žáka:

- objasní pojmy poměr a postupný poměr
- zapiše poměr velikostí dvou veličin
- provádí jednoduché úpravy poměru pomocí krácení a rozšiřování
- vypočítá jednotlivé díly celku určené daným poměrem
- pozná přímou a nepřímou úměrnost ve vztahu dvou veličin a rozhodnutí zdůvodní úvahou
- vysvětlí pojem měřítko plánu a mapy
- narýsuje jednoduchý plánec (mapu) ve vhodném měřítku
- vyřeší slovní úlohy s využitím dovednosti přepočtu měřítek
- sestrojí grafy přímé a nepřímé úměrnosti
- vyřeší slovní úlohy vedoucí k využití přímé a nepřímé úměrnosti
- vyřeší slovní úlohy z praxe pomocí poměru a trojčlenky

Konkretizované učivo:

- poměr, postupný poměr
- měřítko plánu a mapy / Z, Pč /
- přímá úměrnost
- nepřímá úměrnost
- trojčlenka / Ch, F /
- slovní úlohy

E - Procenta

Konkretizované výstupy žáka:

- vysvětlí pojmy: procento, základ, procentová část, počet procent
- vypočítá jedno procento z daného základu
- použije algoritmus výpočtu procentové části, základu a počtu procent a vypočítá je
- aplikuje základy jednoduchého úrokování na příkladech
- použije získané znalosti při řešení slovních úloh z praxe
- provede rozbor slovní úlohy a stanoví postup řešení
- provede kontrolu reálnosti získaného výsledku

Konkretizované učivo:

- procento – základ, počet procent, procentová část / Ch, F /
- výpočet procentové části
- výpočet počtu procent
- výpočet základu
- jednoduché úrokování
- slovní úlohy.

3. Geometrie v rovině a v prostoru

A - Trojúhelníky

Konkretizované výstupy žáka:

- vymezi pojmy vnitřní a vnější úhel trojúhelníku
- určí třetí vnitřní úhel výpočtem
- rozpozná trojúhelník rovnoramenný a rovnostranný, popíše vlastnosti stran a úhlů
- určí střední příčku, těžnici, výšku, popíše jejich vlastnosti, tyto prvky narýsuje

Konkretizované učivo:

- vnitřní a vnější úhly trojúhelníku
- třídění trojúhelníků
- střední příčky a těžnice / F /
- výšky v trojúhelníku
- obsah trojúhelníku
- kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku

- podle vzorce vypočítá obsah trojúhelníku
- sestrojí kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku

B - Čtyřúhelníky

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší jednotlivé druhy čtyřúhelníků, rovnoběžníků, a lichoběžníků a popíše jejich vlastnosti
- vypočítá obvod a obsah těchto útvarů pomocí vzorce
- přesně a pečlivě narýsuje čtyřúhelník
- řeší slovní úlohy vedoucí k výpočtu obvodu a obsahu čtyřúhelníků

Konkretizované učivo:

- třídění čtyřúhelníků
- rovnoběžníky a jejich vlastnosti
- lichoběžník a jeho vlastnosti
- rýsování čtyřúhelníků
- obvody a obsahy čtyřúhelníků
- slovní úlohy

C - Objem a povrch hranolu

Konkretizované výstupy žáka:

- pozná a popíše těleso- hranol
- určí objem hranolu výpočtem s využitím vzorců
- vyhledá požadované informace v tabulkách
- používá kalkulátor pro základní početní operace
- určuje a převádí jednotky objemu

Konkretizované učivo:

- jednotky objemu, převody jednotek / F /
- objem a povrch hranolu / F /
- slovní úlohy z praxe na výpočet objemu a povrchu

D - Středová souměrnost

Konkretizované výstupy žáka:

- určí vlastnosti útvarů ve středové souměrnosti
- sestrojí obraz daného útvaru ve středové souměrnosti
- rozpozná útvary středově souměrné, určí jejich střed
- v grafickém projevu dodržuje zásady správného rýsování

Konkretizované učivo:

- středová souměrnost
- středově souměrné útvary

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemné testy, čtvrtletní písemné prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika - 8.ročník

1.Číslo a proměnná

A - Mocniny

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede příklady praktického použití druhé mocniny a druhé odmocniny
- určí bez použití kalkulačky či tabulek druhou mocninu racionálních čísel (mocniny čísel od 1 do 10, jejich desetinásobky, zlomky s těmito čísly v čitateli i jmenovateli)
- určí druhou mocninu a odmocninu pomocí tabulek a kalkulátoru
- vypočítá výraz s mocninami a odmocninami, určí jeho hodnotu

Konkretizované učivo :

- druhá mocnina racionálního čísla
- určování druhé mocniny z tabulek a pomocí kalkulátoru
- druhá odmocnina
- určování odmocniny z tabulek a pomocí kalkulátoru
- reálná čísla

B - Mocniny s přirozeným mocnitelem

Konkretizované výstupy žáka :

- vypočítá mocniny s přirozeným exponentem, některé z paměti, těžší na kalkulátoru
- použije pravidla a algoritmy pro počítání s mocninami
- provádí základní početní operace (+ , - , . , :)

Konkretizované učivo :

- n -tá mocnina čísla
- sčítání a odčítání mocnin s přirozeným mocnitelem
- násobení a dělení mocnin s přirozeným

s mocninami

- umocní součin, podíl, mocninu
- určí mocninu s exponentem nula
- zapíše dané číslo v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti ve tvaru $a \cdot 10^n$, kde $1 \leq a < 10$

C - Výrazy

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí pojmy výraz číselný, s proměnnou, jednočlen, mnohočlen, člen výrazu, rovnost dvou výrazů a uvede příklady
- určí hodnotu daného číselného výrazu
- zapíše slovní text pomocí výrazů s proměnnými
- provádí základní operace (sčítání a odčítání) s mnohočleny
- provádí násobení a dělení mnohočlenů
- pomocí vzorců upraví daný výraz (použije vzorce pro druhou mocninou součtu a rozdílu a pro rozdíl druhých mocnin)
- vytkne z daného výrazu vhodný výraz a správně zapíše rozklad výrazů

D - Lineární rovnice

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí pojmy rovnost dvou výrazů, proměnná, neznámá řešení rovnice
- používá algoritmus řešení rovnic ke správnému vyřešení úloh
- vyřeší jednoduché lineární rovnice pomocí základních ekvivalentních úprav
- provede zkoušku řešení dosazením do rovnice
- vyřeší slovní úlohy (provede rozbor slovní úlohy, vyřeší úlohu, provede zkoušku správnosti svého řešení)
- uvede příklady využití lineárních rovnic v praxi
- vyjádří neznámou ze vzorce a vypočítá její hodnotu po dosazení všech daných veličin

2. Závislosti, vztahy a práce s daty

A - Statistika

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí základní pojmy statistiky: statistický soubor, statistické šetření, jednotka, znak četnost, aritmetický průměr, medián, modus
- určí z dané tabulky modus a medián
- vypočítá aritmetický průměr
- provede jednoduché statistické šetření, zapíše jeho výsledky formou tabulky a znázorní pomocí sloupcového (kruhového) diagramu
- čte tabulky a grafy a interpretuje je v praxi
- čte a sestavuje různé diagramy a grafy (bodové, sloupcové, spojnicové, kruhové) i s údaji uvedenými v procentech
- uvede příklady využití statistiky v praxi

3. Geometrie v rovině a v prostoru

mocnitelem

- mocnina součinu, podílu
- umocňování mocnin
- zápis čísla ve tvaru $a \cdot 10^n$

Konkretizované učivo :

- číselné obory
- výrazy číselné, jejich hodnota
- výraz s proměnnou, určování hodnoty
- jednočlen, mnohočlen
- sčítání a odčítání mnohočlenů
- násobení mnohočlenu jednočlenem
- násobení mnohočlenů
- druhá mocnina dvojčlenu
- rozdíl druhých mocnin
- užití vzorců $(a \pm b)$, $a - b$
- dělení mnohočlenu jednočlenem
- vytýkání, rozklad vytýkáním

Konkretizované učivo :

- rovnost, vlastnosti rovnosti
- lineární rovnice s jednou neznámou, kořen (řešení) lineární rovnice
- ekvivalentní úpravy lineárních rovnic
- zkouška
- řešení jednoduchých lineárních rovnic pomocí ekvivalentních úprav
- provádění zkoušky správnosti řešení
- slovní úlohy (na pohyb, společnou práci)
- výpočet neznámé ze vzorce

Konkretizované učivo :

- statistický soubor, statistické šetření
- jednotka, znak, četnost
- modus, medián
- aritmetický průměr
- grafy, diagramy (bodové, sloupcové, spojnicové, kruhové)
- statistika v praxi

A - Pythagorova věta**Konkretizované výstupy žáka :**

- uvede Pythagorovu větu, příklady jejího využití
- vypočítá třetí stranu trojúhelníku pomocí Pythagorovy věty
- účelně používá kalkulátor a tabulky k základním výpočtům
- vyřeší praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty (zakreslí reálný náčrtek, matematickou symbolikou zapíše řešení příkladu, příklad vyřeší)
- u praktických úloh s využitím Pythagorovy věty odhadne výsledek a ověří jeho reálnost

Konkretizované učivo :

- Pythagorova věta
- výpočet přepony
- výpočet odvěsny
- praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty

B - Kruh, kružnice, válec**Konkretizované výstupy žáka :**

- uvede rozdíl mezi kruhem a kružnicí
- určí vzájemnou polohu kružnice a přímky a vzájemnou polohu dvou kružnic
- určí a sestrojí tečnu, sečnu a tětívu
- uvede rozdíl mezi průměrem a poloměrem (jejich vzájemný vztah)
- vypočítá obvod a obsah kruhu a délku kružnice pomocí vzorce
- narýsuje kružnice s daným středem a poloměrem
- sestrojí kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku
- načrtne válec
- vypočítá objem a povrch válce pomocí vzorce
- vyřeší slovní úlohy z praxe s využitím znalostí o kružnici či válci, provede náčrtek, matematizaci problému, jeho řešení a ověření reálnosti výsledku, potřebné informace vyhledá v tabulkách

Konkretizované učivo :

- vzájemná poloha kružnice a přímky, sečna, tečna, tětíva
- vzájemná poloha dvou kružnic

- délka kružnice
- obvod kruhu, obsah kruhu
- části kružnice, kruhu

- kružnice vepsaná a opsaná trojúhelníku
- válec, jeho síť
- objem a povrch válce
- slovní úlohy z praxe

C - Konstrukční úlohy**Konkretizované výstupy žáka :**

- sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané několika prvky
- objasní pojem Thaletova kružnice, využije Thaletovu kružnici v konstrukčních úlohách
- nakreslí náčrtek zadaného úkolu
- správně zapíše konstrukční postup s použitím matematické symboliky
- používá základní pravidla správného rýsování s důrazem na přesnost a čistotu projevu
- sestrojí tečnu ke kružnici z bodu vně kružnice

Konkretizované učivo :

- množiny bodů dané vlastnosti
- Thaletova kružnice
- konstrukce trojúhelníků
- konstrukce čtyřúhelníků
- konstrukce kružnice s požadovanými vlastnostmi
- konstrukce tečen ke kružnici

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, čtvrtletní písemné prověrky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika – 9.ročník

1. Číslo a proměnná

A – Výrazy

Konkretizované výstupy žáka :

- provede početní operace sčítání a odčítání mnohočlenů, násobení a dělení mnohočlenů
- aplikuje na příkladech vzorce: druhá mocnina součtu a rozdílu, rozdíl druhých mocnin, použije tyto vzorce ke zjednodušení výrazů
- upraví výraz vytýkáním před závorku
- rozloží daný výraz pomocí vzorců či vytýkáním na součin

Konkretizované učivo :

- sčítání a odčítání mnohočlenů
- násobení a dělení mnohočlenů
- vzorce $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, a^2-b^2
- úprava mnohočlenů pomocí vzorců
- vytýkání, vytýkání čísla -1
- rozklad výrazů na součin pomocí vzorců a vytýkání

B - Lomené algebraické výrazy

Konkretizované výstupy žáka :

- určí podmínky, za kterých má lomený výraz smysl
- zkrátí a rozšíří lomené výrazy

Konkretizované učivo :

- lomený výraz
- podmínky lomeného výrazu
- rozšiřování a krácení lomených výrazů

- provede početní operace (+, -, ., :)
- přehledně, stručně zapíše řešení úlohy

- sčítání a odčítání lomených výrazů
- násobení a dělení lomených výrazů

C - Rovnice a soustavy dvou rovnic o dvou neznámých

Konkretizované výstupy žáka :

- vyřeší za pomoci ekvivalentních úprav rovnice se zlomky a závorkami, s neznámou ve jmenovateli
- matematicky správně a účelně zapíše postup řešení
- provede zkoušku řešení
- vyřeší vhodnou metodou soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými
- vyřeší slovní úlohy z praxe (provede rozbor úlohy, vyřeší úlohu, provede zkoušku správnosti svého řešení)

Konkretizované učivo :

- rovnice se závorkami
- rovnice se zlomky
- rovnice s neznámou ve jmenovateli
- řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou dosazovací a sčítací
- slovní úlohy řešené pomocí soustav dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými (na směsi)

D – Nerovnice (rozšiřující učivo)

Konkretizované výstupy žáka :

- zapíše a přečte nerovnost
- uvede a zapíše čísla, která vyjadřují pravdivost zápisu
- vyřeší jednoduché nerovnosti se závorkami a zlomky
- zapíše nerovnosti intervalem

Konkretizované učivo :

- nerovnost a její zápis
- nerovnice a její řešení
- intervaly
- vyjádření nerovnosti intervalem

2. Závislosti, vztahy a práce s daty

A – Funkce

Konkretizované výstupy žáka :

- rozezná funkční vztah od jiných vztahů
- vysvětlí pojem lineární funkce
- vyjádří danou lineární funkci tabulkou, rovnicí, grafem
- sestrojí graf lineární funkce s důrazem na přesnost rýsování
- použije funkci při řešení úloh z praxe

Konkretizované učivo :

- definice funkce
- lineární funkce a její vlastnosti
- graf lineární funkce
- praktické příklady na lineární funkci

B - Goniometrické funkce ostrého úhlu

(rozšiřující učivo)

Konkretizované výstupy žáka :

- definuje základní vztahy mezi stranami v trojúhelníku příslušných k danému úhlu
- definuje goniometrickou funkci ostrého úhlu
- vypočítá pomocí goniometrické funkce daný prvek pravoúhlého trojúhelníku
- určí hodnoty goniometrických funkcí pomocí tabulek a kalkulátoru
- aplikuje výpočty goniometrických funkcí v úlohách z praxe

Konkretizované učivo :

- pravoúhlý trojúhelník a goniometrické funkce ostrých úhlů: $\sin \alpha$, $\cos \alpha$, $\operatorname{tg} \alpha$, $\operatorname{cotg} \alpha$
- řešení úloh v trojúhelníku pomocí goniometrických funkcí
- grafy goniometrických funkcí
- užití goniometrických funkcí v planimetrii a stereometrii

3. Geometrie v rovině a v prostoru

A - Podobnost a její užití v praxi

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí pojmy podobnost rovinných útvarů, podobnost trojúhelníků, matematicky je vyjádří
- rozpozná podobné rovinné útvary, správně podobnost zapíše pomocí matematické symboliky
- určí poměr podobnosti a na jeho základě určí velikosti dalších útvarů, sestrojí podobný útvar danému
- použije poměru podobnosti při práci s plány a mapami

Konkretizované učivo :

- podobnost útvarů, zvětšení, zmenšení
- poměr podobnosti
- věty o podobnosti
- podobnost v praxi

B - Objem a povrch těles

Konkretizované výstupy žáka :

Konkretizované učivo :

- uvede základní vlastnosti jehlanu, kužele a koule, načrtne tato tělesa
- vypočítá povrch a objem jehlanu, kužele a koule s užitím vzorce
- řeší slovní úlohy a reálné příklady z praxe vztahující se k výpočtu povrchu a objemu jehlanu, kužele a koule (využívá kalkulátor, tabulky)

- jehlan
- kužel
- koule
- slovní úlohy a praktické příklady

4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy

A - Kombinatorika a pravděpodobnost

Konkretizované výstupy žáka :

- zapíše kombinace a doplňkové kombinace až pětiprvkové množiny
- určí graficky i výpočtem počet dvouprvkových kombinací dané množiny
- přečte, zapíše dané kombinační číslo a vysvětlí jeho význam
- určí hodnotu kombinačního čísla
- podle tabulky kombinačních čísel určí počet k -prvkových kombinací v n – prvkové množině
- použije Pascalovu tabulku a podle ní určí počet kombinací
- řeší jednoduché slovní úlohy kombinačního charakteru i geometrické – např. procházky po čtvercové síti
- vysvětlí pojem pravděpodobnost, uvede význam (pro praxi)
- určí v modelových případech, zda daný jev je náhodný, jistý či nemožný
- vypočítá pravděpodobnost daného jevu podle vztahu
- vyřeší praktické úlohy na pravděpodobnost (při házení kostkou, mincí, slosování čísel apod.)

Konkretizované učivo :

- kombinace, doplňková kombinace
- dvouprvkové kombinace, jejich počet
- kombinace k -prvkové
- kombinace a procházky po čtvercové síti
- kombinační čísla – tabulka a zápis
- Pascalova tabulka
- geometrické úlohy kombinačního charakteru – kombinatorika a pravděpodobnost
- výpočet pravděpodobnosti – jev náhodný, jistý, nemožný
- četnost jevů
- průnik a sjednocení jevů
- praktické úlohy (na pravděpodobnost)

Učivo 1.2.3.4.

Opakování a prohlubování učiva

k přijímacím zkouškám

Konkretizované výstupy žáka :

- řeší slovní úlohy vyjádřením rovnice či soustavou rovnic, výpočtem a zkouškou ověří správnost řešení
- pozná rovinné útvary, jmenuje jejich vlastnosti
- řeší slovní úlohy za využití geometrických znalostí – vlastností útvarů, obvodů a obsahů
- sestrojí geometrický útvar a zapíše konstrukci pomocí matematické symboliky

Konkretizované učivo :

- slovní úlohy řešené rovnicemi
- slovní úlohy logického charakteru
- rovinné útvary, tělesa
- geometrické úlohy řešené výpočty
- konstrukční úlohy
- testy základních znalostí a dovedností

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, čtvrtletní písemné prověrky

Vzdělávací oblast : **Informační a komunikační technologie**

Vzdělávací obor : **Informační a komunikační technologie**

5.5. INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 5.ročník

6.ročník

5.5. INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu Informatika

Cílem vyučovacího předmětu je připravit žáky na využívání ICT v jiných vyučovacích předmětech a umožnit jim dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti – získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou je vzdělávací předmět zařazen jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané v předmětu *Informatika* umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu pomáhá žákovi orientovat se ve struktuře a činnosti počítače, poznat možnosti jeho využití, zacházet s počítačem a jeho přídatnými zařízeními uživatelským způsobem, pracovat s hotovými didaktickými programy, osvojit si základy práce s grafikou a databázemi a e-learningovým vzděláváním. Žáci se učí třídit informace, kriticky je posuzovat a aplikovat v praktickém životě v souladu se zákony o duševním vlastnictví. Osvojují si základy elektronické komunikace a její zásady.

Informatika je povinný předmět s 1hodinou týdně v 5. a 6. ročníku. Výuka probíhá v odborných učebnách vybavených počítači s vhodným software. Při výuce je uplatňována zásada, aby jeden žák mohl pracovat na jednom počítači. Žáci mají k dispozici tiskárnu, digitální fotoaparát, interaktivní tabuli.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Informatika

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií, k porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím.
- Učíme žáky porovnávat informace a poznatky z většího množství alternativních informačních zdrojů (za účelem dosahování větší věrohodnosti vyhledávaných informací)
- Vedeme žáky k pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- Učíme žáky k práci s chybou
- Učíme žáky v praxi využívat korekci textu pomocí vnitřních nástrojů vhodného software

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů, prakticky je vedeme k používání techniky v duchu myšlenky: „technika má sloužit nám a ne my jí“.
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky využívat při interakci s počítačem logické a algoritmické myšlení.
- Vedeme k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.
- V komunikaci pomocí informačních a komunikačních technologií se prioritně zaměřujeme na správné užívání českého (cizího) jazyka s ohledem na gramatiku a syntaxi.
- Podporujeme formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa využíváním internetové sítě.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, apod.)

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky k zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu a v jiných médiích.
- Minimalizujeme používání frontální metody výuky a podporujeme vzájemnou spolupráci žáků.
- Učíme žáky kriticky hodnotit svoji práci.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učíme výhodám využívání informačních technologií.
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování tak, aby se vzájemně žáci nevyrušovali při tvořivé práci.

Kompetence občanské

- Netolerujeme záliby žáků v informacích, které mohou vést k sociálně patologickým jevům.
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- Neustále monitorujeme chování žáků (především při práci s internetem), včas přijímáme účinná opatření.
- Využíváme pomoci a zkušenosti odborníků - výchovných poradců, PPP a uplatňujeme individuální přístup k žákům.
- Rozumně a zodpovědně využíváme informačních zdrojů - s ohledem na jejich účinnost a vliv na osobnost jedince.
- V hodnocení žáků (ve většině případů) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků v obtížných situacích pomoci.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky využíváním výpočetní techniky, aplikačního i výukového softwaru ke zvýšení efektivnosti jejich učební činnosti a k racionálnější organizaci jejich práce.
- Vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s technikou napojenou na elektrickou síť.
- Učíme žáky provádět základní údržbu hardwarového zařízení, vedeme je k šetrné práci s výpočetní technikou.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie

1. stupeň

1) ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

žák

- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

Učivo

základní pojmy informační činnosti – informace, informační zdroje, informační instituce
 struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení
 operační systémy a jejich základní funkce
 seznámení s formáty souborů (doc, gif)
 multimediální využití počítače
 jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software
 zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

2) VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

žák

- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Učivo

společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)
 základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování)
 metody a nástroje vyhledávání informací
 formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

3) ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

žák

- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Učivo

základní funkce textového a grafického editoru

2. stupeň

2) VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

Učivo

vývojové trendy informačních technologií

hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování
internet

3) ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy

žák

- ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

Učivo

počítačová grafika, rastrové a vektorové programy

tabulkový editor, vytváření tabulek, porovnávání dat, jednoduché vzorce

prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimedia)

ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika – 5.ročník

1. Základy práce s počítačem

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí pojmy informatika, informace
- uvede příklady informací a zdrojů (klasických a digitálních), z nichž se informace získává
- uvede základní pravidla bezpečnosti práce s počítačem, aktivně je dodržuje
- uvede jak postupovat, či na koho se obrátit v případě závady počítače
- popíše počítač, vysvětlí jeho funkce
- zapne a správně vypne počítač
- pojmenuje přídatná vstupní a výstupní zařízení a uvede, k čemu se využívají
- předvede práci s myší
- zadá vstupní informace pomocí klávesnice, popíše funkci některých kláves (enter,esc,del,shift...)
- orientuje se v základním uživatelském prostředí operačního systému Windows, pozná a označí základní prvky operačního systému
- provede základní operace s ikonou (označení, přesun,zrušení, založení, kopie, přejmenování,otevření ikony do okna, zavření)
- předvede práci s okny (zavření, minimalizace, maximalizace)
- prakticky předvede základní operace s hlavní nabídkou (označení a otevření hlavní nabídky, pohyb po hlavní nabídce, otevření programu z hlavní nabídky, opuštění hlavní nabídky)

Konkretizované učivo :

- informatika-základní pojmy
- bezpečnost práce a rizika, prevence rizik
- péče o počítač,závady, poruchy
- struktura, funkce a popis počítače
- přídatná zařízení-vstupní, výstupní
- myš, práce s myší
- klávesnice, funkce kláves, práce s klávesnicí
- operační systém a jeho funkce
 - základní pojmy a prvky (ikony,okna, složky,soubory,hlavní nabídka, plocha,hlavní panel)
 - základní principy ovládní operačního systému (operace s okny,s hlavní nabídkou)

3. Zpracování a využití informací

Konkretizované výstupy žáka:

- spustí a zavře různé typy výukových programů,předvede práci s těmito programy
- otevře jednoduchý grafický program,nakreslí v tomto programu obrázek,obrázek uloží a vytiskne
- nakreslí zadaný obrázek za použití kreslicích nástrojů pro kreslení geometrických tvarů
- napíše jednoduchý text v textovém editoru,opraví případné chyby
- označí blok textu,blok zformátuje
- vloží do dokumentu obrázek
- použije ozdobné prvky(ozdobné písmo a grafiku)
- textový dokument uloží a vytiskne

Konkretizované učivo :

- výukové programy,práce s výukovými programy
- grafický editor
- textový editor : základy psaní a editace textu
 - označování bloků,formátování textu
 - vkládání obrázků
 - grafické prvky(ozdobné písmo,obrázky, symboly,kliparty aj.)
 - úprava před tiskem,tisk

2. Vyhledávání informací komunikace

Konkretizované výstupy žáka:

- vysvětlí pojem internet, uvede význam internetu
- uvede příklad, jak informace vzniká, jak ji lze přenášet, zpracovat a dále využít
- uvede na příkladech, jak se informace (a její společenský tok) v průběhu historie mění
- předvede práci s internetovým prohlížečem
- otevře stránku pomocí hypertextu
- napíše do adresového řádku internetového prohlížeče danou adresu a stránku otevře
- vyhledá požadovanou informaci s pomocí učitele
- s pomocí učitele založí svoji e-mailovou adresu
- předvede komunikaci pomocí chatu, e-mailu, telefonu (mobilního telefonu - volání, SMS, apod)

Konkretizované učivo :

- internet jako zdroj informací
- společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)
- vývojové trendy informačních technologií (historie a budoucnost)
- základy práce s internetovým prohlížečem
- vyhledávání informací na internetu
- základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování)

PT: F. MeV f) – Tvorba mediálního sdělení

Uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinace pro tvorbu vhodných sdělení, tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi, technologické možnosti.

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, praktické provedení, písemné testy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika – 6.ročník

1. Základy práce s počítačem

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede základní pravidla bezpečnosti práce s PC
- ukáže a správně pojmenuje základní části počítače, přídatná a výstupní zařízení počítače, popíše jejich funkci
- vysvětlí pojmy: mateřská deska (motherboard), pevný disk (harddisk, disk C), paměť RAM, vysvětlí funkci těchto částí
- vysvětlí pojmy: hardware, software
- uvede jednotky používané k měření objemu dat nebo místa na disku (kB, MB, GB)
- předvede orientaci v základním uživatelském prostředí, vysvětlí pojmy : data, program (aplikace), soubor (zazipovaný soubor), složka, dokument, konfigurace počítače, pracovní plocha, okno, dialogové okno, nabídka, ikona, kurzor, formátování disku, instalace (programu), záloha - ukáže na příkladech
- předvede základní operace se složkami a dokumenty: označení, přesun, zrušení, založení, kopie, přejmenování, uložení na pevný disk (disketu, flash disk)
- vyhledá a uloží soubor v adresáři, předvede práci se schránkou: kopie, vyjmutí, vložení (textu, obrázku apod.)
- na příkladech ukáže možnosti využití počítače v různých oborech lidské činnosti

Konkretizované učivo :

- bezpečnost a hygiena práce, prevence zdravotních rizik
- struktura, funkce a popis počítače (jeho částí) a přídatných zařízení: počítač (skříň počítače), monitor (displej, LCD displej), klávesnice, myš, skener, tiskárna, modem, flash disk, vypínač počítače, tlačítko Reset, disketová jednotka, jednotka CR-ROM nebo DVD, USB port, zásuvka napájení, zásuvka pro monitor, karta (zvuková karta, videokarta)
- pojem : hardware, software
- jednotky používané k měření objemu dat nebo místa na disku (kB, MB, GB)
- operační systémy, jejich základní funkce
- formáty souborů (doc, gif, jpg, xls, ppt, pdf, rtf)
- OS Windows
- základy práce se soubory, složkami
- schránka, práce se schránkou
- multimediální využití počítače

2. Vyhledávání informací a komunikace

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí pojmy: informace a informatika
- uvede, kde se dají informace získat, odliší spolehlivé a nespolehlivé zdroje, zhodnotí informace z hlediska závažnosti
- vysvětlí, co je internet a objasní způsob přenosu informací v celosvětové síti, vyhledá informační zdroj podle adresy
- aktivně využívá vlastnosti hypertextu
- formuluje a zapíše požadavek na vyhledání dané informace v internetovém prohlížeči
- informaci uloží, vytiskne
- vysvětlí, co je počítačový virus, co může virus způsobit a jak se lze proti němu účinně bránit
- vyjmenuje alespoň dva antivirové programy
- spustí antivirový program a ověří, zda není počítač nakažen virem

Konkretizované učivo :

- informatika jako vědní obor
- věrohodnost informací, závažnost a vzájemné návaznosti informací
- internet - celosvětová počítačová síť
- formulace požadavku a vyhledávací atributy
- práce s internetovým prohlížečem, metody vyhledávání
- uložení informace pro další zpracování, tisk informace
- viry a antiviry

- uvede příklad významné, méně významné a bezvýznamné informace k zadanému tématu
- k aktuální společenské nebo politické otázce najde více informačních zdrojů a posoudí jejich relaci
- uvede příklady nevěrohodných informačních zdrojů

- hodnota informací
- metody a nástroje ověřování informací (řízený rozhovor, porovnávání a analýza informací)
- věrohodnost informací a informačních zdrojů

3. Zpracování a využití informací

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí rozdíly mezi typy grafických editorů (rastrové a vektorové grafické editory)
- v grafickém programu vytvoří obrázek, obrázek upraví, uloží a vytiskne
- napíše požadovaný text, opraví v textu chyby
- v nastavení stránky upraví vzhled dokumentu
- označí různé bloky textu myší a některé (řádek, slovo, celý dokument), klávesnicí
- zformátuje text a odstavce
- využije schránku při práci s textem (kopírování, přesouvání)
- za pomoci tabulátoru napíše text ve formě tabulky
- vloží do dokumentu obrázek, upraví ho podle potřeby
- použije ozdobné písmo a různé grafické prvky ke grafické úpravě dokumentu
- vytvoří jednoduchou tabulku
- vytiskne zpracovaný dokument
- vysvětlí, k čemu se užívá tabulkový editor, jaké informace zpracovává a uvede příklad tabulkového editoru
- vysvětlí základní pojmy: buňka, list, typy dat
- předvede základní operace s buňkami (vyplňování, editace)
- vytvoří jednoduchý vzorec a s jeho pomocí zpracuje číselná data
- vytvoří tabulku
- danou tabulku prezentuje v podobě grafu
- ukáže na příkladech způsoby prezentace informací
- spustí prezentační program a prohlédne si již vytvořenou prezentaci
- vytvoří vlastní (ppt, web, aj.) prezentaci na zadané téma
- vysvětlí pojmy: softwarové pirátství, etické kódy využívání software
- objasní, proč Internet ne-vždy zaručuje pravdivost informací a že obsahuje informace eticky závadné, uvede příklady
- v textech regionálních tiskovin vyhledá porušení typografických pravidel a vyjádří se k celkovému estetickému zpracování textu a obrazu

Konkretizované učivo :

- grafický editor: Scholastic, MS WORD (část), ACDsee
 - rastrové a vektorové grafické editory
 - vytvoření a úprava obrázku v rastr. grafice
 - vytvoření a úprava obrázku ve vekt. grafice
- textový editor (MS WORD)
 - zobrazení a nastavení stránky
 - práce se schránkou
 - formáty odstavce
 - tabulátory a jejich užití
 - vkládání a úpravy obrázků
 - grafické prvky, písmo
 - tabulky
 - úprava před tiskem, tisk
- tabulkový editor (MS EXCEL)
 - základní pojmy (buňka, list, typy dat)
 - vkládání a editace dat
 - jednoduché vzorce (suma, průměr)
 - jednoduché výpočty
 - vytvoření tabulky
 - prezentace výsledků v podobě grafu
- prezentace informací (MS Power Point)
 - způsoby prezentace informací - webové stránky, prezentační programy, multimédia
 - prezentační program: ukázka, použití, vytvoření vlastní prezentace
 - ochrana práv k duševnímu vlastnictví, informační etika
 - estetická a typografická pravidla

PT : F. MeV f) – Tvorba mediálního sdělení

Uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinace pro tvorbu vhodných sdělení, tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas televizi, technologické možnosti.

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, praktické provedení

Vzdělávací oblast : **Člověk a jeho svět**

Vzdělávací obor : **Člověk a jeho svět**

5.6. PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 1.ročník

2.ročník

3.ročník

5. 6. PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu Prvouka

Vyučovací předmět *Prvouka* navazuje na doposud získané vědomosti žáků o člověku, rodině, společnosti, vlasti, přírodě, kultuře, technice, zdraví, bezpečí a dalších tématech. Hlavním cílem předmětu je rozvíjet poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Podmínkou úspěšného vzdělávání v daném předmětu je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitele. Propojení výuky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací.

Nová role školáka jim pomáhá při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků. Tento předmět je rozšířen o doplňující vzdělávací obor **Etická výchova (EV)**.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Prvouka* je členěn do pěti tematických okruhů, které tvoří jeden celek vnitřně propojený zřejmými souvislostmi a vztahy.

V tematickém okruhu ***Místo, kde žijeme*** se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků např. v dopravní výchově. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu ***Lidé kolem nás*** si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Učivo tohoto tematického okruhu je úzce propojeno s Etickou výchovou žáků.

V tematickém okruhu ***Lidé a čas*** se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině a obci. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky.

V tematickém okruhu ***Rozmanitost přírody*** žáci poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody nejbližšího okolí jejich života. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci jsou vedeni k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Vyučovací předmět *Prvouka* je vyučován ve 2 hodinové týdenní dotaci v 1. a 2. ročníku a ve 3. ročníku s týdenní dotací 3 hodiny (celkem 7 hodin). Výuka probíhá v kmenových třídách, nezanedbatelná část i mimo budovu školy přímo v terénu (tematické vycházky, exkurze, návštěva knihovny apod.).

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Prvouka

Kompetence k učení

- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle.
- Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získávání.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Učíme práci s chybou.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů, hovořit o nich a přijímat odpovědnost za své chování.
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací z třídního kolektivu učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- V rámci svých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence komunikativní

- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu jako přípravu na

- dodržování zákonných norem a morálky společnosti.
 -Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné komunikace.

Kompetence sociální a personální

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Učíme je orientovat se v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Vedeme žáky k odsouzení nežádoucích projevů rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Učíme žáky toleranci a uznání přirozené autority svých spolužáků.

Kompetence občanské

- V žácích upevňujeme hrdost na svou osobu, rodinu a obec.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých, učíme je vážit si pracovního úsilí kamarádů a respektovat výsledky jejich práce.
- Důsledně vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Učíme žáky pracovat přiměřeným pracovním tempem, aby neplýtvali svojí energií ani energií druhých.

Očekávané výstupy vzdělávacího předmětu Prvouka

1. stupeň

1) MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

- žák
- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí (přechod pro chodce, dopravní značení)
 - začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužná centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
 - rozliší přírodní a umělecké prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Učivo

domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště

škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace

naše vlast- domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní symboly, **Armáda ČR**

dopravní výchova-cesta do školy, dopravní značky, chodci a dopravní prostředky, přecházení bez přechodu, po přechodu, semaforech na přechodu, vybavení kola – přilba, chrániče

obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť

okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany

2) LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

- žák
- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
 - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
 - tvořivě spolupracuje se spolužáky (ETV)
 - reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc (ETV)

Učivo

rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání

soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společenský „evropský“ dům

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům

základy asertivního chování – iniciativa-ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu, rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání (ETV)

právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot

finanční gramotnost – hospodaření s penězi, nákup- obchody, zboží, služby, kapesní příjmy, výdaje, cena zboží, peníze

kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura

základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

3) LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

- žák
- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
 - pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
 - uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Učivo

orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období

současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny

regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost

báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

4) ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

- žák
- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
 - roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
 - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Učivo

látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek

voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život

nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětvávání, vznik půdy a její význam **Vesmír a Země** – sluneční soustava, den a noc, roční období

rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých neznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka

životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva na Zemi; podnebí a počasí

rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva

ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy

rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

5) ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

- žák
- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
 - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
 - chová se obezřetně při setkání s neznámým jedincem, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
 - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Učivo

lidské tělo- stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince

péče o zdraví- zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena

partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy-rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality

návykové látky a zdraví- návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií

osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích

přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená- postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru), integrovaný záchranný systém

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka – 1.ročník

1. Místo, kde žijeme

Konkretizované výstupy žáka:

- popíše bezpečnou cestu do školy
- poznává prostory školy, orientace ve škole a nejbližším okolí
- osvojuje si vhodné chování ke spolužákům, učitelům
- vytváří si svůj nejjvhodnější způsob práce a odpočinku
- upevňuje základní režimové návyky – stravování, pitný režim, osobní hygiena
- uvede svoji adresu, zajímavosti v místě bydliště

Konkretizované učivo:

- bezpečnost v dopravním provozu – cesta do školy a ze školy
- domov – prostředí domova
- orientace v místě bydliště
- škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy
- učení – základní činnosti ve škole, pomůcky
- školní režim a řád
- vhodné prostředí pro práci a odpočinek ve škole

2. Lidé kolem nás

Konkretizované výstupy žáka:

- pojmenuje členy své rodiny a popíše jejich roli
- vyjmenuje dobré a špatné vlastnosti lidí
- uvede přirozené odlišnosti spolužáků, projevuje k nim toleranci
- modeluje své chování ve třídě, školní jídelně, v dopravním prostředku
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

Konkretizované učivo:

- rodina –postavení jedince v rodině, role členů
- příbuzenské vztahy v rodině a činnosti jednotlivých členů rodiny /slovem, kresbou, dramatizace/
- mezigenerační vztahy /úcta, pomoc, pochopení/(ETV)
- chování lidí – vlastnosti lidí(ETV)
- pravidla slušného chování(ETV)
- iniciativa, asertivní chování(ETV)

3. Lidé a čas

Konkretizované výstupy žáka:

- orientuje se v čase podle hodin a kalendáře
- sestaví vlastní režim dne s časovými údaji
- uvede ze svého života příklad z minulosti, současnosti a budoucnosti
- charakterizuje roční doby z hlediska života v rodině, zvyků a činností členů rodiny

Konkretizované učivo:

- základní orientace v čase: teď, před chvílí, později, včera, zítra, loni, letos,atd. /M/
- den, části dne, měsíce
- určování času, kalendář, datum, letopočet /M/
- měření času – hodiny, minuty, sekundy /M/
- režim dne
- roční doby

4. Rozmanitost přírody

Konkretizované výstupy žáka:

- pozoruje proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích
- sleduje život rostlin
- pozoruje práce na poli, v sadu, parku, zahradě
- pozoruje a porovnává životní projevy různých živočichů v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztřídí některé přírodniny podle nápadných znaků

Konkretizované učivo:

- změny v přírodě v ročních obdobích
- známé a snadno dostupné druhy rostlin
- význam rostlin pro člověka, péče o rostliny
- živočiškové ve volné přírodě
- živočiškové chování lidmi – užitková, hospodářská, domácí
- den a noc

5. Člověk a jeho zdraví

Konkretizované výstupy žáka:

- uvede příklady dětských her, objasní význam hry pro dítě
- popíše základní stavbu lidského těla
- uvede základní zásady osobní hygieny, správné výživy a zdravého způsobu života
- vysvětlí pojmy: zdraví, nemoc, úraz
- na příkladech uvede, jak lze preventivně předcházet nemocem, úrazům
- v modelových příkladech předvede první pomoc a uvede způsoby léčby běžných onemocnění

Konkretizované učivo:

- lidské tělo – základní stavba
- zdraví a nemoc
- pítný a pohybový režim, zdravá strava, osobní hygiena
- drobná poranění, první pomoc /Tv/
- chování nemocného doma, u lékaře a v nemocnici
- základní pravidla při užívání léků
- osobní bezpečí – ochrana proti zneužívání

PT : A. OSV b) – Sociální rozvoj

Rozhovor učitele s žáky o jarních hrách, vysvětlení pravidel chování ke spolužákům, rozdělení žáků do skupin, jarní hry na školním hřišti

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka – 2.ročník

1. Místo, kde žijeme

Konkretizované výstupy žáka :

- dodržuje správné dopravní návyky chodce
- rozliší různé dopravní prostředky
- zapiše adresu domů

Konkretizované učivo :

- orientace v místě bydliště a okolí školy
- cesta na určené místo , dopravní značení / Čj /

2. Lidé kolem nás

Konkretizované výstupy žáka :

- popíše role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- uvede a popíše povolání rodičů
- zapiše datum svého narození
- vyjmenuje a popíše různá povolání a pracovní činnosti
- vysvětlí potřebu různosti povolání lidí pro společnost
- předvede v různých situacích základní pravidla slušného chování ve společnosti a rodině
- objasní termíny : ohleduplnost , kamarádství
- uvede příklady tolerance k nedostatkům a přednostem spolužáků

Konkretizované učivo :

- život a funkce rodiny
- práce fyzická a duševní , zaměstnání
- soužití lidí – mezilidské vztahy , komunikace, pomoc nemocným /Čj /(ETV)
- obchod a firmy
- chování lidí – principy demokracie(ETV)
- iniciativa, asertivní chování(ETV)

3. Lidé a čas

Konkretizované výstupy žáka :

- orientuje se v čase – na příkladech porovná minulost a současnost
- rozliší kalendářní a školní rok , vymezí týdny , dny , hodiny , minuty
- stanoví denní režim vhodný pro dítě , vymezí v něm vodné pracovní a odpočinkové aktivity
- uvede významné kulturní a historické památky a události regionu
- uvede příklady zvyků a práce lidí , soužití lidí

Konkretizované učivo :

- současnost a minulost v našem životě
- proměny způsobu života , bydlení , předměty denní potřeby , průběh lidského života , státní svátky a významné dny

4. Rozmanitost přírody

Konkretizované výstupy žáka :

- pozoruje a popíše a porovná viditelné proměny v přírodě
- popíše ohleduplné chování lidí k přírodě
- pozná a pojmenuje domácí zvířata a jejich mláďata, rozezná pokojové rostliny , zeleninu , ovoce
- navrhne způsob pomoci živočichům v přírodě za nepříznivých situací

Konkretizované učivo :

- roční období a změny v přírodě / ČJ /
- ochrana přírody – odpovědnost lidí

5. Člověk a jeho zdraví

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí péči o zrak , sluch , vysvětlí rozdíly předškolního , školního a dospělého věku
- popíše prevenci nemocí a úrazů
- předvede ošetření drobného poranění
- uvede příklady správného chování chodce a cyklisty
- uvede , jak se chovat v situaci obecného ohrožení

Konkretizované učivo :

- lidské tělo – funkce pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou , vývoj jedince
- péče o zdraví – drobné úrazy a poranění , první pomoc
- osobní bezpečí – chování v rizikovém prostředí

PT : 1. OSV c) – Morální rozvoj

Modelové řešení problémů v rodině, mezi kamarády, problémy v mezilidských vztazích(Hry: Podej mi ruku!, Kdo stojí před tebou?, Zdravíme se.), zvládání učebních problémů, využití dramatizace.

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, testy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka – 3. ročník

1. Místo, kde žijeme

Konkretizované výstupy žáka :

- začlení svou obec do příslušného kraje
- popíše změny v nejbližším okolí, v místě kde žije
- vyznačí na jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy a cestu na určené místo
- projeví zájem o významná místa v obci, poznává je a chová se k nim ohleduplně a s úctou
- pojmenuje hlavní a vedlejší světové strany na mapě, zná význam barev na mapě
- chápe nebezpečí osamocení pohybu v krajině

Konkretizované učivo :

- orientace v místě bydliště a okolní krajině
- cesta z domova do školy
- obec, místní krajina – její části, poloha v krajině
- minulost a současnost obce
- význačné budovy
- práce s mapou, plánem, čtení základních údajů z plánu obce, turistické mapy
- dopravní kázeň,

2. Lidé kolem nás

Konkretizované výstupy žáka :

- umí se obrátit na učitele o radu a pomoc, svěčit se s problémem, vhodně se chová ke spolužákovi, udržuje pořádek a neničí vybavení školy
- uplatňuje vhodné chování ve škole i při činnostech mimo ni
- iniciativně a asertivně se chová ke spolužákům

Konkretizované učivo :

- osvojení způsobů a možností vyjádřit svá přání, názory a problémy /Čj/(ETV)
- pojmenuje vzájemné příbuzenské vztahy v rodině (otec, matka, syn, dcera, prarodiče, širší příbuzenské vztahy – podobnosti ve vzhledu, zvycích)
- vytváření vztahů v rodině, kolektivu(ETV)
- iniciativa, asertivní chování(ETV)

3. Lidé a čas

Konkretizované výstupy žáka :

- popíše chování pravěkých lidí, získá povědomí o chování pravěkých lidí – umělců, životě v osadách
- seznámí se s některými českými pověstmi
- uvědomí si vztah Velké Moravy a okolních zemí , její polohu – součást Evropy

Konkretizované učivo :

- lovci mamutů, pravěké osady
- vznik prvních řemesel, obchodu
- Staré pověsti české, pověsti místní a krajové
- význam muzeí, dochované památky, péče o ně
- význam příchodu Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu

4. Rozmanitost přírody

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede základní vlastnosti látek
- uvede příklady změn látek (hmotnost, teplo, objem)
- na příkladech uvede význam vody a vzduchu pro člověka
- uvede příklady využití hornin a nerostů v regionu
- rozliší rostliny kvetoucí a nekvetoucí, popíše části rostlin
- vyjmenuje nejznámější hospodářské a léčivé rostliny, najde tyto rostliny v okolí školy
- rozliší hospodářská a domácí zvířata
- uvede rostliny a živočichy žijící ve svém okolí
- uvede správný způsob likvidace odpadů v domácnostech a význam třídění odpadů

Konkretizované učivo :

- látky a jejich vlastnosti – změny skupenství látek, vlastnosti látek
- porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- životní podmínky – voda a vzduch – vlastnosti
- půda – význam, složení
- některé hospodářsky významné horniny a nerosty
- rostliny, houby, živočichové – výskyt v regionu, význam v přírodě a pro člověka
- ochrana životního prostředí – likvidace odpadů

5. Člověk a jeho zdraví

Konkretizované výstupy žáků :

- zdůvodní význam správného držení těla
- ukáže na svém těle smyslová ústrojí, vysvětlí péči o ně – význam
- vysvětlí význam péče o zdraví, otužování
- uvede význam chování v krizových situacích

Konkretizované učivo :

- lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce
- péče o zdraví – intimní a duševní hygiena denní režim
- osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí

PT: E. EV b) – Základní podmínky života

Význam vody pro život, pitná voda, ochrana čistoty vody, význam ovzduší, smysl obdělávání půdy pro krajinu-vyčištění jezírka na školní zahradě, výsadba stromu javor babyka na školní zahradě a péče o něj.

E. EV d) – Vztah člověka k prostředí

Vztah obce k ochraně prostředí, hospodaření s odpady, čištění odpadních vod-beseda s pracovníkem MÚ odpovědným za likvidaci odpadů, návštěva sběrného dvora a čističky odpadních vod, úklid odpadků před školou.

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, testy

Vzdělávací oblast : **Člověk a jeho svět**

Vzdělávací obor : **Člověk a jeho svět**

5.7. PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 4.ročník

5.ročník

5.7. PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodověda

Vyučovací předmět *Přírodověda* patří stejně jako předmět Prvouka a Vlastivěda do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Obsah předmětu se opírá o vybrané poznatky různých přírodovědných oborů a svým pojetím směřuje k získání takových žádoucích dovedností a vědomostí, které žákům umožní dále poznávat přírodu, člověka a jím vytvořený svět, ve kterém člověk pracuje a žije. Spojování vlastních zkušeností žáků s osvojenými poznatky a dovednostmi umožňuje vytvářet ve vyučování dostatek příležitostí zejména k získávání základních vědomostí o Zemi, člověku a technice; základních jevech a vztazích v přírodě; souvislostech mezi organismy navzájem, mezi organismy a prostředím i mezi člověkem a ostatní biosférou; k rozvíjení se jejich schopností k samostatnému poznávání, pozorování a zkoumání přírody a řešení přiměřeně složitých úkolů a problémů. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Vede žáky k ohleduplnému vztahu k přírodě a k hledání vlastních možností aktivní ochrany životního prostředí.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Přírodověda* navazuje organicky na učivo Prvouky v 1. až 3. ročníku a vytváří základ pro vyučovací předmět Přírodopis ve vyšších ročnících základní školy. Jednotlivá témata lze přesunovat vzhledem k sezónnímu principu a podmínkám pro vyučování mimo školní budovu. Vzdělávací obsah předmětu je členěn do dvou základních tematických okruhů:

Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví.

V tematickém okruhu **Rozmanitost přírody** žáci poznávají Zemi jako jednu z planet sluneční soustavy. Seznamují se se základními moderními vědeckými poznatky o vzniku vesmíru a sluneční soustavy a o vzniku života na planetě Zemi. Teoreticky i prakticky poznávají rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody. Jsou vedeni k poznání, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit ale velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a s pomocí získaných informací se učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy. Sledovat vliv lidské činnosti na přírodu a hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio–psycho–sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů a podobně. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci jsou vedeni k odpovědnosti za své zdraví a za zdraví jiných lidí, docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Vyučovací předmět *Přírodověda* je vyučován ve 2 hodinové týdenní dotaci ve 4. ročníku a v 2 hodinové týdenní dotaci v 5. ročníku (celkem 4 hodiny). Výuka probíhá v kmenových třídách,

nezanedbatelná část i mimo budovu školy přímo v terénu (tematické vycházky, exkurze apod.).

Velký význam má cílené vedení žáků k samostatnému vyhledávání, získávání a zkoumání informací z různých dostupných zdrojů (literatura, rozhlas, televize, tisk, členové rodiny, lidé v nejbližším okolí apod.).

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Přírodověda

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k objevování a poznávání všeho, co je zajímavé, co se jim líbí a v čem by v budoucnu mohli uspět.
- Vedeme žáky k poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení.
- Vedeme žáky k poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.
- Učíme žáky v určitých situacích vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře, na internetu, v televizních dokumentárních pořadech, výukových počítačových programech.
- Jdeme příkladem- neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky řešit problémové situace porovnáním s veřejně dostupnými zdroji a zaujímat k nim kritický postoj.
- Podporujeme netradiční způsoby získávání informací.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení úkolů.
- Jdeme příkladem- učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit problémové situace ve škole.

Kompetence komunikativní

- Podporujeme různé formy komunikace s místními obyvateli, pamětníky, pracovníky regionálních muzeí, knihoven, aj.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň komunikace“
- Učíme žáky otevřeně vyjadřovat své názory a zkušenosti podpořené logickými argumenty.
- Jdeme příkladem- „profesionální“ komunikací s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. Své názory opíráme o logické argumenty. - Netolerujeme pomluvy a nezdvořilost.
- Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

Kompetence sociální a personální

- Učíme žáky vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce v týmech.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky pochopit význam práce své i ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně podporují.
- Jdeme příkladem- podporujeme vzájemnou spolupráci pedagogických i nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.

Kompetence občanské

- Vedeme žáky k aktivní ochraně zdraví jak vlastního, tak i členů jejich rodiny a jejich kamarádů.
- Učíme žáky základům tolerance a vzájemného soužití.
- Vedeme žáky k přiměřené odpovědnosti za budoucnost naší planety a k aktivní ochraně proti nežádoucím vlivům z různých sfér společnosti, které nabádají k nesprávnému (netolerovatelnému, nelegálnímu či konzumnímu) způsobu života.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví.
- Jdeme příkladem- respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům, k jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci při dodržení pravidel ochrany zdraví.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Žáky vedeme k adaptaci na měnící se pracovní podmínky.
- Seznamujeme žáky s různými profesemi zajišťujícími vhodné podmínky života na naší planetě.
- Jdeme příkladem- svědomitě si plníme své pracovní povinnosti. Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese a pozitivně ji prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Očekávané výstupy vyučovacího předmětu Přírodověda

1. stupeň

1) ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy- 2. období

žák

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat, nebo poškozovat
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo

látky a jejich vlastnosti- třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek

voda a vzduch- výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život

nerosty a horniny, půda- některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam

Vesmír a Země- sluneční soustava, den a noc, roční období

rostliny, houby, živočichové- znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka

životní podmínky- rozmanitost podmínek života na Zemi; podnebí a počasí

rovnováha v přírodě- význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody- odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy

rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

2) ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy- 2. období

žák

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu, a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Učivo

lidské tělo- stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince

péče o zdraví- zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena

partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy-rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality

návykové látky a zdraví- návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií

osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích

přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví –služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená- postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru), integrovaný záchranný systém

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodověda – 4.ročník

1.Rozmanitost přírody

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí pojmy:živá příroda,neživá příroda, uvede příklady zástupců,objasní vzájemnou propojenost-objasní princip rovnováhy přírody
- roztřídí dané látky pomocí smyslů a měřením
- určí, které látky nelze zkoumat některými smysly, tvrzení
- uvede souvislosti mezi vzhledem krajiny, kvalitou životního prostředí člověka
- vysvětlí pojem:zvětrávání,uvede příklady zvětrávání a vyjmenuje faktory, které ho způsobují
- uvede, jak vzniká půda a jaký má půda význam pro život na Zemi
- na konkrétních příkladech uvede vzájemné vztahy živých organismů a neživé přírody
- porovná základní projevy života konkrétních živých organismů
- uvede znaky života, životní potřeby, způsob života, stavbu těla a funkci jednotlivých částí těla rostlin a živočichů
- s pomocí jednoduchých klíčů, atlasů a vhodných odborných publikací zařadí konkrétní živočichy do známých skupin
- rozliší základní ekosystémy a uvede jejich charakteristiku
- uvede příklady vzájemných vztahů mezi organismy
- uvede příklady přizpůsobení rostlin a živočichů změnám prostředí během roku(porovná jednotlivé živé organismy)
- zhodnotí dopad některých konkrétních činností člověka na přírodu, rozliší, které z nich mohou prostředí a zdraví člověka podporovat a které poškozovat
- provede pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
- zhodnotí příčiny, důsledky(případ. odpovědnost lidí) u konkrétních živelných pohrom a ekologických katastrof, uvede základní zásady chování a jednání v těchto situacích, na konkrétních příkladech popíše činnost jednotlivých složek IZS
- provede vybrané praktické činnosti v terénu, založí sbírku přírodnin, vypěstuje rostliny, založí herbář, provede pozorování a jeho záznam

2. Člověk a jeho zdraví

Konkretizované výstupy žáka :

- chrání své zdraví dodržováním základních hygienických zásad, některých zdravotně preventivních opatření a uplatňováním zdravého způsobu života
- zná zásady zdravé výživy a vliv stravování na zdraví člověka a současné směry ve výživě

PT : E.EV a)-Ekosystémy

Rozhovor učitele o lesích v našem prostředí, o produkčním a mimoprodukčním významu, vycházka do lesa, plnění připravených úkolů ve skupinách

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, písemné doplňovací testy

Konkretizované učivo :

- neživá příroda
- voda a vzduch:význam pro přírodu a člověka, oběh vody v přírodě (VI)
- nerosty a horniny, vznik půdy její význam (VI)
- živá příroda:třídění rostlin, hub živočichů
- podmínky života na Zemi a jejich rozmanitost (slunce, voda, půda, vzduch)
- životní podmínky rostlin
- rostliny a jejich orgány(stonek, list, květ)
- živočichové a stavba jejich těla
- stopy zvířat
- přírodní společenstva: potok a rybník, zahrada, les, pole (VI, ČJ)
- význam lesů pro člověka
- přizpůsobení rostlin a živočichů změnám prostředí během roku
- význam zemědělství pro člověka
- vzájemné vztahy hub a živočichů
- ochrana přírody, likvidace odpadů
- živelné pohromy a přírodní katastrofy

Konkretizované učivo:

- zdraví a jeho ochrana, vlastní péče o zdraví, lékařská péče(preventivní léčebna)
- zásady zdravé výživy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodověda - 5. ročník

1. Rozmanitost přírody – Země a vesmír

Konkretizované výstupy žáka:

- vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi
- popíše postavení Země ve vesmíru
- objasní střídání dne a noci, ročních období
- charakterizuje Měsíc a jeho fáze, vyhledá v kalendáři symboly fází Měsíce a uvede (odhadne) význam těchto symbolů
- ve skupině se spolužáky znázorní pomocí globusu a jiných vhodných pomůcek pohyb Země a ostatních planet sluneční soustavy kolem Slunce
- chová se k přírodě citlivě a ohleduplně – neníčí zeleň, neznečišťuje ovzduší a vodu, neohrožuje chráněné živočichy a neubližuje žádným zvířatům
- chová se ohleduplně a uctivě k ostatním lidem
- pomáhá ochraňovat a zlepšovat naše životní prostředí – udržuje čistotu a pořádek, šetří energii, třídí odpad
- rozliší základní suroviny v průmyslu

2. Člověk a jeho zdraví

Konkretizované výstupy žáka:

- vyhledá v encyklopediích a stručně popíše funkce některých orgánů a orgánových soustav člověka
- popíše vznik a vývoj jedince, jednotlivé etapy lidského života
- na konkrétních příkladech zdůvodní význam ohleduplného chování k druhému pohlaví
- objasní význam osobní a intimní hygieny, denního režimu
- sestaví jídelníček podle základních zásad správné výživy
- uvede příklady stresových situací, navrhne, jak stresu čelit a předcházet
- sestaví svůj režim dne podle zásad zdravého způsobu života, zohlední v něm oprávněné požadavky blízkých
- uvede příklady pozitivních a negativních reklamních vlivů
- na modelových příkladech předvede osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- posoudí negativní vliv kouření, alkoholu, drog, násilí, hracích automatů apod. na kvalitu lidského života
- uvede, (na modelových situacích předvede), jak bude postupovat v krizových situacích (šikana, týrání, zneužívání, přírodní a ekologické katastrofy, teroristický útok apod.)
- na modelových příkladech předvede základní úkony první pomoci a přivolání pomoci v různých situacích (aplikuje znalost telefonních čísel: 150, 155, 158, 156)
- pojmenuje správně základní části lidského těla
- vysvětlí, proč (jak) se musí chránit před stykem s cizí krví (úrazy, nalezené injekční stříkačky aj.)
- vysvětlí pojmy HIV, AIDS
- změří sílu pomocí siloměru, určí jednotku a značku síly

Konkretizované učivo:

- Slunce a sluneční soustava
- vesmírná tělesa – hvězdy, přirozené družice, planety, komety, meteory, meteority
- Země ve vesmíru – pohyby Země /VI/
- gravitační síla
- střídání dne a noci, roční období /VI/
- práce s globusem /VI/
- člověk a prostředí, ekologie
- člověk a přírodní zdroje, výroba a suroviny pro průmysl

Konkretizované učivo:

- stavba lidského těla /Tv/
- funkce některých orgánů a orgánových soustav
- pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou
- základy lidské reprodukce
- vývoj jedince
- základy sexuální výchovy
- partnerství a rodičovství
- péče o zdraví, správná výživa /Tv/
- intimní a duševní hygiena /Tv/
- sociálně patologické jevy
- návykové látky
- bezpečné chování v rizikovém prostředí
- situace hromadného ohrožení
- první pomoc /Tv/
- HIV / AIDS /Čj/

- charakterizuje využití páky, nakloněné roviny, kladky, kola
- popíše parní stroj a spalovací motor
- člověk a technika – síla, páka, nakloněná rovina, kladka, kolo, parní stroj, spalovací motor

PT: D. MuV b) – Lidské vztahy

Spolupráce lidí; tolerance, empatie; vztahy mezi kulturami; diskriminace (příčiny a důsledky); lidská solidarita

D. MuV c) – Etnický původ

odlišnosti etnických skupin a kultur; rovnocennost etnických skupin a kultur; projevy rasové nesnášenlivosti, postoj k nim.

D. MuV e) – Princip sociálního smíru a solidarity

Soužití s minoritními skupinami; lidská práva; nekonfliktní život v multikulturní společnosti (odpovědnost a příspěvek každého)

E. EV a) – Ekosystémy

Ekosystémy přírodní (naše i cizokrajné); ekosystémy umělé; kulturní krajina, vlivy člověka na přírodu a krajinu

E. EV c) – Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Zemědělství a životní prostředí; průmysl a životní prostředí; doprava a životní prostředí; odpady; ekologické vědomí lidí

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemné testy, písemné doplňovací testy

Vzdělávací obor : **Člověk a jeho svět**

5.8. VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 4.ročník

5.ročník

Charakteristika vyučovacího předmětu Vlastivěda

Vyučovací předmět *Vlastivěda* v návaznosti na vyučovací předmět Prvouka patří do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, která je koncipována pouze pro 1. stupeň ZŠ. Přináší žákům základní poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí a o výsledcích jejich činnosti. Seznamuje žáky s nejvýznamnějšími osobnostmi a událostmi regionálních, národních a evropských dějin, integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z vyučování a osobního života žáků s dalšími informacemi z tisku, rozhlasu, televize, uvádí je do souvislostí a v potřebné míře zobecňuje. Vzdělávací obsah předmětu a převážně činnostní charakter výuky směřují zejména k tomu, aby si žáci přirozeným způsobem vytvořili kladný vztah ke své rodině, škole, obci, regionu a Zemi, ve které žijí a nabyli povědomí sounáležitosti se zeměmi integrované Evropy i s jinými demokratickými zeměmi světa. Žáci se učí vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všimnout si krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Hlavním cílem předmětu je vybavit žáka dostatečně pevnými základy jeho osobní a národní identity. Tento předmět je rozšířen o doplňující vzdělávací obor **Etická výchova (ETV)**.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Vlastivěda* vytváří přirozené základy pro výuku předmětů Dějepis, Zeměpis a Občanská a Rodinná výchova ve vyšších ročnících školy a je členěn do tří základních tematických okruhů: **Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás a Lidé a čas**. Rozsah a hloubku konkretizovaného učiva volí vyučující s ohledem na konkrétní místní podmínky, potřeby a zájem žáků, rychlost postupu přizpůsobuje aktuální úrovni poznávacích schopností žáků a jejich dosavadní životní zkušenosti. Tematické okruhy se společnými prvky vhodně a funkčně propojují.

V tematickém okruhu **Místo, kde žijeme** se žáci seznamují se základními poznatky o krajině minulosti a současnosti své obce (regionu, vlasti). Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění, všimnutí si krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, které budou chránit.

Získávají základní informace o Evropě, ostatních kontinentech a jejich zemích. Učí se orientovat v terénu, pracovat s mapami, používat získané vědomosti v praktických situacích.

V tematickém okruhu **Lidé kolem nás** žáci poznávají různé druhy lidské práce a učí se chápat jejich souvislost s přírodními podmínkami, poznávají, jak se činnosti lidí odrážejí, charakteru staveb a v rozmanitých památkách. Žáci poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společností, nebo i svět (globální problémy). Učivo tohoto tematického okruhu je úzce propojeno s Etickou výchovou žáků.

V tematickém okruhu **Lidé a čas** se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů, vycházejí od neznámějších událostí v obci a regionu a postupují k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Získávají odpovědný vztah ke kulturnímu bohatství vlasti, k jejímu přírodnímu prostředí, kulturnímu dědictví a historickým památkám. Vytvářejí si základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích i o způsobu života lidí v sousedství vlasti.

Vyučovací předmět *Vlastivěda* se vyučuje ve 2 hodinové týdenní dotaci ve 4. ročníku a ve 2 hodinové týdenní dotaci v 5. ročníku (celkem 4 hodiny). Výuka probíhá převážně v kmenových třídách, nezanedbatelná část i mimo budovu školy (tematické vycházky a exkurze, návštěva památek, sbírek regionálních muzeí, veřejné knihovny apod.). Velký význam má cílené vedení žáků k samostatnému vyhledávání, získávání a zkoumání informací z různých dostupných zdrojů (literatura, rozhlas, televize, tisk, členové rodiny, lidé v nejbližším okolí apod.).

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Vlastivěda

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich "budoucnost" - připravujeme je na celoživotní učení.

- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace z různých zdrojů.

Kompetence k řešení problémů

- Na modelových příkladech učíme žáky algoritmu řešení problému.
- Podporujeme netradiční (originální získávání informací)
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence komunikativní

- Podporujeme různé formy komunikace s místními obyvateli, pamětníky, pracovníky regionálních muzeí, knihoven, aj.
- Klademe důraz na "kulturní úroveň komunikace", na samostatné a sebevědomé vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií.
- Vedeme žáky k tomu, aby předávali své zkušenosti a poznatky z cestování svým spolužákům.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a zkušenosti (školní časopis, místní tisk, web).

Kompetence sociální a personální

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně podporují.
- Učíme je orientovat se v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu.
- Učíme žáky pochopit význam práce své i ostatních členů týmu.
- Učíme žáky chápat různé sociální postavení různých lidí v historii naší země a vyvozovat analogie k současnosti.

Kompetence občanské

- Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.
- Učíme žáky základům demokracie a vzájemného soužití, poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých pravidel soužití.
- Vedeme žáky k národní hrdosti, k ochraně životního prostředí, kulturního a přírodního bohatství k myšlence "evropanství".

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Žáky vedeme k adaptaci na měnící se pracovní podmínky.

- Seznamujeme žáky s různými profesemi a s jejich možnostmi budoucího uplatnění v rámci evropské unie.

Očekávané výstupy vyučovacího předmětu Vlastivěda

1. stupeň

1) MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy- 2. období

žák

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště, nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy polokoulí
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně (ETV)
- objasní pojem obrana státu a uvede, které subjekty se podílejí na obraně státu
- pozná vojáka Armády České republiky a rozliší ho od příslušníka jiného ozbrojeného bezpečnostního nebo záchranného sboru

Učivo

domov- prostředí domova, orientace v místě bydliště

škola- prostředí školy, činnost ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace (dopravní výchova)

obec (město), místní krajina- její části, poloha v krajině, minulost i současnost obce (města), význačné budovy
dopravní síť

okolní krajina (místní oblast, region)- zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany

regiony ČR- Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod

naše vlast- domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR

Evropa a svět- kontinenty, evropské státy, EU, cestování

mapy obecně zeměpisné a tematické- obsah grafika, vysvětlivky

obrana státu- odpovědnost za obranu státu, povinnost podílet se na obraně státu

voják Armády České republiky- uniformy, vojenská technika

2) LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy- 2. období

žák

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi nimi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu řešení
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátit dluhy
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města),

Učivo

rodina- postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání

soužití lidí- mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společenský "evropský dům"

chování lidí- vlastnosti lidí, pravidla slušného chování-ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům

základy asertivního chování – iniciativa-ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu, rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálním zneužívání (ETV)

právo a spravedlnost- základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého majetku, duševních hodnot

vlastnictví- soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek;

rozpočet - příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky(finanční gramotnost)

kultura- podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura

základní globální problémy- významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

3) LIDÉ A ČAS**Očekávané výstupy- 2. období**

žák

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahu mezi ději a mezi jevy
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů, pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Učivo

orientace v čase a časový řád- určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období

současnost a minulost v našem životě- proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny

regionální památky- péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost

báje, mýty, pověsti- minulost kraje a předků, domov, vlast, vlast, rodný kraj

5) ETICKÁ VÝCHOVA (Doplňující obor)

1. stupeň

Očekávané výstupy – 2.období

žák

- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku
- si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení
- se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách
- identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí
- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy
- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně

Učivo

komunikace při vytváření výchovného kolektivu – představení se, vytvoření základních komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace

základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích-pозdrav, otázka, prosba, omluva, žádost, poděkování
základy neverbální komunikace-seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky

komunikace citů – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu

sebepojetí– sebepoznání, sebehodnocení, sebpřijetí, sebereprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování,
pozitivní hodnocení druhých -v běžných podmínkách projevení pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání účinnost pochvaly, připsování pozitivních vlastností druhým ,správná reakce na pochvalu

akceptace druhého-zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých

tvořivost v mezilidských vztazích- vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování

schopnost spolupráce – radost ze společné činnosti a výsledku ,vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce

elementární prosociálnost – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství

iniciativa-ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu

asertivní chování - rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Vlastivěda 4. ročník

1. Místo, kde žijeme

Konkretizované výstupy žáka:

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště, nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- uvede významné podniky a hospodářské aktivity v regionu
- určí světové strany v přírodě a podle mapy
- rozliší náčrt, plán a základní typy map, vyhledá jednotlivé údaje, vysvětlí smluvní značky
- popíše polohu ČR v Evropě
- předvede dovednost práce s mapou, ukáže na mapě polohu ČR a sousedních států
- uvede základní informace o podnebí ČR
- vyhledá na mapě hlavní vodní toky, pohoří a nížiny ČR
- vyhledá lidnatá a zajímavá města ČR
- uvede hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
- vyhledá z dostupných informačních zdrojů typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hosp. a kultury, posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, správního a vlastnického
- charakterizuje státoprávní uspořádání ČR

Konkretizované učivo:

- místní oblast, region- zdroje, výroba, služby /Čj/
- poloha a povrch ČR /Nj, Aj/
- grafické znázornění povrchu- mapy, plány
- orientační body a linie
- světové strany
- zvláštnosti krajů a oblastí ČR /Př, Pč/
- státní zřízení a politický systém v ČR /M/
- státní správa a samospráva

2. Lidé kolem nás

Konkretizované výstupy žáka:

- se spolužáky ve třídě a s pomocí učitele sestaví žákovskou samosprávu a základní pravidla soužití ve škole
- uvede příklady, čím se lidé liší a jak lze těchto odlišností využít ve prospěch celé společnosti
- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně

Konkretizované učivo:

- žákovská samospráva jako modelová situace(ETV)
- iniciativa asertivní chování(ETV)

3. Lidé a čas

Konkretizované výstupy žáka:

- charakterizuje svými slovy vývojové etapy historie naší vlasti, popíše způsob života lidí v různých etapách historie
- na konkrétních příkladech porovná minulost a současnost
- konkrétním způsobem využije archív, knihovnu, sbírky muzeí, a galerií jako informační zdroj pro pochopení minulosti
- porovná a zhodnotí na konkrétních příkladech způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti (uvede regionální specifika)
- objasní historické důvody státních svátků a významných dnů
- převypráví některou z pověstí vázanou na nejbližší region
- stručně charakterizuje přínos vybraných významných osobností českých dějin (regionu, obce)

Konkretizované učivo:

- orientace v čase a časový řád, určování času
- dějiny jako časový sled událostí
- kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční obd.
- proměny způsobu života v našem regionu
- bydlení, předměty denní potřeby v historickém vývoji
- regionální památky- péče o památky
- lidé a obory zkoumající minulost
- báje, mýty, pověsti- minulost kraje, předků, domov, vlast, rodný kraj
- staré pověsti české
- nejstarší osídlení naší vlasti
- počátky křesťanství
- významní Přemyslovci
- život ve městech a na zámcích
- doba husitská- Jan Hus, Jan Žižka
- Lucemburkové- Karel IV.
- Habsburkové- Bílá hora

PT: B.VDO a) – Občanská společnost a škola

- demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole
- způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot

v každodenním životě školy

B.VDO b) – Občan, občanská společnost a stát

- principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

B.VDO c) - Formy participace občanů v politickém životě

- obec jako základní jednotka samosprávy státu

B.VDO d) - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- základní kategorie fungování demokracie (spravedlivost, řád, norma, zákon, právo, morálka)

C. VMEGS a) – Evropa a svět nás zajímá

- zvyky a tradice národů Evropy

C. VMEGS b) – Objevujeme Evropu a svět

- státní a evropské symboly

C. VMEGS c) – Jsme Evropané

- klíčové mezníky evropské historie

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemné testy, doplňovací testy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Vlastivěda – 5. ročník

1. Místo, kde žijeme

Konkretizované výstupy žáka:

- zprostředkuje ostatním spolužákům zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích
- dobře se orientuje na mapě, ukáže polohu sousedních států
- charakterizuje vybrané státy
- vyhledá na mapě evropské státy a významná evropská města
- porovná světadíly a oceány podle velikosti, popíše podle mapy jejich polohu na Zemi
- vysvětlí pojmy: Evropská unie, „ evropský dům „, rozliší znak EU, uvede některé výhody členství ČR v EU
- ukáže na mapě polohu, vodstvo, města jednotlivých oblastí v ČR
- popíše povrch, podnebí, hospodářství, cestovní ruch a možnosti rekreace v jednotlivých oblastech ČR
- popíše Prahu a Brno a jejich okolí (poloha, vznik, rozvoj města, historické památky, současnost, kultura, průmysl, obchod, doprava, okolí)

Konkretizované učivo:

- vlastní zkušenosti žáků z cestování do cizích zemí
- Evropa a svět – kontinenty / Př/
- poloha a povrch Evropy /Př/
- sousedé ČR (Německo, Polsko, Slovensko a Rakousko) a evropské státy
- rostliny a živočichové Evropy /Př/
- Evropská unie – evropský občan, cestování /Čj/
- co daly naše země Evropě a Evropa nám
- společný „ evropský dům „
- Praha a její okolí /Čj/
- střední, východní, severní, západní, jižní Čechy, Českomoravská vrchovina, severní, střední a jižní Morava
- poloha, povrch, vodstvo, podnebí, obyvatelstvo, města, hospodářství, cestovní ruch a rekreace /Př/

- Brno a okolí /Čj/

2. Lidé kolem nás

Konkretizované výstupy žáka:

- uvede některý významný globální (lokální, společenský apod.) problém a navrhne způsob jeho řešení
- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně

Konkretizované učivo:

- základní globální problémy – sociální, konzumní společnost, přírodní prostředí /Př/ (ETV)
- iniciativa asertivní chování (ETV)

3. Lidé a čas

Konkretizované výstupy žáka:

- charakterizuje svými slovy České země jako součást Rakouska v období vlády Marie Terezie a Josefa II.
- zná některé osobnosti národního obrození, vyjmenuje hlavní vynálezy 19. století
- charakterizuje hospodářský vývoj a kulturní rozvoj Českých zemí v období Rakousko – Uherska
- stručně vypráví o 1. a 2. světové válce, důsledcích
- vypráví o samostatném Československu a životě T. G. Masaryka
- charakterizuje období Československa po 2. světové válce – komunismus, normalizace, sametová revoluce, demokracie
- charakterizuje Českou republiku až po současnost

Konkretizované učivo:

- České země – součást Rakouska – Marie Terezie, Josef II. , národní obrození, vynálezy 19. století /Čj/
- Rakousko – Uhersko – hospodářský vývoj, kulturní rozvoj
- 1. světová válka /Nj/
- samostatné Československo – T. G. Masaryk /Čj/
- 2. světová válka /Nj/
- Československo po 2. světové válce komunismus, normalizace, sametová revoluce, demokracie /Čj/
- Česká republika /Čj/

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemné testy, písemné doplňovací testy

Vzdělávací obor : Dějepis

5.9. DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 6.ročník
7.ročník

8.ročník

9.ročník

5.9. DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu Dějepis

Dějepis je povinným vyučovacím předmětem na 2.stupni a hraje v základním vzdělání důležitou roli. Přináší žákům základní poznatky o životě a konání lidí v minulosti, seznamuje je s hlavními obdobími vývoje lidské společnosti a s historií vlastního národa. Žáci se setkávají s událostmi, jevy i osobnostmi, které ovlivnily život našich předků a další vývoj lidstva a promítly a promítají se i do jednání lidí v současnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Obsah učiva *Dějepis* a jeho rozdělení vycházejí z chronologického pojetí, které je kombinováno s tématickým.

Učivo je vybráno tak, aby žáci získali ucelený a objektivní obraz minulosti. Po *Úvodu do dějepis* následují tématické okruhy *od Pravěku a Starověku* v 6.ročníku, přes *Středověk* v 7. a *Novověk* v 8.ročníku až k *Moderní době* (dějinám 20. století) v ročníku 9. Vzdělávací obsah předmětu často postupně navazuje na základy, které si žáci osvojili ve 4. a 5. ročníku ve *Vlastivědě*.

V tématickém okruhu *Úvod do dějepis* si žáci vytvářejí představu historického prostoru a času, seznamují se se zdroji informací o minulosti a s tím, jaký význam má zkoumání historie.

Tématický okruh *Pravěk* seznamuje žáky s vývojem lidstva v jeho počátcích, s činnostmi pravěkého člověka a s rozvojem jeho materiální a duchovní kultury.

V dalším tématickém okruhu *Starověk* se pozornost žáků zaměřuje na nejstarší státy světa a Evropy, na jejich vznik a vývoj, různé formy vlády a hlavně jejich přínos dnešnímu kulturnímu dědictví a světu.

Důležitým okruhem je *Středověk*. Zde se žák poprvé setkává s učivem o své vlasti, sleduje vývoj státních útvarů na našem území v evropských souvislostech. Postupně se seznamuje s rozvojem evropských kultur a porovnává je s kulturou islámu, která proniká do Evropy z Asie.

V rámci učiva *Novověku* se žáci dále orientují na české dějiny, na postavení našeho státu v rámci habsburské monarchie. Posuzují nerovnoměrnost evropského vývoje, různé druhy vlády, poznávají další část evropského kulturního dědictví. S počátkem zámořských objevů nahlížejí také více do dalších částí světa, především do Ameriky a Asie.

Poslední tématický okruh *Moderní doba* objasňuje žákům nejnovější dějiny. Provází je světovými válkami, poválečným rozděleným světem až ke změnám na přelomu 80. a 90. let 20. století. Žáci poznávají rozdíly mezi demokratickými a totalitními principy vlády. Národní dějiny začínají vytvářením nového státu Československa a vedou nás přes všechny změny až ke vzniku samostatné ČR.

Dějepis vede žáky k rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa a dalších kulturních společenství, k utváření vědomí, že patříme k evropské kultuře, k hledání vztahů mezi minulými a současnými událostmi a k jejich porovnávání s obdobnými jevy v evropském a světovém měřítku. Žáci se snaží chápat základy, na nichž vzniká demokratická společnost, rozpoznat názory, které odporují principům demokracie a často ohrožují i samotnou lidskou důstojnost. Jsou vedeni k pocitu národní hrdosti na duchovní a materiální díla, která vytvořil náš národ v minulosti, ale zároveň i k úctě k výtvarům jiných lidí, skupin a společenství. Výuka *Dějepis* připravuje žáky na život v současném mnohotvárném světě. Žáci se snaží odhalovat příčiny společenských jevů a změn a chápat jejich důsledky pro současnost i budoucnost.

Vyučovací předmět *Dějepis* se vyučuje v 6.- 9.ročníku s celkovou týdenní dotací 8 hodin, to je 2 hodiny týdně v každém ročníku.

Výuka je doplněna o vycházky, výlety a exkurze. Využívá i práci s výpočetní technikou, internetem, tiskem a dalšími médii.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Dějepis

Kompetence k učení

- Podporujeme rozvíjení aktivního zájmu žáků o poznávání historie své vlasti, Evropy, světa.
- Učíme žáky různým metodám poznávání duchovních, kulturních a materiálních výtvorů minulosti.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře, tisku a na internetu.
- Učíme zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a dále je využívat.
- Motivujeme k učení.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi.

Kompetence k řešení problémů

- Vytvářením problémových úloh a situací učíme žáky problémy řešit.
- Učíme žáky chápat vzájemné souvislosti a zákonitosti historických jevů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Učíme žáky základům logického vyvozování a vytváření závěrů z analýzy historických faktů.
- Učíme žáky poznatky zobecňovat a používat je v životě.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k přesnému a logicky správnému vyjadřování.
- Od žáků vyžadujeme, aby otevřeně vyjadřovali své názory podpořené logickými argumenty.
- Učíme žáky stručně, přehledně a obsahově správně ústně sdělovat či písemně publikovat své názory.
- Klademe důraz na odpovídající úroveň mluveného i písemného projevu.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi a v obtížných situacích.
- Podporujeme přátelskou atmosféru v komunikaci mezi žáky, netolerujeme hrubé, vulgární a agresivní projevy žáků.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky k osvojování si dovednosti spolupráce.
- Učíme žáky pracovat v týmech (v skupinách), vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zaujímat v týmu různé role a postavení.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, snažíme se vytvářet situace, kdy se vzájemně potřebují.
- Netolerujeme projevy xenofobie, nacionalismu a rasismu.

Kompetence občanské

- Učíme žáky prakticky využívat znalostí z historie pro život v současnosti.
- Rozvíjíme u nich zájem o veřejné záležitosti.
- Podporujeme zapojení žáků do života společnosti, učíme je chránit si svá práva, ale respektovat také práva ostatních.
- Vedeme žáky k ochraně materiálních i duchovních památek minulosti, vytváříme v nich pocit spoluzodpovědnosti za zachování tohoto bohatství pro další generace.
- Netolerujeme vandalismus.

Kompetence pracovní

- Učíme žáky pracovat optimálně, získaná data umět zpracovat a vyhodnotit.
- V rámci podmínek školy orientujeme žáky na využívání moderních postupů, pomůcek a techniky, podporujeme práci s výpočetní technikou a internetem.
- Vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností, úkolů a závazků.
- Rozvíjíme u žáků pozitivní vztah k práci, učíme je respektovat výsledky práce druhých.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Dějepis

2. stupeň

1) ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Očekávané výstupy

žák

- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Učivo

význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny
historický čas a prostor

2) POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- uvede příklady archeologických kultur na našem území

Učivo

člověk a lidská společnost v pravěku

3) NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy

žák

- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

Učivo

nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
antické Řecko a Řím
střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

4) KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy

žák

- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- vymeze úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

Učivo

nový etnický obraz Evropy
utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj
islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě

křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy
 struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev
 kultura středověké společnosti - románské a gotické umění a vzdělanost

5) OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy

žák

- vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus
- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

Učivo

renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou
 zámořské objevy a počátky dobývání světa
 český stát a velmoci v 15. – 18. století
 barokní kultura a osvícenství

6) MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
- na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií

Učivo

Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA
 industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka
 národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
 revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
 politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva
 kulturní rozrůzněnost doby
 konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

7) MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy

žák

- na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu

- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení Československa v nejdůležitějších souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

Učivo

první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
 nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy
 mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět
 druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války

8) ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy

žák

- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- posoudí postavení rozvojových zemí
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Učivo

studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
 vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
 vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky
 rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
 problémy současnosti

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Dějepis - 6.ročník

1. Člověk v dějinách (úvod do dějepisu)

Konkretizované výstupy žáka: **Konkretizované učivo:** - uvede zdroje informací o minulosti - historické prameny, jejich rozdělení, pojem archeologie
- stanoví, kde může prameny v současnosti najít - čas v dějinách, historický prostor - znázorní časový údaj na časové přímce
- orientuje se v dějepisné mapě

2. Počátky lidské společnosti (pravěk)

Starší doba kamenná

Konkretizované výstupy žáka: **Konkretizované učivo:**
- seřadí a porovná vývojové typy člověka - jednotlivé druhy člověka - zručný, vzpřímený, rozumný,
- popíše způsob obživy, nástroje, zbraně, jejich schopnosti člověk dnešního typu / Př /
a představy

Mladší doba kamenná

Konkretizované výstupy žáka: **Konkretizované učivo:**
- vysvětlí příčiny přechodu lidstva k zemědělství a chovu dobytka - vznik zemědělství a chovu dobytka
- popíše způsob života rodové společnosti - počátky řemesel
- rozvoj rodové společnosti
- určí první řemesla, objasní, proč vznikla - rozvoj výroby - doba bronzová / Pě, Ch /
- uvede, které kovy začal člověk používat nejdříve,
porovná jejich přednosti

Střední Evropa v pravěku

Konkretizované výstupy žáka: **Konkretizované učivo:**
- srovná vývoj ve světě s životem ve střední Evropě - střední a mladší doba kamenná ve střední Evropě

3. Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury (starověk)

Nejstarší státy

Konkretizované výstupy žáka: **Konkretizované učivo:**
- objasní vliv přírodních podmínek na vznik a vývoj - staroorientální státy - Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína
starověkých států - další starověké státy
- pracuje s dějepisnou mapou, určí, u jakých řek vznikly
- popíše způsob života starověké společnosti
- uvede příklady, co tyto státy přinesly světu - život a kultura starověkých států
- vyhledá, k jakým státům patří tato území v současnosti
- porovná vývoj ve světě s vývojem střední Evropy - střední Evropa v období nejstarších států

Starověké Řecko

Konkretizované výstupy žáka: **Konkretizované učivo:**

- vysvětlí pojem antiky - kořeny řecké civilizace
- vypráví vybraný epos nebo báji - doba homérská / Čj /
- zdůvodní příčiny řecké kolonizace - řecká kolonizace
- objasní pojem demokracie - městské státy - Atény za Solónu, Sparta
- porovná rozdíly v řízení a životě státu, výchovu Spartě a v Aténách
- rozliší důvody vedení války ze strany Řecka a Persie - řecko - perské války
- doloží vliv řecké vzdělanosti a umění na další vývoj lidské civilizace - řecká vzdělanost, věda a umění / Čj /
- rozezná příčiny a zhodnotí výsledky Peloponéské války - Peloponéská válka
- vysvětlí vzestup a úpadek makedonské nadvlády - Makedonie

Starověký Řím

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- popíše podmínky v Itálii - vznik a počátky Říma
- charakterizuje dobu království a porovná s životem - vývoj Říma do ovládnutí Itálie v období republiky - punské války
- zhodnotí postavení otroků a vysvětlí změny v životě římské republiky - Řím světovou říši - krize římské republiky, Spartakovo povstání
- charakterizuje dobu římského císařství - konec římské republiky
- vysvětlí úlohu křesťanství - římské císařství - jeho rozkvět a krize
- objasní krizi římského císařství a porovná vývoj západ- a východořímské říše - rozpad říše a zánik říše západ- a východořímské říše
- uvede příklady přínosu římské vzdělanosti a umění pro lidstvo - římská vzdělanost, věda a umění

Střední Evropa v době železné

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- porovná vývoj střední Evropy s oblastí Středomoří - střední Evropa v době železné - Keltové
- uvede příklady keltské kultury - Evropa v době římské
- popíše život a kulturu germánských kmenů

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, řešení doplňovaček, skupinová práce, výukové programy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Dějepis - 7. ročník

4. Křesťanství a středověká Evropa (středověk)

Raný středověk

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší pojmy pravěk, starověk, středověk - stanoví časová období
- objasní stěhování národů, znázorní obyvatelstvo
- uvede význam Byzantské říše pro Evropu a Slovany
- vymezí pojmy islámu, uvede příklady arabské kultury
- zhodnotí úlohu křesťanství v tomto období
- popíše vytváření středověké společnosti
- vysvětlí nutnost sjednocování Slovanů
- objasní důležitost příchodu Cyrila a Metoděje
- rozpozná legendy a historická fakta, určí úlohu Přemy - slovců v našich dějinách
- zařadí Slovany do skupin, popíše jejich život a kulturu
- ukáže život a kulturu Vikingů, doloží souvislost se vznikem států v západní Evropě
- posoudí vliv víry na středověkou společnost
- uvede příklady románské kultury ve vztahu k našim dějinám

Konkretizované učivo:

- doba středověku
- vytváření středověké Evropy
- Byzantská říše
- Arabská říše
- křesťanství
- Franská říše
- Sámova říše
- Velkomoravská říše
- počátky a vrchol českého státu v době knížecí
- státy Slovanů
- Vikingové, vznik Anglie a Francie
- křížové výpravy
- románská kultura

Vrcholný středověk

Konkretizované výstupy žáka:

- vysvětlí změny v zemědělství
- popíše okolnosti vzniku měst a život v nich
- pomocí mapy doloží územní rozvoj českého státu
- objasní postoj měst ve vztahu k feudální společnosti
- zdůvodní příčiny stoleté války, zhodnotí význam Jany z Arku, vyhledá souvislosti s dějinami českého státu
- porovná vývoj států střední a východní Evropy
- uvede znaky a příklady gotické kultury ve vztahu k naší zemi i regionu
- popíše vývoj českého státu za Lucemburků, posoudí význam vlády Karla IV. pro naše země

Konkretizované učivo:

- život zemědělců
- vznik měst a jejich význam
- český stát za posledních Přemyslovců
- boj měst a poddaných proti feudálům
- boj mezi Anglií a Francií - stoletá válka
- vpád Mongolů do střední a východní Evropy
- gotická kultura
- český stát za Karla IV.

5. Objevy a dobývání. Počátky nové doby (novověk)

Konkretizované výstupy žáka:

- charakterizuje život společnosti, zhodnotí osobnost M. J. Husa, popíše život a boje husitů, zdůvodní výsledky husitského hnutí
- posoudí význam vlády Jiřího z Poděbrad
- ukáže život a poměry u nás za vlády Jagellonců
- vymezí důsledky výbojů osmanských Turků pro Balkán a Evropu
- charakterizuje myšlenky humanismu a renesance
- ukáže na mapě trasy objevných cest, vysvětlí příčiny, které k nim vedly, zhodnotí jejich důsledky pro Evropu
- popíše rozvoj výroby v 16. století
- objasní pojem reformace, sestaví přehled reformátorů a jejich působení
- vymezí pojem protireformace

Konkretizované učivo:

- kritika poměrů v církvi, Mistr Jan Hus, husitství v Čechách
- vláda Jiřího z Poděbrad
- český stát pod vládou Jagellonců
- porobení jižních Slovanů Turky - konec Byzantské říše
- renesance a humanismus v Itálii
- zámořské objevy
- pokrok ve výrobě v 16. století
- reformace v Německu, německá selská válka
- šíření reformace v Evropě
- evropská kultura a počátky protireformace

- vysvětlí postavení českých zemí v habsburské monarchii
- uvede znaky a příklady renesance v českých zemích
- popíše vývoj států východní a západní Evropy, objasní pojem absolutismu
- určí úlohu českých stavů, popíše průběh stavovského povstání
- popíše průběh třicetileté války, zapojení evropských států do ní
- zhodnotí důsledky porážky na Bílé hoře pro český národ
- vymezí události a ukáže země spojené s počátky kolonialismu
- nástup Habsburků na český trůn
- česká kultura v 16. století
- sjednocení ruského státu, odboj Nizozemí proti španělské nadvládě, západní Evropa proti Habsburkům
- boj českých stavů proti Habsburkům
- třicetiletá válka
- české země za třicetileté války
- první období koloniálních výbojů

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, skupinová práce, výukové programy na PC

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Dějepis - 8. ročník

5. Objevy a dobývání. Počátky nové doby (novověk)

Raný novověk a absolutismus v Evropě

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- popíše vývoj a rozpory v anglické společnosti - počátky kapitalismu v Anglii, Anglie před revolucí
- vysvětlí pojem konstituční monarchie - anglická revoluce
- stanoví podstatu průmyslové revoluce, uvede příklady - zrod moderní vědy, průmyslová společnost rozvoje vědy a výroby
- porovná vývoj evropských států v době absolutismu - absolutismus v Evropě - Francie Ludvíka XIV., Rusko, Německo - vznik a vývoj Pruska
- uvede znaky a rysy baroka, příklady barokních autorů - barokní kultura
- zhodnotí osvícenství a jeho vliv - osvícenství
- srovná typ státu a vývoj habsburské monarchie s Evropou - habsburská monarchie po třicetileté válce
- zdůvodní jevy provázející život v českých zemích - české země po třicetileté válce
- uvede památky a osobnosti českého baroka - česká barokní kultura
- zhodnotí vliv osvícenství na konání Habsburků u nás - české země za vlády Marie Terezie a Josefa II.

Mimoevropský svět v 17. a 18. století

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- ukáže s pomocí mapy nová území získaná Evropany, - evropský kolonialismus, rozvoj světového obchodu popíše směry světového obchodu
- charakterizuje boj anglických osad za nezávislost, vy- - boj anglických osad v severní Americe za nezávislost, světlí vznik americké občanské společnosti vznik a počátky USA

6. Modernizace společnosti (novověk)

Svět od konce 18. do poloviny 19. století

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- stanoví příčiny, popíše průběh a zhodnotí význam revo- - Francie před revolucí, Velká francouzská revoluce luce
- posoudí úlohu osobností v dějinách, rozpozná charakter - napoleonské války válek, určí jejich důsledky
- porovná hospodářskou vyspělost států, doloží nerovno- -rozšíření průmyslové revoluce, rozvoj vědeckého měrnost jejich vývoje, popíše změny ve výrobě a vědě poznání
- vysvětlí vývoj názorů na řešení sociálních otázek - myšlení o společnosti, zápas o sociální spravedlnost
- ukáže národně osvobozencká v Evropě a v Latinské - národně osvobozencké hnutí v Evropě a v Latinské Americe, zhodnotí výsledky Americe
- uvede znaky a příklady děl klasicismu a romantismu - klasicismus a romantismus
- charakterizuje reakční politiku rakouské vlády - habsburská monarchie v 1. polovině 19. století
- stanoví předpoklady a cíle národního obrození, vymezí - předpoklady a průběh českého národního obrození úlohu obrozenců

Svět od roku 1848 do začátku 20. století

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- rozliší politické programy a cíle jednotlivých zemí - revoluční rok 1848 - Francie, Itálie, Německo, Rakousko
- popíše změny ve výrobě a objasní změny ve společnosti - rozmach průmyslové revoluce, změny v životě lidí
- uvede změny v Evropě, zhodnotí jejich výsledky, doloží - sjednocení Itálie a Německa, vývoj Francie, rozklad nerovnoměrnost vývoje osmanské říše, carské Rusko
- určí příčiny, popíše průběh, stanoví důsledky pro vývoj - občanská válka v USA USA, vysvětlí pojem rasismu

- popíše další vývoj habsburské monarchie, ukáže neudržitelnost absolutismu, vysvětlí pojmy konstituční monarchie a dualismus
- doloží rozmach hospodářství, politiky, kultury v českých zemích, ukáže postoj Čechů k rak.- uherskému vyrovnání
- popíše hospodářské změny, určí předpoklady, vyhledá důsledky
- ukáže s pomocí mapy vývoj na Balkáně, porovná rozdělení světa, sestaví přehled kolonií světových velmocí
- charakterizuje vnitřní uspořádání monarchie
- posoudí působení a snahy českých politiků o české vyrovnání, najde nové politické strany v české politice
- zhodnotí působení T. G. Masaryka, doloží jeho vlastnosti
- vysvětlí pojmy kartel, monopol, akciová společnost- popíše změny ve výrobě
- objasní postavení dělníků a jejich požadavky organizace
- uvede příklady české kultury tohoto období
- charakterizuje postavení světových velmocí
- popíše vztahy ve světě před 1. světovou válkou, vznik bloků, válečné konflikty
- vznik Rakouska - Uherska
- vývoj českých zemí v 50. a 60. letech 19. století
- průmyslová výroba - předpoklady a důsledky
- mezinárodní situace - vývoj na Balkáně, koloniální výboje
- rakouský politický život
- politika českého měšťanstva - pasivní, aktivní
- diferenciacie české politiky na přelomu století
- T. G. Masaryk
- změny výroby a podnikání na přelomu století
- sociální otázka - postavení dělnictva a dělnické politické
- česká kultura
- mezinárodní situace na přelomu století
- mezinárodní situace - vztahy na začátku 20. století

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, skupinová práce, referáty, výukové programy na PC

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Dějepis - 9. ročník

7. Moderní doba

1. světová válka a poválečné uspořádání

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- rozezná záminku a příčiny vedoucí k válce, popíše průběh bojů, posoudí důsledky	- 1. světová válka
- charakterizuje odlišnosti, ukáže důsledky vývoje v Rusku	- situace v Rusku - ruské revoluce
- uvede formy odboje, určí hlavní představitele, popíše republiky, první vznik samostatného státu, kroky našich politiků a první problémy	- vznik Československa - boj o samostatnost, vytváření
- rozliší vítěze a poražené, zhodnotí systém evropského uspořádání	- první vláda
- posoudí naše mezinárodní postavení, popíše vnitřní strukturu, hlavní politické proudy a jejich cíle	- pařížská mírová konference
	- boj o demokracii v Československu

Vývoj ve dvacátých letech

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- popíše poválečný vývoj komunistického hnutí a Ruska	- vznik republik rad a SSSR
- vysvětlí pojem fašismus, určí příčiny vzniku a jeho cíle	- nástup fašismu
- vymezí vztahy ČSR v Evropě - velmoci, sousedé	- československá zahraniční politika
- popíše a zhodnotí vnitřní situaci země	- občanská společnost, růst hospodářství, sociální systém, kultura

Třicátá léta 20. století

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- objasní příčiny krize hospodářství, uvede její projevy a důsledky, ukáže snahy řešení ve světě i u nás	- světová hospodářská krize, hledání cesty z krize
- vysvětlí uchopení moci fašisty v Německu - nacismus v Německu	
- popíše opatření našeho státu v zahraniční a demokratických sil ve vnitřní politice, určí nepřátele demokracie	- čs. spojenecký systém, obrana demokracie E. Beneš prezidentem
- doloží spojení fašismu s agresí - fašismus na postupu	
- ukáže souvislosti našich a světových dějin, posoudí postoje velmocí, uvede důsledky Mnichova pro ČSR a svět	- zápas o Československo - tři Hitlerovy neúspěšné útoky bude válka, Mnichovský diktát
- určí nedemokratické kroky v období 2. republiky	- na cestě k válce - 2. republika
- na mapě porovná území ČSR a po odtržení Sudet	
- popíše pokračování německé agrese, vysvětlí heslo „Rozděl a panuj!“	- rozbití ČSR - vznik protektorátu Čechy a Morava

2. světová válka /1939 -1945 /

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- uvede sled hlavních událostí v průběhu německé agrese do Evropy, ukáže na mapě území okupovaná Němci	- začátek 2. světové války, události let 1939 - jaro 1941
- popíše život lidí v protektorátu, uvede projevy odporu odporu v letech 1939 - 1941	- pod „ochranou“ Německa, počátky čs. odboje, hnutí
- doloží zvětšující se drzost fašistů, určí sled hlavních událostí v dalším průběhu války, zhodnotí vznik protihitlerovské koalice	- útok Německa na SSSR, Japonska na Pearl Harbor, počátky formování protihitlerovské koalice
- uvede další činy čs. odboje a posoudí jejich význam	- heydrichiáda
- určí přelomové boje a události války, začátek osvobodování Evropy	- přelom ve válce - Stalingrad, Kursk, Normandie
- popíše vyvrcholení čs. odboje a osvobodování našeho území, stanoví důsledky války pro ČSR	- čs. odboj 1943 - 44, SNP, osvobodování Československa, české květnové povstání
- popíše poslední válečné boje v Evropě i v Asii, ukáže hrůzy války, stanoví důsledky pro celé lidstvo	- porážka fašismu v Evropě a Asii, použití atomové zbraně, shrnutí - výsledky 2. světové války

8. Rozdělený a integrující se svět

Poválečné období

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- vysvětlí poválečný vývoj ve světě, pojem studená válka - svět na rozcestí, studená válka
- popíše politickou a hospodářskou situaci v ČSR - obnovení Československa
- objasní vývoj Československa od roku 1945 do roku 1948, - střetávání o moc a podobu Československa, únorový převrat, stanoví jeho důsledky - totalitní režim v ČSR

Bipolární svět / 50. - 80. léta /

Konkretizované výstupy žáka: Konkretizované učivo:

- rozliší znaky demokratických a totalitních systémů, - svět v pohybu na mapě určí změny související s rozpadem kolonií
- popíše vývoj obou velmocí i bloků
- vysvětlí vývoj čs. společnosti v 60. letech, vyhledá - krize systému v ČSR, probouzení čs. společnosti, shodné motivy zásahu do vnitřních záležitostí států - reformní snahy, okupace ČSSR vojsky Varšavské smlouvy stanoví důsledky sovětské okupace pro čs. společnost
- sestaví přehled dalšího vývoje ve světě, zhodnotí důsledky sblížení velmocí pro Evropu a svět - období zlomů a proměn, uvolňování napětí, sovětská p - perestrojka
- vyhledá problémy, které má dnešní svět - globální problémy lidstva
- určí, co přinesla normalizace naší společnosti, popíše - období normalizace, rozklad totalitního režimu, samet - sametová revoluce a vývoj do vzniku samostatné ČR
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích - mezinárodní spolupráce- ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody - významné mezinárodní organizace)Rada Evropy, NATO, OSN

PT: C.VMEGS c) – Jsme Evropané

Co Evropu spojuje a co ji rozděluje-období zlomů a proměn,70.-80.léta 20.století-evropská integrace-vytváření základů dnešní EU,Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě,jednání M.Gorbačova a R.Reagana znamenají konec studené války v Evropě .

D. MV c) – Etnický původ

Rovnocennost všech etnik a kultur,vzájemná rovnost lidí,seznámení se s projevy Rasové nesnášenlivosti a důvody jejich vzniku za 2.světové války-vztah Němců k porobeným národům,hlavně k židům.

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, výukové programy na PC, samostatná práce

Vzdělávací oblast : **Člověk a společnost**

Vzdělávací obor : **Výchova k občanství**

5.10. OBČANSKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 6. ročník

7. ročník

8. ročník

9. ročník

5.10. OBČANSKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu Občanská výchova

Vyučovací předmět *Občanská výchova* rozšiřuje a prohlubuje dosavadní vědomosti a dovednosti

žáků ze společenskovední oblasti. Jeho cílem je, v úzké koordinaci s vyučovacím předmětem Výchova ke zdraví, vychovávat mladého člověka ke zdravému životnímu stylu, připravovat ho na život v jeho budoucí rodině a na plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti.

Vyučovací předmět *Občanská výchova* směřuje k postupnému formování a rozvíjení občanského profilu žáků. V návaznosti na učivo prvouky, vlastivědy a dalších předmětů orientuje žáky ve významných okolnostech společenského života, zaměřuje se na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivce do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití. Vede žáky k osvojení dovednosti přiměřené mezilidské komunikace a společenského styku, rozvíjí schopnost vyjadřovat a zdůvodňovat vlastní názory, respektovat práva a názory druhých, kriticky vnímat a hodnotit veřejné záležitosti, jednání druhých lidí i své vlastní projevy, současně za své názory, chování a jednání přebírat odpovědnost. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, usiluje o vytvoření a upevnění osobní i občanské odpovědnosti a motivuje je k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Předmět je doplněn o výchovnou oblast **Etická výchova (ET)**.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět *Občanská výchova* je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6. - 9. ročníku. Navazuje na základy (dovednosti, vědomosti, postoje), které žáci získali v prvouce, vlastivědě a přírodovědě v 1. -5. ročníku. Výuka probíhá v kmenových třídách, popř. v počítačové pracovně.

Výuka předmětu *Občanská výchova* směřuje :

- k utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- k vnímání pocitu sounáležitosti s vlastní rodinou, společenstvím v nejbližším okolí i s lidmi, se kterými se žáci náhodně setkají
- k úctě k sobě, svému partnerovi, vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem lidí, skupin i různých společenství
- k utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě
- k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- k získávání orientace v aktuálním dění ČR, EU a ve světě
- k rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života
- k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vztazích a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- k rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- k uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, postojů a názorů, k jejich zaujímání a obhajování a k přiměřenému obhajování svých práv
- k vytvoření vědomí evropské sounáležitosti
- k přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Občanská výchova

2. stupeň

1) ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI**Očekávané výstupy**

žák

- 2 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- 3 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- 4 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- 5 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- 6 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- 7 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, uvede možnosti, **jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu**
- 8 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty řeší nenásilným způsobem
- 9 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- 10 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
 - 11 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

Učivo

naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život

naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a **památná místa**, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku

naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny

kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty a tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá

lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti

vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problematika lidské nesnášenlivosti

zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí

2) ČLOVĚK JAKO JEDINEC**Očekávané výstupy**

žák

- 1 objasní, jak může realističtější hodnocení a poznání vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- 2 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- 3 rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- 4 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Učivo

podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál

vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí

osobní rozvoj – životní cíle a plány, adaptace na životní změny, význam motivace, vůle a osobní kázně při seberozvoji

3) STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- 1 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, uvede jejich příklady
- 2 objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- 3 dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi
- 4 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí
- 5 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- 6 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- 7 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu

Učivo

majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví

peníze – funkce a podoby peněz, formy placení, rozpočet rodiny, státu, význam daní

výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost

principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání

4) STÁT A PRÁVO**Očekávané výstupy**

žák

- 1 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- 2 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí
- 3 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- 4 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- 5 přiměřeně uplatňuje svá práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- 6 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů- vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- 7 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy- osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci
- 8 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování
- 9 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- 10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

Učivo

právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, **obrana státu**

státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly

principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev

lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace

právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soudy; právní norma, předpisy a jejich publikování

protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví

právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady

5) MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT**Očekávané výstupy**

žák

- 6 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- 7 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, **včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích**

- 8 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- 9 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- 10 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu
- 11 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, **objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru**
- 12 vysvětlí základní povinnosti občana při obraně státu a pojem branná povinnost
- 13 charakterizuje postavení vojáka z povolání a vojáka v záloze

Učivo

evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a Česká republika

mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)

globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení

stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav

charakteristika služebního poměru vojáka z povolání

6) ETICKÁ VÝCHOVA (doplňující oblast)

Očekávané výstupy

- žák
- 1 komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci
 - 2 respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí
 - 3 analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu
 - 4 nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva
 - 5 rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory
 - 6 spolupracuje i v obtížných sociálních situacích
 - 7 je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení
 - 8 analyzuje etické aspekty různých životních situací
 - 9 se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů
 - 10 aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Učivo

úcta k lidské osobě- lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích, občanská zralost

jedinečnost a identita člověka – rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimismus v životě

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Občanská výchova – 6. ročník

1. Naše škola

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede, ve kterých právních normách a ve kterých vnitřních normách školy jsou upravena pravidla chování žáků a pracovníků školy a práva a povinnosti žáků a jejich rodičů, uvede, kde jsou normy k dispozici
- prokáže praktickou dovednost vyhledat ve výše uvedených normách příslušná ustanovení řešící zadaný modelový problém
- sestaví pravidla chování žáků ve třídě
- na konkrétních příkladech vysvětlí význam stanovení pravidel chování a význam jejich dodržování, zaujímá aktivní postoj proti šikaně
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Konkretizované učivo :

- práva a povinnosti žáků a rodičů
- vnitřní normy školy, školní řád, Všeobecná deklarace lidských práv, Ústava ČR, Zákon o rodině, Trestní zákoník, Školský zákon
- úcta k lidské osobě, pozitivní hodnocení sebe sama i druhých, postup při řešení problému, konfliktu ve škole

2. Rok v jeho proměnách

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí lidské vnímání času, uvede přístroje na měření času
- vysvětlí změnu času letní x zimní
- vysvětlí pojem cyklus, uvede příklady, jak je život lidí pevně spojen s přírodními cykly
- vysvětlí členění času podle křesťanského kalendáře

Konkretizované učivo :

- čas coby veličina
- cyklus (den, týden, měsíc, roční období, rok...)
- /Př/
- kalendář

3. Člověk a společnost

A – Člověk a rodina (mezilidské vztahy)

Konkretizované výstupy žáka :

- rozpozná, v jakých společenských vztazích je začleněn
- představí jednoduše svou rodinu, sestaví jednoduchý rodokmen vlastní rodiny, vysvětlí pojem genealogie
- pojmenuje role jednotlivých členů rodiny a příbuzenské vztahy
- vysvětlí rozdíl mezi rozdělením rolí v tradiční x moderní rodině
- diskutuje o funkcích rodiny
- zamyslí se nad rozdíly mezi generacemi ve své rodině
- vyjádří postoj, proč je pro něj důležitá rodina
- vysvětlí význam pojmů denní rytmus, režim den, uvede příklady vhodného denního rytmu, sestaví vlastní režim dne, porovná jej se spolužáky
- diskutuje o vhodném trávení volného času

Konkretizované učivo :

- společenské vztahy, vztahy v rodině
- rodina a její význam, funkce, role, rodokmen
- denní rytmus, volný čas /LV/, reálné a zobrazené vzory, pozitivní vzory versus pochybné idoly, vzory ve vlastní rodině

B – Člověk a domov (obec, region, kraj, vlast)

Konkretizované výstupy :

- vysvětlí pojem domov, bydliště, obec
- uvede druhy obcí
- vyhledá jméno starosty obecního úřadu, sestaví jmenný seznam členů obecního zastupitelstva
- vyhledá a uvede příklad rozhodnutí zastupitelstva
- seznámí se s příkladem obecního rozpočtu a výsledky posledních komunálních voleb
- uvede, kdy jsou úřední dny obecního úřadu
- uvede webové stránky obce, navštíví je, důkladně si je prohlédne
- nakreslí jednoduchý plánec své obce a okolí- vyznačí významná místa
- vytvoří propagační materiál obce a okolí nebo písemně rozpracuje úvahu o tom, jak konkrétně zlepšit životní prostředí v obci (pojmenuje problém, popíše a zdokumentuje aktuální situace, nabídne řešení, případně po dohodě a za dozoru rodičů provede řešení)
- rozlišuje jednotlivé kraje, případně regiony ČR, přiřadí symboly či specifika daných oblastí, vyzdvihne přírodní krásy a zajímavosti, zvyky a obyčeje
- vysvětlí pojem mateřský jazyk, rozlišuje spisovnou a nespisovnou češtinu včetně situací, kdy se používá
- pojmenuje státní symboly a symboly české státnosti
- popíše systém demokratického rozdělení moci v ČR
- aktivně se zajímá o významné osobnosti a okamžiky z dějin ČR, diskutuje o jejich významu
- vyjmenuje prezidenty naší země, přiřadí významné události k jejich jménům
- rozliší demokratické a nedemokratické zřízení naší země
- vysvětlí význam hlavního města Prahy, zmíní jeho krásy

C- Člověk a lidská práva (lidská setkání a zásady lidského soužití)

- vysvětlí, na čem je založena svoboda člověka
- diskutuje o odlišnosti lidí, o tom, jak tato odlišnost může jedince obohacovat, o nutnosti tolerance rozdílů
- zdůvodní příčiny nerovnosti mezi lidmi
- uvede příklady potřebných lidí ve společnosti
- uvede, které národnostní menšiny žijí v České republice
- zaujímá tolerantní postoj k menšinám
- vysvětlí pojem multikulturní společnost
- vysvětlí pojmy diskriminace, rasismus, xenofobie, extremismus
- rozpozná netolerantní projevy, zaujme aktivní postoj proti těmto projevům
- zdůvodní, proč je důležité, aby člověk řídil své jednání a rozhodování na základě mravních hodnot
- vysvětlí, jaký význam má osobní kázeň a svědomí pro vlastní život
- uvede příklady morálního a nemorálního jednání, zaujme k nim vlastní postoj
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování
- vysvětlí na příkladech odlišnost mezi mravní a právní normou
- uvede nejdůležitější dokumenty upravující lidská práva, ukáže praktickou dovednost orientace v nich
- pozná poškozování lidských práv, když k němu dochází,

Konkretizované učivo :

- domov- rodinné zázemí, dům/byt, ulice, obec, kraj, vlast, Evropa, planeta Země /Z/
- obec, obecní samospráva x státní správa, starosta, obecní zastupitelstvo, volby do obecního zastupitelstva
- moje obec (památná místa, významné osobnosti- /D/, životní prostředí v obci
- naše vlast, kraje a regiony
- mateřský jazyk, spisovná x nespisovná čeština /Čj/
- státní symboly, symboly české státnosti
- demokracie v ČR
- slavní předci /D/, /LV/
- naši prezidenti
- hlavní město Praha

- člověk, jeho svoboda, odlišnost lidí, tolerance rozdílů mezi lidmi
- potřební lidé
- národnostní menšiny
- multikulturní společnost
- projevy netolerance (diskriminace, rasismus, xenofobie, extremismu)

- morálka a právo, řád společnosti /D/
- lidská práva, práva dětí, lidská práva v dokumentech (Všeobecná deklarace lidských práv, Úmluva o právech dítěte)

zaujme vhodný postoj

PT : B. VDO c) – Formy participace občanů v politickém životě

Volební systémy, demokratické volby a politika (komunální volby),obecní samospráva

B. VDO d) – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Demokracie jako protiváha diktatury a anarchie, principy demokracie, význam ústavy jako základního zákona demokratické země

D. MV e) – Princip sociálního smíru a solidarity

Odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám, nekonfliktní život v multikulturní společnosti, aktivní spolupodílení na přetváření společnosti, zohlednění potřeb menšin, otázka lidských práv.

Způsoby ověřování učiva: test, ústní zkoušení, rozhovor, projekt, prezentace výstupů projektu, samostatná práce, práce ve dvojicích, skupinová práce, práce se zdroji

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Občanská výchova - 7.ročník

1. Rodina, národ, vlast

Konkretizované výstupy žáka:

- v modelových situacích prokáže, jak ovládá základní společenská pravidla chování
- objasní pojem rodina, popíše vztahy v rodině, hodnota rodiny,
- rozdělí život a vývoj člověka na období
- uvede příklady generačních problémů a hledá jejich řešení
- vysvětlí pojmy národ a stát a rozdíl mezi nimi
- objasní pojem vlast, domov
- uvede příklady osobností a významných událostí našich dějin
- určí státní symboly, popíše jejich podobu, způsob užití
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Konkretizované učivo:

- pravidla společenského chování
- rodina - vztahy, fáze lidského života, dospívání, práva a povinnosti v rodině, role v rodině
- generační problémy, sociální skupiny
- národ, stát
- naše vlast - mateřský jazyk, naši předci a historie státní symboly ČR / D /

2. Majetek a bohatství

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší různé druhy majetku a formy vlastnictví včetně duševního vlastnictví, uvede způsoby jejich ochrany
- popíše způsoby získání majetku
- určí příklady správného hospodaření
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi

Konkretizované učivo:

- majetek, vlastnictví - způsoby nabytí majetku
- hospodaření
- ekonomické hodnoty: rozumné nakládání s penězi, otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou etikou, rozvíjení ekonomických ctností (šetrnost, podnikavost)

3. Globální problémy lidstva

Konkretizované výstupy žáka:

- stanoví nejvýznamnější problémy ve světě
- hledá a uvádí možnosti jejich řešení
- vysvětlí pojem přírodního bohatství
- pozoruje a uvede příklady využívání krajiny a jejího přírodního bohatství

Konkretizované učivo:

- globální problémy
- přírodní bohatství a jeho ochrana
- uplatnění komplexní prosociálnosti (bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa)

4. Kultura a její rozvíjení

Konkretizované výstupy žáka:

- objasní pojem kultura a jeho významy
- vysvětlí pojem umění
- určí jednotlivé druhy umění
- rozliší jednotlivé umělecké slohy a jejich charakteristické znaky
- uvede příklady kulturních institucí
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a akcí v bydlišti, regionu

Konkretizované učivo:

- kultura a umění
- umělecké slohy v dějinách / D, Vv /
- kulturní instituce

5. Stát a právo

Konkretizované výstupy žáka:

- vysvětlí pojem stát
- rozliší různé typy států, porovná jejich znaky
- určí úkoly jednotlivých složek státní moci ČR
- objasní výhody demokratického zřízení
- uvede příklady práv a povinností občanů, včetně práv spotřebitele
- vysvětlí vztah práva a morálky, uvede příklady lidského jednání
- rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu
- spolupracuje i v obtížných sociálních situacích
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

Konkretizované učivo:

- vznik státu
- historické typy států
- výkonná, zákonodárná, soudní moc
- práva a povinnosti občanů
- právo a morálka
- obrana státu

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, hodnocení aktualit, referátů, skupinové práce a aktivity v hodině

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Občanská výchova – 8. ročník

Člověk – dospívání, psychické procesy a stavy, citový život

Konkretizované výstupy žáka:

- popíše změny biologické, psychické, sociální
- najde rozdíly mezi dítětem a dospělým
- vysvětlí pojem puberta
- uvede příklady generačních problémů, jejich důsledky, hledá možnosti řešení
- charakterizuje pravidla přátelského soužití
- vysvětlí pojem šikana, uvede příklady, hledá řešení
- objasní pojem komunikace
- předvede v modelových situacích způsoby a prostředky komunikace
- hodnotí vnímané skutečnosti
- vysvětlí druhy paměti
- uvede příklady citů kladných a záporných
- objasní, proč má kontrolovat své city
- dovede se o city podělit a vcítit se do druhého
- určí své životní role
- vysvětlí rozdíly v plnění stejných rolí

Konkretizované učivo:

- dospívání
- sociální vývoj – vztah k rodičům, k vrstevníkům
- komunikace
- vnímání, myšlení, paměť
- citové stavy, vztahy
- životní role

Člověk a řád

Konkretizované výstupy žáka:

- uvede základní lidská práva
- objasní pojmy rasismus, antisemitismus, xenofobie, terorismus, anarchie
- seznámí ostatní s příklady porušování lidských práv
- objasní potřebu tolerance a respektování druhých lidí
- vysvětlí obsah některých článků deklarace lidských práv, posoudí jejich využívání v praxi

Konkretizované učivo:

- lidská práva v dějinách /D/
- problémy v oblasti lidských práv
- Všeobecná deklarace lidských práv

Člověk a práce

Konkretizované výstupy žáka:

- zdůvodní důležitost správného výběru povolání
- vybere si povolání, které by vykonával rád nebo naopak dělat nemohl, vysvětlí proč
- jmenuje právní normu, která řeší vztahy zaměstnanci - zaměstnavatelé
- vyhledá způsoby a podmínky vzniku (zániku) pracovního

Konkretizované učivo:

- volba povolání
- pracovní možnosti a příležitosti v regionu /Pč/
- Zákoník práce – pracovní poměr, základní práva, povinnosti zaměstnanců

poměru, práva a povinnosti zaměstnanců

Stát a hospodářství

Konkretizované výstupy žáka:

- vysvětlí pojem podnikání
- vyjmenuje formy podnikání podle českých právních norem, uvede příklady

Konkretizované učivo:

- podnikání a jeho formy

Životní perspektivy

Konkretizované výstupy žáka:

- dokáže se sám nad sebou zamyslet
- koriguje své chování a jednání
- popíše, jak rozvíjet své přednosti a překonávat nedostatky
- uvede, v čem vidí svůj smysl života
- popíše na příkladě některé historické postavy její smysl života
- zamyslí se nad důvody, které vedou ke změně smyslu života
- vyhledá příběhy lidí, jejichž kariéru ukončily drogy či alkohol

Konkretizované učivo:

- sebepoznání
- životní hodnoty
- vlohy, schopnosti, dovednosti
- smysl života
- drogy, alkohol

Průřezová témata:

B.VDO a) – Občanská společnost a škola- škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole, způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy- žákovských rad či parlamentů), formy participace žáků na životě místní komunity, spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

B.VDO b) – Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku), Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciací, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

B.VDO c) – Formy participace občanů v politickém životě- volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí

B.VDO d) – Principy demokracie jako formy vlády a způsoby rozhodování- demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základní zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

C.VMEGS a) – Evropa a svět nás zajímá- rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě;

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, hodnocení aktualit, referátů, skupinové práce, úkolů a aktivity v hodině

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Občanská výchova – 9. ročník

1. Člověk ve společnosti, citový život, osobnost člověka

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede-předvede příklady nevhodné komunikace mezi lidmi v různých situacích i žádoucích

Konkretizované učivo :

- komunikace, asertivita
- stres, frustrace

- asertivního chování
- objasní pojmy stres, frustrace, popíše způsoby řešení náročných životních situací
- odvodí vliv kladných i záporných vlastností člověka na mezilidské vztahy
- charakterizuje základní typy temperamentu člověka
- posoudí s pomocí různých technik svoje vlastnosti, dovednosti a schopnosti

- charakter člověka
- typy temperamentu
- sebepoznání, sebehodnocení, sebekritika

2. Člověk a pracovní život

Konkretizované výstupy žáka :

- popíše strukturu naší vzdělávací soustavy
- rozliší a porovná jednotlivé typy středoškolského vzdělání
- uvede nezbytné předpoklady k vykonávání běžných profesí v různých oborech
- navštíví Dny otevřených dveří vybraných škol
- popíše obecně situaci na trhu práce
- předvede scénku : sjednání pracovního poměru, sepíše se spolužákem ukázkovou pracovní smlouvu
- vysvětlí podstatu podnikání na příkladu obchodníka

Konkretizované učivo :

- struktura vzdělávání
- typy profesí, předpoklady k jejich vykonávání
- volba povolání, trh práce
- pracovní poměr
- podnikání
- návštěva Úřadu práce – volba povolání
- exkurze do výrobního závodu

3. Člověk a rodinný život

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní, jaký význam má zodpovědný výběr partnera pro budoucí život v dospělosti
- vysvětlí, za jakých podmínek může člověk uzavřít manželství
- uvede, jaká základní práva mohou rodiče uplatňovat vůči sobě navzájem a jaké základní povinnosti mají vůči svým dětem
- popíše, jak je státem zajištěna ochrana dítěte v případě rozvodu jeho rodičů
- uvede příklady péče státu o mladou rodinu
- vysvětlí, jaké problémy mohou pomoci řešit předmanželské a manželské poradny
- jmenuje možnosti náhradní rodičovské péče
- vysvětlí postup při porušování práv dítěte rodiči, příbuznými, cizími lidmi

Konkretizované učivo :

- výběr životního partnera
- manželství
- rodičovství
- zákon o rodině
- předmanželské a manželské poradny, rozvod
- náhradní rodičovská péče
- týrání, zneužívání dítěte

4. Člověk a občanský život

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje obec, ve které bydlí i ve které chodí do školy
- jmenuje příklady problémů a záležitostí, se kterými se může obrátit na obecní úřad
- vysvětlí, za jakých podmínek lze získat občanství ČR
- uvede, jaká má občan základní práva a vysvětlí, jakým způsobem je může uplatňovat
- uvede, jaké má občan základní povinnosti a na příkladech vysvětlí sankce v případě jejich porušení
- popíše konkrétní případy, jak se promítá členství v EU do života našich občanů

Konkretizované učivo :

- občan obce
- občan státu
- občan Evropské unie
- beseda se členem obecního zastupitelstva

5. Občan a právo

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší, ve kterých oblastech společenského života se uplatňuje právo občanské, pracovní, rodinné, trestní
- jmenuje právní vztahy, do kterých běžně vstupujeme a práva a povinnosti, které z nich pro nás vyplývají
- uvede, kdy a za jakých okolností vzniká způsobilost člověka k právním úkonům a jaká práva a povinnosti tím přebírá
- rozliší přestupek a trestný čin, popíše možné sankce
- jmenuje způsoby nabytí majetku a možnosti jeho ochrany
- vysvětlí, co znamená odpovědnost občana za škodu způsobenou jinému a výhodnost pojištění
- uvede konkrétní případy běžných smluvních vztahů

6. Stát a právo**Konkretizované výstupy žáka :**

- charakterizuje stát
- jmenuje a popíše symboly suverenity ČR
- popíše základní principy a způsoby demokratického řízení státu
- objasní rozdíly v činnosti zákonodárných, výkonných správních a soudních orgánů státu, uvede příklady jejich typických funkcí a úkolů
- uvede příklady důležitých politických stran ČR, rozliší strany pravicové a levicové
- vysvětlí na příkladech pojmy rasismus a xenofobie, uvede možnosti jejich postihu
- jmenuje nejdůležitější národnostní menšiny ČR
- objasní význam vnější i vnitřní ochrany našeho státu v minulosti i současnosti, uvede příklady typických úkolů policie a armády

7. Stát a hospodářství**Konkretizované výstupy žáka :**

- vysvětlí pojmy ekonomika a ekonomie
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního Rozpočtu získávají občané
- na příkladu kupující a prodávající vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace, vysvětlí fungování trhu zboží a práce
- vysvětlí funkci bank a jejich služeb, význam úroku placeného a přijatého, druhy pojištění, navrhne jejich využití
- uvede příklady důležitých výrobních a nevýrobních odvětví národního hospodářství
- jmenuje běžné služby, které nám poskytují banky
- uvede příklady dávek státní sociální podpory
- rozliší různé druhy vlastnictví (včetně osobního)

Konkretizované učivo :

- odvětví práva ČR
- občanskoprávní vztahy
- vlastnictví, ochrana majetku, odpovědnost za škodu
- smlouvy

Konkretizované učivo :

- stát a jeho symboly suverenity
- demokratické základy státu
- orgány státu a jejich funkce
- pluralita politického života
- národnostní menšiny, rasismus, xenofobie
- ochrana státu

Konkretizované učivo :

- ekonomika a ekonomie
- státní rozpočet, daně, rozpočet domácnosti
- trh zboží, trh práce, tvorba ceny, inflace
- struktura národního hospodářství
- peněžní ústavy, aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty fin. trhu pro investování a pro získávání prostředků
- sociální politika státu
- vlastnictví, formy, ochrana,

- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní karty

hospodaření

s penězi

8. Globální svět, mezinárodní vztahy

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší osobní, lokální a globální problémy a uvede jejich konkrétní příklady
- jmenuje nejzávažnější současné globální problémy, příčiny i možné důsledky pro lidstvo, nastíní možnosti jejich řešení
- vyjmenuje nejvýznamnější mezinárodní organizace, nadace a společenství, uvede jejich zkratky a stručnou charakteristiku
- vysvětlí význam slova integrace, objasní podstatu, význam a výhody evropské integrace
- uvede některé výhody a nevýhody členství ČR v EU
- vyhledá v denním tisku příklady mezinárodního terorismu, navrhne způsoby jeho potírání a zhodnotí jejich účinnost

Konkretizované učivo :

- osobní, lokální a globální problémy
- globální problémy společenské
- globální problémy ekologické
- nadnárodní organizace (Rada Evropy, OSN, NATO, atd.)
- evropská integrace
- Evropská unie a ČR
- mezinárodní terorismus

9. Životní perspektivy

Konkretizované výstupy žáka :

- popíše (nakreslí) svoji představu životních plánů a cílů a určí mezi nimi hlavní priority
- vysvětlí, jaký význam má přístup k objektivním informacím při rozhodování o důležitých věcech

Konkretizované učivo :

- životní plány a cíle
- rozhodování
- stanovení priorit

PT : B. VDO a) –Občanská společnost a škola

Demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole, význam aktivního zapojení žáků do života školy, spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

B. VDO b) –Občan, občanská společnost a stát

Práva a povinnosti občana, odpovědnost, aktivní přístup k životu společnosti, základní principy a hodnoty demokratického politického systému, principy soužití s minoritami.

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, hodnocení referátů, aktualit a aktivity v hodině

Vzdělávací oblast : **Člověk a příroda**

Vzdělávací obor : **Fyzika**

5. 11. FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 6. ročník

7. ročník

8. ročník

9. ročník

5. 11. FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Fyzika* je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (*Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis*), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Předmět rozvíjí dovednosti žáků objektivně a spolehlivě pozorovat, měřit, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Osvojením si základních fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí vede žáky k porozumění fyzikálních jevů a procesů, vyskytujících se v přírodě, v běžném životě i v technické či technologické praxi. Předmět *Fyzika* seznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií, učí žáky rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmů o poznávání základních fyzikálních pojmů a zákonitostí, s využíváním jednoduchých fyzikálních pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích,

- k osvojení si základních poznatků z vybraných okruhů učiva (látky a tělesa, pohyb těles, síly, mechanické vlastnosti tekutin, energie, zvukové děje, elektromagnetické a světelné děje, vesmír),
- vytvoření potřeb objevovat a vysvětlovat fyzikální jevy zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů,
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Fyzika je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6. až 9. ročníku. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci. Vyučovací předmět *Fyzika* je zpravidla vyučován v odborné učebně fyziky a v kmenových třídách. Výuka *Fyziky* ve vhodných případech může probíhat i v jiných prostorách školy a mimo budovu školy. Ve vyučovacím předmětu *Fyzika* je naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru RVP ZV *Výchova ke zdraví*. Předmět svým charakterem a vzdělávacím obsahem velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů RVP ZV (*Chemie, Přírodopis, Zeměpis, Člověk a svět práce* aj.) a do povinně vyučovaného tématu „*Ochrana člověka za mimořádných situací*“.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacích předmětů Fyzika

Kompetence k učení

- Učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností a jevů.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení.
- Podporujeme používání výpočetní techniky.
- Umožňujeme žákovi pozorovat, měřit a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.
- Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

Kompetence k řešení problémů

- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech, prvcích teorií a modelech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů.
- Učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života.
- Učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů.
- Rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů.
- Učíme, jak některým problémům předcházet.
- Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci.
- Učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a experimentů.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu
- Podporujeme kritiku a sebekritiku.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem.
- Přípravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených v řádu učebny fyziky.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů.
- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) – volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (výzkum) týmu, svoji práci (výzkum) v týmu i práci (výzkum) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí.
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině.
- Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, (mezi žáky a učiteli).
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

Kompetence občanské

- Vedeme žáky k poznání možností rozvoje i zneužití fyziky.
 - Vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí.
 - Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k aktivní ochraně životního prostředí.
 - Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
 - Netolerujeme nekamarádkské chování a odmítnutí požadované pomoci.
 - Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.
 - Učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích.
 - Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
 - Učíme žáky preventivně předcházet nemocem a úrazům.
 - Učíme žáky poskytnout účinnou první pomoc.
 - Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (pravidla bezpečné práce při fyzických měřeních, pozorováních a experimentech, pravidla chování ve škole, v učebně fyziky, dodržování stanovených pracovních postupů apod.)
 - Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
 - Učíme žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat.
 - V rámci možností a podmínek školy učíme žáky při práci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky a techniku.
 - Podporujeme využívání výpočetní techniky a internetu.
 - Seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování.
 - Vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků.
 - Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
 - Různými formami (exkurze, film, beseda) seznamujeme žáky s různými profesemi blízkým vztahem k fyzice.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Fyzika

2. stupeň

1) LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy

žák

- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

Učivo

měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, hustota, teplota a její změna, čas

skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou, difúze

2) POHYB TĚLES, SÍLY

Očekávané výstupy

žák

- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- změří velikost působící síly
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- využívá Newtonovy zákony pro objasnování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

Učivo

pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný, pohyb přímočarý a křivočarý

gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa

tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí

třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi

výslednice dvou sil stejných a opačných směrů

Newtonovy zákony – první, druhý (kvalitativně), třetí

rovnováha na páce a pevné kladce

3) MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Očekávané výstupy

žák

- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

Učivo

Pascalův zákon – hydraulická zařízení

hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny, souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře

Archimédův zákon – vztahová síla, potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách

4) ENERGIE

Očekávané výstupy

žák

- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Učivo

formy energie – pohybová a polohová energie, vnitřní energie, elektrická energie a výkon, výroba a přenos elektrické energie, jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna, ochrana lidí před radioaktivním zářením

přeměny skupenství – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání, vypařování a kapalnění, hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny

obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie

5) ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy

žák

- *rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku*
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Učivo

vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích, odraz zvuku na překážce, ozvěna, pohlcování zvuku, výška zvukového tónu

6) ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy

žák

- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností

- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- zapojí správně polovodičovou diodu
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- rozhodne ze znalostí rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Učivo

elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač

elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla, elektrický náboj, tepelné účinky elektrického proudu, elektrický odpor, stejnosměrný elektromotor, transformátor, bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními

vlastnosti světla – zdroje světla, rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích, stín, zatmění Slunce a Měsíce, zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně), zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně) rozklad bílého světla hranolem

7) VESMÍR

Očekávané výstupy

žák

- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

Učivo

sluneční soustava – její hlavní složky, měsíční fáze

hvězdy – jejich složení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Fyzika - 6. ročník

1. Látky a tělesa - měřené veličiny

A – Charakteristika látky a tělesa

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší na příkladech těleso a látku
- určí, zda daná látka (těleso) patří mezi látky (tělesa) pevná, kapalná či plynná
- porovná vlastnosti pevných, kapalných a plyných látek (křehkost, pružnost, tvárnost, pevnost, tekutost, stlačitelnost, rozpínavost)

Konkretizované učivo

- tělesa a látky

B - Měření délky pevného tělesa**Konkretizované výstupy žáka :**

- uvede hlavní jednotku délky, její díly a násobky

- změří danou délku délkovým měřidlem a zapíše

výsledek (s určením odchylky měření)

- vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a

jednotkou

- určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané

veličiny

- vyjádřit délku při dané jednotce jinou jednotkou délky

C – Měření teploty tělesa**Konkretizované výstupy žáka :**

- posoudí, zda se objem tělesa při dané změně teploty zvětší či zmenší,

- posoudí, zda se délka kovové tyče při dané změně teploty zvětší či zmenší

- popíše princip teploměru, uvede některé typy teploměrů

- uvede jednotky teploty

- změří teplotu i rozdíl teplot teploměrem a zapíše výsledek

Konkretizované učivo :

- porovnání a měření

- jednotky délky

- délková měřidla

- měření délky

- opakované měření délky

Konkretizované učivo :

- změna objemu kapalného a plynného tělesa při zahřívání a ochlazování

- změna délky kovové tyče při zahřívání a ochlazování

- teploměr

- jednotky délky

- měření teploty tělesa

- objasní pojem : termograf

- měření teploty vzduchu

D - Měření objemu tělesa

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede hlavní jednotku objemu, její díly a násobky

- změří objem (kapalného, pevného tělesa) při použití odměrného válce a zapíše výsledek (s určením odchylky měření)

- vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou

- vyjádří objem při dané jednotce jinou jednotkou objemu

Konkretizované učivo :

- jednotky objemu

- měření objemu kapalného tělesa

- měření objemu pevného tělesa

E – Měření hmotnosti tělesa

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede hlavní jednotku hmotnosti její díly a násobky

- zváží dané těleso na rovnoramenných vahách a hmotnost zapíše (s určením odchylky měření)

- vyjádří výsledek vážení číselnou hodnotou a jednotkou

- vyjádří hmotnost při dané jednotce jinou jednotkou hmotnosti

Konkretizované učivo :

- hmotnost tělesa

- rovnoramenné váhy

- porovnávání hmotností těles

-jednotky hmotnosti, měření hmotnosti pevného a kapalného tělesa

F – Hustota**Konkretizované výstupy žáka :**

- uvede jednotku hustoty a vyjádří hustotu při dané jednotce jinou jednotkou hustoty
- experimentálně určí hustotu látky ze změřené hmotnosti a objemu (k výpočtu použije vztah : $\rho = m/V$)
- vyhledává hustotu v tabulkách
- k výpočtům používá vztah : $m = \rho \cdot V$ (a jeho úpravy)

Konkretizované učivo :

- hustota látky
- výpočet hustoty látky
- výpočet hmotnosti látek

G – Měření času**Konkretizované výstupy žáka :**

- uvede hlavní jednotku času, její díly a násobky
- změří čas a zapíše výsledek (s určením odchylky měření)
- vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou
- vyjádří čas při dané jednotce jinou jednotkou času

Konkretizované učivo :

- jednotky času
- měření času

H – Fyzikální veličiny a jednotky**Konkretizované výstupy žáka :**

- rozliší fyzikální veličinu od fyzikální jednotky
- k dané fyzikální jednotce správně přiřadí fyzikální veličinu a naopak
- uvede příklady fyzikálních veličin doplňkových a odvozených

Konkretizované učivo :

- mezinárodní veličiny – SI
- mezinárodní jednotky – SI
- doplňkové a odvozené jednotky a veličiny

2. Síly

A – Třecí síla

Konkretizované výstupy žáka :

- používá a využívá poznatek, že třecí síla je přímo úměrná tlakové síle, souvisí s materiálem a drsností stykových ploch
- měří velikost třecí síly a zapíše jednotky
- na konkrétních příkladech objasní, jak můžeme třecí sílu zvětšit (zmenšit)

Konkretizované učivo :

- třecí síla- smykové tření
- měření třecí síly
- tření v praxi

B – Gravitační pole a gravitační síla

Konkretizované výstupy žáka :

- znázorní orientovanou úsečkou sílu o známé velikosti, směru, působišti, používá vztah mezi gravitační silou a hmotností :

$$G = m \cdot g$$

- pracuje s veličinou g a její jednotkou N/kg
- určí pomocí olovnice svislý směr, změří danou sílu siloměrem a zapíše výsledek
- uvede přibližnou charakteristiku hlavní jednotky Newton

Konkretizované učivo :

- síla a její znázornění
- rozdíl mezi tíhou a gravitační silou
- gravitační síla a hmotnost tělesa
- jednotky síly
- měření síly
- siloměr

C – Výslednice dvou sil stejných a opačných směrů

Konkretizované výstupy žáka :

- určí graficky i výpočtem výslednici dvou sil stejného, opačného směru

Konkretizované učivo :

- skládání dvou sil stejného směru

- vysvětlí, kdy dochází k rovnováze sil a určí jakou velikost má v tomto případě výslednice, určí graficky výslednici dvou a více sil různého směru

- charakterizuje těžiště tělesa jako působíště gravitační síly působící na těleso

- experimentálně určí polohu těžiště

při řešení praktických úloh využívá poznatek, že poloha těžiště

závisí na rozložení látky v tělese, vzájemná poloha těžiště a závěsu poloha: stálá, volná, vratká

- skládání dvou sil opačného směru
- skládání dvou a více sil různého směru

- těžiště

- rovnovážná poloha těles

Konkretizované učivo :

D – Newtonovy zákony

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní podstatu prvního pohybového zákona
- objasní podstatu druhého pohybového zákona
- objasní podstatu třetího pohybového zákona
- použije znalosti pohybových zákonů při objasňování běžných situací

- První Newtonův zákon
- Druhý Newtonův zákon
- Třetí Newtonův zákon

E – Rovnováha na páce a pevné kladce

Konkretizované výstupy žáka :

- určí rameno síly, je-li dáno působíště síly a osa otáčení
- používá vztah pro moment síly : $M = F \cdot r$
- vyjádří rovnováhu na páce, kladce pomocí momentu sil
- objasní funkci páky, kladky v praxi, objasní princip vážení na rovníramenných vahách

Konkretizované učivo :

- účinek síly na těleso otáčivé kolem pevné osy
- páka
- rovnovážná poloha na páce
- užití páky

- porovná kladku (pevnou, volnou) a kladkostroj

-rovnovážná poloha na pevné kladce

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, zápisy laboratorních prací, referáty

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Fyzika – 7. ročník

2. Pohyb těles

A – Pohyby těles

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní klid a pohyb tělesa jako stálost jeho polohy vzhledem k jinému tělesu
- na konkrétním příkladu pozná, zda je těleso v klidu či v pohybu vzhledem k jinému tělesu
- objasní pojem : trajektorie, vysvětlí rozdíl mezi trajektorií a dráhou
- uvede jak značíme dráhu a v jakých jednotkách ji udáváme
- podle tvaru trajektorie rozezná, zda jde o pohyb přímočarý či křivočarý
- popíše pohyb posuvný a otáčivý
- rozezná (na základě znalostí dráhy a času), zda se jedná o pohyb rovnoměrný či nerovnoměrný
- změří uraženou dráhu tělesa a zapíše výsledek
- používá s porozuměním vztah : $v = s / t$ při výpočtu rychlosti pohybu tělesa
- experimentálně určí rychlost rovnoměrného pohybu a průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu
- vyjádří rychlost při dané jednotce jinou jednotkou rychlosti
- vyjádří grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu a vyčte z něj hodnoty času a rychlosti

Konkretizované učivo :

- klid a pohyb tělesa
- trajektorie a dráha
- druhy pohybu
- rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb
- rychlost rovnoměrného pohybu
- dráha při rovnoměrném pohybu tělesa
- průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu

6. Světelné děje

A – Vlastnosti světla

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje zdroj světla jako těleso, jež samo vysílá světlo
- rozliší zdroj světla od tělesa, které světlo odráží
- charakterizuje bodový a plošný zdroj světla
- na konkrétních příkladech rozliší různá optická prostředí (průhledné, průsvitné, neprůhledné)
- objasní vznik stínů za tělesem
- objasní vznik zatmění Slunce a Měsíce
- uvede vlastnosti světla (rychlost světla ve vakuu, v různých prostředích)

Konkretizované učivo :

- světelné zdroje, optické prostředí
- světelný paprsek, přímočaré šíření světla, stín,
- zatmění Slunce a Měsíce, měsíční fáze
- rychlost světla

B - Odraz světla na rozhraní dvou prostředí

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí zákon odrazu světla (odražený a dopadající paprsek leží v jedné rovině a úhel odrazu se rovná úhlu dopadu), aplikuje tento zákon při objasňování principu zobrazení předmětu rovinným zrcadlem
- rozpozná duté a kulové zrcadlo, objasní pojmy, ohnisko, ohnisková vzdálenost (duté a kulového zrcadla)
- popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na kulovém zrcadle a aplikuje tuto znalost při objasnění principu zobrazení předmětu kulovým zrcadlem

Konkretizované učivo :

- zákon odrazu světla
- odraz světla na rovinném rozhraní dvou prostředí
- zobrazení předmětu rovinným zrcadlem
- kulová zrcadla
- odraz paprsků význačného směru na kulovém zrcadle
- zobrazení předmětu kulovým zrcadlem

C – Lom světla na rozhraní dvou optických prostředí

Konkretizované výstupy žáka :

- určí (se znalostí úhlu dopadu a úhlu odrazu paprsku na rozhraní dvou prostředí nebo ze znalosti rychlosti světla v těchto prostředích), zda nastává lom od kolmice či ke kolmici
- charakterizuje pojem mezní úhel, uvede, co nastane při jeho překročení
- rozpozná spojku a rozptylku, objasní pojmy, ohnisko, ohnisková vzdálenost (spojky a rozptylky)
- popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na tenké spojce a rozptylce a aplikuje tuto znalost při objasnění principu zobrazení tenkou čočkou
- objasní princip zobrazení lupou a oční čočkou
- objasní krátkozrakost a dalekozrakost oka a podstatu jejich korekce
- objasní lom světla na optickém hranolu a rozklad bílého světla optickým hranolem

Konkretizované učivo :

- lom světla na rovinném rozhraní dvou optických prostředí
- lom světla na rovinném rozhraní dvou optických prostředí
- úplný odraz světla
- čočky
- průchod paprsků význačného směru
- zobrazení předmětu tenkou čočkou
- optické vlastnosti oka
- optické přístroje
- rozklad světla optickým hranolem

1. Látky a tělesa

A – Vlastnosti látek

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší částice látky (atomy, molekuly), určí, z čeho se skládá atom, molekula
- charakterizuje molekulu, jako částici tvořenou ze dvou či více atomů
- vymezí, z jakých atomů (molekul) se skládá prvek (sloučenina)
- charakterizuje pojem, neustálý pohyb částic, uvede jevy, které pohyb potvrzují (např. difúzi)
- porovná částicovou stavbu pevných, kapalných a

Konkretizované učivo :

- složení látek
- atomy a molekuly
- Brownův pohyb
- částicové složení pevných krystalických látek
- vlastnosti kapalin a plynů

plynných látek, vzájemné silové působení mezi částicemi a na tomto základě zdůvodní jejich různé vlastnosti – tekutost, rozpínavost, tvrdost

- charakterizuje hlavní rozdíly v částicovém složení plynů, kapalin a pevných látek

3. Mechanické vlastnosti tekutin

A – Tlak, hydrostatický tlak

Konkretizované výstupy žáka:

- objasní podstatu Pascalova zákona
- charakterizuje hydrostatický tlak
- objasní využití Pascalova zákona v hydraulickém zařízení
- popíše účinky gravitační síly na kapalinu
- objasní vznik vztlakové síly při ponoření tělesa do kapaliny
- objasní podstatu Archimédova zákona, vyvodí (z porovnání vztlakové a gravitační síly), zda se těleso potopí, bude vznášet, bude plovat

Konkretizované učivo :

- Pascalův zákon
- hydraulické zařízení
- účinky gravitační síly Země na kapalinu
- hydrostatický tlak
- vztlaková síla působící na těleso v kapalině
- Archimédův zákon
- potápění, plování a vznášení stejnorodého tělesa v kapalině

B – Atmosférický tlak

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje atmosférický tlak
- určí (porovnáním tlaku v uzavřené nádobě a tlaku atmosférického), zda bude v nádobě přetlak či podtlak
- objasní princip rtuťového tlakoměru, aneroidu
- uvede, jak se mění atmosférický tlak s nadmořskou výškou, určí tzv. normální tlak
- objasní pojem, vztlaková síla v atmosféře, uvede příklady praktického využití vztlakové síly
- uvede, k čemu se používá manometr, popíše, jak tento přístroj funguje

Konkretizované učivo :

- atmosféra Země
- atmosférický tlak
- měření a změny atmosférického tlaku
- vztlaková síla působící na těleso v atmosféře Země
- tlak plynu v uzavřené nádobě
- manometr

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, zápisy laboratorních prací, referáty

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Fyzika – 8. ročník**4. Energie****A- Práce, energie****Konkretizované výstupy žáka :**

- uvede, hlavní jednotku práce (Joule) a výkonu (Watt), uvede některé jejich díly a násobky
- vyjádří práci, resp. výkon při dané jednotce jinou jednotkou, při řešení problémů a úloh používá vztahy : $W = F \cdot s$, $P = W / t$
- objasní souvislost mezi konáním práce a pohybovou, resp. polohovou energií tělesa
- při řešení problémů a úloh využívá vztah pro výpočet polohové gravitační energie tělesa : $E_p = m \cdot g \cdot h$
- v konkrétních příkladech „na pohyb tělesa v gravitačním poli Země“ určí, kdy dojde k poklesu (vzrůstu) polohové (pohybové) energie tělesa
- objasní, která ze sil koná práci na nakloněné rovině nebo kladce při zvedání tělesa

Konkretizované učivo :

- mechanická práce, výkon
- mechanická práce při zvedání tělesa na pevné kladce a na nakloněné rovině
- pohybová energie tělesa
- přeměna pohybové a polohové energie tělesa (zákon zachování energie)

6. Elektromagnetické děje**A- Elektrické a magnetické pole****Konkretizované výstupy žáka :**

- uvede hlavní jednotku elektrického náboje, některé její díly, vyjádří náboj při dané jednotce jinou jednotkou elektrického náboje
- objasní podstatu Coulombova zákona
- rozhodne (na základě znalostí druhu náboje), zda se budou dvě tělesa elektricky přitahovat či odpuzovat
- rozhodne (ze znalosti počtu protonů a elektronů v částici), kdy se jedná o kladný, záporný iont a kdy o elektroneutralní atom
- ověří, zda na těleso působí elektrická síla a zda v daném místě existuje elektrické pole
- rozliší pokusem vodič a izolant
- objasní podstatu elektrostatické indukce
- uvede, ve kterých případech hovoříme o polarizaci izolantu
- popíše elektrické pole pomocí siločar
- charakterizuje stejnosměrné elektrické pole
- uvede, jak se chová částice se záporným (kladným) elektrickým nábojem ve stejnosměrném elektrickém poli a určí, jak se mění její polohová energie

Konkretizované učivo :

- Elementární elektrický náboj (Ch)
- Coulombův zákon
- Zelektrování tělesa
- Elektrické pole zelektrovaného tělesa
- Elektroskop
- Vodiče a izolanty
- Elektrostatická indukce
- Polarizace izolantu
- Siločáry el. pole
- Stejnosměrné el. pole
- Polohová energie částice s elektrickým nábojem ve stejnosměrném el. poli

B – Elektrické napětí**Konkretizované výstupy žáka :**

- uvede hlavní jednotku napětí, některé její díly a násobky, vyjadřuje napětí při dané jednotce jinou jednotkou napětí
- změří stejnosměrné napětí elektrického obvodu
- uvede příklady zdrojů elektrického napětí

Konkretizované učivo :

- Elektrické napětí
- zdroje elektrického napětí

C – Elektrický proud**Konkretizované výstupy žáka :**

- uvede hlavní jednotku elektrického proudu, některé její díly a násobky, vyjádří proud při dané jednotce jinou jednotkou proudu
- změří elektrický proud ampérmetrem, zapíše číselnou

Konkretizované učivo :

- elektrický proud
- měření elektrického proudu

hodnotu a jednotku

- určí směr elektrického proudu v obvodu
- obecně charakterizuje elektrický proud
- stanoví nezbytné podmínky vzniku elektrického proudu v obvodu
- charakterizuje vedení elektrického proudu v kovech (jako usměrněný pohyb volných elektronů), v kapalinách (jako usměrněný pohyb volných iontů), v plynech (jako usměrněný pohyb volných iontů a elektronů) a v polovodičích (jako usměrněný pohyb volných elektronů a děr)
- podle schématu sestaví elektrický obvod
- rozlišuje mezi pojmy : uzavřený a otevřený elektrický obvod
- stanoví jaký proud bude procházet obvodem při vyšším napětí
- rozliší izolant a vodič
- vymezí rozdíl mezi rozvětveným a nerozvětveným elektrickým obvodem a popíše velikost proudu
- uvede, že při průchodu elektrického proudu se vodič zahřívá a určí, zda se zahřívá více nebo méně při průchodu většího proudu
- uvede příklady tepelných spotřebičů
- vysvětlí pojem zkrat, objasní princip pojistky, uvede schématickou značku pojistky
- prokáže znalost zásad správného použití elektrického spotřebiče
- objasní vedení elektrického proudu ve vodném roztoku a v plynu
- uvede příklady elektrického proudu ve vzduchu a vysvětlí jejich vznik
- rozlišuje pojmy : blesk, hrom

- vedení elektrického proudu v kovech, ve vlastních polovodičích, v příměsových polovodičích, v roztoku elektrolytu, v plynech
- sestavení elektrického obvodu
- elektrický proud a napětí
- vodiče elektrického proudu a elektrické izolanty
- zahřívání elektrického vodiče při průchodu elektrického proudu
- tepelné elektrické spotřebiče
- pojistka
- zásady správného použití elektrického spotřebiče
- vedení elektrického proudu ve vodném roztoku a v plynu
- blesk a ochrana před ním

D – Magnetizmus

Konkretizované výstupy žáka :

- stanoví rozdíl mezi magnety přírodními a umělými
- popíše póly magnetu a stanoví, jaké póly magnetu se vzájemně přitahují a jaké odpuzují
- vysvětlí pojem magnetické pole a určí, jak se projevuje
- objasní pojem : magnetizace látky
- rozlišuje magneticky tvrdou, měkkou ocel
- vysvětlí pojem : magnetické indukční čáry
- stanoví umístění severního a jižního magnetického pólu Země
- objasní princip kompasu

Konkretizované učivo :

- magnety přírodní a umělé
- magnetické pole
- magnetizace látky
- magnetické indukční čáry
- magnetické pole Země

E – Magnetické pole elektrického proudu

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede, že kolem elektrického vodiče je magnetické pole
- popíše cívku, schéma cívky
- znázorní průběh magnetického pole v okolí cívky (indukčními čarami, označí severní a jižní pól cívky)
- popíše princip galvanometru, schéma galvanometru
- určí, jak se mění magnetické pole prochází-li obvodem větší proud
- vysvětlí princip feromagnetického ampérmetru a voltmetru
- uvede konkrétní příklad z praxe o využití otáčivého účinku stejnorodého magnetického pole na cívku s elektrickým proudem (např. stejnosměrný

Konkretizované učivo :

- magnetické pole cívky s elektrickým proudem
- galvanometr
- feromagnetický ampérmetr a voltmetr
- otáčivý účinek stejnorodého magnetického pole na cívku s elektrickým proudem

elektromotor apod)
- uvede příklady využití elektromagnetu v praxi

- stejnosměrný elektromotor
- elektromagnet

E – Střídavé elektrické napětí, proud

Konkretizované výstupy žáka :

- popíše princip vzniku střídavého napětí
- objasní pojmy: elektromagnetická indukce, indukované napětí, indukovaný proud
- vysvětlí výrobu střídavého proudu pomocí alternátoru
- charakterizuje střídavé napětí pomocí periody a frekvence
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu (graf)
- určí periodu střídavého proudu (napětí) z jeho frekvence a naopak
- objasní činnost transformátoru
- používá s porozuměním transformační vztah
- uvede příklady použití transformátoru v praxi

Konkretizované učivo :

- vznik střídavého napětí
- elektromagnetická indukce
- veličiny střídavého napětí
- transformátor
- transformační poměr

4. Energie

A – Formy energie

Konkretizované výstupy žáka :

- rozpozná v jednoduchých případech vzájemnou proměnu jedné formy energie na jinou a využívá těchto znalostí při objasňování procesu v přírodě a v praktickém životě
- objasní pojmy : jaderná síla, jaderná energie
- určí co udává protonové číslo, nukleonové číslo, izotopy
- uvede příklady přirozených radionuklidu a umělých radionuklidu
- vysvětlí pojem : řetězová reakce
- vysvětlí princip jaderného reaktoru v jaderné elektrárně
- uvede příklady využití jaderné energie
- uvede příklady ochrany lidí před radioaktivním zářením

PT-5b)

Konkretizované učivo :

- druhy energií
- jaderná energie
- chemická tabulka prvků (Ch)
- přirozená radioaktivita
- umělá radioaktivita
- řetězová reakce
- jaderná elektrárna
- „Ochrana člověka za mimořádných situací“

B – Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie

Konkretizované výstupy žáka :

- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Konkretizované učivo :

- obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie

PT : E. EV b) -Základní podmínky života

Energie- energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky

Přírodní zdroje- zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, zápisy laboratorních prací, referáty

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Fyzika – 9. ročník

4. Energie

A – Formy energie

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje vnitřní energii tělesa jako celkovou polohovou a pohybovou energii jeho částic
- v konkrétních problémových úlohách určí, jak se mění vnitřní energie tělesa při konání práce , při tepelné výměně a při přeměně jiného druhu energie
- rozpozná v přírodě i v praktickém životě některé formy tepelné výměny (vedením, tepelným zářením, prouděním)
- určí množství přijatého či odevzdaného tepla tělesem (při stálém skupenství) ze znalosti hmotnosti a změny teploty tělesa a měrné tepelné kapacity
- vyhledá v tabulkách měrné tepelné kapacity vybraných látek

Konkretizované učivo :

- vnitřní energie tělesa
- změna vnitřní energie tělesa
- šíření tepla
- teplo, teplota
- měrná tepelná kapacita

C – Přeměny skupenství

Konkretizované výstupy žáka :

- rozpozná základní skupenské poměry (tání, tuhnutí, zkapalnění, vypařování, sublimace, desublimace, var) ve svém okolí i v přírodě
- určí skupenské teplo tání tělesa
- vymeze hlavní faktory, na nichž závisí rychlost vypařování kapaliny a využívá tyto poznatky k řešení problémů a úloh
- uvede vlastnosti, kterými se voda liší od ostatních kapalin

Konkretizované učivo:

- tání a tuhnutí
- vypařování a zkapalnění
- var
- sublimace a desublimace
- var za sníženého a zvýšeného tlaku
- anomálie vody

Periodické děje, vlnění (rozšiřující učivo)

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede příklady periodických dějů z praxe a přírody a správně k nim určí periodu
- vysvětlí pojmy : frekvence, perioda , uvede na čem závisí tyto veličiny u kmitavého pohybu tělesa na pružině
- popíše z čeho se skládá matematické kyvadlo a na čem závisí jeho perioda (frekvence)

Konkretizované učivo :

- periodické děje, kmitavý pohyb
- závislost T a f kmitání tělesa na tuhosti pružiny a na hmotnosti
- matematické kyvadlo

5. Zvukové děje

A – Vlastnosti zvuku

- rozliší tón a hluk
- v konkrétních úlohách aplikuje poznatek, že výška tónu je tím větší čím větší je jeho kmitočet
- uvede některé možnosti zmenšování škodlivých vlivů nadměrně hlasitého zvuku na člověka
- uvede zdroje zvuku ve svém okolí, odůvodní, proč je přítomnost látkového prostředí, nezbytnou podmínkou pro šíření zvuku
- objasní odraz zvuku, jako odraz zvukového rozruchu od překážky a vysvětlí vznik ozvěny

- tón, výška a kmitočet
- hlasitost zvuku
- odraz zvuku

7. Vesmír

A – Sluneční soustava

Konkretizované výstupy žáka :

- vymezí sluneční soustavu jako soustavu tvořenou Sluncem a jeho planetami
- objasní (kvalitativně) střídání dne a noci otáčením Země kolem své osy a střídání ročních období obíháním Země kolem Slunce
- charakterizuje sluneční soustavu (jako soustavu vesmírných těles tvořenou Sluncem, jeho planetami, měsíci planet, planetkami a kometami, které planety a planety obíhají kolem Slunce pod vlivem jeho gravitačního pole a měsíce planet obíhají kolem planet pod vlivem jejich gravitačních polí)
- objasní (kvalitativně) vznik měsíčních fází

Konkretizované učivo :

- sluneční soustava
- pohyby těles sluneční soustavy
- Slunce, Země, Měsíc
- orientace na obloze

B – Hvězdy

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede základní rozdíly mezi hvězdou a planetou
- použije mapu hvězdné oblohy k vyhledání a pozorování blízkých vesmírných těles, o svém pozorování pořídí záznam

Konkretizované učivo :

- hvězdy

PT : E. EV b) -Základní podmínky života

- Energie- energie a život,vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj,využívání energie,možnosti a způsoby šetření,místní podmínky
- Přírodní zdroje- zdroje surovinové a energetické,jejich vyčerpatelnost,vlivy na prostředí,principy hospodaření s přírodními zdroji,význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, zápisy laboratorních prací, referáty

5.12. CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 8.ročník

9.ročník

5.12. Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu Chemie

Vyučovací předmět *Chemie* je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (*Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis*), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny chemických dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Výuka směřuje k :

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích,
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů,
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s vybranými nebezpečnými látkami, chovat se za mimořádných situací a chránit životní prostředí před znečištěním chemickými látkami.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Chemie je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně v 8. a 9. ročníku ve dvou vyučovacích hodinách týdně v každém ročníku. V těchto hodinách jsou zařazeny též laboratorní práce. Vyučovací předmět *Chemie* je vyučován v odborné pracovních Ch – F. Ve vyučovacím předmětu *Chemie* je naplňována část vzdělávacího obsahu oboru *Výchova ke zdraví*. Předmět svým charakterem a vzdělávacím obsahem přesahuje do dalších vzdělávacích oborů – *Fyzika, Přírodopis, Zeměpis* a do povinně vyučovaného tématu „*Ochrana člověka za mimořádných situací*“.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Chemie

Kompetence k učení

Vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, vlastností a jevů
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení.
- Podporujeme používání odborné terminologie a výpočetní techniky.
- Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat

experiment.

- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi.
- Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Vedeme žáky k sebehodnocení.

Kompetence k řešení problémů

Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Učíme žáky přecházet od smyslového poznávání založeném na pojmech, prvcích teorií a modelech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů.
- Učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat.
- Učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů.
- Rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů.
- Učíme, jak některým problémům předcházet.
- Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence komunikativní

Vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci.
- Učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a experimentů.
- Klademe důraz na kvalitu mluveného i písemného projevu.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Podporujeme kritiku a sebekritiku.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem.
- Přípravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených

Kompetence sociální a personální

Rozvíjet u žáků schopnosti spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

v řádu učebny chemie a školní chemické laboratoři.

- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel pro zacházení s chemickými látkami.
- Vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů.
- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ost. členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině.
- Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, (mezi žáky a učiteli).
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

Kompetence občanské

Vychovávat žáky

- Jako svobodné občany, plníci si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,
- Jako osobnosti, zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
- Jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

- Vedeme žáky k poznání možností rozvoje i zneužití chemie.
- Vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí.
- Vedeme žáky k odmítavému postoji k drogám, alkoholu, kouření, zneužívání (a nadměrnému užívání) léků.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.
- Učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Učíme žáky preventivně předcházet nemocem a úrazům.
- Učíme žáky poskytnout účinnou první pomoc.
- Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (manipulace s chemickými látkami, pravidla chování ve

škole, v učebně chemie, v chemické laboratoři) a dodržování stanovených pracovních postupů.

- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.

- Učíme žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat.

- V rámci možností a podmínek školy učíme žáky při práci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky a techniku.

- Podporujeme využívání výpočetní techniky, internetu a používání cizího jazyka.

- Seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování.

- Vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků.

- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.

- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi v oblasti chemické výroby.

Kompetence pracovní

Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Chemie

2.stupeň

1) POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

Očekávané výstupy

žák

- rozlišit společné a rozdílné vlastnosti látek
- rozpoznat přeměny skupenství látek
- pracovat bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami
- umět reagovat na případy úniku nebezpečných látek

Učivo

vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, kujnost, tepelná a elektrická vodivost

8. **nebezpečné látky a přípravky** – značení a užívání běžných chemikálií

9. **zásady bezpečné práce** – ve školní pracovně i v běžném životě

10. **mimořádné události** – úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů, ekologické katastrofy

2) SMĚSI

Očekávané výstupy

žák

- poznat směsi a chemické látky
- rozeznat druhy roztoků a jejich využití v běžném životě
- rozlišit různé druhy vody a uvést příklady jejich použití
- uvést zdroje znečištění vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí

Učivo

směsi – různorodé a stejnorodé roztoky, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok, vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky, oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace)

voda – voda v přírodě, pitná a užitková voda, odpadní vody, čistota vody

vzduch – složení, čistota ovzduší, smog, teplotní inverze

3) ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY**Očekávané výstupy**

žák

- znát nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky
- rozpoznat vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti

Učivo

částicové složení látek – molekuly, atomy, atomové jádro

prvky – názvy, značky, vlastnosti a použití nejobvyklejších prvků, orientace v periodické soustavě prvků

chemické sloučeniny – nejjednodušší chemické sloučeniny

4) CHEMICKÉ REAKCE**Očekávané výstupy**

žák

- pojmenovat výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí

Učivo

nejjednodušší chemické reakce nejobvyklejších prvků

5) ANORGANICKÉ SLOUČENINY**Očekávané výstupy**

žák

- popsat vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a znát vliv těchto látek na životní prostředí
- orientovat se na stupnici pH, změřit pH roztoků univerzálním indikátorovým papírkem
- poskytnout první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem

Učivo

oxidy – názvosloví nejobvyklejších oxidů, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů

kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků, vlastnosti, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů

solí – vlastnosti, použití vybraných solí

6) ORGANICKÉ SLOUČENINY**Očekávané výstupy**

žák

- zhodnotit užívání paliv jako zdrojů energie
- znát příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- uvést příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě z hlediska obecně uznávaných zásad správné výživy

Učivo

uhlovodíky – nejjednodušší uhlovodíky, jejich zdroje, vlastnosti a využití, směsi uhlovodíků, alkoholy, aromatické uhlovodíky

paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva, příklady využití

přírodní látky – zdroje, vlastnosti, bílkoviny, tuky, sacharidy, vitaminy, vliv na zdraví člověka

7) CHEMIE A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy

žák

- vědět o využívání prvotních a druhotných surovin
- znát zásady bezpečnosti při práci s chemickými látkami
- zhodnotit využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka

Učivo

chemický průmysl v ČR – výrobky, recyklace surovin

průmyslová hnojiva – užití a hledisko ochrany životního prostředí

stavební pojiva – cement, vápno, sádra, užití v praxi, bezpečnost při práci

plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití, likvidace

hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti, zásady zacházení, první pomoc při popálení nebo poleptání

léčiva a návykové látky

potraviny – složení, význam, konzervace

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Chemie – 8. ročník

1. Pozorování, pokus a bezpečnost práce

Konkretizované výstupy žáka :

- zařadí chemii mezi přírodní vědy
- uvede čím se chemie zabývá
- rozliší fyzikální tělesa a látky
- uvede příklady a rizika chemické výroby ve svém okolí a zhodnotí význam i případná rizika pro společnost a pro obyvatele v okolí chemických závodů

Konkretizované učivo :

- vymezení předmětu chemie
- látky a tělesa
- chemické a fyzikální děje /F/
- chemická výroba

B – Vlastnosti látek

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede základní fyzikální a chemické vlastnosti látek (barva, zápach, hustota, teplota tání, teplota varu, kujnost, tepelná a elektrická vodivost, rozpustnost ve vodě)
- rozliší známé látky podle jejich různých vlastností (barva, zápach, rozpustnost ve vodě)
- navrhne a provede jednoduché, chemické pokusy a zaznamená jejich výsledek
- popíše společné a rozdílné vlastnosti vybraných látek
- rozpozná skupenství látek a jejich změny (tání, tuhnutí, vypařování, zkapalnění, sublimace)
- vyhledá v tabulkách (u vybraných látek) hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu a orientuje se v jejich hodnotách

Konkretizované učivo :

- skupenství /F/
- rozpustnost ve vodě /F/
- teplota tání a varu /F/
- zápach
- vodivost /F/
- laboratorní práce – vlastnosti látek

C – Bezpečnost při experimentální činnosti

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede zásady bezpečné práce v chemické laboratoři
- poskytne a přivolá první pomoc při úrazu
- uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady bezpečné práce s nimi
- zná význam varovných značek (piktogramů)
- objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

Konkretizované učivo :

- zásady bezpečné práce v laboratoři /Vz/
- první pomoc při úrazu v laboratoři /Př/
- H, P věty, varovné značky a jejich význam
- mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek

2. Směsi

A – Směsi

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší různorodé a stejnorodé směsi
- rozliší různé druhy různorodých směsí (suspenze, emulze, pěna, dým, mlha), uvede příklady z běžného života
- správně (v souvislostech) použije pojmy : složky roztoku, rozpouštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok
- aplikuje poznatky o vlivu teploty, míchání a plošného obsahu povrchu rozpouštěné látky na rychlost jejího rozpouštění při vysvětlení známých situací z běžného života
- s pomocí vzorce spočítá příklady na výpočet složení roztoků (hmotnostní zlomek, hmotnost roztoku, hmotnost rozpouštěné látky) a připraví roztok o požadované procentualitě

- vysvětlí pojem nasycený a nenasycený roztok

B – Oddělování složek směsí :**Konkretizované výstupy žáka :**

- sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci
- popíše jednoduchou destilační aparaturu a vysvětlí princip destilace
- navrhne postup oddělování složek směsí v běžném životě
- vysvětlí princip usazování a krystalizace
- uvede příklad chemické výroby založené na oddělování složek směsí

C – Voda a vzduch**Konkretizované výstupy žáka :**

- rozezná a pojmenuje různá skupenství vody v přírodě
- na příkladech uvede význam vody pro existenci života
- uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi
- rozliší vodu destilovanou, pitnou (včetně stolní), užitkovou, odpadní, uvede příklady jejich výskytu a využití
- vysvětlí pojem měkká, tvrdá a minerální voda
- popíše oběh vody v přírodě, vysvětlí jeho princip
- napíše chemický vzorec vody
- prokáže znalost složení vzduchu (dusík a kyslík kvantitativně v %)
- označí kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek ve vzduchu
- vysvětlí princip hašení, uvede telefonní číslo hasičů
- popíše, jak poskytnout první pomoc při popáleninách, uvede telefonní číslo rychlé zdravotnické pomoci
- popíše, co je teplotní inverze a smog, a uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší
- vysvětlí pojem skleníkový efekt, uvede jeho příčinu a

Konkretizované učivo :

- různorodé a stejnorodé směsi (roztoky)
- složky směsi
- složení roztoků
- hmotnostní zlomek

Konkretizované učivo :

- usazování, filtrace, destilace

- krystalizace

Konkretizované učivo :

- voda
- vzduch

důsledky

- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v přírodě i domácnosti
- uvede příklady, jak lze v nejbližším okolí omezovat znečišťování vody a vzduchu
- uvede význam vzduchu a vody pro chemickou výrobu

3. Chemické rovnice a výpočty

A- Chemické rovnice – základní druhy reakcí

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a určí je správně v konkrétních příkladech
- provede jednoduché chemické reakce
- uvede příklady chemických reakcí probíhajících v přírodě a chemických reakcí používaných při chemické výrobě
- provede jednoduché výpočty z rovnic

B- Zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice

Konkretizované výstupy žáka:

- uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využije ho při řešení úloh
- zapíše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické reakce
- přečte chemické rovnice (včetně použití látkového množství)
- provede jednoduché výpočty s využitím vztahů pro n, M, m, V, c
- posoudí význam zákona zachování hmotnosti pro chemickou výrobu

Konkretizované učivo:

- výchozí látky a produkty
- chemický děj
- druhy chemických reakcí
- výpočty

Konkretizované učivo:

- látkové množství
- molární hmotnost
- úpravy (vyčíslení) chemických rovnic

4. Částicové složení látek a chemických prvků

A – Částicové složení látek

Konkretizované výstupy žáka :

- doloží na příkladech (z praxe), že se látky skládají z pohybujících se částic
- používá pojmy atom, molekula ve správných souvislostech
- slovně popíše složení atomu a vznik kationtu a aniontu z neutrálních atomů
- uvede příklady využití znalostí o částicovém složení látek člověkem

Konkretizované učivo :

- molekuly, atomy, protony, neutrony, atomové jádro, elektrony, elektronový obal, valenční elektrony ionty

B – Protonové číslo, chemické prvky

Konkretizované výstupy žáka :

- používá značky a názvy nejznámějších chemických prvků : Br, Sn, K, N, F, P, He, Al, Mg, Cl, I, Si, O, Li, Mn, Cu, Pb, Pt, S, Na, Ag, C, Ca, H, Zn, Au, Fe, , Ti, V, Cr, , W, U, Co, Ni, Cd, Hg, As, Sb, Bi, Se, Te, , Ne, Ar, Kr, Xe, Rn
- vysvětlí, co udává protonové číslo
- vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým (daným) protonovým číslům a naopak, zapíše správně ke značce prvku protonové číslo

Konkretizované učivo :

- protonové číslo
- chemické prvky

C- Chemická vazba, chemické sloučeniny

Konkretizované výstupy žáka :

- používá pojmy chemické látky, chemický prvek, chemická sloučenina a chemická vazba ve správných souvislostech
- rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny
- ze vzorce (a z modelu molekuly) chemické sloučeniny odvodí kvalitativní i kvantitativní složení chemické látky (počet prvků a jejich název, počet atomů jednotlivých prvků v molekule)

Konkretizované učivo :

- chemická vazba
- chemické sloučeniny

D – Chemické prvky a periodická soustava chemických prvků

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede příklady praktického využití kovů (Fe, Al, Zn, Cu, Ag, Au)
- uvede základní složky slitin kovů (mosaz, bronz, dural) a příklady využití těchto slitin
- popíše výrobu železa a oceli
- uvede příklady praktického využití nekovů (H, O, N, Cl, S,C)
- popíše hlavní rozdíly mezi kovy a nekovy a jednoduchými pokusy ověří jejich vlastnosti
- rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků, vyhledá prvky s podobnými vlastnostmi

Konkretizované učivo :

- kovy a nekovy (vlastnosti, využití)
- výroba železa a oceli

5. Anorganické sloučeniny

A – Oxidy

Konkretizované výstupy žáka :

- určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech
- zapíše z názvů vzorce oxidů a naopak ze vzorců jejich názvy
- popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí

Konkretizované učivo :

- siřičitý, sírový, uhličitý, uhelnatý, vápenatý, dusnatý, dusičitý, křemičitý

B – Sulfidy**Konkretizované výstupy žáka :**

- určí oxidační číslo atomů prvků v sulfidech
- zapíše z názvů vzorce sulfidů a naopak ze vzorců jejich názvy

Konkretizované učivo :

- (olovnatý, zinečnatý)

C – Halogenidy**Konkretizované výstupy žáka :**

- určí oxidační číslo atomů prvků v halogenidech
- zapíše z názvů vzorce halogenidů a naopak ze vzorců jejich názvy
- popíše vlastnosti, použití a význam chloridu sodného

Konkretizované učivo :

- fluoridy, chloridy, bromidy, jodidy

D – Kyselost a zásaditost roztoků, pH**Konkretizované výstupy žáka :**

- rozliší kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů pH
- orientuje se na stupnici pH a změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem

Konkretizované učivo :

- kyselost a zásaditost roztoků, pH

E- Hydroxidy**Konkretizované výstupy žáka :**

- bezpečně rozpouští hydroxidy, poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami
- zapíše z názvů vzorce hydroxidů a naopak ze vzorců jejich názvy
- popíše vlastnosti a použití vybraných hydroxidů

Konkretizované učivo :

- (sodný, draselný, vápenatý, amonný)

F – Kyseliny**Konkretizované výstupy žáka :**

- bezpečně ředí roztoky kyselin, poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami
- zapíše z názvů vzorce kyslíkatých kyselin a naopak ze vzorců jejich názvy
- zapíše z názvů vzorce vybraných bezkyslíkatých kyselin (HCl, HF, HBr, HI, HCN, H₂S)
- popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin
- vysvětlí, jak vznikají kyselá deště a jak jim lze předcházet

Konkretizované učivo :

- (sírová, chlorovodíková, dusičná)
- bezkyslíkaté a kyslíkaté kyseliny

G - Neutralizace**Konkretizované výstupy žáka :**

- bezpečně provede neutralizaci zředěných roztoků známých kyselin a hydroxidů, uvede názvy a vzorce výchozích látek a produktů a zapíše je chemickými rovnicemi
- uvede příklady uplatnění neutralizace v praxi

Konkretizované učivo :

- vznik solí

H – Soli, průmyslová hnojiva, stavební pojiva**Konkretizované výstupy žáka :**

- rozliší, které látky patří mezi soli
- provede jednoduché přípravy solí
- popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojiv (vápenná malta, sádra, beton)

Konkretizované učivo :

- průmyslová hnojiva
- vápenná malta, sádra, beton

Laboratorní práce 8.ročník – téma

- dělení směsí - filtrace
- zjišťování kyselosti a zásaditosti látek
- zjišťování vlastností látek
- rozpustnost látek

PT : E.EV c) – Lidské aktivity a problémy životního prostředí**E.EV d) – Vztah člověka k prostředí****Způsoby ověřování učiva :**

- ústní zkoušení
- písemný test
- hodnocení zápisu laboratorních prací a referátu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Chemie- 9. ročník**6. Redoxní reakce****Konkretizované výstupy žáka :**

- vysvětlí pojmy : oxidace, redukce
- určí které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce
- vysvětlí pojem : koroze, uvede příklady činitelů ovlivňujících rychlost koroze, uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozi
- experimentálně ověří vliv různých činitelů na průběh koroze
- objasní, co je podstatou galvanického článku a uvede příklady praktického využití
- objasní, co je podstatou elektrolýzy a uvede příklady praktického využití

Konkretizované učivo :

- oxidace a redukce
- koroze
- galvanický účinek
- elektrolýza

7. Energie a chemické reakce**Konkretizované výstupy žáka :**

- rozliší, které ze známých reakcí jsou exotermické a které endotermické
- uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných

Konkretizované učivo :

- exotermické a endotermické reakce
- obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie

paliv a popíše jejich vlastnosti a použití

- posoudí vliv spalování různých paliv (včetně pohonných látek pro automobily) na životní prostředí
- rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie
- používá bezpečně spotřebiče na topné plyny v domácnosti a plynové kahany při školních experimentech
- rozpozná označení hořlavých látek, uvede zásady bezpečné manipulace s těmito látkami
- uvede, jak postupovat při vzniku požáru, zná telefonní číslo pro přivolání hasičů, poskytne první pomoc při popálení

- fosilní a průmyslově vyráběná paliva

8. Organické sloučeniny

A - Uhlovodíky

- rozliší anorganické a organické sloučeniny
- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti a použití
- uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu

- alkany, alkeny, alkiny, areny (methan, ethan, propan, butan, ethylen, propylen, acetylen, benzen, naftalen a jejich zdroje)

B – Deriváty uhlovodíků

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší pojmy : uhlovodíky, deriváty uhlovodíků
- na příkladech vzorců známých derivátů uhlovodíků rozliší uhlovodíkový zbytek a funkční (charakteristickou) skupinu
- rozliší a zapíše vzorce mezhanolu, ethanolu, fenolu, kyseliny mravenčí a octové, formaldehydu a acetonu
- uvede vlastnosti a příklady použití těchto látek
- uvede výchozí látky a produkty esterifikace a neutralizace
- uvede příklady vzniklých látek a jejich použití
- výroba, vlastnosti, použití mýdla

Konkretizované učivo :

- halogenové deriváty
- aldehydy a ketony
- karboxylové kyseliny
- estery, esterifikace, neutralizace karboxylové kyseliny
- mýdla

C – Přírodní látky

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede výchozí látky, produkty a podmínky fotosyntézy
- uvede výchozí látky pro vznik bílkovin, tuků, sacharidů a jejich základní rozdělení
- rozliší bílkoviny, tuky, sacharidy a vitaminy, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy

Konkretizované učivo :

- sacharidy, tuky, bílkoviny, vitaminy
- fotosyntéza

9. Chemie a společnost

A – Plasty a syntetická vlákna

Konkretizované výstupy žáka :

- vznik plastů, výroba – příklady
- rozpozná plasty od dalších látek, uvede příklady názvů, vlastností a použití
- posoudí vliv používání plastů na životní prostředí
- rozpozná názvy přírodních a syntetických vláken a uvede jejich výhody i nevýhody při jejich používání

B – Chemie a společnost

Konkretizované výstupy žáka :

- doloží na příkladech význam chemických výrob pro naše hospodářství a pro člověka
- uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby
- vysvětlí pojem : biotechnologie, uvede příklady biotechnologií
- na konkrétních příkladech doloží, jak dochází ke znečišťování životního prostředí a jak tomu předcházet
- vyjmenuje nejznámější chemické podniky v okolí, uvede příklady jejich výroby a posoudí možná nebezpečí při vzniku havárií
- na modelových příkladech uvede zásady chování za mimořádných situací ohrožujících zdraví a život člověka během přírodních a průmyslových havárií v blízkosti bydlíště (školy)
- uvede příklady chování při nadměrném znečištění ovzduší
- bezpečně zachází s běžnými mycími a čisticími prostředky používanými v domácnosti
- rozpozná označení hořlavých a výbušných látek, uvede zásady bezpečné práce s běžně prodávanými hořlavinami a výbušninami
- uvede příklady otravných látek – jejich použití a uvede zásady bezpečného zacházení s nimi
- uvede příklady volně prodávaných léčiv a jejich použití
- uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterým se vystavuje jejich konzument
- složení potravy, význam, zásady správné výživy,

Konkretizované učivo :

(polyethylen, polypropylen, polystyren, polyvinylchlorid, plyamidová a polyesterová vlákna)

Konkretizované učivo :

- chemický průmysl v ČR – výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- průmyslová hnojiva
- tepelně zpracovávané materiály -cement, vápno, sádra, keramika
- plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití, likvidace
- detergenty a pesticidy, insekticidy
- hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti
- léčiva a návykové látky
- potraviny
- ochrana člověka za mimořádných situací

ochrana před znehodnocením

Laboratorní práce 9. ročník – téma

- redoxní reakce
- srážecí kapkové reakce
- důkaz škrobů a bílkovin
- vlastnosti plastů
- neutralizace karboxylové kyseliny

PT : E.EV c) – Lidské aktivity a problémy životního prostředí
E.EV d) – Vztah člověka k prostředí

Způsoby ověřování učiva :

- ústní zkoušení, písemný test, hodnocení zápisu
laboratorních prací, referátu

5.13. PŘÍRODOPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 6.ročník

7.ročník

8.ročník

9.ročník

Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodopis

Vyučovací předmět *Přírodopis* je jedním z vyučovacích předmětů, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny přírodních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Vede žáky k poznání sebe sama, svého těla a odpovědné péči o své zdraví. Učí žáky správně chápat spjatost člověka a jeho života s přírodou a jejími zákonitostmi, respektovat je a na těchto základech vybudovat citlivý vztah k životnímu prostředí. Tento předmět je rozšířen o doplňující vzdělávací obor **Etická výchova (EV)**.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Přírodopis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6. – 9. ročníku. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci (celkem 8 hodin). *Přírodopis* se vyučuje v odborné učebně přírodopisu. K preferovaným organizačním formám výuky patří přírodovědné vycházky, exkurze a praktická cvičení ve škole (laboratorní práce) i v terénu.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Přírodopis* je členěn do sedmi přírodovědných oborů (***Obecná biologie a genetika, Biologie hub, Biologie rostlin, Biologie živočichů, Biologie člověka, Věda o Zemi, Základy ekologie***), které tvoří jeden celek vnitřně propojený zřejmými souvislostmi a vztahy. Nedílnou součástí výuky všech výše uvedených oborů je praktické poznávání přírodnin i ekosystémů, založení herbáře a sbírek, práce s určovacími klíči a atlasy i vypracování jednoduchých odborných prací na základě vlastního pozorování.

Ve vyučovacím předmětu *Přírodopis* je naplňována část vzdělávacího obsahu předmětu *Výchova ke zdraví*. Předmět je svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) úzce spjat (a doplňuje se) se vzdělávacími obsahy předmětů *Fyzika, Chemie, Zeměpis* aj. a přesahuje i do povinně vyučovaného tématu *Ochrana člověka za mimořádných situací*.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Přírodopis

Kompetence k učení

- Učíme různým metodám poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností, jevů.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost.
- Učíme žáky vyhledávat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Učíme žáky zpracovávat informace podle důležitosti a využívat je k dalšímu učení.
- Podporujeme využívání cizího jazyka a výpočetní techniky.
- Umožňujeme žákovi pozorování a pokus, porovnávání výsledků a vyvození závěrů.
- Učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment.
- Učíme práci s chybou.
- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Motivujeme k učení – snažíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.

Kompetence k řešení problémů

- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky problémy řešit.
- Na modelových příkladech učíme algoritmu řešení jednotlivých typů problémů.
- Rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení.
- Učíme žáky výběru z několika variant.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů.
- Učíme, jak některým problémům předcházet.
- Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci.
- Učíme žáky odborně správně sdělovat postup a výsledky svých pozorování a experimentů.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu.
- Ve výuce podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Podporujeme oprávněnou kritiku a sebekritiku.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a učitelem a mezi žáky navzájem.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených v řádu učebny přírodopisu.
- Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování při akcích mimo budovu školy.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů.
- Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování jako alternaci frontální výuky.
- Učíme žáky pracovat v týmech a vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu jako celku i práci (význam) jeho jednotlivých členů včetně sebe sama.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu a vedeme žáky k jejich odsouzení.
- Učíme žáky odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi.
- Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí.
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině.
- Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených i společně dohodnutých pravidel chování.

Kompetence občanské

- Vedeme žáky k poznání možností rozvoje i případného zneužití biologie.
- Vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a k jeho aktivní ochraně.
- Vedeme žáky k odpovědnosti za zachování životního prostředí a k jeho aktivní ochraně.
- Vedeme žáky k odmítavému postoji k drogám, alkoholu, kouření a zneužívání léků.
- Netolerujeme nezdvořilé, hrubé, vulgární a agresivní projevy chování žáků.

- Netolerujeme nekamarádké chování a bezdůvodné odmítnutí žádané pomoci.
- Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.
- Učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Učíme žáky preventivně předcházet nemocem a úrazům.
- Učíme žáky poskytnout účinnou první pomoc.
- Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (manipulace s přírodninami, pravidla chování ve škole, v učebně přírodopisu, na akcích mimo budovu školy) a dodržování stanovených pracovních postupů.
- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Učíme žáky optimálně plánovat a provádět pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat.
- V rámci možností a podmínek školy učíme žáky při práci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky a techniku.
- Podporujeme využívání výpočetní techniky, internetu a používání cizího jazyka.
- Seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování.
- Vedeme žáky k dodržování povinností a plnění závazků.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Změnou pracovních podmínek vedeme žáky k adaptaci na nové podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi v oblasti přírodních věd a v průmyslových odvětvích založených na biotechnologiích.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Přírodopis

2. stupeň

1) OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

Očekávané výstupy

žák

- rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
- rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
- třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
- uvede na příkladech z běžného života význam virů, bakterií a sinic v přírodě i pro člověka
- vysvětlí praktický význam důležitých biologických objevů

Učivo

vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam – výživa dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života

základní struktura života – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné

význam a zásady třídění organismů

dědičnost a proměnlivost organismů

viry, bakterie, sinice – výskyt, význam v přírodě i pro člověka
významní biologové a jejich objevy

2) BIOLOGIE HUB**Očekávané výstupy**

žák

- pojmenuje nejvýznamnější houby bez plodnic a umí vysvětlit jejich kladný i záporný význam pro člověka
- rozpozná naše nejnámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
- vysvětlí různé způsoby výživy hub, jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
- objasní symbiózu dvou organismů ve stélce lišejníků

Učivo

houby bez plodnic – jednobuněčné a mnohobuněčné – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a ostatní organismy

houby s plodnicemi – stavba, výskyt, rozmnožování, význam, zásady sběru a konzumace, první pomoc při otravě houbami
lišejníky – stavba, symbióza, výskyt a význam

3) BIOLOGIE ROSTLIN**Očekávané výstupy**

žák

- odvodí na základě pozorování to, jak je uspořádáno rostlinné tělo od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů, uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce s pomocí klíčů a atlasů
- odvodí na základě pozorování přírody závislost některých rostlin na stanovišti a jejich přizpůsobení se podmínkám prostředí

Učivo

anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, plod, semeno)

fyzologie rostlin – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování

systém rostlin – poznávání a zařazování zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradin (kapradiny, přesličky, plavuně), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců

význam rostlin a jejich ochrana

4) BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ**Očekávané výstupy**

žák

- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí, zdůvodní nutnost ochrany některých živočichů na přirozeném stanovišti
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Učivo

stavba těla živočichů, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování

vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů : prvoci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)

rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky významné druhy, druhy ohrožující zdraví člověka, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva

projevy chování živočichů

5) BIOLOGIE ČLOVĚKA**Očekávané výstupy**

žák

- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- rozlišuje příčiny (případně i příznaky) běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
- aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla

Učivo

fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka

anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, trávicí, dýchací, oběhová, kožní, vylučovací a pohlavní, řídicí, smysly), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti

nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady první pomoci a léčby; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie

životní styl – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka

6) VĚDA O ZEMI (NEŽIVÁ PŘÍRODA)

Očekávané výstupy

žák

- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
- rozpozná podle charakteristických znaků vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní druhy a typy v naší přírodě
- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
- orientuje se na geologické mapě ČR
- uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy a možné dopady a ochranu před nimi

Učivo

Země – vznik, stavba

nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, třídění, praktický význam a využití, určování vzorků

vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky

půdy – složení, vlastnosti, třídění, význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace

vývoj zemské kůry a organismů na Zemi - atmosféry, hydrosféry jeho důsledky pro vznik a vývoj života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí

geologický vývoj a stavba území ČR – Český masiv, Západní Karpaty

podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka

mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

7) ZÁKLADY EKOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- rozlišuje a uvede příklady populací, společenstev, ekosystémů, objasní na příkladech vztahy a vazby mezi živými a neživými složkami ekosystému
- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí, příklady narušení rovnováhy ekosystému i možnosti její obnovy
- vysvětlí význam chráněných území a uvede jejich příklady

Učivo

organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému

ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

8) PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Očekávané výstupy

žák

- aplikuje praktické metody poznávání přírody
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

Učivo

praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, sledování způsobu života a chování vybraného živočicha, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů

významní biologové a geologové a jejich objevy

9) ETICKÁ VÝCHOVA (doplňující obor)**Očekávané výstupy**

žák

- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí
- je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení

Učivo

úcta k lidské osobě–lidská práva,zdroje lidských práv,svoboda,rovnost

sexuální zdraví–zodpovědný vztah k sexualitě,mláďí-příprava na lásku,sexuální identita,nezralé rodičovství

ochrana přírody a životního prostředí–úcta k životu ve všech jeho formách,citový vztah člověka k přírodě, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody,zodpovědnost za životní prostředí

uplatnění komplexní prosociálnosti–bída světa,informovanost o situaci zemí třetího světa,vztah k menšinám

ekonomické hodnoty a příroda

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodopis – 6. ročník**1. Země – živá planeta****A – Vznik, vývoj a stavba Země****Konkretizované výstupy žáka :**

- orientuje se v názorech na vznik Země a života
- uvede současný vědecký názor na vznik a vývoj Života
- rozlišuje vybrané organické a anorganické látky (bílkoviny, cukry, tuky, voda, oxid uhličitý, kyslík, dusík, uhlík)
- charakterizuje atmosféru a hydrosféru; vysvětlí význam ozonosféry pro život na Zemi

Konkretizované učivo :

- vznik Země /Z/
- vývoj Země; hydrosféra /Z/
- organické a anorganické látky /Ch/
- vznik a vývoj atmosféry; význam ozonosféry /Z/
- Slunce a jeho význam pro život /Z/

- uvede význam Slunce jako zdroje energie pro život
- uvede, jak může pomoci k ochraně rostlin, živočichů a přírodních celků

- úcta k životu (EV)
- citový vztah člověka k přírodě (EV)
- zodpovědnost za životní prostředí (EV)

B – Příroda a její zkoumání

Konkretizované výstupy žáka :

- pozoruje vybranou přírodninu (její část) lupou
- popíše mikroskop; připraví jednoduchý mikroskop. preparát, pozoruje ho, zakreslí a zjistí zvětšení
- předvede orientaci v učebnici, využije rejstřík
- vysvětlí, co zkoumají hlavní biologické vědy
- zařadí vybrané organismy do základních taxonom. jednotek, uvede příklady jejich názvů (rod, druh)
- zhotoví mikroskop. preparát, pracuje s mikroskopem a lupou, pozorování zapisuje a zakresluje do protokolu

Konkretizované učivo :

- nástroje pro pozorování přírody : lupa, mikroskop
- části mikroskopu, příprava preparátu
- záznamy pozorování
- práce s odbornou literaturou
- laboratorní práce – práce s lupou a mikroskopem

C – Stavba a životní projevy buňky a organismů

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní základní princip fotosyntézy a vysvětlí její význam pro ostatní organismy
- uvede příklady různých způsobů výživy organismů
- A provede jejich srovnání
- vysvětlí význam rozmnožování pro zachování života
- popíše vývojový přechod od jednobuněčnosti k mnohobuněčnosti a důvody, které k němu vedly
- nakreslí jednoduché schéma rostlinné a živočišné buňky, popíše je a zdůrazní rozdíly

Konkretizované učivo :

- fotosyntéza /Ch/
- způsoby výživy (autotrofní, heterotrofní)
- rozmnožování jako základní projev života
- jednobuněčnost a mnohobuněčnost
- buňka rostlin a živočichů

D – Vztahy mezi organismy

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní pojmy producent, konzument, rozkladač, predátor, cizopasník (uvede příklady organismů)
- sestaví příklady potravních řetězců z různých prostředí (les, rybník, pole, louka, zahrada)
- uvede příklady ekosystémů a s využitím nákrešů a schémat objasní základní princip existence a závislosti živých a neživých složek

Konkretizované učivo :

- vztahy mezi organismy
- potravní řetězec
- ekosystém

2. Bakterie

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje bakterie (jednobuněčné, tvary, výskyt)
- popíše dělení buňky
- uvede příklady působení bakterií v přírodě (tlení, hnití, půdní bakterie jako rozkladači)
- objasní princip symbiózy bakterií a jiných organismů
- z praktického života vybere příklady kladného i záporného významu bakterií pro člověka
- zdůvodní význam prevence nakažlivých chorob
- vysvětlí význam sinic pro tvorbu kyslíku v atmosféře

Konkretizované učivo :

- stavba, výskyt, životní projevy
- význam v přírodě
- význam pro člověka (kladný i záporný)
- sinice

3. Houby

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje kvasinky (jednobuněčné, pučení)
- z praxe života vybere příklady využití kvasinek
- pojmenuje nejvýznamnější plísně a vysvětlí jejich kladný i záporný význam pro člověka
- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakterist. znaků
- vysvětlí různé způsoby výživy hub, jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
- objasní symbiózu dvou organismů ve stélce lišejníků
- orientuje se v odborné literatuře (Atlasy hub)

Konkretizované učivo :

- kvasinky
- plísně
- mnohobuněčné houby
- lišejníky
- laboratorní práce – houby v naší přírodě

4. Nižší rostliny

Konkretizované výstupy žáka :

- pojmenuje hlavní jednobuněčné i mnohobuněčné řasy, vysvětlí jejich význam pro ostatní organismy (tvorba kyslíku při fotosyntéze) a jejich místo v potravních řetězcích

Konkretizované učivo :

- řasy jednobuněčné
- řasy mnohobuněčné

5. Jednobuněční živočichové

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní termín jednobuněčný organismus
- vytkne základní rozdíl mezi jednobuněčnou rostlinou a prvokem ve výživě
- rozliší podle obrázku jednotlivé prvoky, uvede příklady jejich pohybových aparátů, vysvětlí jejich místo v potravních řetězcích
- objasní nebezpečí parazitických prvoků pro člověka

Konkretizované učivo :

- prvoci (trepka, měňavka, trypanozoma)

6. Bezobratlí mnohobuněční živočichové

A – Žahavci

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní specializaci buněk jako přizpůsobení určité funkci
- popíše funkci a význam žahavých buněk
- rozliší mořské a sladkovodní žahavce
- popíše podle obrázku stavbu těla nezmara a způsob jeho života (rozmnožování)
- vysvětlí termíny láčka, regenerace, obojetník, pučení
- pozná vybrané žahavce

Konkretizované učivo :

- mnohobuněčný organismus
- nezmara
- medúza, sasanka, korál

B – Ploštěnci

Konkretizované výstupy žáka :

- popíše podle obr. stavbu těla ploštěnky a tasemnice

Konkretizované učivo :

- ploštěnka

- odliší způsob života ploštěnky a nezmaru a adaptaci stavby těla k tomuto způsobu života (oči u ploštěnky)
- popíše rozmnožování a vývin tasemnice, s důrazem na nebezpečí pro člověka a možnosti prevence
- pozná vybrané ploštěnce

- tasemnice; vnitřní cizopasník (parazit) /Vz/
- vývin nepřímý; mezihostitel

C – Hlísti

Konkretizované výstupy žáka :

- jmenuje cizopasně zástupce hlístů a uvede možné způsoby nákazy
- zdůvodní význam dodržování základních hygienic. pravidel jako prevenci před nákazou
- objasní termín pohlavní dvoutvárnost
- pozná vybrané hlísty

Konkretizované učivo :

- škrkavka /Vz/
- roup /Vz/
- pohlavní dvoutvárnost

D – Měkkýši

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje plže a uvede příklady plžů žijících ve vodě a na souši
- popíše podle obrázku mlže a způsob jeho pohybu
- rozliší plže a mlže a uvede příklady
- uvede odlišnosti dýchacích orgánů vodních měkkýšů v závislosti na podmínkách prostředí
- jmenuje nejznámější hlavonožce, popíše přizpůsobení jejich těla dravému způsobu života
- pozná vybrané měkkýše

Konkretizované učivo :

- plži (hlemýžď, slimák, páskovka, plovatka, bahenka)
- mlži (škeble, ústřice, perlotvorka)
- hlavonožci (sépie, chobotnice)

E – Kroužkovci

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje vnější stavbu těla kroužkovců
- popíše život žížaly a její význam pro půdu
- objasní přizpůsobení pijavek cizopasnému způsobu života a porovná je s probranými vnitřními parazity
- uvede příklad potravního řetězce s nítěnkou
- pozná vybrané kroužkovce
- připraví jednoduchý pokus a zdokumentuje ho

Konkretizované učivo :

- žížala
- pijavka; vnější cizopasník (parazit) /Vz/
- nítěnka
- laboratorní práce – pozorování žížaly

F – Členovci

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje vnější stavbu těla klepítkačů (pavouků) a jejich životní prostředí
- popíše význam a tvorbu pavučiny, způsob usmrcení kořisti a mimotělní trávení pavouků
- uvede nebezpečí hrozící člověku od klíštěte a postup, jak se po případném přichycení klíštěte zachovat
- pozná vybrané klepítkače
- charakterizuje podle obrázků typické znaky korýšů
- porovná velikost různých vodních korýšů a způsob jejich života
- objasní pojem plankton; místo v potravních řetězcích
- objasní význam čistoty vody pro život některých korýšů a jejich ochranu
- srovná stavbu těla a život vodních a suchozemských korýšů
- pozná vybrané korýše
- objasní pojem vzdušnice; jmenuje př. vzdušnicovců

Konkretizované učivo :

- klepítkači (křížák, vodouch, klíště, štír) /Vz/
- korýši (rak, perloočka, buchanka, stinka, krab)
- vzdušnicovci (mnohonožka, stonožka, hmyz)
- proměna hmyzu
- laboratorní práce – pozorování perlooček
- laboratorní práce – stavba těla hmyzu (včela)

- charakterizuje vnější i vnitřní stavbu těla hmyzu
- uvede příklady hmyzu žijícího v různém životním prostředí
- objasní nepřímý vývin při rozmnožování hmyzu a odliší vývin s proměnou nedokonalou a dokonalou
- pozná hlavní zástupce hmyzu, určí proměnu u jejich vývinu a zařadí je do systematických skupin
- z praktického života vybere příklady kladného i záporného významu hmyzu pro člověka
- připraví mikroskop. preparát, pracuje s mikroskopem, pinzetou, lupou, svá zjištění zapisuje a zakresluje do protokolu

PT : E. EV a) - Ekosystémy

Ekosystémy přírodní a umělé (ČR); hospodářský význam lesa, pole, vodních ekosystémů; cizokrajné ekosystémy a jejich význam; ovlivnění krajiny člověkem (možnosti osobního přispění)

E. EV b) – Základní podmínky života

Voda, vzduch, půda; organismy a vztahy mezi nimi; přírodní zdroje, jejich vyčerpatelnost, hospodaření s nimi.

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, poznávání přírodnin, hodnocení referátů, hodnocení zápisu laboratorních prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodopis – 7. ročník

1. Strunatci (zoologická část)

A – Obecné znaky strunatců – obratlovců

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní původ názvu strunatci, obratlovců
- obecně charakterizuje významné znaky obratlovců
- jmenuje nejvýznamnější skupiny (třídy) obratlovců a jejich typické zástupce

Konkretizované učivo :

- vnitřní kostra
- struna, páteř
- strunatci, obratlovců

B – Paryby a ryby

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší stavbu těla paryby a ryby, pozná paryby
- popíše podle obrázku, popř. přírodniny vnější a

Konkretizované učivo :

- paryby (žralok, rejnok)
- ryby sladkovodní (kapr, karas, lín, plotice, okoun,

- vnitřní stavbu těla ryby, zdůrazní přizpůsobení vodnímu prostředí
- charakterizuje rozmnožování ryb, jejich vývin
- objasní přizpůsobení ryb dravému způsobu života
- uvede příklady vztahů různých druhů ryb
- zhodnotí význam chovu ryb
- pozná vybrané zástupce sladkovodních i mořských Ryb
- orientuje se v odborné literatuře

C – Obojživelníci

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí název obojživelníci
- popíše přizpůsobení larvy vodnímu prostředí a dospělce životu na souši
- objasní vázanost všech obojživelníků na vodu v souvislosti s rozmnožováním
- třídí obojživelníky na bezocasé a ocasaté - uvede zástupce obou skupin
- zhodnotí význam obojživelníků v přírodě a vysvětlí důvody jejich ochrany
- pozná vybrané zástupce obojživelníků

D – Plazi

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje jednotlivé skupiny plazů, jejich stavbu těla a způsob života, porovná je mezi sebou
- zdůrazní adaptace plazů k suchozem. způsobu života
- rozlišuje různé typy rozmnožování plazů, uvede Příklady
- pozná významné zástupce našich plazů s důrazem na chráněné druhy
- vymezi základní rozlišovací znaky užovky a zmije
- popíše poskytnutí první pomoci při uštknutí zmijí

E – Ptáci

Konkretizované výstupy žáka :

- popíše podle obrázků a přírodnin vnější i vnitřní stavbu těla ptáků s důrazem na znaky, které jsou přizpůsobením k létání
- uvede příklady jednotlivých forem chování ptáků (orientace v prostředí, potravní chování, péče o mláďata, sociální chování, komunikace, ptačí tahy)
- objasní termín instinkt, hnízdní parazitismus
- vysvětlí význam ptáků pro udržování přírodní rovnováhy
- pozná vybrané zástupce ptáků a třídí je do skupin (řádů) podle typických znaků
- vysvětlí důvody ochrany ptáků a uvede příklady konkrétních opatření
- provede rozbor ptačího vajíčka (kur domácí) podle pokynů, pracuje s chemikáliemi (HCl)

- candát, pstruh, štika, sumec, úhoř)
- chov ryb
- ryby mořské (sleď, treska, makrela, tuňák, losos, sardínka, šprot)
- laboratorní práce – ryby (práce s Atlasem ryb)

Konkretizované učivo :

- obojživelníci bezocasí (skokan, ropucha, rosnička, kuňka)
- obojživelníci ocasatí (čolek, mlok)
- ochrana obojživelníků

Konkretizované učivo :

- želvy
- krokodýli
- šupinatí – ještěři
- šupinatí - hadi
- ochrana plazů
- uštknutí zmijí /Vz/

Konkretizované učivo :

- adaptace k letu
- rozmnožování ptáků
- chování ptáků
- potrava ptáků
- biologická rovnováha
- řády ptáků (vrubozobí, kukačky, hrabaví, měkkozobí, dravci, sovy, šplhavci, pěvci)
- ochrana ptáků
- laboratorní práce – stavba ptačího vajíčka

2. Vyšší rostliny (botanická část)

A – Zeleň na souši**Konkretizované výstupy žáka :**

- stručně charakterizuje evoluci rostlin
- uvede místa výskytu mechů a jejich význam v lese
- popíše podle přírodniny nebo obrázku rostlinu mechu a kapradiny a jejich životní cyklus včetně rozmnožování
- porovná stavbu těla kapradin, přesliček a plavuní a vytýčí charakteristické znaky jednotlivých skupin
- jmenuje zástupce mechů, kapradin, přesliček a plavuní s důrazem na chráněné druhy
- vysvětlí význam výtrusných rostlin pro vznik černého uhlí

Konkretizované učivo :

- přechod rostlin na souš
- mechorosty
- plavuně a přesličky
- kapradiny
- chráněné výtrusné rostliny
- vznik černého uhlí /Ch/

B – Části rostlinného těla**Konkretizované výstupy žáka :**

- objasní pojmy pletivo a orgán rostliny
- popíše stavbu a funkci základních orgánů rostliny
- uvede příklady rostlin s různou stavbou kořene, stonku, listů, květů a plodů
- vysvětlí pojem fotosyntéza; porovná fotosyntézu a dýchání
- popíše průběh pohlavního rozmnožování rostlin a srovná s různými typy rozmnožování nepohlavního
- vysvětlí, k jakým změnám dochází u rostlin během roku, uvede odlišnosti života rostlin jednoletých, dvouletých a vytrvalých
- připraví mikr. preparát chlupů zadaných rostliny, zakreslí a porovná
- rozebere květy a plody zadaných rostlin, pozoruje lupou, zakreslí, popíše a porovná

Konkretizované učivo :

- pletiva a orgány rostlin
- kořen : stavba a funkce
- stonek : stavba a funkce
- list : stavba a funkce
- květ : stavba a funkce
- plod : stavba a funkce
- opylení a oplození
- rozmnožování pohlavní a nepohlavní
- laboratorní práce – chlupy na rostlinách
- laboratorní práce – stavba květu a plodu

C – Nahosemenné rostliny**Konkretizované výstupy žáka :**

- objasní pojem nahosemenná rostlina
- popíše stavbu těla borovice lesní, zdůrazní její přizpůsobení podmínkám prostředí
- vysvětlí podle obrázku, jak probíhá rozmnožování borovice (význam větru)
- uvede rozdíl mezi rozmnožováním pohlavním (semeny) a nepohlavním (výtrusy a jinými částmi)
- pozná naše nejběžnější jehličnany
- uvede význam jehličnanů pro hospodářství
- pojmenuje lesní patra, uvede příklady typických organismů a jaké jsou mezi nimi potravní vztahy
- objasní význam správného chování v lese
- uvede příklady lesů v závislosti na výškové členitosti krajiny
- vysvětlí význam lesa pro přírodu i pro člověka, uvede základní způsoby využívání a ochrany lesa

Konkretizované učivo :

- stavba těla nahosemenných rostlin
- rozmnožování nahosemenných rostlin
- zástupci jehličnanů
- lesní patra
- význam a ochrana lesů

D – Krytosemenné rostliny dvouděložné**Konkretizované výstupy žáka :****Konkretizované učivo :**

- rozliší dvouděložnou a jednoděložnou rostlinu, uvede typické znaky dvouděložných
- rozliší byliny a dřeviny (stromy, keře) a uvede příklady rostlin
- popíše život listnatého stromu, pozná nejznámější listnaté stromy
- porovnává rostliny, všímá si jejich rozmanitosti
- uvede příklady čeledí rostlin a jejich zástupců s důrazem na druhy hospodářsky významné
- pozná naše nejznámější byliny

- dvouděložná rostlina
- dřevina a bylina
- listnaté stromy a keře
- čeledi dvouděložných rostlin
- hospodářsky významné rostliny /Pč/

E – Krytosemenné rostliny jednoděložné

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede typické znaky jednoděložných
- uvede příklady čeledí rostlin a jejich zástupců s důrazem na druhy hospodářsky významné
- pozná naše nejznámější rostliny

Konkretizované učivo :

- jednoděložná rostlina
- čeledi jednoděložných rostlin
- hospodářsky významné druhy /Pč/

F – Rostliny a lidé

Konkretizované výstupy žáka :

- jmenuje příklady rostlin pěstovaných pro exot. ovoce
- pozná běžné koření a určí, kterou část rostliny člověk jako koření využívá
- uvede příklady léčivých rostlin, zásady sběru a sušení
- pozná naše běžné jedovaté rostliny
- podle pokynů zhotoví herbář volně rostoucích bylin
- určí podle botanického klíče zadané rostliny

Konkretizované učivo :

- exotické ovoce /Pč/
- koření /Pč/
- léčivé rostliny, jedovaté rostliny /Vz/
- herbář
- laboratorní práce – práce s botanickým klíčem

3. Ochrana přírody

Konkretizované výstupy žáka :

- na příkladech vysvětlí vzájemnou závislost organismů a důsledky porušení přírodní rovnováhy
- jmenuje příklady ohrožených druhů živočichů a Rostlin
- vysvětlí význam a způsoby ochrany jednotlivých druhů organismů i ochrany celých ekosystémů s ohledem na regionální zvláštnosti
- rozliší maloplošná a velkoplošná chráněná území, vyjmenuje a ukáže na mapě naše národní parky
- zhodnotí význam mezinárodní spolupráce při ochraně přírody
- zdůvodní význam zakládání botanických a zoolog. zahrad, vysvětlí jejich funkci

Konkretizované učivo :

- ohrožené druhy organismů
- vliv člověka na přírodu, ochrana přírody
- chráněná území
- botanické a zoologické zahrady

PT : E. EV d) – Vztah člověka k prostředí

Prostředí naší obce; cyklus konkrétní věci z běžného života(vznik,spotřeba,odpad); lokální ekologický problém a jeho řešení; prostředí a zdraví

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, poznávání přírodnin, hodnocení referátů, hodnocení herbáře, hodnocení zápisu laboratorních prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodopis – 8. ročník

1. Savci

A – Původ a znaky savců

Konkretizované výstupy žáka :

- stručně popíše vývoj savců s důrazem na jejich přizpůsobení se změnám v životních podmínkách
- charakterizuje typické znaky savců a vysvětlí jejich význam pro život živočicha

Konkretizované učivo :

- vývoj savců
- znaky savců

B – Přehled hlavních skupin (řádů) savců

Konkretizované výstupy žáka :

- rozlišuje savce na vejcorodé a živorodé
- uvede příklady typických zástupců jednotlivých skupin, popíše jejich stavbu těla a charakteristické rozlišovací znaky, chování a postavení v ekosystému
- pozná vybrané zástupce savců

Konkretizované učivo :

- vejcorodí
- vačnatci
- hmyzožravci, letouni, primáti, hlodavci, zajíci, šelmy ploutvonožci, chobotnatci, kytovci, lichokopytníci, sudokopytníci
- exkurze – zoologická zahrada

C – Rozšíření zvířat, domestikace, etologie**Konkretizované výstupy žáka :**

- charakterizuje společenstvo a ekosystém
- porovná ekosystémy jednotlivých vegetačních pásem a výškových stupňů
- uvede příklady cizokrajných ekosystémů, srovná je s ekosystémy naší přírody
- vysvětlí, co je domestikace a stručně popíše její průběh
- rozlišuje hlavní druhy domestikovaných živočichů a objasní jejich význam pro člověka
- využívá znalostí o chování a potřebách živočichů pro vytváření dobrých podmínek pro domácího živočicha
- uvědoměle respektuje pravidla o zákazu týrání zvířat
- vysvětlí pojmy: etologie, reflex, instinkt
- na příkladech uvede projevy různých aktivit živočichů v průběhu dne, v noci, v různých vývojových stádiích a etapách života
- dlouhodobě pozoruje chování vybraného živočicha a svá zjištění shrne v jednoduché odborné práci

Konkretizované učivo :

- společenstvo a ekosystém
- naše a cizokrajná společenstva (ekosystémy)
- domestikace
- chov domácích zvířat
- etologie
- chování zvířat, reflexy, instinkty, dorozumívání
- domácí práce – sledování způsobu života a chování vybraného živočicha

D – Ekologie a ochrana přírody**Konkretizované výstupy žáka :**

- vysvětlí pojem ekologie, uvede příklady různých vztahů v přírodě
- zdůvodní význam druhové rozmanitosti a ochrany přírody pro trvale udržitelný život na Zemi
- uvede příklady organismů ohrožených ve svém životním prostředí z celosvětového i regionálního hlediska, zdůvodní význam jejich ochrany
- uvede příklady chráněných území v České republice
- navrhne řešení-ekologický přístup (hospodaření v domácnosti)

Konkretizované učivo :

- ekologie
- ochrana přírody
- chráněné druhy
- chráněná území
- ekonomika domácnosti(EV)

2. Člověk – růst a vývin jedince**A – Člověk a savci****Konkretizované výstupy žáka :**

- zjednodušeně zařadí člověka do systému živočichů
- uvede podstatné znaky společné pro člověka a savce (primáty) i znaky, které člověka od příbuzných živočichů odlišují

Konkretizované učivo :

- zařazení člověka do systému živočichů
- znaky savců typické i pro člověka
- znaky odlišující člověka od ostatních savců

B – Genetika**Konkretizované výstupy žáka :**

- vysvětlí pojem genetika, uvede příklady dědičnosti a proměnlivosti znaků
- popíše funkci a složení chromozómů
- uvede, že při oplození dochází ke spojení dědičných informací matky a otce

Konkretizované učivo :

- genetika, dědičnost, proměnlivost
- chromozómy, nukleová kyselina (DNA), geny /Ch/

C – Nitroděložní vývin**Konkretizované výstupy žáka :**

- popíše princip oplození a průběh těhotenství, rozliší zárodečné a plodové období
- zhodnotí význam placenty a význam hormonálních

Konkretizované učivo :

- oplození, těhotenství /Vz, Do/
- zárodek, plod
- placenta

- vlivů při těhotenství a porodu
- uvede zásady správné životosprávy a zdravého životního stylu při těhotenství
- vymezí zásady společenského chování k těhotným ženám

- porod /Vz, Do/

D – Etapy lidského života

Konkretizované výstupy žáka :

- pojmenuje jednotlivé etapy lidského života, charakterizuje jejich hlavní znaky
- objasní příčiny tělesných a psychických změn v období dospívání
- zhodnotí význam rodiny a mezilidských vztahů pro kvalitu duševního a tělesného zdraví
- uplatňuje účelné a účinné modely chování v případě týrání a zneužívání dítěte
- vymezí zásady správného společenského chování chování ke starším lidem
- popíše (předvede) chování v modelových situacích

Konkretizované učivo :

- novorozenec /Do/
- kojeneček /Do/
- batole /Do/
- předškolní věk
- školní věk, puberta /Vz/
- dorostové období
- dospělost
- stáří
- vztah k druhým lidem (EV)
- úcta k člověku (EV)

3. Stavba a funkce lidského těla

A – Buňky, tkáň, orgány

Konkretizované výstupy žáka :

- charakterizuje buňku, nakreslí příklady různých tvarů
- charakterizuje tkáň, rozliší jednotlivé typy tkání
- popíše lidské tělo jako soubor buněk, tkání, orgánů a soustav, které jsou na sobě navzájem závislé

Konkretizované učivo :

- buňka
- tkáň
- orgán, orgánová soustava, organismus

B – Opora a pohyb

Konkretizované výstupy žáka :

- popíše podle vyobrazení a modelů stavbu a funkci kosterní a svalové soustavy
- zhodnotí význam zdravé výživy a pohybu (sportu) pro správné utváření kostry a svalstva
- předvede poskytnutí první pomoci při zlomeninách a při vykloubení

Konkretizované učivo :

- soustava opěrná (kosterní)
- soustava svalová (pohybová)
- laboratorní práce – první pomoc při zlomeninách/Vz/

C – Energie

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní pojem metabolismus
- popíše podle vyobrazení a modelů stavbu a funkci trávicí a dýchací soustavy
- sestaví příklad jídelníčku podle zásad správné výživy
- uvede některé příklady vad a onemocnění trávicí a dýchací soustavy i možnosti, jak jim předcházet
- zhodnotí dopad zakouřeného a zaprášeného prostředí a kouření na onemocnění dýchacích cest
- předvede poskytnutí umělého dýchání

Konkretizované učivo :

- metabolismus (přeměna-výměna látek, energií)
- soustava trávicí, trávení, vstřebávání
- soustava dýchací
- labor. práce – změny dýchání v klidu a při námaze /Vz/

D – Transport látek v těle, obnova a obrana těla

Konkretizované výstupy žáka :

Konkretizované učivo :

- popíše podle vyobrazení a modelů stavbu a funkci oběhové, vylučovací a kožní soustavy
- uvede některé příklady vad a onemocnění těchto soustav i možnosti, jak jim předcházet
- zhodnotí význam očkování
- jmenuje základní lidské krevní skupiny, vysvětlí princip dárce a příjemce, uvede jméno českého vědce J.Janského jako spoluobjevitele krevních skupin
- předvede poskytnutí první pomoci při zástavě srdce a krvácení
- objasní rizika nadměrného slunění v souvislosti s výskytem rakoviny kůže
- rozliší základní lidské rasy, vysvětlí nesprávnost rasistických teorií
- soustava oběhová (cévní)
- soustava vylučovací (močová)
- soustava kožní
- laboratorní práce – první pomoc při krvácení a zástavě srdce /Vz/

E – Řízení, vnímání a koordinace těla

Konkretizované výstupy žáka :

- popíše podle vyobrazení a modelů stavbu a funkci nervové soustavy, smyslových orgánů i žláz s vnitřní sekrecí
- rozliší nepodmíněné a podmíněné reflexy
- uvede příklady poranění a poškození mozku a míchy a předvede poskytnutí první pomoci
- vymezí zásady hygieny duševní činnosti
- uvede na příkladech poruchy a vady smyslových orgánů i možnosti jejich kompenzace
- zhodnotí nutnost ochrany zraku a sluchu
- uvede hlavní zásady chování k lidem s postižením
- jmenuje hlavní žlázy tvořící hormony, popíše jejich polohu v těle a význam vyměšovaných hormonů (růstový, tyroxin, inzulin, adrenalin, pohlavní)

Konkretizované učivo :

- soustava nervová (mozek, mícha, nervy)
- smyslové orgány (ústrojí zraku, sluchu, čichu, chuti, hmatu, rovnovážné ústrojí)
- soustava žláz s vnitřní sekrecí (vyměšování)
- laboratorní práce – pokusy se smyslovými orgány /Vz/

F – Rozmnožování, sexualita

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší u člověka prvotní a druhotné pohlavní znaky
- popíše podle vyobrazení a modelů stavbu a funkci pohlavních orgánů muže a ženy
- objasní průběh ovulačního a menstruačního cyklu
- vymezí zásady odpovědného sexuálního chování
- objasní možné zdravotní a společenské komplikace, které může přinést předčasné zahájení sex. života
- rozliší dostupné metody antikoncepce a orientuje se v jejich vhodnosti a spolehlivosti

Konkretizované učivo :

- soustava pohlavní (muže, ženy) /Vz/
- sexualita a odpovědnost v partnerských vztazích /Vz/
- plánované rodičovství /Vz,Do/
- neformální diskuze s možností anonymních dotazů
- sexuální zdraví(EV)
- sexuální identita(EV)

4. Člověk a zdraví

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede zásady zdravého způsobu života
- zhodnotí vliv kouření, alkoholu, nadměrného hluku a užívání návykových látek na zdraví člověka
- objasní zdravotní a sociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek
- předvede způsoby odmítání nabízených drog
- objasní pojmy : prevence, infekce, imunita, očkování

Konkretizované učivo :

- zdravý způsob života (výživa, hygiena tělesná i duševní)
- návykové látky škodící zdraví /Vz,Ch/
- vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka /Vz/
- nemoci a prevence před nimi /Vz/
- způsoby přenosu infekčních nemocí, inkubační doba, epidemie
- imunita /Vz/
- očkování Vz/

- inkubační doba ,epidemie
 - rozlišuje mezi běžnými, infekčními a civilizačními chorobami, vyhledává proti nim aktivní postupy

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, poznávání přírodnin, hodnocení referátů, hodnocení domácí etologické práce, hodnocení zápisu laboratorních prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodopis – 9. ročník

1. Vesmír, vznik a stavba Země

Konkretizované výstupy žáka :

- určí postavení a polohu planety Země ve vesmíru a v naší Sluneční soustavě
- vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi
- popíše vznik Země podle uznávané vědecké teorie
- jmenuje a charakterizuje jednotlivé vrstvy Země
- objasní pojmy : litosféra, hydrosféra, atmosféra, biosféra

Konkretizované učivo :

- vesmír, galaxie (Mléčná dráha), Sluneční soustava/Z/
- vznik Země /Z/
- stavba Země /Z/
- sféry Země /Z/

2. Nerosty a horniny

A – Geologické vědy

Konkretizované výstupy žáka :

- jmenuje hlavní vědy o neživé přírodě, uvede obory, kterými se tyto vědy zabývají
- uvede konkrétní příklady využití geologických poznatků v hospodářské a společenské praxi

Konkretizované učivo :

- geologie
- mineralogie, petrologie
- paleontologie
- pedologie

B – Nerosty (mineralogie)**Konkretizované výstupy žáka :**

- charakterizuje nerost, odliší ho od horniny, uvede příklady
- objasní různé možnosti vzniku nerostů
- popíše–nakreslí různé tvary krystalů, dává do souvislosti s vnitřním uspořádáním (atomy, ionty, molekuly)
- určí a rozliší hlavní fyzikální a chemické vlastnosti nerostů, dává do souvislosti s vnitřním uspořádáním
- pozná běžné nerosty, charakterizuje je, zdůrazní jejich význam v přírodě a případné využití člověkem

Konkretizované učivo :

- nerost
- vznik nerostů a jejich vnitřní stavba /F, Ch/
- vlastnosti nerostů /F, Ch/
- přehled nerostů /Ch/
- laboratorní práce – fyzikální vlastnosti nerostů /F/
- laboratorní práce – chemické vlastnosti nerostů /Ch/

C – Horniny (petrologie)**Konkretizované výstupy žáka :**

- charakterizuje horninu, odliší ji od nerostu, uvede příklady
- popíše různé způsoby vzniku hornin, uvede příklady
- popíše vzhled hornin patřících do jednotlivých skupin
- objasní princip horninového cyklu
- pozná běžné horniny, charakterizuje je, zdůrazní jejich význam v přírodě a případné využití člověkem
- ukáže na geologické mapě ČR výskyt jednotlivých skupin hornin

Konkretizované učivo :

- hornina
- horniny vyvřelé, usazené, přeměněné
- horninový cyklus
- geologická mapa ČR
- laboratorní práce – poznávání a zařazování běžných nerostů a hornin

3. Geologické děje**Konkretizované výstupy žáka :**

- rozliší vnitřní a vnější geol. děje, uvede příklady
- objasní příčiny, průběh i důsledky jednotlivých dějů
- ukáže na mapě ČR oblasti se zajímavě modelovaným povrchem (pohoří, skalní města, krasové oblasti) a vysvětlí jejich vznik

Konkretizované učivo :

- vnitřní geologické děje: pohyby litosférických desek, vrásnění, zlomy, sopečná činnost, zemětřesení /Z/
- vnější geologické děje : zvětrávání mechanické a chemické, působení vody, větru, organismů, vliv gravitace /F, Ch, Z/

4. Půdy (pedosféra)**Konkretizované výstupy žáka :**

- vysvětlí vznik půdy a vlivy, které na něj působí
- jmenuje jednotlivé složky půdy a z jejich podílu vyvodí vlastnosti půdy
- objasní pojmy půdní profil a horizont
- rozliší a charakterizuje základní půdní druhy a typy
- zhodnotí význam půdy pro výživu rostlin a její hospodářský význam pro člověka
- uvede příklady devastace a rekultivace půd

Konkretizované učivo :

- půdotvorní činitelé
- složení a vlastnosti půd, půdní profil
- půdní druhy a typy /Z/
- význam půd a jejich ochrana /Z/
- laboratorní práce – rozbor půdy /Ch/

5. Vývoj Země, vývoj života na Zemi**Konkretizované výstupy žáka :****Konkretizované učivo :**

- sestaví orientační časovou přímku vývoje Země
 - charakterizuje jednotlivé geologické éry, vývoj života v nich a změny vztahů mezi pevninou, mořem a organismy
 - objasní podstatu Darwinovy evoluční (vývojové) teorie a princip přírodního výběru
 - zhodnotí význam studia zkamenělin pro zkoumání vývoje života a rozdělení geologických dějin Země
 - charakterizuje hlavní předchůdce člověka a vytkne jejich odlišnosti od současného člověka
 - objasní biologický a společenský vývoj člověka
- vývoj Země : předgeologické období a jednotlivé geologické éry (prahory, starohory, prvohory, druhohory, třetihory, čtvrtohory)
 - evoluční teorie (Ch. Darwin)
 - zkameněliny (paleontologie)
 - vývoj člověka

6. Geologický vývoj a stavba území České republiky

Konkretizované výstupy žáka :

- rozliší s pomocí geologické mapy ČR dvě základní geologické jednotky, Český masiv a Západní Karpaty
- charakterizuje základní rozdíly v geologickém stáří, stavbě a vývoji obou jednotek
- popíše s pomocí souboru map, dostupné literatury i vlastních pozorování geologickou stavbu okolí školy

Konkretizované učivo :

- Český masiv /Z/
- Západní Karpaty /Z/
- laboratorní práce – geologická stavba okolí školy

7. Ekologie

A – Neživé složky životního prostředí

Konkretizované výstupy žáka :

- porovná význam různých složek slunečního záření
- pro existenci a kvalitu a biorytmy života na Zemi
- pojmenuje složky ovzduší a srovná složení a význam jednotlivých vrstev atmosféry pro život
- objasní působení organismů na složení atmosféry
- v procesech fotosyntézy a dýchání
- vysvětlí pojem skleníkový efekt, uvede jeho příčiny i důsledky
- pojmenuje příklady látek znečišťujících ovzduší, vysvětlí pojmy emise a imise
- objasní příčinu i důsledky inverze a uvede zásady chování při smogové situaci
- zhodnotí vliv kyselých dešťů na prostředí, organismy i člověka
- vysvětlí význam vody a teploty prostředí pro život na Zemi
- uvede rozložení vody na Zemi a zapojení života do oběhu vody
- objasní význam čistoty vody pro zdraví a uvede zdroje i rezervy pitné vody
- vyloží význam minerálních vod a zásady pro jejich používání
- uvede příklady bodového i plošného znečišťování vody a vliv na život
- uvede příčiny vzniku mimořádných událostí

Konkretizované učivo :

- světlo a teplo (Slunce) /F, Z/
- podnebí a počasí ve vztahu k životu
- vzduch (atmosféra) /Z, Ch/
- voda (hydrosféra) /Z, Ch/
- minerální látky (biogenní, stopové) /Ch/
- mimořádné události způsobené přírodními vlivy /Z, Ch/

způsobených přírodními vlivy a možnosti ochrany před nimi

- rozliší biogenní a stopové minerální látky, uvede příklady

B – Živé složky životního prostředí

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní pojmy jedinec, populace, společenstvo, ekosystém, biosféra; uvede konkrétní příklady
- pojmenuje procesy každého ekosystému, zajišťující jeho rovnováhu, tok energie, oběh látek a vývoj

Konkretizované učivo :

- jedinec, populace, společenstvo, ekosystém, biosféra
- rovnováha a dynamika ekosystému

C – Vlivy člověka na životní prostředí

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede aktuální příklady závažných ekologických problémů ve světě, v ČR i v místním regionu, zhodnotí nebezpečí ekologických katastrof
- jmenuje příklady kladných vlivů člověka na prostředí, uvede možnosti své vlastní aktivní účasti
- jmenuje hlavní globální problémy lidstva
- uvede příklady organizací, které pomáhají rozvojovým zemím

Konkretizované učivo :

- záporné vlivy, ekologické katastrofy /Ch/
- kladné vlivy, obnova, návrat rovnováhy, ochrana
- globální problémy lidstva
- ekologická praxe v terénu – úklid v okolí školy
- zodpovědnost za životní prostředí(EV)
- informovanost o situaci zemí třetího světa(EV)

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, poznávání přírodnin, hodnocení referátů, hodnocení zápisu laboratorních prací

Vzdělávací oblast : **Člověk a příroda**
Vzdělávací obor : **Zeměpis**

5.14. ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 6.ročník

7.ročník

8.ročník

9.ročník

5.14. ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Zeměpis obohacuje v návaznosti na prvouku a na vlastivědu celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, regionu, území ČR, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahu lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí.

Vyučovací předmět *Zeměpis* má přírodovědný i společenskovední charakter. Je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Zeměpis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 6.-9. ročníku. Vyučuje se v dvouhodinové týdenní dotaci. K preferovaným organizačním formám výuky patří poznávací vycházky, výlety a zájezdy, včetně zahraničních, exkurze a praktická cvičení. Výuka by měla výrazně podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky s připojením k internetu.

Výuka má za cíl:

- vytvoření pozitivního vztahu k sobě a ke svému okolí, přírodě i společnosti
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání států, způsobu života, tradic a kultury místních obyvatel i krásy jejich přírody
- získání uceleného obrazu o přírodních, hospodářských a sociálních poměrech v naší vlasti, jejím postavení v Evropě a ve světě, o perspektivě jejího dalšího vývoje a možnostech prosperity
- myšlení v evropských a globálních souvislostech
- přípravu žáka na život v Evropě, vytvoření vědomí evropské sounáležitosti
- získání tolerantního postoje k lidem s odlišnou kulturou, náboženstvím, barvou pleti, politickým přesvědčením
- utváření a rozvíjení základních dovedností, znalostí, hodnot a postojů ve vyučovacích tématech zeměpisu
- aktivní využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracování informací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Zeměpis

Kompetence k učení – vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.

- Motivujeme k učení, vytváříme a rozvíjíme zájem žáků o poznávání okolí svého domova, regionu, vlasti, cizích zemí.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi.
- Umožňujeme žákovi pozorovat, experimentovat, porovnávat výsledky, vyvozovat závěry.
- Učíme zpracovávat informace z hlediska důležitosti.

- Učíme vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Jdeme příkladem- neustále se vzděláváme v oboru Zeměpis

Kompetence k řešení problémů –podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky problémy prakticky řešit.
 - Učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k chápání vzájemných souvislostí a z zákonitostí přírodních faktů.
 - Učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života.
 - Rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení.
 - Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
 - Podporujeme skupinovou práci při řešení problémů.
 - Podporujeme využívání moderní techniky
- Jdeme příkladem- řešíme různé problémové situace s rozumem a nadhledem.

Kompetence komunikativní-vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci.

- Vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování.
- Klademe důraz na“kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu.
- Ve výuce podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.
- Podporujeme kritiku a sebekritiku.
- Učíme žáky prezentovat své názory.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a žáky s vyučujícím.
- Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování na mimoškolních akcích.

Jdeme příkladem- „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči i širší veřejností.

Kompetence sociální a personální- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu.

- Rozvíjíme u žáků schopnost pracovat v týmu,zastávat různé funkce, hodnotit svoji práci i práci druhých.
- Podporujeme vzájemnou pomoc.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě.
- Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.

Jdeme příkladem- podporujeme spolupráci všech pedagogů.

Kompetence občanské- vychovávat žáky jako svobodné občany, plní si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých.

- Vedeme žáky k poznávání možností praktického využití zeměpisných znalostí a dovedností.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních hodnot minulosti i současnosti.
- Vychováváme žáky jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a ochraně životního prostředí.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, nekamarádké chování, odmítnutí požadované pomoci.
- Učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích, učíme žáky poskytnout první pomoc
- Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování a dodržování stanovených pracovních postupů.

Jdeme příkladem-respektujeme předpisy, plníme své povinnosti, respektujeme osobnost žáka a jeho práva,
Budujeme přátelskou atmosféru ve třídě i ve škole.

Kompetence pracovní-vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání.

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme je plánovat, provádět pozorování, měření a experimenty, získaná data zpracovávat a vyhodnocovat.
- Učíme žáky využívat při práci počítač, internet
- Vedeme žáky k dodržování povinností, zásad bezpečnosti při práci.
- Při výuce vytváříme tvořivé prostředí
- Seznamujeme žáky s možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci EU.

Jdeme příkladem-plníme si pracovní povinnosti, v oboru se i nadále vzděláváme, důsledně dodržujeme zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, školu pozitivně prezentujeme.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Zeměpis

2.stupeň

1) GEOGRAFICKÉ INFORMACE A ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy

žák

- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat
- používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
- přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře
- vytváří a využívá osobní myšlenková schémata pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

Učivo

- Komunikační geografický a kartografický jazyk – vybrané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary; hlavní kartografické produkty
- Geografická kartografie a topografie; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty

2) PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy

žák

- zhodnotí postavení Země ve vesmíru, srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- objasní důsledky pohybů Země pro život na Zemi
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost
- porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

Učivo

Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, datová hranice

Krajinná sféra – přírodní sféra, její složky a prvky; společenská a hospodářská sféra

Systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně

Systém přírodní sféry na regionální úrovni – přírodní oblasti

3) REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy

žák

- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- ukazuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií
- porovnává polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry
- hodnotí změny ve vybraných regionech

Učivo

Světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů

Modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

4) SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- orientuje se v počtu a rozmístění lidí na Zemi, o stěhování a ukazatelích společenského a hospodářského pohybu obyvatelstva
- orientuje se v rozmístění lidských ras, národů, jazyků a náboženství na Zemi
- pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- lokalizuje důležité městské aglomerace a velkoměsta světa
- umí zhodnotit strukturu, složky a funkce světového hospodářství, ukazuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- porovnává státy světa na základě podobných a odlišných znaků
- lokalizuje na mapách hlavní aktuální geopolitické změny a problémy

Učivo

Obyvatelstvo světa – geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky

Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální poměry současného světa (sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace)

Světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně

Regionální společenské, politické a hospodářské útvary – hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

5) ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**Očekávané výstupy**

žák

- porovnává a rozlišuje specifické znaky a funkce krajín
- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů-biomů
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

Učivo**Krajina** – přírodní a společenské prostředí, typy krajín**Vztah příroda a společnost** – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva**6) ČESKÁ REPUBLIKA****Očekávané výstupy**

žák

- charakterizuje zeměpisnou polohu a rozlohu v kontextu Evropy
- orientuje se v přírodních podmínkách
- posoudí aktuální otázky životního prostředí
- uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva a sídel v České republice
- hodnotí na přiměřené úrovni hospodářské aktivity
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje, charakterizuje jejich přírodní, sídelní a hospodářské předpoklady, kulturní a jiné zajímavosti, předpoklady pro cestovní ruch
- vymezí a lokalizuje místní region podle bydliště a školy
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu a možnosti dalšího rozvoje
- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

Učivo**Česká republika** – základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu**Regiony České republiky** – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech**Místní region** – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj**7) TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE****Očekávané výstupy**

žák

- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Učivo**Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny; geografické exkurze** – práce s mapou a buzolou, jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, schematické náčrtky pochodu, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů**Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života** – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Zeměpis – 6.ročník

1. Obecný fyzický zeměpis

A - Vesmír

Konkretizované výstupy žáka:

- vysvětlí vznik vesmíru, hvězd a dalších těles sluneční soustavy
- vyjmenuje tělesa sluneční soustavy
- vyhledá základní údaje o Zemi a dalších vesmírných tělesech
- pohyby Země a jejich důsledky
- základní údaje o Měsíci, jeho pohyby
- mezníky v dobývání vesmíru

B – Glóbus a mapa

Konkretizované výstupy žáka:

- vysvětlí pojmy – glóbus, mapa
- vypočítá různé vzdálenosti na mapě podle měřítka
- vysvětlí pojmy: rovnoběžka, poledník
- určí zeměpisnou polohu podle zeměpisných souřadnic
- časová pásma, datová mez – ukáže na mapě a glóbusu
- práce s turistickou mapou
- určí světové strany, orientuje mapu
- odhadne v terénu vzdálenost a výšku
- vytvoří jednoduchý náčrtek terénu

C – Přírodní složky Země

Konkretizované výstupy žáka:

- vysvětlí pojmy: krajinná sféra, vyjmenuje její složky
- popíše vnitřní stavbu Země, oceánského dna, vznik a typy pohoří, činnost vnitřních a vnějších vlivů na utváření zemského povrchu
- vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, vyjmenuje a ukáže na mapě podnebné pásy
- vysvětlí pojmy: vnitřní a okrajové moře, průliv, průplav, záliv, ostrov, poloostrov, ukáže na mapě světové oceány, vysvětlí co jsou teplé a studené mořské proudy, příliv a odliv, mořský příboj, vysvětlí hospodářské využití moří
- vysvětlí formy vodstva na pevnině – řeky, jezera, vodní nádrže, ledovce, podpovrchová voda, bažiny
- objasní vznik půdy, vyjmenuje hlavní typy a druhy půd, pochopí jaký význam má půda pro obživu lidstva a co půdu ohrožuje
- vyjmenuje vegetační pásy na Zemi – posoudí příslušný teplotní pás a určí typické zástupce rostlin a živočichů
- objasní činnost člověka v krajině

Konkretizované výstupy žáka :

- vyhledá rozlohy oceánů a seřadí je podle velikosti, na mapě ukáže nejhlubší místa oceánů, příklady okrajových a vnitřních moří, největší poloostrovy, ostrovy, důležité průplavy a průlivy, na mapě zjistí teplé a studené mořské proudy, porovná hospodářské využití oceánů

Konkretizované učivo:

- vesmír a hvězdy
- Slunce a sluneční soustava
- tvar a rozměry Země
- pohyby Země – okolo osy, okolo Slunce
- Měsíc – přirozená družice Země
- pozorování vesmíru, výzkum

Konkretizované učivo :

- glóbus, mapa
- měřítko mapy, druhy a obsah map
- rovnoběžky, poledníky
- určování zeměpisné polohy
- čas na zeměkouli
- výškopis, polohopis
- světové strany
- odhad vzdálenosti
- jednoduchý panoramatický náčrtek

Konkretizované učivo :

- krajinná sféra
- litosféra
- atmosféra
- hydrosféra
- pedosféra
- biosféra
- socioekonomická sféra

Konkretizované učivo :

- Atlantský, Tichý, Indický, Severní ledový oceán

B – Zeměpis světadílů**Konkretizované výstupy žáka :**

- světadíly vyjmenuje podle rozlohy , určí jejich polohu
- určí polohu , rozlohu a členitost pobřeží Afriky
- na mapě ukáže významná pohoří , pouště , řeky , jezera
- vyjmenuje podnebné a vegetační pásy
- ukáže hlavní naleziště nerostných surovin
- z tabulek zjistí počet obyvatel a jeho rozmístění , určí rasové a národnostní odlišnosti hlavních oblastí
- určí tři hlavní oblasti Afriky (Severní, Tropicou, Jižní) a na mapě přečte státy a hlavní města
- srovná hospodářskou a životní úroveň v daných oblastech
- na mapě určí polohu a členitost pobřeží Austrálie
- zjistí rozlohu , počet obyvatel , hlavní město
- zhodnotí na mapě povrch (pohoří , nížiny , pouště)
- pochopí závislost rostlinstva a živočišstva na podnebí
- vyjmenuje hlavní nerostné suroviny , které se v Austrálii těží
- umí vyprávět o obyvatelstvu Austrálie (původní , přistěhovalci , dnešní Australané)
- srovná hospodářskou úroveň oblastí a celé Austrálie
- na mapě ukáže polární oblasti a zhodnotí podmínky života v těchto oblastech

Konkretizované učivo :

- zeměpis světadílů
- Afrika – přírodní podmínky
- Afrika – oblasti , státy , hospodářství
- Austrálie – přírodní podmínky
- Austrálie – oblasti , hospodářství
- polární oblasti –Arktida , Antarktida

Způsoby ověřování: Ústní zkoušení, písemný test, referát, práce na počítači

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Zeměpis – 7. ročník

1. Zeměpis světadílů

A - Amerika

Konkretizované výstupy žáka :

- vyjmenuje oblasti Ameriky (Severní, Střední, Jižní) a vysvětlí , co je Latinská Amerika a Karibská oblast
- popíše polohu a členitost pobřeží na mapě
- na mapě vyhledá významná pohoří, nížiny , sopky, pouště, významné veletoky, jezera
- vyjmenuje podnební a vegetační pásy Ameriky
- vyhledá základní údaje o obyvatelstvu
- na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin
- určí hlavní zemědělské oblasti- rostlinnou a živočišnou výrobu
- určí hlavní průmyslové oblasti a zaměření výroby
- získá znalosti o přírodních a hospodářských podmínkách států Severní, Střední a Jižní Ameriky

Konkretizované učivo:

- členění Ameriky
- poloha, rozloha, členitost pobřeží
- povrch, vodstvo
- podnebí, vegetace
- obyvatelstvo
- nerostné suroviny
- hospodářství: průmysl a zemědělství
- politické rozdělení Ameriky

B - Asie

Konkretizované výstupy žáka:

- vyhledá rozlohu
- určí polohu a krajní body podle zeměpisných souřadnic
- na mapě popíše rozdíly v povrchu, určí nejvyšší pohoří (horu), nejrozsáhlejší nížiny – vyjmenuje podnebné pásy , typy podnebí , vysvětlí pojem monzunové proudění , označí veletoky a jejich úmoří , významná jezera
- vyjmenuje vegetační pásy a uvede typické rostliny a živočichy každého pásu
- uvede státy s nejvyšším počtem obyvatel , nejrozšířenějším náboženstvím a hlavní jazykové skupiny
- na mapě ukáže významná naleziště nerostných surovin
- uvede rostlinnou a živočišnou výrobu hlavních zemědělských oblastí , zhodnotí zaměření hlavních průmyslových oblastí
- vyjmenuje oblasti Asie , ty rozdělí na státy a určí jejich typické přírodní a hospodářské podmínky

Konkretizované učivo:

- Asie – největší světadíl
- poloha Asie
- povrch , podnebí , vodstvo
- vegetace
- obyvatelstvo
- nerostné suroviny
- průmysl , zemědělství
- oblasti , regiony Asie

C – Evropa

Konkretizované výstupy žáka:

- ukáže na mapě hranici mezi Evropou a Asií , určí zeměpisné souřadnice krajních bodů
- ví rozlohu Evropy a umí porovnat s ostatními světadíly
- na mapě určí největší poloostrovy a ostrovy , okrajová a vnitřní moře , průlivy a průplavy, zálivy
- objasní geologický vývoj Evropy , umí

Konkretizované učivo:

- zeměpisná poloha Evropy
- rozloha
- členitost pobřeží
- povrch

- ukázat významné nížiny , pohoří , nejvyšší vrcholy
- umí popsat a ukázat na mapě hlavní evropské rozvodí , úmoří a povodí řek , jezera , ledovce
 - určí podnebné pásy a typy podnebí , porovná teploty a množství srážek
 - vyjmenuje hlavní vegetační pásy Evropy a uvede příklady typických rostlin a živočichů
 - na mapě vyhledá ložiska nerostných surovin
 - chápe a umí vysvětlit pojmy: hustota osídlení , přírůstek obyvatel , migrace , urbanizace , aglomerace a konurbace
 - ví , které jsou hlavní zemědělské oblasti v Evropě a co se v nich pěstuje a chová
 - vyjmenuje hlavní průmyslové oblasti a jejich zaměření
 - určí , jaké jsou hlavní druhy dopravy v Evropě – jejich výhody a nevýhody
 - na mapě vyhledá hlavní turistická centra
 - uvede ekonomická a vojenská seskupení v Evropě
 - na základě získaných znalostí (i vlastních zkušeností) charakterizuje vybrané státy podle přírodních a hospodářských podmínek
- vodstvo
 - podnebí
 - rostlinstvo a živočišstvo
 - nerostné suroviny
 - obyvatelstvo Evropy
 - zemědělství
 - průmysl
 - doprava
 - cestovní ruch
 - ekonomické a vojenské organizace v Evropě
 - politické rozdělení Evropy podle oblastí :
Střední , Severní , Západní , Jižní ,
Jihovýchodní , Východní

PT: C. VMEGS b) –Objevujeme Evropu a svět

Naše vlast a Evropa, evropské krajiny, Evropa a svět, mezinárodní setkání, státní a evropské symboly, „Den Evropy“, život Evropanů, životní styl a vzdělávání

Způsoby ověřování: ústní zkoušení, písemný test, referát, práce na počítači

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Zeměpis – 8. ročník

1. Česká republika

A – ČR – přírodní podmínky

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí pojem poloha, tvar , určí zeměpisné souřadnice, rozlohu a hlavní etapy vývoje státu
- vysvětlí členění reliéfu , geologický vývoj , ukáže na mapě jednotlivá pohoří (nejvyšší vrcholy) a zařadí je do horopisných celků
- vysvětlí podnebný pás , typ podnebí , čím je ovlivněno rozložení teplot a srážek v ČR , rozdělí území ČR na podnebné oblasti
- rozdělí území ČR na úmoří Severního , Černého a Baltského moře , určí kudy prochází hlavní evropské rozvodí , na mapě umí ukázat naši říční soustavu – vysvětlí , jak kolísá stav vody v řece (nebezpečí povodní) , na mapě ukáže největší jezera , rybníky a významné přehradní nádrže , umí zhodnotit význam vody pro život člověka a jak vodu chránit před znečištěním
- vysvětlí rozdíl mezi půdními typy a půdními druhy , porovná využití a rozmístění půd
- určí výškové vegetační stupně na území ČR a využití , význam a ochranu lesů
- pomocí mapy vyhledá chráněná území ČR
- umí zhodnotit surovinovou základnu ČR , ukázat na mapě místa těžby

Konkretizované učivo :

- poloha , vývoj státu
- povrch
- podnebí
- vodstvo
- půdy
- krajiny , lesní bohatství
- ochrana přírody (Geografická exkurze na téma „Voděradské bučiny „)
- nerostné suroviny

B – ČR – obyvatelstvo a sídla

Konkretizované výstupy žáka :

- zjistí počet obyvatel ČR , vysvětlí pojmy :porodnost , úmrtnost , přírůstek , urbanizace
- rozdělí obyvatelstvo podle pohlaví , věku , ekonomické aktivity – uvede ,které národnosti a národnostní menšiny se vyskytují na území ČR
- vyjmenuje kraje , uvede významná sídla
- uvede územní členění na obce a kraje , zákonodárné orgány , umí popsat politický systém ČR , vyjmenovat prezidenty od roku 1918

Konkretizované učivo :

- základní údaje o obyvatelstvu
- rozdělení obyvatelstva
- sídla
- organizace státu

C – ČR - hospodářství

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede vývoj hospodářství od r. 1918 do r.1989 , změny po r. 1989
- uvede hlavní průmyslová odvětví – na mapě ukáže jejich rozmístění , zhodnotí význam průmyslových zón
- zhodnotí význam zemědělské výroby pro obživu obyvatel , závislost na přírodních a společenských podmínkách – hlavní plodiny – určí oblasti , kde se pěstují
- určí hlavní obory živočišné výroby a v návaznosti

Konkretizované učivo :

- vývoj hospodářství
- průmyslová odvětví a rozmístění na území ČR
- zemědělství , potravinářský průmysl

také obory potravinářského průmyslu

-vyjmenuje druhy dopravy , zhodnotí význam ,
výhody a nevýhody každého druhu dopravy a
současné problémy

-doprava

-posoudí význam služeb , rekreace a cestovního ruchu
pro hospodářství ČR , na mapě ukáže a umí
vypravovat (podle vlastních zkušeností) o

-služby , rekreace , cestovní ruch

zajímavých místech z hlediska cestovního ruchu , ví ,
kde se nachází památky UNESCO v ČR

-uvede příklady zboží , které mají podíl na exportu a
importu

-zahraniční obchod

D – ČR - oblasti

Konkretizované výstupy žáka :

-vyjmenuje kraje , na mapě umí ukázat přírodní
podmínky , umí zhodnotit hlavní hospodářský význam
kraje

-zná důležitá sídla a zajímavá místa cestovního ruchu

Konkretizované učivo:

-kraje ČR

E – Místní region

Konkretizované výstupy žáka :

-určí výhody a nevýhody polohy místního regionu
-charakterizuje povrch , podnebí , vodstvo , vegetaci ,
chráněná území regionu

Konkretizované učivo :

-zeměpisná poloha
-přírodní charakteristika

-zhodnotí sociálněekonomickou situaci v regionu –
porovná s ostatními regiony ČR

-sociálněekonomická charakteristika
-geografická exkurze: Místní region

Způsoby ověřování: ústní zkoušení, písemný test, referát, práce na počítači

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Zeměpis – 9. ročník

1. Zeměpis světa

A – Politický zeměpis

Konkretizované výstupy žáka :

- rozdělí státy podle geografické polohy , rozlohy a lidnatosti
- vyjmenuje politické formy států (republika , monarchie..)
- uvede typy politické moci ve státě
- určí typy států : unitární a federativní stát , nezávislý a závislý stát
- rozdělí státy podle hospodářského rozvoje
- uvede organizace , jejichž součástí je i ČR , zhodnotí význam
- na mapě ukáže ohniska neklidu , objasní příčiny konfliktů

Konkretizované učivo :

- poloha , rozloha , počet obyvatel
- státní zřízení
- způsob vlády
- správní členění
- stupeň rozvoje státu
- mezinárodní politické organizace
- ohniska neklidu v současném světě

B – Obyvatelstvo a sídla

Konkretizované výstupy žáka :

- pracuje s údaji o počtech obyvatel , umí vypočítat přirozený přírůstek
- porovná rozmístění obyvatelstva a zhodnotí na čem rozmístění závisí
- vysvětlí pojmy : migrace , imigrace , emigrace
- rozdělí obyvatelstvo na rasy , národy a jazykové skupiny
- má přehled o hlavních náboženstvích ve světě
- rozdělí obyvatelstvo podle věku , pohlaví a ekonomické aktivity
- porovná sídla venkovská a městská – vysvětlí pojmy : urbanizace , aglomerace , konurbace , megalopole
- vysvětlí pojem územní struktura měst a objasní , jakou úlohu plní různé části města

Konkretizované učivo :

- obyvatelstvo , výpočet přírůstku
- rozmístění obyvatelstva na Zemi
- stěhování
- lidské rasy , národy , jazyky
- náboženství
- struktura obyvatelstva
- sídla
- územní struktura měst

C – Světové hospodářství

Konkretizované výstupy žáka :

- rozdělí hospodářství na obory
- rozdělí průmysl na těžký a spotřební , vyjmenuje odvětví , pracuje s mapou průmyslu , umí ukázat hlavní oblasti těžby nerostných surovin a hlavní průmyslové oblasti ve světě
- rozdělí zemědělství na rostlinnou a živočišnou výrobu , určí na jakých podmínkách závisí , uvede hlavní plodiny dle podnebných pásů – ukáže na mapě , kde se pěstují ;zhodnotí živočišnou výrobu
- uvede státy , které jsou světovými vývozci ryb , na mapě ukáže hlavní loviště ryb
- chápe a umí vysvětlit důležitost lesů pro život na Zemi , popíše druhovou skladbu dle podnebí a nadmořské výšky
- vyjmenuje druhy dopravy , výhody a nevýhody ,

Konkretizované učivo :

- struktura hospodářství
- průmysl
- zemědělství
- rybolov
- lesní hospodářství
- doprava

význam

- zhodnotí význam služeb pro obyvatelstvo
- na mapě ukáže hlavní oblasti cestovního ruchu
- vysvětlí , co je import a export , aktivní a pasivní obchodní bilance
- uvede hlavní hospodářské organizace a centra světového obchodu

- služby
- cestovní ruch
- mezinárodní obchod
- hlavní hospodářské organizace ve světě

D – Krajina , příroda , životní prostředí**Konkretizované výstupy žáka :**

- objasní , čím je krajina tvořena , vysvětlí pojem přírodní a kulturní krajina , uvede jakým způsobem člověk krajinu mění
- uvede přímé i nepřímé vlivy lidských zásahů do životního prostředí (těžba nerostných surovin , průmyslová výroba , zemědělství , doprava , odpady)
- na konkrétních příkladech objasní , jak narušené životní prostředí negativně působí na zdraví člověka
- vyjmenuje globální problémy
- uvede konkrétní způsoby ochrany životního prostředí
- uvede příklady chráněných území v ČR a v Evropě
- vysvětlí pojem : živelní pohroma , uvede příklady
- uvede hlavní zásady chování při vzniku živelních pohrom , telefonní kontakty při volání o pomoc , příprava evakuačního zavazadla, chování po skončení nebezpečí živelní pohromy
- práce s mapou místní krajiny , tvorba místní krajiny , faktory , které ohrožují místní krajinu , návrhy opatření

Konkretizované učivo :

- krajina – součást přírody
- vliv člověka a lidské společnosti na krajinu
- působení životního prostředí na člověka a lidskou společnost , ochrana životního prostředí
- ochrana člověka při ohrožení zdraví a života (opatření , chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích)
- terénní zeměpisná výuka –téma : Krajina a životní prostředí

Způsoby ověřování: ústní zkoušení, písemný test, referát, práce na počítači

Vzdělávací oblast : **Umění a kultura**

Vzdělávací obor : **Hudební výchova**

5.15. HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu :

	1.ročník
	2.ročník
	3.ročník
	4.ročník
	5.ročník
	6.ročník
	7.ročník
	8.ročník
	9.ročník

5.15 HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV *Umění a kultura*. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. *Hudební výchova* by měla být předmětem uvolnění, radosti, citlivého prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět *Hudební výchova* usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních sálů a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Hudebně výchovné činnosti jsou rozděleny na *Vokální činnosti*, *Instrumentální činnosti*, *Hudebně pohybové činnosti* a *Poslechové činnosti*.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárnění hudby a reagování na ni pomocí pohybu.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět *Hudební výchova* je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1. – 9. ročníku v 1hodinové týdenní dotaci (celkem 9 hodin). Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Výuka *Hudební výchovy* probíhá ve specializované učebně hudební výchovy (zejména pro žáky 2. stupně) a v kmenových třídách. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají při tom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze znějící hudby a aplikovány ve všech hudebních aktivitách. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému muzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními, a k úsilí o co největší účinek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu *Hudební výchova*

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie.
- Rozvíjíme u žáků receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- Učíme žáky různým vyjadřovacím hudebním technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení hudebního vyjadřování.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci posuzují hudební dění.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Učíme žáky porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby, jednotlivých uměleckých epoch.
- Vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Pomáháme žákům získat vhled do hudební kultury české i jiných národů.
- Vedeme k pochopení emocionálního působení hudby a jejím vlivem k vytváření mostů mezi lidmi.
- Prohlubujeme u žáků jejich vztah k hudebnímu umění v celé oblasti hudební kultury.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vedeme žáky k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech jejích oblastech.
- Vedeme žáky k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich hudebním projevům.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem.
- Při výuce hudební výchovy vytváříme podnětné a

tvůřivé pracovní prostředí.

- Učíme žáky vhodně využívat psychohygienický účinek hudby.
- Vedeme žáky ke správnému zacházení s dostupnými hudebními nástroji, k jejich údržbě.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi hudební oblasti.
- Pomáháme hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání, ve kterém svůj talent mohou uplatnit.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Hudební výchova

1.stupeň

Očekávané výstupy – 1.období

žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Očekávané výstupy – 2.období

žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- orientuje se v zápise jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Učivo

1) VOKÁLNÍ ČINNOSTI

pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu

hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu

dvojhlas a vícehlas – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.

intonace, vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (5., 3. a 1.stupeň, volné nástupy 8. a spodního 5.stupně apod.) hudební hry (ozvěna, otázka-odpověď apod.)

grafický záznam vokální hudby – čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce

2) INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

hra na hudební nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.

rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka-odpověď), jednoduchá písňová forma (a-b)

grafický záznam melodie – rytmické schéma jednoduché skladby (její části – motivku, tématu apod.), záznam melodie a její reprodukce, využití notačních programů

3) HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

taktování, pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance

pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků

orientace v prostoru – pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

4) POSLECHOVÉ ČINNOSTI

kvality tónů – délka, síla, barva, výška

vztahy mezi tóny – souzvuč, akord

hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu

hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj

hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.

hudební formy – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace

interpretace hudby – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

2. stupeň

Očekávané výstupy

žák

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- orientuje se v zápise písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovná ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- vyhledá souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Učivo

1) VOKÁLNÍ ČINNOSTI

pěvecký a mluvní projev – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách

intonace a vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem

hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu

orientace v notovém (grafickém) záznamu melodie, reprodukce psané melodie

rozvoj hudebního sluchu a hudební představitosti – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí notového (grafického) záznamu

reflexe vokálního projevu – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)

2) INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

hra na hudební nástroje – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodu s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)

záznam hudby – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby

vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální

tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy

3) HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění

pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace

pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmickometrické, harmonické

orientace v prostoru – pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

4) POSLECHOVÉ ČINNOSTI

orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užití ve skladbě (zvukomalba, dušomalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla

hudební dílo a její autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kých, módnost a modernost, stylová provázanost)

hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům

interpretace znějící hudby – slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastních soudů a preferencí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova - 1.ročník

1. Vokální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- správné dýchání, zřetelná výslovnost, uvolněné zpívání
- rytmizuje jednoduchá slovní spojení
- pracuje alespoň s deseti písněmi
- uvolňovací cviky
- zásady hlasové hygieny

Konkretizované učivo:

- dechová a rytmická cvičení,
- písně dle výběru učitele přiměřené věku
- říkadla
- melodizuje jednoduché texty
- zásady hlasové hygieny

2. Instrumentální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- doprovod na jednoduché rytmické nástroje

Konkretizované učivo:

- hra nejjednodušších doprovodů na nástroje orffovského instrumentáře – rytmické

3. Hudebně pohybové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- hudebně pohybové hry
- prvky hry na tělo do rytmu nebo jako doprovod
- pochod, pochod se zpěvem
- ukolébavka
- pohybová reakce na hudbu

Konkretizované učivo:

- jednoduché taneční hry, pohybový doprovod k vybraným písním
- používá ve správných souvislostech rychle pomalu, potichu a nahlas, vysoké hluboké tóny, stoupavá a klesavá melodie

4. Poslechové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- rozlišuje zvuk – tón, hlas mluvený a zpívaný
- výchova k toleranci různých žánrů
- fanfáry, ukolébavky, hymna ČR
- hudební nauka
- píše noty celé správného tvaru na linkách a v mezerách

Konkretizované učivo:

- rozpozná některé hudební nástroje (klavír, housle, kytara, flétna)
- rozlišuje hlasy a zvuky kolem sebe, zvuk a tón, mluvu a zpěv, hlas mužský, ženský, dětský, zpěv sólisty a sboru, píseň a nástrojovou skladbu
- nota celá, psaní do notové osnovy
- notová osnova, houslový klíč

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, osobitý projev

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova – 2. ročník

1. Vokální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- zpívá na základě svých dispozic, rytmicky přesně v jednohlase v durových tóninách s využitím správných pěveckých návyků
- osvojení nových písní
- zpěv sólo, správná artikulace
- funkce rozezpívání, praktické provádění rozezpívání

Konkretizované učivo:

- hospodárné dýchání, zřetelná výslovnost, uvolněné zpívání
- dodržování rytmu
- zazpívá z paměti alespoň 5 písní
- zazpívá vzestupnou a sestupnou řadu

2. Instrumentální činnosti**Konkretizované výstupy žáka:**

- jednoduchý doprovod na rytmické nástroje
- rytmická cvičení, rytmizace textů

Konkretizované učivo:

- seznámení s pojmy : p –slabě, mf – středně silně, f –silně
- zesilování – zeslabování,
- zrychlování – zpomalování
- takt 2/4 a 3/4

3. Hudebně pohybové činnosti**Konkretizované výstupy žáka:**

- procvičuje již osvojené pohybové činnosti
- osvojení poskoku, přeměnného kroku
- práce nejméně se 3 hudebně pohybovými hrami
- hra na tělo, vzestupná a sestupná řada

Konkretizované učivo:

- držení rukou při tanečním pohybu (v bok, vedle sebe a proti sobě)
- pohybové vyjádření stoupání a klesání melodie tempa
- zvládá jednoduchý taneční pohyb ve dvojici
- mazurka

4. Poslechové činnosti**Konkretizované výstupy žáka:**

- seznámí se s lidovými a umělými písněmi
- hudební nauka

Konkretizované učivo:

- lidová píseň , píseň vytvořená skladatelem, hudba k tanci
- poznávání dalších hudebních nástrojů (trubka, --kontrabas, buben)
- vzestupná a sestupná melodie
- seznámení s pojmy notová osnova, houslový klíč, noty – celá , půlová, čtvrt'ová, grafické znázornění těchto not

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení,
písemný test, osobitý projev

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova – 3. ročník**1. Vokální činnosti****Konkretizované výstupy žáka:**

- správný pěvecký postoj, osvojení pěveckého dělení slov
- pracuje nejméně s deseti písněmi (v durové

Konkretizované učivo:

- pokračování v osvojených činnostech (dýchání, výslovnost, uvolněný zpěv)
- intonační cvičení

a mollové tónině)
-při rytmizaci a melodizaci textů pracuje s
čtvrtovými, osminovými a půlovými hodnotám

-počátky jednoduchého dvojhlasu
-jednoduchý kánon

2. Instrumentální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- využívá jednoduché hudební nástroje

Konkretizované učivo:

- zdokonalování doprovodu na rytmické nástroje
- rytmické doprovody ve 2/4 a 3/4 taktu s využitím hodnot půlových, čtvrtových i osminových

3. Hudebně pohybové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- reaguje pohybem na znějící hudbu,
- zvládá jednoduché lidové tance

Konkretizované učivo:

- chůze a tanec v průpletu, přísuvný krok, pohyb podle hudby na místě, vpřed i vzad, pohybové vyjádření melodie, jejího charakteru, tempa / TV /
- taktování

4. Poslechové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- pozná hudbu zábavnou a slavnostní

-hudební nauka

Konkretizované učivo:

- skladby B. Smetany, A. Dvořáka, W.A.Mozarta
- zdokonalování se v poznávání hudebních nástrojů (klarinet, lesní roh, příčná a zobcová flétna)

- notová osnova, taktová čára,
- seznámení s názvy not (c1 – a1)
- taktování dvoudobého a třídobého taktu
- repetice, pomlky

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, osobitý projev

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova – 4. ročník

1. Vokální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- zazpívá ve sboru alespoň 10 písní
- ve sboru zazpívá z paměti hymnu ČR
- zapojí se do hudební hry s tónovou řadou
- dle individuálních dispozic intonuje půltóny

Konkretizované učivo:

- práce s minimálně 10 písněmi v dur i moll (lidové, umělé, starší i moderní oblast populární hudby)
- hymna ČR zpěv a základní údaje z historie
- sjednocování rozsahu c1 – d2 transpozice do

- rozpozná předvětí a závětí, vytvoří je
- zazpívá durovou stupnici na vokály (nebo C-dur na jména not)
- provede melodizaci a rytmizaci textů, obmění hudební modely
- provede správnou orientaci v notovém záznamu a jeho sledování při zpěvu
- zpěvní polohy
- prodlužování výdechu
- půltóny a celé tóny
- melodizace a rytmizace textů
- orientace v notovém záznamu

2. Instrumentální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře

Konkretizované učivo:

- hra na jednoduché Orffovy nástroje
- doprovod T a D
- předehra, mezihra, dohra

3. Hudebně pohybové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- zapojí se nejméně do 4 hudebně pohybových her nebo tanců
- improvizuje při tanci
- sólově i při tanci předvede krok poskočný, cvalový a krok se zhoupnutím ve $\frac{3}{4}$ taktu
- správně taktuje k hudební produkci na 2 a 3 doby

Konkretizované učivo:

- práce nejméně se 4 hudebně pohybovými hrami nebo tanci
- taneční kroky (poskočný ,cvalový, kroky se zhoupnutím) / TV /
- taneční improvizace
- hra na tělo
- taktování na 2 a 3 doby

4. Poslechové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- postupně nabude povědomí o významu skladatelů B. Smetany, A. Dvořáka
- zazpívá z paměti hymnu ČR, vysvětlí jak se při hymně chovat (a chová se tak)

hudební nauka

- používá správných tvarů notového písma
- vyjmenuje tóny stupnice C- dur

Konkretizované učivo:

- práce s poslechovými skladbami B.Smetany , A. Dvořáka a W.A.Mozarta
- pochod ,polka, valčík, menuet
- vánoční hudba (koledy, vánoční písně)
- hymna ČR a základní informace o jejím vzniku, chování při hymnách
- noty c1 – d2
- předznamenání –bé, křížek
- procvičování notového písma
- tónika
- nota s tečkou

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení,
písemný test, osobitý projev

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova - 5. ročník

1. Vokální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná z paměti. Zazpívá také ve skupině nebo sólo
- ve sboru z paměti zazpívá hymnu ČR, uvede základní údaje o jejím vzniku, správně se chová při hymně

Konkretizované učivo:

- práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby)
- hymna ČR, zpěv a základní údaje z historie, chování při hymně

- uvědoměle použije vokální dovednosti získané v nižších ročnících (samostatně, s připomínkou učitele)
- pokusí se o dvojhlas
- zazpívá stupnici a kvintakord dur a moll
- upevňování vokálních dovedností získaných v nižších ročnících
- střídavý dech
- sjednocování hlasového rozsahu h – d2
- počátky dvojhlasu
- synkopa, triola
- stupnice a kvintakord dur a moll
- rytmická cvičení

2. Instrumentální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře podle notového (nebo grafického) záznamu

Konkretizované učivo:

- doprovod pomocí Orffových nástrojů
- upevňování získaných dovedností z nižších ročníků
- hra doprovodů podle notového záznamu, improvizace doprovodu T a D, pokus o užívání S

3. Hudebně pohybové činnosti

Konkretizované učivo:

- práce s nejméně 4 hudebně pohybovými hrami nebo tanci
- procvičování pohybových prvků z nižších ročníků
- taktování na 4 doby

4. Poslechové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- v klidu, ale aktivně vyslechne krátké symfonické, komorní nebo nástrojové koncertní skladby
- poslechem i pohledem rozpozná harfu, varhany i další hudební nástroje (z nižších ročníků)
- je tolerantní i k hudebním žánrům, které nepreferuje
- vysvětlí princip variace a dříve probíraných forem

Konkretizované učivo:

- práce s nejméně 8 poslechovými skladbami v dur i v moll
- rozlišování hudby polyfonní a homofonní (vokální i instrumentální)
- další hudební nástroje, (harfa, varhany)
- lidové kapely, rocková kapela, symfonický a velký jazzový orchestr
- hudba v chrámu, na zámku, v koncertní síni a k tanci (dříve a dnes)
- poslech : lidové kapely, menuet, swingová hudba 30. let, rocková hudba 60. let
- významní skladatelé (hudební skupiny) a jejich tvorba (poslech, epizody ze života) – J. S. Bach, Mozart, Janáček, Novák, Beethoven (příp. další – Trojan, Hurník, Eben, Beatles, Presley, Ježek v V+W, Šlitr a Suchý, Olympic apod.)
- princip variace

E – Seznámení s pojmy z hudební nauky

Konkretizované výstupy žáka:

- čte a píše noty v rozsahu c1 – g2 (i noty s posuvkami) v houslovém klíči
- vysvětlí značky, zkratky a cizí slova běžně používané v notových zápisech z 1. – 5. ročníku, reaguje na ně při hudební produkci
- použije notové písmo v žádoucích tvarech

Konkretizované učivo:

- Seznámení s oktávami pod i nad dosud používaným rozsahem
- Seznámení se synkopou, triolou, stupnicemi dur i moll s jedním a s jedním b a jejich kvintakrody
- Ukázka použití posuvek při vyvození stupnic G dur a F dur

- realizuje jednoduché rytmické cvičení nebo část notového zápisu (nebo alespoň předvede rytmus říkadla nebo jednoduchého textu)
- Ukázka posuvek v předznamenání
- Akord
- Interval obecně, jména intervalů
- Notové písmo, basový klíč, nota šestnáctinová
- Rytmická cvičení

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení,
písemný test,
osobitý projev

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova – 6.ročník

1. Vokální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- správně nasadí tón, správně dýchá
- odhadne správnou hlasitost zpěvu, správně rozliší mluvený projev od pěveckého

Konkretizované učivo:

- pěvecký projev
- hlasová hygiena

2. Instrumentální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

Konkretizované učivo:

- předvede hru na jednoduché Orffovy nástroje při produkci jednoduchých rytmických motivů

- hra na hudební nástroje Orffova instrumentáře

3. Hudebně pohybové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- předvede jednoduché taneční kroky
- rozezná dvoudobý a třídobý takt

Konkretizované učivo:

- pohybový doprovod znějící hudby
- taktování

4. Poslechové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- rozpozná délku, sílu, barvu, výšku tónu
- rozená dur a moll akord
- rozliší jednotlivé formy
- vysvětlí výrazové prostředky (melodii, rytmus, tempo, dynamiku)

-zapíše tóny do notové osnovy

Konkretizované učivo:

- kvalita tónu
- vztahy mezi tóny
- struktura hudebního díla
- hudební styly a žánry (sonáta, komorní hudba, kantáta, melodram, homofonie x polyfonie, opera, opereta ...)
- hodnoty not, stupnice s křížky, intervaly

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemný test, osobitý projev

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova – 7. ročník**1. Vokální činnosti****Konkretizované výstupy žáka:**

- použije větší hlasový rozsah
- rozezná rytmus při vokálním projevu

Konkretizované učivo:

- vokální projev
- slovní a hudební rytmus

2. Instrumentální činnosti**Konkretizované výstupy žáka:**

- použije hudební nástroje k reprodukci hudebních motivů
- ověřuje a upevňuje poznatky z hudební teorie

Konkretizované učivo:

- hudební nástroje

3. Hudebně pohybové činnosti**Konkretizované výstupy žáka:**

- pomocí gest, mimiky „řečí“ těla znázorní hudbu
- taktuje složitější rytmické útvary

Konkretizované učivo:

- pohybové vyjádření hudby
- pohybový doprovod

4. Poslechové činnosti**Konkretizované výstupy žáka:**

- rozezná hudebně výrazové prostředky : melodii, rytmus, tempo, dynamiku, tečkovaný rytmus, stupnice s „b“
- určí akordy, melodii vzestupnou a sestupnou
- porovnává jednotlivé skladby autorů a jejich život

Konkretizované učivo:

- orientace v hudebním prostoru
- vztahy mezi tóny
- hudební dílo a jeho autor

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemný test, osobitý projev

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova – 8. ročník

1. Vokální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- rozšiřuje si hlasový rozsah
- reprodukuje notový záznam

Konkretizované učivo:

- pěvecký projev
- orientace v notovém záznamu
- rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti

2. Instrumentální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- předvede hru na hudební nástroje při produkci hudebních motivů
- vyjádří své hudební představy pomocí hudebních nástrojů
- použije hudební nástroje k doprovodu pěveckých projevů

Konkretizované učivo:

- hudební nástroje
- hudební a nehudební představy
- instrumentální doprovody

3. Hudebně pohybové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- vyjádří hudbu pomocí gest, mimiky, „řečí“ těla
- hudbu ztvární vlastní choreografií

Konkretizované učivo:

- pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla
- choreografie

4. Poslechové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- poslouchané kriticky zhodnotí, rozliší a zařadí skladby jednotlivých období
- slovně zhodnotí hudbu (jaká je a proč)

Konkretizované učivo:

- hudební dílo a jeho autor, vývojová období – starověk, středověk, antika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, hudba 20. st. (impresionismus, expresionismus)
- interpretace znějící hudby

PT: D.MV a) – Kulturní rozdíly

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemný test, osobitý projev

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova – 9. ročník

1. Vokální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- hledá nápravu hlasové nedostatečnosti
- improvizuje v dur a moll tóninách

Konkretizované učivo:

- vokální projev
- reflexe vokálního projevu
- intonování melodií

2. Instrumentální činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- samostatně vytvoří doprovody
- upevní a ověří si své poznatky pomocí hry na hudební nástroje

Konkretizované učivo:

- doprovod pro hudebně dramatické projevy
- poznatky z hudební teorie

3. Hudebně pohybové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- rozezná a znázorní tempové a dynamické změny
- reprodukuje pohyby prováděné při tanci nebo pohybových hrách

Konkretizované učivo:

- pohybové reakce na hudbu
- orientace v prostoru

4. Poslechové činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- rozpozná funkci stylů a žánrů k životu jedince ve společnosti, kulturním tradicím a zvykům

Konkretizované učivo:

- hudební styly a žánry (jazz, blues, rock, pop, folklór, hudební divadlo a film)

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, písemný test, osobitý projev

Vzdělávací oblast : **Umění a kultura**

Vzdělávací obor : **Výtvarná výchova**

5.16. VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 1.ročník

2.ročník

3.ročník

4.ročník

5.ročník

6.ročník

7.ročník

8.ročník

9.ročník

5.16. VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa – poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formulujícího výtvarného myšlení. Toto poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, rozumět jeho jazyku a významům, aby se učili chápat výtvarnou kulturu v nejširším slova smyslu jako nedílnou součást svého duchovního života a bohatství společnosti. Kultivuje schopnost žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Aktivity vycházející ze vzdělávacího obsahu *Výtvarné výchovy* pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka a pochopení kontinuity proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného umění. Učí se s nimi tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat. S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty, které je ovlivňují. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňuje projekty. Ty otvírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívá tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu. Tento předmět je rozšířen o doplňující vzdělávací obor **Etická výchova (EV)**.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

V etapě základního vzdělávání je vyučovací předmět *Výtvarná výchova* postaven na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují uplatnit a rozvíjet vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (*Rozvíjení smyslové citlivosti*, *Uplatňování subjektivity* a *Ověřování komunikačních účinků*) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Vzdělávacím obsahem tématu *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a k uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* je povinný předmět, který se vyučuje ve všech ročnících 1. i 2. stupně ZŠ. Jeho týdenní časová dotace činí v 1., 2., 3., 8. a 9. ročníku 1 hodinu týdně, ve 4., 5., 6. a 7. ročníku 2 hodiny týdně. Ve výuce v **1. vzdělávacím období** (1. až 3. ročník) převládají různé hravé činnosti a experimentování, v **2. období** (4. až 5. ročník) přecházejí žáci již k uvědomělejší výtvarné práci. Ve **3. období** (6. až 9. ročník) se vzdělávací obsah předmětu zaměřuje na posilování sebevědomí žáků a podněcování jejich

zájmu o výtvarnou práci vhodnou motivací a volbou náročnějších úkolů a technik. Zaměřuje se rovněž více i na náměty vyžadující hlubší uvažování, vytváří větší prostor pro osobitý umělecký projev žáka. Vzdělávací obsah předmětu je sice rozpracován pro jednotlivá období do jednotlivých ročníků, konkrétní činnosti však volí učitel sám podle svého uvážení s ohledem na podmínky výuky, schopnosti, zkušenosti a potřeby žáků.

Jednohodinové týdenní dotace vyučovacího předmětu *Výtvarná výchova* lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jednohodinovou týdenní dotací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu *Výtvarná výchova*

Kompetence k učení

- Učíme žáky chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence, k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy, k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot.
- Prohlubujeme v žácích schopnost získané poznatky a dovednosti využívat v životě.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich výtvarné činnosti.
- Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Vytváříme vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření jejich záměru.
- Na modelových příkladech učíme žáky využívat vhodný algoritmus řešení problémů.
- Podporujeme originální způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat druhým a vnímat výtvarné projevy druhých jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Vedeme žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti a ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáka k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince.
- Vedeme žáky k tvořivému přístupu ke světu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života.
- Prohlubujeme v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění v celé oblasti výtvarné kultury.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.

Kompetence občanské

- Učíme žáky vnímat uměleckou tvorbu jako jedinečný způsob nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům ve společnosti a v mnohotvárném světě.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.

- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí.
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Učíme žáky používat při jejich výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky.
- Učíme žáky chránit své zdraví při práci s různými materiály, nástroji a chemickými látkami.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými výtvarnými profesemi.
- Talentovaným žákům pomáháme při volbě vhodného povolání (studia) , ve kterém budou moci plně využít a rozvinout své nadání.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výtvarná výchova

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Učivo**1) ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI**

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- **uspořádání objektů do celků** – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podmětů prostředky vnímanými ostatními smysly
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

2) UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- **typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení, výběr a uplatnění** – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

3) OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** - jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje, jejich porovnávání s vlastní interpretací
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu), vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

2. stupeň**Očekávané výstupy**

žák

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádřeních
- rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich interpretaci
- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci (EV)
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí (EV)

- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu(EV)

Učivo

1) ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury, vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama - výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

2) UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn - výběr, uplatnění a interpretace
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika - rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní) - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

3) OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování, důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených i přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování
- **komunikační obsah obrazných vyjádření** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu, vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru , mediální prezentace
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění, historické, sociální a kulturní souvislosti

4) ETICKÁ VÝCHOVA(doplňující obor)

iniciativa a komplexní prosociálnost – iniciativa a tvořivost

renatalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 1.ročník

1.Rozvíjení smyslové citlivosti

2.Uplatňování subjektivity

3.Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka:

- pozná různé druhy tvarů,porovná jejich vlastnosti a vztahy,pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy,technikami a nástroji

- záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné elementy a prostředky(barva,linie,modelování),tvůrčím způsobem experimentuje s barvami,dokáže míchat a překrývat barvy,rozezná teplé a studené,světlé a tmavé

- vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání,vnímá událost různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání

- sestaví předměty do neobvyklých souvislostí,vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti,originálním způsobem kombinuje linii,tvar,objem,barvu,texturu, objekty

- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí,vede dialog,vyjadřuje se k tvorbě své i druhých,toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření,porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou,inspiruje se jí

- ověřuje si své činnosti na okolí,vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy

Konkretizované učivo:

- pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů(tvar,objem,kvalita,textura) a jejich vztahy(podobnost,kontrast,struktura,rytmus),rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů(ruka,dřívko,nit,kůra.písek, kov.kůže)

- fantazijní představy,hra s barvou,plošné a prostorové vyjádření,originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků

- souvislost zraku a ostatních smyslů(čich,hmat,sluch, chuť)a pohybu /Prv/

- kombinace neobvyklých předmětů,alternativní použití linie,objemu,plochy a textury k vyjádření osobního zážitku

- tolerance a porovnávání,tvorba a interpretace uznávaných autorů,ilustrace dětských knih/ČJ/

- rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu,vhodnost užití konkrétních obrazných znakových prostředků,instalace výstavy,vkus a nevkus v interiéru

Způsoby ověřování učiva: slovní i písemné hodnocení výtvarných prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 2.ročník

- 1.Rozvíjení smyslové citlivosti**
- 2.Uplatňování subjektivity**
- 3.Ověřování komunikačních účinků**

Konkretizované výstupy žáka :

- pozná různé druhy tvarů,porovná jejich vlastnosti, vztahy,pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy, technikami a nástroji
- záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné elementy a prostředky(barva,linie,modelování),tvůrčím způsobem experimentuje s barvami,dokáže míchat a překrývat barvy,rozezná teplé a studené,světlé a tmavé
- vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání,vnímá událost různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání
- sestaví předměty do neobvyklých souvislostí,vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti,originálním způsobem kombinuje linii,tvar,objem,barvu,texturu, objekty
- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí,vede dialog,vyjadřuje se k tvorbě své a druhých,toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření,porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou,inspiruje se jí
- ověřuje si vliv své činnosti na okolí,vystavuje své práce,podílí se na zlepšení prostředí školy

Konkretizované učivo :

- pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů (tvar,objem,kvalita,textura) a jejich vztahy (podobnost,kontrast,struktura,rytmus),rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů (ruka,dřívko,nit,kůra, písek, kov,kůže)
- fantazijní představy,hra s barvou,plošné a prostorové vyjádření,originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků
- souvislost zraku a ostatních smyslů(čich,hmat,sluch, chuť) a pohybu / Prv /
- kombinace neobvyklých předmětů,alternativní použití linie,objemu,plochy a textury k vyjádření osobního zážitku
- tolerance a porovnávání,tvorba a interpretace uznávaných autorů,ilustrace dětských knih / ČJ /
- rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu,vhodnost užití konkrétních obrazných znakových prostředků,instalace výstavy,vkus a nevkus v interiéru

Způsoby ověřování učiva : slovní i písemné hodnocení výtvarných prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 3.ročník

1.Rozvíjení smyslové citlivosti

2.Uplatňování subjektivity

3.Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- pozná různé druhy tvarů,porovná jejich vlastnosti a vztahy,pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy,technikami a nástroji
- záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné elementy a prostředky(barva,linie,modelování),tvůrčím způsobem experimentuje s barvami,dokáže míchat a překrývat barvy,rozezná teplé a studené,světlé a tmavé
- vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání,vnímá událost různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání
- sestaví předměty do neobvyklých souvislostí,vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti,originálním způsobem kombinuje linii,tvar,objem,barvu,texturu, objekty
- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí,vede dialog,vyjadřuje se k tvorbě své i druhých,toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření,porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou,inspiruje se jí
- ověřuje si vliv své činnosti na okolí,vystavuje své práce,podílí se na zlepšení prostředí školy

Konkretizované učivo :

- pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů(tvar,objem,kvalita,textura) a jejich vztahy(podobnost,kontrast,struktura,rytmus),rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů(ruka,dřívko,nit,kůra,písek,kov,kůže) /Prv /
- fantazijní představy,hra s barvou,plošné a prostorové vyjádření,originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků
- souvislost zraku a ostatních smyslů(čich,hmat,sluch, chuť) a pohybu / Prv /
- kombinace neobvyklých předmětů,alternativní použití linie,objemu,plochy a textury k vyjádření osobního zážitku
- tolerance a porovnávání,tvorba a interpretace uznávaných autorů,ilustrace dětských knih / ČJ /
- rozdíl mezi obsahem,který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu,vhodnost užití konkrétních obrazných znakových prostředků,instalace výstavy,vkus a nevkus v interiéru

Způsoby ověřování učiva : slovní i písemné hodnocení výtvarných prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 4.ročník

1. Rozvíjení smyslové citlivosti

2. Uplatňování subjektivity

3. Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- vědomě se zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností
- rozlišuje reálný a duchovní prostor, uplatňuje své fantazijní představy, vědomě volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření, porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy
- uplatňuje vztah zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
- seznamuje se s možnostmi akční tvorby, používá současné technické zobrazovací prostředky podle podmínek školy

- tvorí jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů, experimentuje s kompozičními přístupy a principy, člení, rozkládá a syntetizuje přírodní tvary v prostoru a v ploše, využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací ve volné tvorbě a praktickém užití v lineární kompozici, uplatňuje osobitost v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření a pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků, svobodně volí a kombinuje prostředky
- samostatně odhaluje interpretační kontext vlastního i přejatého znakového vyjádření, aby byl srozumitelný pro ostatní, ověřuje si vliv svých činností na okolí (výstav, výzdoba, kolekce)

- hledá a pojmenovává základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy v uměleckém díle a porovnává rozdíly výtvarných děl, rozlišuje vhodnost použití obrazných prvků

- hodnotí, zdůvodňuje a obhájí svoji výtvarnou výpověď a vyjadřuje se k tvorbě ostatních, hledá v ní zdroj pro svá vlastní vizuálně obrazná vyjádření

Konkretizované učivo :

- kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru
- uplatnění spontaneity, hledání nových kontextů pro uplatnění samostatně vytvořených a přejatých obrazových znaků

- výrazové možnosti akční tvorby, grafika PC, fotografie, video, volba vhodných prostředků k danému námětu, manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, rozlišení typů vizuálně obrazného vyjádření (hračky, objekty, ilustrace textu, volná malba, sochařství, comics, fotografie) / ČJ /

- pozorování vzhledu a chování v různých situacích a prostředcích, slovně charakterizovat hledání podnětů v reálném prostředí, pozorování projevů života až k inspiraci pro vlastní tvorbu, konkrétní projevy volného umění a užité tvorby, architektury, plošné kompozice, práce s literaturou zaměřenou na výtvarné umění /ČJ /
- komunikační obsah obrazových znaků samostatně vytvořených i přejatých, vhodnost užití obrazových znakových prostředků pro dosažení konkrétních účinků v komunikaci, vlastní portfolio, účast na instalaci školní výstavy, účast při přípravě kolekce
- účinek uměleckého díla současnosti a minulosti, porovnání vlastní interpretace s všeobecně uznávanými pravidly, hledání, rozlišování a vytváření obrazných znakových prostředků pro vyjádření jak statického, tak dynamického chápání reality, uspořádání objektů do celků (výraznost, velikost, vzájemné postavení), hledisko vnímání a motivace přístupů k vizuálně obrazným vyjádřením (vizuální, baltické, statické, dynamické, fantazijní, založené na smyslovém vnímání)
- nové kontexty pro uplatnění samostatně vytvořených i přejatých obrazových znaků, výtvarná výpověď hodnocení, zdůvodnění a obhájení, vyjádření se k tvorbě vlastní i ostatních, tolerance k rozdílným způsobům

výtvarných vyjádření, komunikace se spolužáky, rodinnými příslušníky, vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření, proměny komunikačního obsahu

Způsoby ověřování učiva : slovní i písemné hodnocení výtvarných prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 5. ročník

- 1. Rozvíjení smyslové citlivosti**
- 2. Uplatňování subjektivity**
- 3. Ověřování komunikačních účinků**

Konkretizované výstupy žáka :

- vědomě se zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností
- rozliší reálný a duchovní prostor, uplatňuje své fantazijní představy, vědomě volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření, porovná světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy
- uplatňuje vztah zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
- seznamuje se s možnostmi akční tvorby, používá současné technické zobrazovací prostředky podle podmínek školy
- tvoří jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů, experimentuje s kompozičními přístupy a principy, člení rozkládá a syntetizuje přírodní tvary v prostoru a ploše, využívá výrazové možnosti barev, ve své tvorbě uplatňuje osobitost, svobodně volí a kombinuje výrazové prostředky
- samostatně odhaluje interpretační kontext vlastního i přejatého znakového vyjádření, aby byl srozumitelný pro ostatní, ověřuje si vliv své činnosti na okolí (výstavy, výzdoba, soutěže)
- hledá a pojmenovává základní obrazové prvky a kompoziční přístupy v uměleckém díle a porovnává rozdíly mezi výtvarnými díly, rozlišuje vhodnost použití obrazných vyjádření
- hodnotí, zdůvodňuje a obhájí svoji výtvarnou výpověď a vyjadřuje se k tvorbě ostatních, hledá v ní

Konkretizované učivo :

- kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru
- uplatnění spontaneity, hledání nových kontextů pro uplatnění samostatně vytvořených a přejatých obrazových znaků
- výrazové možnosti akční tvorby, počítačová grafika, fotografie, video, volba vhodných prostředků k danému námětu, manipulace s objekty, pohyb těla, jeho umístění v prostoru, rozlišení typů vizuálně obrazného vyjádření (hračky, objekty, ilustrace textu, volná malba, sochařství, comics, fotografie) / Čt /
- pozorování vzhledu a chování v různých situacích a prostředích, slovní charakteristika hledání podnětů, pozorování projevů života až k inspiraci pro vlastní tvorbu, konkrétní projevy volného umění a užité tvorby, architektury, plošné kompozice, práce s literaturou zaměřenou na výtvarnou tvorbu / VI /
- komunikační obsah obrazových znaků osobně vytvořených i přejatých, vhodnost užití obrazových znakových prostředků pro dosažení konkrétních účinků v komunikaci, účast na instalaci školní výstavy, na výzdobě školy, třídy
- účinek uměleckého díla současnosti a minulosti (ilustrace knih pro děti, animované filmy), porovnání vlastní interpretace s všeobecně uznávanými pravidly, hledání, vytváření obrazných znakových prostředků pro vyjádření statického i dynamického chápání reality, uspořádání objektů do celků (výraznost, velikost, vzájemné postavení), hledisko vnímání a motivace přístupů k vizuálně obrazným vyjádřením (vizuální, statické, dynamické, fantazijní, založené na smyslovém vnímání)
- nové kontexty pro uplatnění osobně vytvořených i přejatých obrazových znaků, výtvarná výpověď,

zdroj pro svá vlastní vizuálně obrazná vyjádření

hodnocení zdůvodnění a obhájení, tolerance k tvorbě druhých, komunikace se spolužáky

Způsoby ověřování učiva : slovní i písemné hodnocení, řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 6. ročník

1. Rozvíjení smyslové citlivosti

2. Uplatňování subjektivity

3. Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace
- používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace
- popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých
- zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty
- porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům
- užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad
- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty

Konkretizované učivo :

- kombinace neobvyklých materiálů / Př /
- plošné a prostorové vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a času a vyjádření vztahů a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem
- originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik
- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem
- nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)
- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez)
- kontrast, harmonie
- emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků
- historický posun v interpretaci / D /
- rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury / Z /
- kontinuita vývoje vybraného umění
- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video)
- alternativní řešení vyjádření osobního prožitku
- typy vizuálně obrazných vyjádření, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)
- prvky vizuálně obrazného vyjádření
- podklad : savost, struktura, barva
- reflexe ostatních uměleckých druhů
- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) / Tv /
- tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru,

- zdůvodní vlastní vizuálně obrazná vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých, různé způsoby jejich vyjádření, učí se je tolerovat
 - hledá a analyzuje skryté a tušené zákonitosti v přírodě, v technických výtvorech a výtvarných dílech
 - sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí
 - porovnává design různých předmětů
 - objevuje vlastní jedinečnost a identitu, vytváří si zdravé sebevědomí s porozuměním pro druhé
 - variabilitu vizuálně obrazných vyjádření využívá v tvůrčích činnostech k získání osobitých výsledků
 - respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, tvoří a komunikuje otevřeně, pravdivě, rozvíjí své sociální cítění
- vyjádření proměn, manipulace s objekty
 - výtvarně vyjádřený pocit z hudby / Hv /
 - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem
 - rozdílná interpretace v různých historických obdobích / D /
 - tolerance k odlišnému vnímání, empatie
 - klasická umělecká díla v porovnání se současnými
 - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora
 - řád ve výtvarné geometrii
 - technické prvky
 - design – tvar a funkce, návrh designu jednoduchých předmětů
 - sebehodnocení (portfolio třídy, tematická výstava)
 - sebezprosažení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření
 - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech
 - iniciativa a tvořivost

Způsoby ověřování učiva :

slovní i písemné hodnocení výtvarných prací, řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 7. ročník

1. Rozvíjení smyslové citlivosti
2. Uplatňování subjektivity
3. Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace
- používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace
- popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých
- zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty
- porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům
- užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad
- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru,

Konkretizované učivo :

- kombinace neobvyklých materiálů / Př /
- plošné a prostorové vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a času a vyjádření vztahů a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem
- originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik
- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem
- nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)
- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez)
- kontrast, harmonie
- emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků
- historický posun v interpretaci / D /
- rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury / Z /
- kontinuita vývoje vybraného umění
- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video)
- alternativní řešení vyjádření osobního prožitku
- typy vizuálně obrazných vyjádření, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)
- prvky vizuálně obrazného vyjádření
- podklad : savost, struktura, barva
- reflexe ostatních uměleckých druhů
- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) / Tv /

estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty

- zdůvodní vlastní vizuálně obrazná vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých, různé způsoby jejich vyjádření, učí se je tolerovat
- hledá a analyzuje skryté a tušené zákonitosti v přírodě, v technických výtvorech a výtvarných dílech
- sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí
- porovnává design různých předmětů
- objevuje vlastní jedinečnost a identitu, vytváří si zdravé sebevědomí s porozuměním pro druhé
- variabilitu vizuálně obrazných vyjádření využívá v tvůrčích činnostech k získání osobitých výsledků
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, tvoří a komunikuje otevřeně, pravdivě, rozvíjí své sociální citění

- tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty
- výtvarně vyjádřený pocit z hudby / Hv /
- výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem
- rozdílná interpretace v různých historických obdobích / D /
- tolerance k odlišnému vnímání, empatie
- klasická umělecká díla v porovnání se současnými
- důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora
- řád ve výtvarné geometrii
- technické prvky
- design – tvar a funkce, návrh designu jednoduchých předmětů
- sebehodnocení (portfolio třídy, tematická výstava)
- sebezprosažení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření
- reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech
- iniciativa a tvořivost

Způsoby ověřování učiva :

slovní i písemné hodnocení výtvarných prací, řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 8. ročník

1. Rozvíjení smyslové citlivosti
2. Uplatňování subjektivity
3. Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace
- používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace
- popisuje subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých
- zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty
- porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům
- užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad

Konkretizované učivo :

- kombinace neobvyklých materiálů / Př /
- plošné a prostorové vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a času a vyjádření vztahů a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem
- originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik
- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem
- nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)
- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez)
- kontrast, harmonie
- emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků
- historický posun v interpretaci / D /
- rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury / Z /
- kontinuita vývoje vybraného umění
- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video)
- alternativní řešení vyjádření osobního prožitku
- typy vizuálně obrazných vyjádření, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)
- prvky vizuálně obrazného vyjádření
- podklad : savost, struktura, barva
- reflexe ostatních uměleckých druhů

- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty
- zdůvodní vlastní vizuálně obrazná vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých, různé způsoby jejich vyjádření, učí se je tolerovat
- hledá a analyzuje skryté a tušené zákonitosti v přírodě, v technických výtvorech a výtvarných dílech
- sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí
- porovnává design různých předmětů
- objevuje vlastní jedinečnost a identitu, vytváří si zdravé sebevědomí s porozuměním pro druhé
- variabilitu vizuálně obrazných vyjádření využívá v tvůrčích činnostech k získání osobitých výsledků
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, tvoří a komunikuje otevřeně, pravdivě, rozvíjí své sociální citění
- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) / Tv /
- tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty
- výtvarně vyjádřený pocit z hudby / Hv /
- výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem
- rozdílná interpretace v různých historických obdobích / D /
- tolerance k odlišnému vnímání, empatie
- klasická umělecká díla v porovnání se současnými
- důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora
- řád ve výtvarné geometrii
- technické prvky
- design – tvar a funkce, návrh designu jednoduchých předmětů
- sebehodnocení (portfolio třídy, tematická výstava)
- sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření
- reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech
- iniciativa a tvořivost

Způsoby ověřování učiva :

slovní i písemné hodnocení výtvarných prací, řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 9. ročník

1. Rozvíjení smyslové citlivosti

2. Uplatňování subjektivity

3. Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace
- používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace
- popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých
- zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty
- porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům
- užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad

Konkretizované učivo :

- kombinace neobvyklých materiálů / Př /
- plošné a prostorové vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a času a vyjádření vztahů a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem
- originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik
- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem
- nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)
- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez)
- kontrast, harmonie
- emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků
- historický posun v interpretaci / D /
- rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury / Z /
- kontinuita vývoje vybraného umění
- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video)
- alternativní řešení vyjádření osobního prožitku
- typy vizuálně obrazných vyjádření, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)
- prvky vizuálně obrazného vyjádření
- podklad : savost, struktura, barva

- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty
- zdůvodní vlastní vizuálně obrazná vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých, různé způsoby jejich vyjádření, učí se je tolerovat
- hledá a analyzuje skryté a tušené zákonitosti v přírodě, v technických výtvorech a výtvarných dílech
- sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí
- porovnává design různých předmětů
- objevuje vlastní jedinečnost a identitu, vytváří si zdravé sebevědomí s porozuměním pro druhé
- variabilitu vizuálně obrazných vyjádření využívá v tvůrčích činnostech k získání osobitých výsledků
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, tvoří a komunikuje otevřeně, pravdivě, rozvíjí své sociální citění
- reflexe ostatních uměleckých druhů
- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) / Tv /
- tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty
- výtvarně vyjádřený pocit z hudby / Hv /
- výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem
- rozdílná interpretace v různých historických obdobích / D /
- tolerance k odlišnému vnímání, empatie
- klasická umělecká díla v porovnání se současnými
- důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora
- řád ve výtvarné geometrii
- technické prvky
- design – tvar a funkce, návrh designu jednoduchých předmětů
- sebehodnocení (portfolio třídy, tematická výstava)
- sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření
- reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech
- iniciativa a tvořivost

Způsoby ověřování učiva :

slovní i písemné hodnocení výtvarných prací,
řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací oblast : **Umění a kultura**

Vzdělávací obor : **Výtvarná výchova**

5.16. VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu :

	1.ročník
	2.ročník
	3.ročník
	4.ročník
	5.ročník
	6.ročník
	7.ročník
	8.ročník
	9.ročník

5.16. VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa – poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formulujícího výtvarného myšlení. Toto poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, rozumět jeho jazyku a významům, aby se učili chápat výtvarnou kulturu v nejširším slova smyslu jako nedílnou součást svého duchovního života a bohatství společnosti. Kultivuje schopnost žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Aktivity vycházející ze vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka a pochopení kontinuity proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného umění. Učí se s nimi tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat. S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty, které je ovlivňují. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňuje projekty. Ty otvírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívá tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu. Tento předmět je rozšířen o doplňující vzdělávací obor **Etická výchova (EV)**.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

V etapě základního vzdělávání je vyučovací předmět *Výtvarná výchova* postaven na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují uplatnit a rozvíjet vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (*Rozvíjení smyslové citlivosti*, *Uplatňování subjektivity* a *Ověřování komunikačních účinků*) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Vzdělávacím obsahem tématu *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a k uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* je povinný předmět, který se vyučuje ve všech ročnících 1. i 2. stupně ZŠ. Jeho týdenní časová dotace činí v 1., 2., 3., 8. a 9. ročníku 1 hodinu týdně, ve 4., 5., 6. a 7. ročníku 2 hodiny týdně. Ve výuce v **1. vzdělávacím období** (1. až 3. ročník) převládají různé hravé činnosti a experimentování, v **2. období** (4. až 5. ročník) přecházejí žáci již k uvědomělejší výtvarné práci. Ve **3. období** (6. až 9. ročník) se vzdělávací obsah předmětu zaměřuje na posilování sebevědomí žáků a podněcování jejich

zájmu o výtvarnou práci vhodnou motivací a volbou náročnějších úkolů a technik. Zaměřuje se rovněž více i na náměty vyžadující hlubší uvažování, vytváří větší prostor pro osobitý umělecký projev žáka. Vzdělávací obsah předmětu je sice rozpracován pro jednotlivá období do jednotlivých ročníků, konkrétní činnosti však volí učitel sám podle svého uvážení s ohledem na podmínky výuky, schopnosti, zkušenosti a potřeby žáků.

Jednohodinové týdenní dotace vyučovacího předmětu *Výtvarná výchova* lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jednohodinovou týdenní dotací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Kompetence k učení

- Učíme žáky chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence, k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy, k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot.
- Prohlubujeme v žácích schopnost získané poznatky a dovednosti využívat v životě.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich výtvarné činnosti.
- Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Vytváříme vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření jejich záměru.
- Na modelových příkladech učíme žáky využívat vhodný algoritmus řešení problémů.
- Podporujeme originální způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat druhým a vnímat výtvarné projevy druhých jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Vedeme žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti a ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáka k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince.
- Vedeme žáky k tvořivému přístupu ke světu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života.
- Prohlubujeme v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění v celé oblasti výtvarné kultury.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.

Kompetence občanské

- Učíme žáky vnímat uměleckou tvorbu jako jedinečný způsob nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům ve společnosti a v mnohotvárném světě.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.

- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí.
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Učíme žáky používat při jejich výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky.
- Učíme žáky chránit své zdraví při práci s různými materiály, nástroji a chemickými látkami.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými výtvarnými profesemi.
- Talentovaným žákům pomáháme při volbě vhodného povolání (studia) , ve kterém budou moci plně využít a rozvinout své nadání.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výtvarná výchova

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Učivo**1) ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI**

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- **uspořádání objektů do celků** – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podmětů prostředky vnímanými ostatními smysly
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

2) UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- **typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení, výběr a uplatnění** – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

3) OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** - jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje, jejich porovnávání s vlastní interpretací
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu), vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

2. stupeň**Očekávané výstupy**

žák

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobitě vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádřeních
- rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich interpretaci
- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci (EV)
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí (EV)

- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu(EV)

Učivo

1) ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury, vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama - výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

2) UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn - výběr, uplatnění a interpretace
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika - rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní) - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

3) OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování, důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených i přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování
- **komunikační obsah obrazných vyjádření** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu, vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění, historické, sociální a kulturní souvislosti

4) ETICKÁ VÝCHOVA (doplňující obor)

iniciativa a komplexní prosociálnost – iniciativa a tvořivost

renatalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 1.ročník

1.Rozvíjení smyslové citlivosti

2.Uplatňování subjektivity

3.Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka:

- pozná různé druhy tvarů,porovná jejich vlastnosti a vztahy,pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy,technikami a nástroji

- záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné elementy a prostředky(barva,linie,modelování),tvůrčím způsobem experimentuje s barvami,dokáže míchat a překrývat barvy,rozezná teplé a studené,světlé a tmavé

- vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání,vnímá událost různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání

- sestaví předměty do neobvyklých souvislostí,vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti,originálním způsobem kombinuje linii,tvar,objem,barvu,texturu, objekty

- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí,vede dialog,vyjadřuje se k tvorbě své i druhých,toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření,porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou,inspiruje se jí

- ověřuje si své činnosti na okolí,vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy

Konkretizované učivo:

- pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů(tvar,objem,kvalita,textura) a jejich vztahy(podobnost,kontrast,struktura,rytmus),rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů(ruka,dřívko,nit,kůra.písek, kov.kůže)

- fantazijní představy,hra s barvou,plošné a prostorové vyjádření,originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků

- souvislost zraku a ostatních smyslů(čich,hmat,sluch, chuť)a pohybu /Prv/

- kombinace neobvyklých předmětů,alternativní použití linie,objemu,plochy a textury k vyjádření osobního zážitku

- tolerance a porovnávání,tvorba a interpretace uznávaných autorů,ilustrace dětských knih/ČJ/

- rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu,vhodnost užití konkrétních obrazných znakových prostředků,instalace výstavy,vkus a nevkus v interiéru

Způsoby ověřování učiva: slovní i písemné hodnocení výtvarných prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 2.ročník

- 1.Rozvíjení smyslové citlivosti**
- 2.Uplatňování subjektivity**
- 3.Ověřování komunikačních účinků**

Konkretizované výstupy žáka :

- pozná různé druhy tvarů,porovná jejich vlastnosti, vztahy,pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy, technikami a nástroji
- záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné elementy a prostředky(barva,linie,modelování),tvůrčím způsobem experimentuje s barvami,dokáže míchat a překrývat barvy,rozezná teplé a studené,světlé a tmavé
- vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání,vnímá událost různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání
- sestaví předměty do neobvyklých souvislostí,vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti,originálním způsobem kombinuje linii,tvar,objem,barvu,texturu, objekty
- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí,vede dialog,vyjadřuje se k tvorbě své a druhých,toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření,porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou,inspiruje se jí
- ověřuje si vliv své činnosti na okolí,vystavuje své práce,podílí se na zlepšení prostředí školy

Konkretizované učivo :

- pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů (tvar,objem,kvalita,textura) a jejich vztahy (podobnost,kontrast,struktura,rytmus),rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů (ruka,dřívko,nit,kůra, písek, kov,kůže)
- fantazijní představy,hra s barvou,plošné a prostorové vyjádření,originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků
- souvislost zraku a ostatních smyslů(čich,hmat,sluch, chuť) a pohybu / Prv /
- kombinace neobvyklých předmětů,alternativní použití linie,objemu,plochy a textury k vyjádření osobního zážitku
- tolerance a porovnávání,tvorba a interpretace uznávaných autorů,ilustrace dětských knih / ČJ /
- rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu,vhodnost užití konkrétních obrazných znakových prostředků,instalace výstavy,vkus a nevkus v interiéru

Způsoby ověřování učiva : slovní i písemné hodnocení výtvarných prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 3.ročník

1.Rozvíjení smyslové citlivosti 2.Uplatňování subjektivity 3.Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- pozná různé druhy tvarů,porovná jejich vlastnosti a vztahy,pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy,technikami a nástroji
- záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné elementy a prostředky(barva,linie,modelování),tvůrčím způsobem experimentuje s barvami,dokáže míchat a překrývat barvy,rozezná teplé a studené,světlé a tmavé
- vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání,vnímá událost různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání
- sestaví předměty do neobvyklých souvislostí,vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti,originálním způsobem kombinuje linii,tvar,objem,barvu,texturu, objekty
- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí,vede dialog,vyjadřuje se k tvorbě své i druhých,toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření,porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou,inspiruje se jí
- ověřuje si vliv své činnosti na okolí,vystavuje své práce,podílí se na zlepšení prostředí školy

Konkretizované učivo :

- pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů(tvar,objem,kvalita,textura) a jejich vztahy(podobnost,kontrast,struktura,rytmus),rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů(ruka,dřívko,nit,kůra,písek,kov,kůže) /Prv /
- fantazijní představy,hra s barvou,plošné a prostorové vyjádření,originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků
- souvislost zraku a ostatních smyslů(čich,hmat,sluch, chuť) a pohybu / Prv /
- kombinace neobvyklých předmětů,alternativní použití linie,objemu,plochy a textury k vyjádření osobního zážitku
- tolerance a porovnávání,tvorba a interpretace uznávaných autorů,ilustrace dětských knih / ČJ /
- rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu,vhodnost užití konkrétních obrazných znakových prostředků,instalace výstavy,vkus a nevkus v interiéru

Způsoby ověřování učiva : slovní i písemné hodnocení výtvarných prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 4.ročník

1.Rozvíjení smyslové citlivosti

2.Uplatňování subjektivity

3.Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- vědomě se zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností
- rozlišuje reálný a duchovní prostor, uplatňuje své fantazijní představy, vědomě volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření, porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy
- uplatňuje vztah zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
- seznamuje se s možnostmi akční tvorby, používá současné technické zobrazovací prostředky podle podmínek školy

- tvorí jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů, experimentuje s kompozičními přístupy a principy, člení, rozkládá a syntetizuje přírodní tvary v prostoru a v ploše, využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací ve volné tvorbě a praktickém užití v lineární kompozici, uplatňuje osobitost v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření a pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků, svobodně volí a kombinuje prostředky
- samostatně odhaluje interpretační kontext vlastního i přejatého znakového vyjádření, aby byl srozumitelný pro ostatní, ověřuje si vliv svých činností na okolí (výstav, výzdoba, kolekce)

- hledá a pojmenovává základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy v uměleckém díle a porovnává rozdíly výtvarných děl, rozlišuje vhodnost použití obrazných prvků

- hodnotí, zdůvodňuje a obhajuje svoji výtvarnou výpověď a vyjadřuje se k tvorbě ostatních, hledá v ní zdroj pro svá vlastní vizuálně obrazná vyjádření

Konkretizované učivo :

- kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru
- uplatnění spontaneity, hledání nových kontextů pro uplatnění samostatně vytvořených a přejatých obrazových znaků

- výrazové možnosti akční tvorby, grafika PC, fotografie, video, volba vhodných prostředků k danému námětu , manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, rozlišení typů vizuálně obrazného vyjádření (hračky, objekty, ilustrace textu, volná malba, skulptura, comics, fotografie) / ČJ /

- pozorování vzhledu a chování v různých situacích a prostředcích, slovně charakterizovat hledání podnětů v reálném prostředí, pozorování projevů života až k inspiraci pro vlastní tvorbu, konkrétní projevy volného umění a užité tvorby, architektury, plošné kompozice, práce s literaturou zaměřenou na výtvarné umění /ČJ /
- komunikační obsah obrazových znaků samostatně vytvořených i přejatých, vhodnost užití obrazových znakových prostředků pro dosažení konkrétních účinků v komunikaci, vlastní portfolio, účast na instalaci školní výstavy, účast při přípravě kolekce
- účinek uměleckého díla současnosti a minulosti, porovnání vlastní interpretace s všeobecně uznávanými pravidly, hledání, rozlišování a vytváření obrazných znakových prostředků pro vyjádření jak statického, tak dynamického chápání reality, uspořádání objektů do celků (výraznost, velikost, vzájemné postavení), hledisko vnímání a motivace přístupů k vizuálně obrazným vyjádřením (vizuální, baltické, statické, dynamické, fantazijní, založené na smyslovém vnímání)
- nové kontexty pro uplatnění samostatně vytvořených i přejatých obrazových znaků, výtvarná výpověď hodnocení, zdůvodnění a obhájení , vyjádření se k tvorbě vlastní i ostatních, tolerance k rozdílným způsobům

výtvarných vyjádření, komunikace se spolužáky, rodinnými příslušníky, vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření, proměny komunikačního obsahu

Způsoby ověřování učiva : slovní i písemné hodnocení výtvarných prací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 5. ročník

- 1. Rozvíjení smyslové citlivosti**
- 2. Uplatňování subjektivity**
- 3. Ověřování komunikačních účinků**

Konkretizované výstupy žáka :

- vědomě se zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností
- rozliší reálný a duchovní prostor, uplatňuje své fantazijní představy, vědomě volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření, porovná světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy
- uplatňuje vztah zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
- seznamuje se s možnostmi akční tvorby, používá současné technické zobrazovací prostředky podle podmínek školy
- tvoří jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů, experimentuje s kompozičními přístupy a principy, člení rozkládá a syntetizuje přírodní tvary v prostoru a ploše, využívá výrazové možnosti barev, ve své tvorbě uplatňuje osobitost, svobodně volí a kombinuje výrazové prostředky
- samostatně odhaluje interpretační kontext vlastního i přejatého znakového vyjádření, aby byl srozumitelný pro ostatní, ověřuje si vliv své činnosti na okolí (výstavy, výzdoba, soutěže)
- hledá a pojmenovává základní obrazové prvky a kompoziční přístupy v uměleckém díle a porovnává rozdíly mezi výtvarnými díly, rozlišuje vhodnost použití obrazných vyjádření
- hodnotí, zdůvodňuje a obhájí svoji výtvarnou výpověď a vyjadřuje se k tvorbě ostatních, hledá v ní

Konkretizované učivo :

- kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru
- uplatnění spontaneity, hledání nových kontextů pro uplatnění samostatně vytvořených a přejatých obrazových znaků
- výrazové možnosti akční tvorby, počítačová grafika, fotografie, video, volba vhodných prostředků k danému námětu, manipulace s objekty, pohyb těla, jeho umístění v prostoru, rozlišení typů vizuálně obrazného vyjádření (hračky, objekty, ilustrace textu, volná malba, sochařství, comics, fotografie) / Čt /
- pozorování vzhledu a chování v různých situacích a prostředích, slovní charakteristika hledání podnětů, pozorování projevů života až k inspiraci pro vlastní tvorbu, konkrétní projevy volného umění a užité tvorby, architektury, plošné kompozice, práce s literaturou zaměřenou na výtvarnou tvorbu / VI /
- komunikační obsah obrazových znaků osobně vytvořených i přejatých, vhodnost užití obrazových znakových prostředků pro dosažení konkrétních účinků v komunikaci, účast na instalaci školní výstavy, na výzdobě školy, třídy
- účinek uměleckého díla současnosti a minulosti (ilustrace knih pro děti, animované filmy), porovnání vlastní interpretace s všeobecně uznávanými pravidly, hledání, vytváření obrazných znakových prostředků pro vyjádření statického i dynamického chápání reality, uspořádání objektů do celků (výraznost, velikost, vzájemné postavení), hledisko vnímání a motivace přístupů k vizuálně obrazným vyjádřením (vizuální, statické, dynamické, fantazijní, založené na smyslovém vnímání)
- nové kontexty pro uplatnění osobně vytvořených i přejatých obrazových znaků, výtvarná výpověď,

zdroj pro svá vlastní vizuálně obrazná vyjádření

hodnocení zdůvodnění a obhájení, tolerance k tvorbě druhých, komunikace se spolužáky

Způsoby ověřování učiva : slovní i písemné hodnocení, řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 6. ročník

1. Rozvíjení smyslové citlivosti

2. Uplatňování subjektivity

3. Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace
- používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace
- popisuje subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých
- zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty
- porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům
- užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad
- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty

Konkretizované učivo :

- kombinace neobvyklých materiálů / Př /
- plošné a prostorové vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a času a vyjádření vztahů a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem
- originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik
- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem
- nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)
- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez)
- kontrast, harmonie
- emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků
- historický posun v interpretaci / D /
- rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury / Z /
- kontinuita vývoje vybraného umění
- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video)
- alternativní řešení vyjádření osobního prožitku
- typy vizuálně obrazných vyjádření, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)
- prvky vizuálně obrazného vyjádření
- podklad : savost, struktura, barva
- reflexe ostatních uměleckých druhů
- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) / Tv /
- tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru,

- zdůvodní vlastní vizuálně obrazná vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých, různé způsoby jejich vyjádření, učí se je tolerovat
 - hledá a analyzuje skryté a tušené zákonitosti v přírodě, v technických výtvorech a výtvarných dílech
 - sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí
 - porovnává design různých předmětů
 - objevuje vlastní jedinečnost a identitu, vytváří si zdravé sebevědomí s porozuměním pro druhé
 - variabilitu vizuálně obrazných vyjádření využívá v tvůrčích činnostech k získání osobitých výsledků
 - respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, tvoří a komunikuje otevřeně, pravdivě, rozvíjí své sociální cítění
- vyjádření proměn, manipulace s objekty
 - výtvarně vyjádřený pocit z hudby / Hv /
 - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem
 - rozdílná interpretace v různých historických obdobích / D /
 - tolerance k odlišnému vnímání, empatie
 - klasická umělecká díla v porovnání se současnými
 - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora
 - řád ve výtvarné geometrii
 - technické prvky
 - design – tvar a funkce, návrh designu jednoduchých předmětů
 - sebehodnocení (portfolio třídy, tematická výstava)
 - sebezprosažení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření
 - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech
 - iniciativa a tvořivost

Způsoby ověřování učiva :

slovní i písemné hodnocení výtvarných prací, řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 7. ročník

1. Rozvíjení smyslové citlivosti
2. Uplatňování subjektivity
3. Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace
- používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace
- popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých
- zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty
- porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům
- užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad
- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru,

Konkretizované učivo :

- kombinace neobvyklých materiálů / Př /
- plošné a prostorové vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a času a vyjádření vztahů a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem
- originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik
- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem
- nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)
- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez)
- kontrast, harmonie
- emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků
- historický posun v interpretaci / D /
- rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury / Z /
- kontinuita vývoje vybraného umění
- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video)
- alternativní řešení vyjádření osobního prožitku
- typy vizuálně obrazných vyjádření, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)
- prvky vizuálně obrazného vyjádření
- podklad : savost, struktura, barva
- reflexe ostatních uměleckých druhů
- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) / Tv /

estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty

- zdůvodní vlastní vizuálně obrazná vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých, různé způsoby jejich vyjádření, učí se je tolerovat
- hledá a analyzuje skryté a tušené zákonitosti v přírodě, v technických výtvorech a výtvarných dílech
- sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí
- porovnává design různých předmětů
- objevuje vlastní jedinečnost a identitu, vytváří si zdravé sebevědomí s porozuměním pro druhé
- variabilitu vizuálně obrazných vyjádření využívá v tvůrčích činnostech k získání osobitých výsledků
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, tvoří a komunikuje otevřeně, pravdivě, rozvíjí své sociální citění

- tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty
- výtvarně vyjádřený pocit z hudby / Hv /
- výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem
- rozdílná interpretace v různých historických obdobích / D /
- tolerance k odlišnému vnímání, empatie
- klasická umělecká díla v porovnání se současnými
- důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora
- řád ve výtvarné geometrii
- technické prvky
- design – tvar a funkce, návrh designu jednoduchých předmětů
- sebehodnocení (portfolio třídy, tematická výstava)
- sebezprosažení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření
- reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech
- iniciativa a tvořivost

Způsoby ověřování učiva :

slovní i písemné hodnocení výtvarných prací, řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 8. ročník

1. Rozvíjení smyslové citlivosti
2. Uplatňování subjektivity
3. Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace
- používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace
- popisuje subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých
- zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty
- porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům
- užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad

Konkretizované učivo :

- kombinace neobvyklých materiálů / Př /
- plošné a prostorové vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a času a vyjádření vztahů a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem
- originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik
- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem
- nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)
- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez)
- kontrast, harmonie
- emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků
- historický posun v interpretaci / D /
- rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury / Z /
- kontinuita vývoje vybraného umění
- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video)
- alternativní řešení vyjádření osobního prožitku
- typy vizuálně obrazných vyjádření, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)
- prvky vizuálně obrazného vyjádření
- podklad : savost, struktura, barva
- reflexe ostatních uměleckých druhů

- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty
- zdůvodní vlastní vizuálně obrazná vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých, různé způsoby jejich vyjádření, učí se je tolerovat
- hledá a analyzuje skryté a tušené zákonitosti v přírodě, v technických výtvorech a výtvarných dílech
- sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí
- porovnává design různých předmětů
- objevuje vlastní jedinečnost a identitu, vytváří si zdravé sebevědomí s porozuměním pro druhé
- variabilitu vizuálně obrazných vyjádření využívá v tvůrčích činnostech k získání osobitých výsledků
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, tvoří a komunikuje otevřeně, pravdivě, rozvíjí své sociální citění
- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) / Tv /
- tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty
- výtvarně vyjádřený pocit z hudby / Hv /
- výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem
- rozdílná interpretace v různých historických obdobích / D /
- tolerance k odlišnému vnímání, empatie
- klasická umělecká díla v porovnání se současnými
- důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora
- řád ve výtvarné geometrii
- technické prvky
- design – tvar a funkce, návrh designu jednoduchých předmětů
- sebehodnocení (portfolio třídy, tematická výstava)
- sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření
- reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech
- iniciativa a tvořivost

Způsoby ověřování učiva :

slovní i písemné hodnocení výtvarných prací, řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova – 9. ročník

1. Rozvíjení smyslové citlivosti

2. Uplatňování subjektivity

3. Ověřování komunikačních účinků

Konkretizované výstupy žáka :

- experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace
- používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace
- popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých
- zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty
- porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům
- užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad

Konkretizované učivo :

- kombinace neobvyklých materiálů / Př /
- plošné a prostorové vyjádření
- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a času a vyjádření vztahů a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření
- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem
- originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik
- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem
- nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)
- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez)
- kontrast, harmonie
- emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků
- historický posun v interpretaci / D /
- rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury / Z /
- kontinuita vývoje vybraného umění
- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video)
- alternativní řešení vyjádření osobního prožitku
- typy vizuálně obrazných vyjádření, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)
- prvky vizuálně obrazného vyjádření
- podklad : savost, struktura, barva

- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty
- zdůvodní vlastní vizuálně obrazná vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých, různé způsoby jejich vyjádření, učí se je tolerovat
- hledá a analyzuje skryté a tušené zákonitosti v přírodě, v technických výtvorech a výtvarných dílech
- sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí
- porovnává design různých předmětů
- objevuje vlastní jedinečnost a identitu, vytváří si zdravé sebevědomí s porozuměním pro druhé
- variabilitu vizuálně obrazných vyjádření využívá v tvůrčích činnostech k získání osobitých výsledků
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, tvoří a komunikuje otevřeně, pravdivě, rozvíjí své sociální citění
- reflexe ostatních uměleckých druhů
- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) / Tv /
- tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty
- výtvarně vyjádřený pocit z hudby / Hv /
- výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem
- rozdílná interpretace v různých historických obdobích / D /
- tolerance k odlišnému vnímání, empatie
- klasická umělecká díla v porovnání se současnými
- důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora
- řád ve výtvarné geometrii
- technické prvky
- design – tvar a funkce, návrh designu jednoduchých předmětů
- sebehodnocení (portfolio třídy, tematická výstava)
- sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření
- reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech
- iniciativa a tvořivost

Způsoby ověřování učiva :

slovní i písemné hodnocení výtvarných prací, řízený rozhovor, praktické předvedení

Vzdělávací oblast : **Člověk a zdraví**

Vzdělávací obor : **Výchova ke zdraví**

5. 17. RODINNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: 6. ročník

7. ročník

8. ročník

5. 17. RODINNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Rodinná výchova* vytváří prostor pro široké formativní působení na dospívající žáky. Tím významně přispívá k jejich osobnostnímu a sociálnímu rozvoji. Cílem předmětu je vychovávat mladého člověka ke zdravému životnímu stylu, připravovat ho na život ve své budoucí rodině a na plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti. Vzdělávací obsah předmětu přináší základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Učí žáky aktivně rozvíjet a chránit zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické, fyzické) a být za ně odpovědný. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyk, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, učí se předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Předmět rozšiřuje a prohlubuje poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi a učí žáky dívat se na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a rozhodovat se ve prospěch zdraví. Tento předmět je rozšířen o doplňující vzdělávací obor **Etická výchova (ETV)**.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Rodinná výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně. Vyučuje se v hodinové týdenní dotaci. Obsah témat je pro dívky a chlapce společný. Při výuce některých specifických oblastí (např. intimní hygiena) je možné prezentovat učivo odděleně.

Učivo je vedle teoretických poznatků stále více zaměřováno na osvojení komunikačních technik, vhodné argumentace, chování a rozhodování ve prospěch zdraví, a to jak v modelových situacích, tak v každodenním životě školy, v rodinných a mimoškolních činnostech. Výukový program je třeba realizovat specifickými didaktickými formami s využitím netradičních metod – práce ve skupinách, didaktické situační hry, peer programy, řízené a spontánní diskuse, využití videoprogramů, besedy s odborníky, exkurze aj.

Výuka předmětu směřuje:

- k vnímání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- k pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- k poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- k získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- k propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy, se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- k chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- k aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci
- k utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- k vnímání pocitu sounáležitosti s vlastní rodinou, společenstvím v nejbližším okolí i s lidmi, se kterými se žáci náhodně setkají
- k úctě k sobě, svému partnerovi, své rodině, vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním a jiným odlišnostem lidí, skupin i různých společenství
- k utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, nahlížení na

rovnoprávné postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání, v politickém životě a ve společnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu **Rodinná výchova**

Kompetence k učení –vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání .
- Motivujeme k učení .
- Podporujeme samostatnost a tvořivost .
- Učíme trpělivosti , povzbudíme .
- Učíme žáky plánovat , organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti .
- Učíme žáky vyhledávat , zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu .

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení , logickému uvažování a k řešení problémů .

- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit .
- Podporujeme samostatnost , tvořivost , originální řešení problémů .
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů .
- Učíme žáky jak problémům předcházet a jak se problémů nebát .

Kompetence komunikativní – vést žáky k otevřené , všestranné a účinné komunikaci .

- Rozvíjíme u žáků komunikační dovednosti , klademe důraz na „kulturní úroveň „ komunikace .
- Netolerujeme agresivní , hrubé , vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků , zaměstnanců školy i rodičů .
- Vedeme žáky k tomu , aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty .
- Podporujeme kritiku a sebekritiku .
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky .
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích .
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a školy na veřejnosti .
- Učíme žáky naslouchat druhým .
- Učíme žáky asertivnímu chování a nonverbální komunikaci .

Kompetence sociální a personální –rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat , pracovat v týmu , respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých .

- Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování .
- Učíme žáky pracovat v týmech ,rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role .
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svoji , ostatních a celého týmu .
- Podporujeme vzájemnou pomoc .
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů .
- Netolerujeme projevy rasismu , xenofobie a nacionalismu .
- Podporujeme koedukovanou výchovu dětí .
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy dětí ve třídě .

- Učíme žáky odmítat vše, co narušuje dobré vztahy mezi žáky a mezi žáky a učiteli .
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování .

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako svobodné občany , plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých .Jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí .Jako ohleduplné lidi , schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích .

- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování .
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu .
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, rodičů nebo zaměstnanců školy .
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci .
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem .
- Neustále monitorujeme chování žáků – včas přijímáme účinná opatření .
- Využíváme pomoci odborníků – výchovných poradců ,PPP , OPD ,policie .
- Kázeňské přestupky řešíme individuálně – problémy řešíme rozumně , spravedlivě , bez emocí a osobní zášti .
- Při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit motiv .
- Žáky seznamujeme s právními normami.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně zdraví a k ochraně životního prostředí .
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity .

Kompetence pracovní –vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci,naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie , naučit žáky chránit své zdraví při práci , pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání .

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci .
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností .
- Seznamujeme žáky s dalšími možnostmi studia , různými profesemi , s možnostmi pracovního uplatnění v EU.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Rodinná výchova

2. stupeň

Očekávané výstupy

žák

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů
- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků rodiny i v nejbližším okolí
- dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky

- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastním dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
- respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
- uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresii
- projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

Učivo

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

- **vztahy ve dvojici** – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- **vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity** – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE

- **dětství, puberta, dospívání** – tělesné, duševní a společenské změny
- **sexuální dospívání a reprodukční zdraví** – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost; promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

- **výživa a zdraví** – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
- **vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví** – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- **tělesná a duševní hygiena, denní režim** – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví
- **ochrana před přenosnými chorobami** – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- **ochrana před nepřenosiými chorobami a před úrazy** – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

- **stres a jeho vztah ke zdraví** – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti
- **auto-destruktivní závislosti** – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání, trestná činnost, dopink ve sportu
- **skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita** – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci
- **bezpečné chování a komunikace** – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení

- **dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví** – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
- **manipulativní reklama a informace** – reklamní vlivy, působení sekt
- **ochrana člověka za mimořádných událostí** – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí

HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ

- **celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci** – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie
- **podpora zdraví a její formy** – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, program podpory zdraví

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

- **sebepoznání a sebepojetí** – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- **seberegulace a sebeorganizace činností a chování** – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnutí problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- **psychohygienu** v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnutí stresu, hledání pomoci při problémech
- **mezilidské vztahy, komunikace, kooperace** – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního chování a jednání

ETICKÁ VÝCHOVA (doplňující obor)

Očekávané výstupy

žák

- rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory
- spolupracuje i v obtížných sociálních situacích
- je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení
- analyzuje etické aspekty různých životních situací
- rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Rodinná výchova - 6. ročník

1. Rodina a širší sociální prostředí

A – Moje rodina

Konkretizované výstupy žáka :

- objasní pojmy domov a rodina
- vyjmenuje typy a funkce rodiny
- vysvětlí role muže a ženy v rodině
- uvede příklady pozitivního a negativního chování členů rodiny
- vysvětlí pojem náhradní rodinná péče a vyjmenuje formy , jakými je v ČR realizována

Konkretizované učivo :

- domov a rodina
- postavení muže a ženy
- vliv rodiny na rozvoj osobnosti
- náhradní rodinná péče

B – Manželství a rodičovství

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede podmínky , za jakých lze v ČR uzavřít manželství
- vysvětlí pojmy : civilní a církevní sňatek
- uvede výhody a nevýhody manželství

Konkretizované učivo :

- manželství a rodičovství

C – Práva a povinnosti dítěte

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede ,ve kterých právních normách a v řádu školy jsou upravena pravidla chování žáků , práva a povinnosti žáků a jejich rodičů
- se spolužáky sestaví pravidla chování žáků ve třídě
- vysvětlí význam stanovení pravidel chování a jejich dodržování

Konkretizované učivo :

- práva a povinnosti dítěte

D – Tradice a svátky v rodině

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede příklady , jak je život lidí pevně spojen s přírodními cykly
- vysvětlí členění času podle křesťanského kalendáře (uvede příklad odlišného kalendáře)
- umí objasnit význam uchování lidových tradic
- uvede , které svátky v ČR slavíme
- vyrobí vánoční a velikonoční dekorace

Konkretizované učivo:

- lidové zvyky a obyčeje
- svátky v ČR

2. Rozvoj osobnosti

A – Osobnost žáka

Konkretizované výstupy žáka :

- chápe pojem osobnost
- je seznámen se základní typologií lidí

Konkretizované učivo :

- osobnost – typy osobností

B – Zdravý vývoj osobnosti

Konkretizované výstupy žáka :

- uvědomuje si důležitost duševního a tělesného zdraví pro psychickou a fyzickou zdatnost

Konkretizované učivo :

- utváření osobnosti člověka

- orientuje se ve zvláštlostech vývoje osobnosti podle věku základní školy
- ví , jak je možné ovlivnit negativní tělesné a duševní stavy

3. Péče o zdraví, osobní hygiena, režim dne

A – Režim dne

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí pojmy denní a týdenní biorytmus
- optimálně využívá své výkonnosti v průběhu dne i týdne
- uvede příklady negativního vlivu prostředí na biorytmus člověka
- sestaví si vyvážený režim dne a porovná ho s režimem dne svých spolužáků

Konkretizované učivo :

- biorytmus

B – Osobní hygiena

Konkretizované výstupy žáka :

- uplatňuje hygienické zásady a návyky vztahující se k osobní a intimní hygieně
- orientuje se v prostředcích osobní a intimní hygieny , ví jak tyto prostředky používat
- objasní význam a funkci kůže
- ví , jak chránit pleť před klimatickými vlivy
- pečuje o svůj vzhled – učí se pochopit co je vkusné a co je nevkusné
- vybírá vhodné oblečení k různým příležitostem (škola , sport , společnost)

Konkretizované učivo :

- osobní hygiena
- základy kosmetické péče , ochrana pleti
- hygiena odívání

C – Péče o zdraví

Konkretizované výstupy žáka :

- rozlišuje pojmy : psychické , fyzické a sociální zdraví
- pochopí odpovědnost za zdraví vlastní i ostatních
- uplatňuje ve vlastním denním režimu základní zásady ochrany zdraví
- orientuje se v základních příčinách nemocí a vhodným chováním omezuje působení negativních faktorů

Konkretizované učivo :

- zdraví – fyzické , psychické , sociální
- životní rytmy a zdraví
- nemoc – příčina , prevence

4. Zdravá výživa

A – Význam a vliv výživy na zdraví člověka

Konkretizované výstupy žáka :

- chápe vliv výživy na zdravotní stav člověka
- uvědomuje si , že civilizační choroby jsou důsledkem nesprávné výživy

Konkretizované učivo :

- výživa – význam , vliv na zdraví
- výživa a civilizační choroby

B - Zásady zdravé výživy

Konkretizované výstupy žáka :

- posoudí současné převažující stravovací zvyklosti u nás
- zhodnotí jídelníček v rodině z hlediska zásad zdravé výživy

Konkretizované učivo :

- zásady zdravé výživy
- sestavení jídelníčku

5. Pohybová aktivita a zdraví

A – Význam pohybu pro zdraví , výkonnost a krásu těla

Konkretizované výstupy žáka :

Konkretizované učivo :

- chápe význam pohybové aktivity
- uvědomuje si důsledky nedostatečného pohybu pro zdraví a na vznik civilizačních chorob

-pohybová aktivita – význam

B – Rozdíly v pohybové úrovni a výkonnosti

Konkretizované výstupy žáka :

- uvědomuje si základní rozdíly v pohybové úrovni a výkonnosti různých skupin lidí , rozumí jim a respektuje je
- dodržuje zásady bezpečnosti , ochrany zdraví a hygieny při pohybových činnostech

Konkretizované učivo :

- rozdíly v pohybových činnostech podle pohlaví , věku , zdravých a handicapovaných lidí
- bezpečnost a ochrana zdraví při pohybových činnostech

6. Sexuální výchova

A – Člověk a dospívání

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede etapy vývoje člověka
- uvede tělesné , duševní a společenské rozdíly mezi dítětem a dospělým člověkem
- uvede příklady generačních problémů,jejich důsledky a možnosti řešení
- ve skupině se spolužáky sestaví soupis častých problémů charakteristických pro období dospívání – uvede způsoby, jak jim předcházet a jak je vhodně řešit
- uvede kontakt na PPP ,krizové centrum, linku důvěry

Konkretizované učivo :

- dospívání

7. Prevence zneužívání návykových látek

A – Návykové látky

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí pojmy legální a nelegální drogy
- uvědomuje si rizika a nebezpečí drog (zdraví , partnerské vztahy , soužití v rodině ,osobní realizace ,přenos infekcí)
- uvede příklad úspěšného umělce , vědce ,aj. ,jehož život ukončily drogy
- ve skupině se spolužáky napíše soupis důvodů pro a proti kouření , kladné a záporné účinky alkoholu na člověka

Konkretizované učivo :

- druhy návykových látek
- nebezpečí drog

-modelové situace (návčik způsobů odmítání cigaret, alkoholu a jiných drog)

B – Pozitivní životní cíle a hodnoty

Konkretizované výstupy žáka :

- sestaví si měsíční plán zdravého životního stylu –zkusí podle něj žít – napíše o úspěších a neúspěších zprávu

Konkretizované učivo :

- podpora pozitivních cílů , zájmů

8. Osobní bezpečí

A – Krizové situace

Konkretizované výstupy žáka :

- rozpoznává situace ohrožující jeho bezpečnost
- vysvětlí pojem šikana , uvede příklady šikanování a vhodné způsoby , jak tomuto jevu čelit
- ví , jak se chovat k deviantní osobě
- umí vysvětlit co znamená týrání , zneužívání a zanedbávání

Konkretizované učivo :

- sociální kontakt s vrstevníky
- šikanování

-kontakt s deviantní osobou
-týrání , zneužívání a zanedbávání dítěte

dítěte

-umí vyhledat pomoc v případě týrání , zanedbávání a zneužívání

B – Chování v krizových situacích

Konkretizované výstupy žáka :

-předvede různé způsoby chování a komunikace v různých modelových situacích
 -uvede telefonní číslo na nejbližší pedagogicko-psychologickou poradnu , krizové centrum , linku důvěry
 -umí poskytnout první pomoc (krvácení , popálení ,poranění končetin atd.)

Konkretizované učivo :

-situační hry
 -návčik komunikace s linkou důvěry atd.
 -návčik poskytování první pomoci , bezpečnost na silnici ,při sportech , při práci v domácnosti , atd.

PT : A. OSV c) – Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

Způsoby ověřování učiv : ústní zkoušení, písemný test , referát , práce na počítači

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Rodinná výchova – 7.ročník

1. Rodina a širší sociální prostředí

A – Vztahy před manželstvím

Konkretizované výstupy žáka :

- chápe rozdíl mezi kamarádstvím , přátelstvím a láskou
- účastní se situačních her a dialogů na téma láska , partnerské vztahy , pozitivní hodnoty pro trvalé soužití
- popíše , jak si představuje budoucího partnera

Konkretizované učivo:

- kamarádství , přátelství , láska
- životní partner

B – Předpoklady šťastného manželství

Konkretizované výstupy žáka :

- dokáže vyjmenovat hlavní předpoklady pro fungující a šťastné manželství
- uvědomuje si , že manželství a celoživotní věrnost vyžaduje od partnerů vzájemné pochopení , toleranci , podobné zájmy a cíle , sexuální přitažlivost atd.

Konkretizované učivo :

- manželství šťastné a fungující

C – Problémy v současné rodině

Konkretizované výstupy žáka :

- chápe co ovlivňuje stabilitu rodiny (ekonomické , právní otázky , bydlení a hospodaření , láska , pochopení , komunikace , manželství nezletilých , atd.)
- z denního tisku vyhledá zprávy o závažných problémech manželského soužití a pokusí se vysvětlit příčiny těchto problémů

Konkretizované učivo :

- stabilita rodiny

D – Tradice a svátky v rodině

Konkretizované výstupy žáka :

- chápe význam uchování tradic v rodině
- vypravuje o tradicích vlastní rodiny , podílí se na přípravách svátků
- umí vyrobit jednoduché dekorace a dárky

Konkretizované učivo :

- stabilita rodiny

2. Rozvoj osobnosti

A –Duševní a tělesné zdraví

Konkretizované výstupy žáka :

- zná základní způsoby ovlivňování negativních tělesných a duševních stavů (pravidelný režim , pohyb , relaxace,aj.)
- účastní se her zaměřených na získání dovedností asertivního chování

Konkretizované učivo :

- situace ohrožující zdraví
- modelové situační hry

3. Denní režim, ochrana zdraví, hygiena

A – Biorytmy a negativní vlivy prostředí

Konkretizované výstupy žáka :

-uplatňuje ve vlastním denním režimu základní zásady přispívající k zachování zdraví (osobní a duševní hygiena , zdravá výživa , pohyb , atd.)

B – Ochrana zdraví

Konkretizované výstupy žáka :

-orientuje se v základních příčinách nemocí , vhodným chováním omezí působení negativních vlivů prostředí na vznik civilizačních chorob

-chrání se před infekčními chorobami , včetně nákazy virem HIV

-nacvičuje ošetřování nemocného a zdravotně postiženého v rodině

-rozvíjí etické vztahy k nemocným a zdravotně postiženým

-návštěva zařízení sociální péče

Konkretizované učivo:

-životní rytmy a zdraví

Konkretizované učivo :

-základní zdroje a příčiny nemocí

-péče o nemocného a zdravotně postiženého

C – Hygiena

Konkretizované výstupy žáka :

-řídí se zásadami osobní a intimní hygieny

-ve skupině připraví ukázkou obalů přípravků pro hygienu

-nakreslí reklamní plakát

-uplatňuje zásady duševní hygieny v denním režimu

-zařazuje formy aktivního odpočinku , využívá relaxační

cvičení k překonávání psychické únavy a stresu

Konkretizované učivo :

-osobní hygiena

-duševní hygiena

4. Zdravá výživa

A – Výživová hodnota potravy

Konkretizované výstupy žáka :

-dle schématu vysvětlí potravinovou pyramidu – ví co je vyvážené složení stravy

-chápe na čem závisí energetická potřeba organismu

-výjmenuje onemocnění z nadměrné a nesprávné výživy

Konkretizované učivo :

-výživová hodnota , energetická potřeba organismu

B – Zdravotní rizika rychlého občerstvení

Konkretizované výstupy žáka :

-posoudí současné převažující stravovací zvyklosti u nás

-chrání se vhodnou výživou proti civilizačním chorobám

-uvědomuje si nevhodnost rychlého občerstvení pro každodenní stravování

Konkretizované učivo :

-technologické postupy při přípravě pokrmů

C – Výživa dětí a dospělých

Konkretizované výstupy žáka :

-určí rozdíly ve stravování dětí a dospělých ,těhotných a kojících žen ,nemocných ,atd.

-zhodnotí jídelníček v rodině , školní jídelně z hlediska zásad zdravé výživy

Konkretizované učivo :

-stravování vybraných skupin obyvatelstva

5. Pohybová aktivita

A – Vhodná volba pohybových činností**Konkretizované výstupy žáka :**

-uvědomuje si rozdíly v pohybových činnostech – význam jejich správného výběru pro zdraví

Konkretizované učivo:

-rozdíly v pohybových činnostech dle věku , pohlaví , výkonnosti , zdravotního stavu , atd.

B – Zásady fair play jednání a bezpečnosti**Konkretizované výstupy žáka :**

-chápe význam slova fair play
-dodržuje pravidla a zásady bezpečnosti při pohybových činnostech

Konkretizované učivo :

-rozdělení pohybových činností
-pravidla sportovních her , atletiky , gymnastiky aj.

C – Hygiena při cvičení a sportech**Konkretizované výstupy žáka :**

-používá vhodné oblečení a obutí při školní Tv , v mimoškolní Tv a při jiných pohybových činnostech
-chápe důležitost dodržování hygienických zásad při cvičení v různém prostředí

Konkretizované učivo:

-vhodné oblečení a obutí

6. Sexuální výchova**A - Dospívání****Konkretizované výstupy žáka :**

- vysvětlí co se rozumí primárními a sekundárními pohlavními znaky
- chápe důležitost a příčiny změn v psychice v období puberty
- řeší modelové situace zaměřené na konflikty v kamarádkých a partnerských vztazích

Konkretizované učivo :

-primární pohlavní znaky, sekundární pohlavní znaky

-vztahy k druhému pohlaví

B – Anatomie a činnost pohlavního ústrojí**Konkretizované výstupy žáka :**

-popíše jednotlivé orgány a činnost pohlavního ústrojí muže a ženy (vysvětlí co je ovulace a menstruace)

Konkretizované učivo :

-pohlavní ústrojí muže a ženy

C – Rozhodování v oblasti sexuálního chování**Konkretizované výstupy žáka**

-vysvětlí co je to masturbace
-účastní se situačních her zaměřených na získání argumentů pro odložení pohlavního styku na období biologické a psychosociální zralosti a ekonomické soběstačnosti

Konkretizované učivo :

-probuzené pohlaví
-odložení startu do pohlavního života

7. Prevence zneužívání návykových látek**A – Nejčastěji zneužívané návykové látky v ČR****Konkretizované výstupy žáka :**

-seznamuje se z videoprogramu „ Drogy ne“o nejčastěji užívaných drogách v ČR
-uvědomuje si nebezpečí drog pro zdraví a celkový život člověka (zaměstnání , vztahy s ostatními lidmi , atd.)

Konkretizované učivo :

-přehled drog

-negativní účinky na zdraví

B – Způsoby odmítnutí**Konkretizované výstupy žáka :**

-diskutuje a poté ve skupině sestaví přehled důvodů proč drogy nikdy nezkoušet
-ví , kam se obrátit o pomoc (telefony , adresy)
-udělá si přehled za jeden týden , jak trávil svůj volný čas –po

Konkretizované učivo :

-důvody proč říci NE !

-centra odborné pomoci

-vhodné využití volného času

provedeném hodnocení navrhuje další varianty

8. Osobní bezpečí

A – Asociální chování

Konkretizované výstupy žáka :

- nacvičuje způsoby chování v krizových situacích
- uvědomuje si , že setkání s lidmi agresivními , pod vlivem alkoholu a jiných drog může být nebezpečné
- zdokonaluje se v náviku komunikace s linkou důvěry

Konkretizované učivo :

- šikánování , deviantní osoby , osoby pod vlivem drog

- odborná pomoc

B – Ochrana zdraví za mimořádných situací

Konkretizované výstupy žáka :

- umí popsat a prakticky nacvičuje chování před povodní , při povodni a po povodni
- ví jak se chovat , když uslyší signál Požární poplach
- umí rychle přivolat pomoc a zajistit sobě i kamarádům bezpečí
- ví jak si chránit při zamoření dýchací cesty a oči
- umí vysvětlit zásady správného chování při poranění el. proudem

Konkretizované učivo :

- povodeň
- požár
- únik nebezpečných látek
- poranění el. proudem

C – Bezpečnost o prázdninách

Konkretizované výstupy žáka :

- uplatňuje pravidla silničního provozu při jízdě na kole a při pohybu po komunikaci
- chová se tak , aby neohrozil sebe ani kamarády při pohybových aktivitách , pobytu v přírodě , na výletech aj.
- je opatrný při práci doma (ostré předměty , saponáty ,atd.)
- poskytuje první pomoc při stavech ohrožujících zdraví – poranění končetin , krvácení ,zástava dechu , atd.

Konkretizované učivo :

- dopravní výchova
- bezpečnost při sportech
- bezpečnost práce v domácnosti
- první pomoc

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení , písemný test , referát , práce na počítači

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Rodinná výchova – 8. ročník

1. Rodina a širší sociální prostředí

A – Rodinné prostředí a jeho vliv na rozvoj osobnosti

Konkretizované výstupy žáka :

- umí vysvětlit pojmy harmonické a disharmonické prostředí
- vysvětlí a se spolužáky předvede v situační hře různé typy výchovy (autokratický , liberální ,demokratický)

Konkretizované učivo :

- harmonické a disharmonické prostředí
- výchova dětí

B – Dospívající a jeho komunikace v rodině

Konkretizované výstupy žáka :

- uvede etapy vývoje člověka
- objasní pojmy: puberta , adolescence
- uvede příklady generačních konfliktů , jejich důsledky a možnosti řešení
- ve skupině sestaví soupis častých problémů charakteristických pro období dospívání – uvede možné způsoby , jak jim předcházet a jak je vhodně řešit
- napíše úvahu o důležitosti správné volby povolání

Konkretizované učivo :

- dospívání
- hledání nového naplnění života

C – Změny v rodině

Konkretizované výstupy žáka :

- chápe , že se život v rodině mění vlivem výrazných změn
- ve skupině řeší modelové krizové situace
- nakreslí svoji životní křivku

Konkretizované učivo :

- narození dítěte , adopce , nemoc , rozvod , úmrtí

D – Tradice a svátky

Konkretizované výstupy žáka :

- vyrobí dárky pro své kamarády a blízké
- vyrobí dekorace do třídy a na školní výstavu

Konkretizované učivo :

- význam uchování tradic , oslava svátků

2. Rozvoj osobnosti

A – Sebepoznávání , seberegulace

Konkretizované výstupy žáka :

- účastní se her zaměřených na sebepoznávání
- učí se nekonfliktním způsobům jednání
- uvědomuje si , že „ únik“ od problému situaci neřeší , ale spíše zhoršuje

Konkretizované učivo :

- psychologické hry
- relaxační a regenerační postupy

3. Péče o zdraví , hygiena , režim dne

A – Péče o zdraví , režim dne

Konkretizované výstupy žáka :

- ve skupině komunikuje na téma civilizační choroby ,režim dne , integrace zdravotně postižených aj.
- průběžně sleduje informace o zdravém způsobu života
- sestaví přehled o pohybových aktivitách průběhu posledního měsíce
- vede si záznam o čase stráveném u televize, videa, počítače
- provede srovnání s časem , který věnuje pohybu

B - Hygiena

Konkretizované výstupy žáka :

- uplatňuje ve svém životě zásady péče o pleť , vlasy , tělo , ruce a nohy
- zná přehled kosmetických přípravků
- účastní se besedy a jsou seznámeni se zásadami péče o pleť (čištění ,použití krémů , ochrana před UV zářením)-dívky s trendy v líčení a péče o nehty

Konkretizované učivo :

- situační hry zaměřené na péči o zdraví
- práce s odbornou literaturou ,populárně naučnou literaturou , informace z Internetu aj.
- sledování pohybové aktivity a času stráveného u televize a počítače

Konkretizované učivo :

- hygienické zásady
- beseda s kosmetičkou

4. Zdravá výživa

A – Ovlivňování stravovacích zvyklostí

Konkretizované výstupy žáka :

- pracuje s odbornou literaturou – určí rozdíly ve výživě v minulosti a dnes
- umí vyjmenovat alternativní výživové směry – výhody a nevýhody
- chápe zdravotní rizika rychlého občerstvení

Konkretizované učivo :

- historické a sociokulturní proměny stravy
- alternativní výživové směry
- způsoby rychlého občerstvení

B – Hlavní a přídatné živiny

Konkretizované výstupy žáka :

- vysvětlí co je vyvážené složení stravy a hlavní zásady výživy
- uvede dobré a špatné stravovací zvyklosti
- zná přehled a cesty přenosu hlavních cizorodých látek v potravním řetězci
- ví , jak nakupovat a šetrně zacházet s potravinami

Konkretizované učivo :

- zásady zdravé výživy
- potravinová pyramida
- cizorodé látky v potravním řetězci
- výběr , nákup a skladování potravin ,hygienická nezávadnost

C – Praktická lekce

Konkretizované výstupy žáka :

- ve skupině připraví zeleninový salát

Konkretizované učivo :

- příprava salátů

5. Pohybová aktivita a zdraví

A – Základní fyziologické parametry

Konkretizované výstupy žáka :

- chápe využití údajů (srdeční a dechová frekvence ,krevní tlak) při regulaci pohybové zátěže

Konkretizované učivo:

- měření tepové frekvence v klidu a po zátěži

B – Pravidelné lékařské prohlídky**Konkretizované výstupy žáka :**

-chápe význam pravidelných kontrol zdravotního stavu

Konkretizované učivo :

-beseda s tělovýchovným a lékařským odborníkem

C - Instituce**Konkretizované výstupy žáka :**

-má přehled o institucích , kde je možné se věnovat zdravotní a rekreační pohybové činnosti (Sport pro všechny , Fit studia , atd.)

Konkretizované učivo :

-návštěva pohybového centra , plaveckého bazénu ,atd.

6. Sexuální výchova**A – Lidská sexualita****Konkretizované výstupy žáka :**

-diskutuje na téma sexualita
-vyjadřuje své postoje k sexualitě
-rozdělí sexuální orientaci na hetero , homo a bisexualitu , vysvětlí , že jde o vrozenou dispozici
-umí kriticky posoudit pořady v médiích , která občas ukazují negativní a nemorální projevy sexuálního chování (promiskuita , prostituce , pornografie)

Konkretizované učivo :

-lidská sexualita obecně

-sexuální orientace

-negativní projevy sexuálního chování

B - Antikoncepce**Konkretizované výstupy žáka :**

-vysvětlí význam antikoncepce
-umí přehledně vyjmenovat jednotlivé metody , uvede vhodnost a nevhodnost vzhledem k účinnosti , zdravotnímu stavu, věku , atd.
-chápe , že nejde o antikoncepci , ale o zdravotní a etický problém
-připraví si otázky na besedu

Konkretizované učivo :

-význam , vhodnost a nevhodnost antikoncepce

-metody antikoncepce

-umělé přerušení těhotenství

-beseda se sexuologem nebo gynekologem

C – Nemoci přenosné pohlavním stykem**Konkretizované výstupy žáka :**

-vyjmenuje nemoci přenosné pohlavním stykem , určí způsoby přenosu , léčení , prevenci
-podrobně se seznámí s problematikou přenosu viru HIV a nemoci AIDS
-uvědomuje si rizika pohlavně přenosných chorob

Konkretizované učivo :

-přehled nejčastějších pohlavních nemocí

-přenos viru HIV , nemoc AIDS

-zdravotní rizika

D – Sexuální deviace**Konkretizované výstupy žáka :**

-vysvětlí pojem sexuální deviace , uvede příklady deviantního chování a ví , jak se proti němu chránit
-svěří se v případě sexuálního zneužívání (rodiče , důvěry hodná osoba , linka důvěry ,atd.
-uvědomuje si , že lze sexuálnímu znásilnění předcházet vhodným jednáním (odmítnutí alkoholu , pozvání od neznámé osoby atd.) a správným zhodnocením situace

Konkretizované učivo :

-přehled základních druhů deviantního chování

-nebezpečnost , kriminalita

E – Výchova k rodičovství

Konkretizované výstupy žáka :

- chápe , že předpokladem souladu v manželství je vzájemná láska ,věrnost , tolerance , nesobeckost ,pomoc , sexuální přitažlivost ,aj.
- váží si životního poslání matky a otce – výchova dětí , vštěpování morálních zásad
- chápe , že budoucí matka musí pro zdraví svého dítěte zachovávat správnou životosprávu , nesmí kouřit , pít alkohol , brát drogy
- umí vysvětlit jak dochází k oplození , jak se správně a zdravě vyvíjí plod , jaké jsou druhy porodu
- umí popsat vývoj dítěte , ví jaké jsou důležité výchovné cíle a metody výchovy dítěte
- vyjmenuje funkce rodiny a uvede , jak je bude v budoucnu naplňovat
- vysvětlí pojem náhradní rodinná péče
- se svými spolužáky vymyslí a s pomocí učitele zrealizuje konkrétní pomoc dětem

Konkretizované učivo :

- plánované rodičovství
- oplození , vývoj plodu , porod
- vývoj a výchova dítěte od narození do tří let
- funkce rodiny
- náhradní rodinná péče

7. Prevence zneužívání návykových látek

A – Co je to závislost**Konkretizované výstupy žáka :**

- umí vysvětlit co to je závislost , koho se týká , co člověku bere , jak se k závislým zachovat , jak je léčit , atd.

Konkretizované učivo :

- závislost – využití videofilmu „Když musíš , tak musíš“

B – Děti a drogy**Konkretizované výstupy žáka :**

- diskutuje o filmu „Děti a drogy“
- hodnotí příběhy a navrhuje jiná řešení

Konkretizované učivo :

- působení drog na dětský organismus , využití videofilmu „Když musíš , tak musíš“

C – Ženy a drogy**Konkretizované výstupy žáka:**

- při řízení diskusi vyjadřuje svůj názor na čtyři rozdílné životní příběhy

Konkretizované učivo:

- příběhy čtyř žen – videofilm „Když musíš, tak musíš“

D – Specializovaná pomoc**Konkretizované výstupy žáka:**

- napíše si do svého zápisníku seznam kontaktních adres (policie, K centrum, okresní protidrogový koordinátor, Linka důvěry, atd.)
- uvádí zásady zdravého životního stylu, správného využití volného času, věnuje se sportu, má vhodné kamarády, problémy se snaží řešit jinak – ne drogami
- vytvoří plakát propagující zdravý životní styl

Konkretizované učivo:

- kontaktní adresy
- co dělat, aby se mě drogy nikdy netýkaly

8. Osobní bezpečí

A – Ochrana zdraví za mimořádných situací**Konkretizované výstupy žáka:**

- nacvičuje postup při evakuaci povodeň, požár)
- provádí první pomoc při úniku nebezpečných látek

Konkretizované učivo:

- chování při povodních, požáru
- první pomoc (únik nebezpečných látek, popálení, pooptání, poranění el.proudem)

B – Bezpečnost při sportech, výletech, atd.**Konkretizované výstupy žáka:**

- zdokonaluje se v plavání, nikdy nepřeceňuje svoje síly,

Konkretizované učivo:

- bezpečnost při vodních sportech

neskáče do vody v neznámém terénu
-je seznámen se záchranou tonoucího
-zná zásady bezpečnosti pro výlety do hor

-bezpečnost při výletech

C – Bezpečnost na silnici

Konkretizované výstupy žáka:

-dodržuje pravidla silničního provozu při jízdě na kole a při pohybu po komunikaci
-poskytuje první pomoc při stavech ohrožujících zdraví

Konkretizované učivo:

-pravidla silničního provozu
-první pomoc při úrazech

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemný test, referát, práce na počítači

Vzdělávací oblast : **Člověk a zdraví**
Vzdělávací obor : **Tělesná výchova**

5.18. TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu :

	1.ročník
	2.ročník
	3.ročník
	4.ročník
	5.ročník
	6.ročník
	7.ročník
	8.ročník
	9.ročník

5.18. TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Vyučovací předmět *Tělesná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví*. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působící na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, kdy si zvykají na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti, i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. *Tělesná výchova* umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo v jiné pohybové aktivitě. Takový vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu.

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

S ohledem na poměrně značnou rozdílnost fyziologického i mentálního vývoje jednotlivých žáků v ročníku a na velmi různou úroveň jejich pohybových schopností a dovedností, je výuka vyučovacího předmětu *Tělesná výchova* sice členěna do třech základních, na sebe navazujících etap, ty se však meziročníkově značně prolínají. První etapa zahrnuje 1. a 2. ročník, druhá 3. až 5. ročník a třetí etapa 6. až 9. ročník. Vzdělávací obsah předmětu je rozpracován do jednotlivých ročníků, je rozdělen do tématických bloků, které se v ročnících opakují a postupně rozšiřují. Výuka do 5. ročníku probíhá koedukovaně v rámci jedné třídy, od 6. ročníku odděleně (chlapci a děvčata). Na 1. stupni ZŠ se vyučovací předmět *Tělesná výchova* vyučuje jako povinný předmět v základní 2 hodinové dotaci týdně pro všechny žáky. Do výuky *Tělesné výchovy* na 1. stupni (ve 2. a 3. ročníku) je zařazen plavecký výcvik, který je zajištěn „smluvně“ s plaveckou školou. V průběhu 1. stupně je žákům nabízen ozdravný pobyt s výukou. Na 2. stupni ZŠ se vyučovací předmět *Tělesná výchova* vyučuje rovněž jako povinný předmět v základní 2 hodinové dotaci týdně pro všechny žáky. V průběhu 2. stupně ZŠ mají žáci možnost absolvovat týdenní lyžařský kurz a při dostatečném zájmu též pětidenní turistický kurz s prvky etické výchovy.

Výuka je organizována v tělocvičně v budově školy. Současně jsou využívána i jiná sportoviště: venkovní hřiště u školy, hřiště Sokolu Zásmyky, krytý plavecký bazén v Kolíně apod.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti a dovednosti.

- Vedeme žáky k tomu, aby si osvojili zásady zdravého životního stylu a uplatňovali ho ve svém životě a osvojovali si účelné chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech.ové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.

Kompetence k řešení problémů

- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.
- Podporujeme žáky v tom, aby pozitivně prožívali osvojené pohybové činnosti a využívali je jako prostředek k překonávání aktuálních negativních tělesných či duševních stavů.

Kompetence komunikativní

- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií.
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v rádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod. a umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel.
- Vedeme žáky k čestnému jednání v duchu „fair play“ .

Kompetence sociální a personální

- Podporujeme „inkluzi“ (začlenění) – volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Učíme žáky tomu, aby si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a v jiných pohybových aktivitách a uměli je využít pro hodnotné pohybové využití i přátelské meziosobní vztahy.

Kompetence občanské

- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže).
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.

- Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy.
- Při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv (příčinu).
- Vedeme žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně jejich zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí učíme je být za ně zodpovědný.
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně učíme žáky dodržovat organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné sportovní či jiné pohybové činnosti ve známém i méně známém prostředí.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Tělesná výchova

1.stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Očekávané výstupy- 2. období

žák

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play, dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení

- zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěž na úrovni třídy
- změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace

Učivo

1) ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
 příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
 zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže, průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
 rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu
 hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
 bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

2) ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

pohybové hry – s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity, využití hraček a netradičního náčiní při cvičení, pohybová tvořivost
 základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti
 rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance
 průpravné úpoly – přetahy a přetlaky
 základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem
 základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
 turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
 plavání – (základní plavecká výuka) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu
 lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
 další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)

3) ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
 organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
 zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly
 pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží
 měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy
 zdroje informací o pohybových činnostech

2. stupeň

1) ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy

žák

- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností- zatěžovanými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem, upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

Učivo

význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
 zdravotně orientovaná zdatnost – rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením
 prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
 hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného

2) ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ**Očekávané výstupy**

žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Učivo

pohybové hry – s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity
 gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí
 estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním, kondiční formy cvičení pro daný věk žáků, tance
 úpoly – základy sebeobrany, základy aikidó, judó, karatedó
 atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí
 sportovní hry (alespoň dvě hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie
 turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce
 plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka, pokud neproběhla základní plavecká výuka, musí předcházet adaptace na vodní prostředí a základní plavecké dovednosti) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob(plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti
 lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku(další zimní sporty dle podmínek školy)
 další(i netradiční) pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)

3) ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ**Očekávané výstupy**

žák

- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy, spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Učivo

komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech
 organizace prostoru a pohybových činností – v nestandardních podmínkách, sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování
 historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta
 pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží
 zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech
 měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření, evidence, vyhodnocování

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova – 1.ročník

1.Činnosti ovlivňující zdraví

2.Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

3.Činnosti podporující pohybové učení

Atletika

Konkretizované výstupy žáka:

- uplatňuje pravidla bezpečnosti při atletických činnostech a za pomoci učitele je dodržuje
- dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele

- zvládá základní pojmy související s během, skokem do dálky a hodem
- zvládá základní techniku nízkého a polovysokého startu
- zvládá techniku běhu, skoku do dálky z místa, hodu míčkem z místa a za chůze

Gymnastika

Konkretizované výstupy žáka:

- zvládá alespoň pasivně základní pojmy osvojovaných cviků a dovede pojmenovat základní gymnastické nářadí a náčiní
- uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických cvičeních a za pomoci učitele je dodržuje
- dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru
- zvládá základní gymnastické držení těla
- zvládá se soustředit na cvičení
- uvědomuje si, že při zpevnění těla se provádějí gymnastická cvičení snáze
- reaguje na základní pokyny a gesta učitele
- zvládá kotoul vpřed a vzad

- zvládá základy gymnastického odrazu

Konkretizované učivo:

- základní pojmy:** názvy částí atletického hřiště týkající se běhů, skoků a hodů
- základy bezpečnosti při atletických činnostech, vhodné oblečení pro atletické činnosti, zjednodušené startovní povely a signály /Prv/

-běh:

- průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti
- základy nízkého a polovysokého startu
- rychlý běh na 20 – 40 m
- motivovaný běh v terénu až do 10 min. (běh prokládaný chůzí, dle výkonnosti žáků)

-skok:

- průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti,
- odraz z místa,
- skok do dálky,

-hod:

- průpravná cvičení pro hod míčkem,
- hod míčkem z místa,

Konkretizované učivo:

- základní pojmy:** základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu
- názvy používaného náčiní a nářadí,
- základní bezpečnostní pravidla při gymnastickém cvičení,
- vhodné oblečení pro gymnastiku,
- gymnastické držení těla,
- soustředění na cvičení /Prv/

-akrobacie:

- průpravná cvičení pro zvládnutí kotoulu vpřed, kotoul vpřed,
- průpravná cvičení pro zvládnutí kotoulu vzad, kotoul vzad,

-přeskok:

- průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu, skoky prosté odrazem snožmo z trampolíny,
- výskok do vzporu dřepmo na sníženou švédskou bednu odrazem z trampolíny

-lavička:

- chůze s dopomocí (různé obměny)

Rytmická a kondiční gymnastika

Konkretizované výstupy žáka:

- zvládá základní estetické držení těla (snaží se o to)
- zvládá základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůze, běh, poskoky, obraty atd.)
- uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a rytmizaci a za pomoci učitele je dodržuje
- dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru
- umí vyjádřit jednoduchou melodii, rytmus pohybem

Pohybové hry

Konkretizované výstupy žáka:

- zvládá některé pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky mimo Tv
- zvládá základní pravidla osvojovaných her
- uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jím za pomoci učitele zabránit
- zvládá v pohybové hře využít i hračky a jiné předměty (mimo tělocvičné nářadí)
- uvědomuje si, že lze pohyb spojovat s hudbou, rytmem
- příběhem, pohádkou, svou představou, skutečností

Sportovní hry

Konkretizované výstupy žáka:

- zvládá základní pojmy používaného náčiní, osvojené dovednosti, části hřiště a nejnámější sportovní hry jako je vybíjená apod.
- uplatňuje pravidla bezpečnosti při sportovních hrách a za pomoci učitele je dodržuje
- zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti

- uplatňuje základní znalosti sportovních her v praxi

Úpoly

Konkretizované výstupy žáka:

- zvládá přetahování lanem ve dvojici či skupině, dodržuje povely a pokyny učitele

Konkretizované učivo:

- základní pojmy:** základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůze, poskoky, obraty, pohyby různých částí těla),
- základy bezpečnosti při gymnastických činnostech, rytmizaci,
- vhodné oblečení a obutí pro gymnastickou činnost, rytmizaci,
- rytmizovaný pohyb, nápodoba pohybem, tvořivé vyjádření rytmu a melodie,
- soustředění na hudební a rytmický doprovod, vnímání a prožívání rytmu, tempa a melodie /Hv/

Konkretizované učivo:

- základní pojmy** související s osvojovanými hrami a použitým náčiním,
- základní organizační povely pro realizaci her,
- základní pravidla osvojovaných her,
- bezpečnost při různých druzích her a různých podmínkách /Prv/,
- využití předmětů denní potřeby k pohybovým hrám /Prv/

Konkretizované učivo:

- základní pojmy** spojené s osvojovanými činnostmi, náčiním, oblečením pro sportovní hry a částmi sportovního hřiště,
- základy bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách

-vlastní nácvik:

- držení míče jednoruč a obouruč,
- manipulace s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti (na místě i v pohybu, vyvolenou i opačnou rukou),
- základní přihrávky rukou (vyvolenou i opačnou),
- základní sportovní hry – vybíjená (se zjednodušenými pravidly, na malém hřišti)

Konkretizované učivo:

- přetahy a přetlaky
- zařazují se do pohybového režimu dětí v hodinách Tv, především v návaznosti na svalová oslabení, Dlouhodobé sezení atd. /Prv/

Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení

Způsoby ověřování učiva: hodnocení konkrétního cviku, výkonu, kolektivní hry

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova – 2. ročník

1. Činnosti ovlivňující zdraví

2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

3. Činnosti podporující pohybové učení

Atletika

inkretizované výstupy žáka :

latňuje pravidla bezpečnosti při atletických
nostech a za pomoci učitele je dodržuje
vede se samostatně převléct do cvičebního úboru
řguje na základní pokyny, signály a gesta učitele

ládá základní pojmy související s během, skokem
dálky a hodem

ládá základní techniku nízkého a polovysokého
rtu
ládá techniku běhu, skoku do dálky z místa, hodu
škem z místa a za chůze

mnastika

inkretizované výstupy žáka :

ládá alespoň pasivně základní pojmy osvojovaných
ků a dovede pojmenovat základní gymnastické
řadí a náčiní
latňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických
ženích a za pomoci učitele je dodržuje
vede se samostatně převléct do cvičebního úboru
ládá základní gymnastické držení těla
ládá se soustředit na cvičení

inkretizované učivo :

kladní pojmy: názvy částí atletického hřiště týkající
běhů , skoků a hodů,
řlady bezpečnosti při atletických činnostech,
řodné oblečení pro atletické činnosti,
řdnodušené startovní povely a signály / Prv /

h:

řpravná cvičení pro ovlivňování běžecké
řhlosti a vytrvalosti,
řlady nízkého a polovysokého startu,
řhlý běh na 30 až 50 m,
řřivovaný běh v terénu až do 10 min. (běh prokládaný chůz
řvýkonnosti žáků)

řk:

řpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a
řatnosti,
řaz z místa,
řok do dálky,

řd:

řpravná cvičení pro hod míčkem,
řd míčkem z místa,
řd míčkem z chůze

inkretizované učivo :

kladní pojmy : základní cvičební polohy, postoje,
řyby paží, nohou, trupu,
řřvy používaného náčiní a nářadí,
řřladní bezpečnostní pravidla při gymnastickém
řčení ,
řřodné oblečení pro gymnastiku,
řřmnastické držení těla,
řřstředění na cvičení / Prv. /

ědomuje si, že při zpevnění těla se provádějí
mnastická cvičení snáze
iguje na základní pokyny a gesta učitele
ládá kotoul vpřed a vzad

ládá základy gymnastického odrazu a skoky prosté
trampolíny

ládá základy chůze na lavičce s pomocí učitele

Estetická a kondiční gymnastika

nkretizované výstupy žáka :

ládá základní estetické držení těla (snaží se o to)
ládá základní estetický pohyb těla a jeho částí
(chůze, běh, poskoky, obraty atd.)
latňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických
činnostech a rytmizaci a za pomoci učitele je dodržuje
vede se samostatně převléct do cvičebního úboru

umí vyjádřit jednoduchou melodii, rytmus pohybem

Her a hry

nkretizované výstupy žáka :

ládá některé pohybové hry a je schopen je hrát se
spolužáky mimo TV

ládá základní pravidla osvojovaných her
ědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jím
pomoci učitele zabránit
ládá v pohybové hře využít i hračky a jiné předměty
(mimo tělocvičné nářadí)
ědomuje si, že lze pohyb spojovat s hudbou, rytmem,
příběhem, pohádkou, svou představou, skutečností

Sportovní hry

nkretizované výstupy žáka :

ládá základní pojmy používaného náčiní, osvojené
techniky, části hřiště a nejnámější sportovní hry
o které je vybíjená apod.
latňuje pravidla bezpečnosti při sportovních hrách a
pomoci učitele je dodržuje

ládá základní způsoby házení a chytání míče
odpovídající velikosti a hmotnosti

latňuje základní znalosti sportovních her v praxi

Pracovní činnosti

nkretizované výstupy žáka :

ládá přetahování lanem ve dvojici či skupině, dodržuje
základní pokyny učitele

robacie:

právná cvičení pro zvládnutí kotoulu vpřed,
kotoulu vpřed,
právná cvičení pro zvládnutí kotoulu vzad,
kotoulu vzad

eskok:

právná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu,
skoky prosté odrazem snožmo z trampolíny,
skok do vzporu dřepmo na sníženou švédskou,
skok do vzporu odrazem z trampolíny

řička:

činnost s dopomocí (různé obměny)

nkretizované učivo :

kladní pojmy: základní estetický pohyb těla a jeho
části (chůze, běh, poskoky, obraty, pohyby různých částí
těla),
základy bezpečnosti při gymnastických činnostech,
rytmizaci,
vhodné oblečení a obutí pro gymnastickou činnost,
rytmizaci,
rytmizovaný pohyb, nápodoba pohybem,
řívě vyjádření rytmu a melodie,
ústředění na hudební a rytmický doprovod, vnímání
rozlišování rytmu, tempa a melodie / Hv /

nkretizované učivo :

kladní pojmy související s osvojovanými hrami a
herami: náčiním,
základní organizační povely pro realizaci her,
základní pravidla osvojovaných her,
bezpečnost při různých druzích her a různých
hrách, / Prv /
využití předmětů denní potřeby k pohybovým hrám

nkretizované učivo :

kladní pojmy spojené s osvojovanými činnostmi
a sportovními: náčiním, oblečením pro sportovní hry a částmi
sportovního hřiště,
základy bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách

stní nácvik:

házení míče jednoruč a obouruč,
manipulace s míčem odpovídající velikosti a
hmotnosti (na místě i v pohybu, vyvolenou i opačnou
rukou),
základní přihrávky rukou (vyvolenou i opačnou),
základní sportovní hry – vybíjená (se zjednodušenými
pravidly, na malém hřišti)

nkretizované učivo :

stahy a přetlaky

úpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení

řazují se do pohybového režimu dětí v hodinách TV, devším v návaznosti na svalová oslabení, obdobé sezení atd. / Prv /

Plavání

-základní plavecký výcvik (je zařazen dle možnosti školy)

Způsoby ověřování učiva : hodnocení konkrétního cviku ,výkonu , kolektivní hry

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova – 3. ročník

1.Činnosti ovlivňující zdraví

2.Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

3.Činnosti podporující pohybové učení

Atletika

Konkretizované výstupy žáka:

- uplatňuje pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách
- zvládá aktivně základní osvojené pojmy související s během, skokem do dálky a hodem míčkem
- reaguje na základní pokyny , signály a gesta učitele
- zvládá základní techniku nízkého a polovysokého startu
- chápe význam vytrvalostního běhu pro rozvoj zdatnosti a snaží se ho spontánně i uvědoměle řadit do pohybového režimu
- zvládá základní techniku běhu, skoku do dálky a hodů míčkem z chůze i z rozběhu
- zvládá upravit doskočiště, připravit start běhu (čára) vydat pokyny pro start
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám

Konkretizované učivo:

- **základní pojmy:** základní disciplíny, části běžecské dráhy a skokanských sektorů, pomůcky pro měření výkonů, úpravu doskočiště
- základy bezpečnosti při atletických činnostech, vhodné oblečení a obutí
- startovní povely
- základy techniky běhů, skoků a hodů
-
- **běh:**
- průpravná cvičení pro ovlivňování běžecské rychlosti a vytrvalosti
- nízký start na povel, polovysoký start
- rychlý běh do 60 m
- vytrvalostní běh v terénu až do 15 minut (podle výkonnosti žáků) /Prv/
-
- **skok:**
- průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti
- skok do dálky s rozběhem, postupně odraz z břevna (z 3 až 4 dvojkroků)
- **hod :**
- průpravná cvičení pro hod míčkem
- hod míčkem z chůze (postupné spojení s rozběhem)
- spojení rozběhu s odhodem

Gymnastika

Konkretizované výstupy žáka:

- uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a dodržuje za pomoci učitele rytmizaci
- aktivně se zapojuje do pohybových činností
- reaguje na základní pokyny a gesta učitele

Konkretizované učivo:

- **základní pojmy:** základní cvičební polohy, postoje a pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného nářadí a náčiní (aktivně)
- základní záchrana a dopomoc při gymnastických cvičení, vhodné oblečení a obutí
- průpravná cvičení pro ovlivňování pohyblivosti,

- zvládá základní estetické držení těla (snaží se o to)
- zvládá základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůze, běh, poskoky, obraty atd.)
- správně provede kotoul vpřed i vzad
- reaguje na základní gesta a pokyny učitele
- snaží se reagovat na hezký i nezvládnutý pohyb
- obratnosti ,síly, rychlosti a koordinace pohybů atd. (s širším spektrem náčiní)
- **akrobacie:**
- kotoul vřed a jeho modifikace
- kotoul vzad a jeho modifikace
- **přeskok:**
- průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku
- přeskok 2 – 4 dílů bedny s odrazem z trampolínky
- **lavička (kladinka):**
- chůze bez dopomoci (různé obměny chůze)

Rytmická a kondiční gymnastika

Konkretizované výstupy žáka :

- zvládá základy tance založené na chůzi, běhu, klusu, na kroku poskočném ,přisuvném
- uvědomuje si, že cvičení s hudbou má své zdravotní a relaxační účinky na organismus
- snaží se samostatně o estetické držení těla

Konkretizované učivo :

- **základní pojmy:** základy estetického pohybu těla a jeho částí v různých polohách, změny poloh, obměny tempa a rytmu
- tvořivé vyjádření rytmu pohybem / Hv /
- základní tance založené na taneční chůzi a běhu (klusu)
- základní tance založené na kroku poskočném, přisuvném, přeměnném (seznámení s 2/4 a 3/4 tanečním krokem)
- bezpečnost při gymnastických činnostech

Pohybové hry

Konkretizované výstupy žáka :

- uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim zabránit
- zvládá minimálně 10 pohybových her a zná jejich zaměření
- snaží se samostatně vytvářet pohybové hry , hledat varianty známých her

Konkretizované učivo:

- **základní pojmy** související s funkcemi her, pravidly a používaným náčiním
- variace her jednoho druhu
- využití přírodního prostředí pro pohybové hry /Prv /
- bezpečnost při různých druzích her

Sportovní hry

Konkretizované výstupy žáka :

- uvědomuje si různá nebezpečí při sportovních hrách a snaží se jim zabránit
- zvládá základní pojmy osvojených činností
- zvládá elementární herní činnosti jednotlivce a využívá je v základních kombinacích i v utkání podle zjednodušených pravidel
- zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly a dovede je využívat (samostatně nebo za pomoci učitele)
- jedná v duchu fair play za pomoci učitele dodržuje pravidla soutěží

Konkretizované učivo :

- **základní pojmy :** zvládá role ve hře, pravidla zjednodušených sportovních her související s osvojenou činností
- základní označení a vybavení hřišť
- vhodné oblečení a obutí pro sportovní hry
- **vlastní nácvik:**
- přihrávka jednoruč a obouruč (vrchním trčením)
- chytání míče jednoruč a obouruč
- vedení míče driblingem
- střelba jednoruč a obouruč na koš (z místa i v pohybu, vyvolenou rukou)
- pohyb s míčem i bez míče ,zastavení
- průpravné sportovní hry, utkání podle zjednodušených pravidel (vybíjená, přehazovaná)

Úpoly

Konkretizované výstupy žáků :

- zvládá přetahování lanem, dodržuje pokyny a

Konkretizované učivo:

- přetahy a přetlaky

povely učitele

Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení

- zařazují se pravidelně do pohybového režimu dětí v hodinách TV, především v návaznosti na jejich svalová oslabení , dlouhodobé sezení atd./Prv/

Plavání

základní plavecký výcvik (je zařazen dle možnosti školy)

Ozdravný pobyt s výukou

- Žáci tráví značnou část dne ve zdravém prostředí, otužují se, aktivní pohyb zvyšuje jejich tělesnou zdatnost
- poznávají přírodní ekosystémy a organizmy
- poznávají zajímavosti okolního regionu
- smyslové vnímání přírody
- rozvoj tvořivosti a samostatnosti
- prohlubování zdravých vztahů mezi dětmi ve třídě, začlenění problémových žáků do třídního kolektivu

Způsoby ověřování učiva : hodnocení konkrétního cviku, výkonu, snahy ,chování, kolektivní hry

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova – 4. ročník

1.Činnosti ovlivňující zdraví

2.Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

3.Činnosti podporující pohybové učení

Atletika

Konkretizované výstupy žáka :

- uplatňuje pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách
- zvládá aktivně osvojené pojmy
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele
- zvládá aktivně základní techniky běhů, skoků, hodů
- zvládá upravit doskočiště, připravit start běhu (čáru) a vydat povely ke startu
- dovede změřit a zapsat výkony v osvojených disciplínách a porovná je s předchozími výsledky
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám

Konkretizované učivo :

- **základní pojmy :** základní disciplíny, části běžecké dráhy, skokanského sektoru, pomůcky pro měření výkonů, úpravu doskočiště
- základní techniky běhů, skoků, hodů
- startovní povely
- základní způsoby měření a zaznamenávání výkonů
- **běh :**
 - průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti
 - běžecká abeceda
 - nízký start (na povel), polovysoký start
 - rychlý běh na 60 m
 - vytrvalostní běh v terénu 12 – 15 minut (dle výkonnosti žáků)
- **skok :**
 - průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti
 - skok do dálky s rozběhem (odraz z pásma širokého 50cm – postupně 5 – 7 dvojkroků)
 - skok do dálky s rozběhem – postupně odraz z břevna
- **hod :**
 - průpravná cvičení pro hod míčkem
 - hod míčkem s rozběhem
 - spojení rozběhu a odhodu

Gymnastika

Konkretizované výstupy žáka :

- uplatňuje základy pravidel bezpečnosti
- zvládá základní pojmy aktivně
- reaguje na základní pokyny a gesta učitele
- zvládá poskytnout základní dopomoc a záchranu pro cvičení

- zvládá kotoul vpřed, vzad, stoj na rukou s dopomocí
- zvládá základy gymnastického odrazu z můstku
- zvládá roznožku a skrčku přes nářadí odpovídající výšky
- zvládá chůzi po lavičce bez dopomoci
- jednoduše hodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám

Konkretizované učivo :

- **základní pojmy** : základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného nářadí a náčiní (aktivně)
- základní záchrana a dopomoc při gymnastickém cvičení
- průpravná cvičení pro ovlivňování pohyblivosti , obratnosti, síly, rychlosti a koordinace pohybů

- **akrobacie** :
- kotoul vpřed a jeho modifikace
- kotoul vzad a jeho modifikace
- stoj na rukou s dopomocí

- **přeskok** :
- průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku
- skrčka přes kozu (bednu) našir odrazem z trampolínky (můstku)
- roznožka přes kozu našir odrazem z trampolínky (můstku)

- **lavička** :
- chůze bez dopomoci s různými obměnami

Rytmická a kondiční gymnastika

Konkretizované výstupy žáka :

- snaží se samostatně o estetické držení těla
- reaguje na základní pokyny a gesta učitele
- zvládá pojmenovat osvojené činnosti i cvičební náčiní
- reaguje na hezký i nezvládnutý pohyb (projevuje radost z hezky zvládnutého pohybu)
- zvládá základy estetického pohybu a jeho částí i s obměnami
- zvládá základy tance založené na kroku poskočném, přísunném, přeměnném
- základy cvičení s náčiním

Konkretizované učivo :

- **základní pojmy** : základní hudebně pohybové vztahy (rytmus, tempo, takt, melodie)
- základy estetického pohybu těla a jeho částí v různých polohách
- změny poloh, obměny tempa rytmu
- základy tance založené na kroku poskočném, přísunném, přeměnném (základní taneční krok 2 / 4 a 3 / 4) / Hv /
- základy cvičení s náčiním (šátek, míč, švihadlo) při hudebním doprovodu
-
-

Pohybové hry

Konkretizované výstupy žáka :

- uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim zabránit za pomoci učitele
- zvládá nejméně 10 – 20 pohybových her a ví jaké je jejich zaměření
- dovede samostatně vytvářet pohybové hry, vyhledávat různé varianty známých her
- dohodne se na spolupráci (jednoduché taktice) družstva a dodržuje ji

Konkretizované učivo :

- **základní pojmy** : souvisejí s funkcemi her, pravidla a používání náčiní
- variace her jednoho druhu
- využití přírodního prostředí pro pohybové hry/Př/
- využití netradičního náčiní

Sportovní hry

Konkretizované výstupy žáka :

Konkretizované učivo :

- uplatňuje pravidla bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách
 - zvládá základní pojmy osvojovaných činností
 - dovede zaznamenat výsledek utkání a pomáhat při rozhodování
 - zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly (vybíjená, přehazovaná)
 - zvládá elementární herní činnosti jednotlivce a využívá je v základních kombinacích i v utkání podle zjednodušených pravidel
 - reaguje na hráčské funkce v družstvu a dodržuje v utkání (za pomoci učitele) , uplatňuje zásady fair play jednání ve hře
 - dohodne se na spolupráci (jednoduché taktice) družstva a dodržuje ji
- **základní pojmy** : osvojovaných činností, základní označení a vybavení hřišť, základní role ve hře „Pravidla“ zjednodušených sportovních her
 - základní organizace utkání : losování, zahájení, počítání skóre, ukončení utkání
 - vhodné obutí a oblečení pro sportovní hry
- **vlastní nácvik** :
 - přihrávka jednoruč a obouruč (vrchní, trčením), přihrávka obloukem
 - chytání míče jednoruč a obouruč
 - vedení míče driblingem
 - střelba jednoruč a obouruč na koš
- Pohyb s míčem a bez míče, zastavení
- průpravné sportovní hry, utkání podle zjednodušených pravidel (vybíjená, přehazovaná)
 - udržet míč pod kontrolou družstva, řešit situaci jeden proti jednomu

Úpoly

Konkretizované výstupy žáka :

V rámci témat „Pohybové hry“ a Průpravná, kondiční cvičení, je možné zařazovat pohybové činnosti z celé škály průpravných úpolů a zdůvodňovat význam vhodné aktivní obrany a přípravy na ni

Konkretizované učivo :

- zařazují se pravidelně do pohybového režimu dětí v hodinách TV , především v návaznosti na jejich svalová oslabení, dlouhodobé sezení atd.

Průpravná ,kondiční, koordinační,kompenzační,relaxační, vyrovnávací , tvořivá a jiná cvičení

Bruslení

Lze zařadit dle možností školy v hodinách tělesné výchovy

Turistika a pobyt v přírodě

Způsoby ověřování učiva : hodnocení konkrétního cviku, výkonu , snahy , chování, kolektivní hry

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova – 5. ročník

1. Činnosti ovlivňující zdraví

2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

3. Činnosti podporující pohybové učení

Atletika

Konkretizované výstupy žáka:

- uplatňuje pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele
- zvládá aktivně základní osvojované pojmy
- zvládá základní techniku nízkého a polovysokého startu
- zvládá základní techniku běhů, skoků, hodů
- zvládá upravit doskočiště, připravit start běhu (čára, bloky) a vydat povely pro start
- dovede změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách
- zvládá základní techniku skoku do výšky
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám

Konkretizované učivo:

-základní pojmy:

základní disciplíny, části běžecké dráhy a skokanských sektorů
pomůcky pro měření výkonů, úprava doskočiště /M/
základy techniky běhů, skoků a hodů, startovní povely /Čj/
základní způsoby měření a zaznamenávání výkonů /M/

-běh:

průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti
běžecká abeceda
nízký start (na povel) i z bloků, polovysoký start /Vv/
rychlý běh na 60 m
vytrvalý běh na 800 m

-skok do dálky a výšky:

průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti
skok do dálky z rozběhu – postupně odraz z břevna (5 až 7 dvojkroků)
skok do výšky (skrčný, střížný) z krátkého rozběhu
rozměření rozběhu /M/

-hod:

průpravná cvičení pro hod míčkem
hod míčkem z rozběhu
spojení rozběhu s odhodem

Gymnastika

Konkretizované výstupy žáka:

- uplatňuje základy pravidel bezpečnosti
- reaguje na základní pokyny a gesta učitele
- zvládá aktivně základní osvojované pojmy
- dovede poskytnout základní dopomoc a záchranu při cvičení
- při gymnastickém cvičení zvládá přesné provádění pohybů
- zvládá kotoul vpřed, vzad i ve vazbách, stoj na rukou (s dopomocí)
- zvládá základy gymnastického odrazu z můstku
- zvládá roznožku a skrčku přes nářadí odpovídající výšky
- jednoduše zhodnotí kvalitu vlastní činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám

Konkretizované učivo:

-základní pojmy:

základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného nářadí a náčiní (aktivně) /Vv/
základní záchrana a dopomoc při gymnastickém cvičení /Př/
průpravná cvičení pro ovlivňování pohyblivosti, obratnosti, síly, rychlosti a koordinace pohybů atd.

-akrobacie:

kotoul vpřed a jeho modifikace
kotoul vzad a jeho modifikace
průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou
stoj na rukou (s dopomocí) /Pč/
akrobatické kombinace

-přeskok:

průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku
skrčka přes kozu (bednu, koně) našír
odrazem z můstku
roznožka přes kozu našír odrazem z můstku

Rytmická a kondiční gymnastika

Konkretizované výstupy žáka:

- reaguje na základní pokyny a gesta učitele
- uvědomuje si jména základních lidových tanců, dovede pojmenovat osvojované činnosti a cvičební náčiní
- vyjádří pohybem různé činnosti, představy, nálady, rytmy, melodie atd.
- reaguje na hezký pohyb i nezvládnutý (projevuje radost z hezky zvládnutého pohybu)
- dovede pohybem vyjádřit výrazně rytmický a melodický doprovod
- nestydí se při tanci se žákem opačného pohlaví
- umí několik lidových tanců, valčíkový a polkový krok
- uplatňuje pravidla bezpečnosti

Konkretizované učivo:

- základní pojmy:

názvy základních lidových tanců, držení partnerů při různých tancích, vzájemné chování při tanci /Hv, Čj/
základy tance založené na kroku poskočném, přísunném, přeměnném, základní taneční krok 2/4 a 3/4 /Hv/
základy cvičení s náčiním (šátek, švihadlo, míč aj.) při hudebním nebo rytmickém doprovodu, jednoduché sestavy

Pohybové hry

Konkretizované výstupy žáka:

- uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim předcházet
- zvládá 10 – 20 různých pohybových her, ví jaké je jejich zaměření
- dovede samostatně vytvářet pohybové hry, hledat varianty známých her
- umí pohybově vyjádřit předmět, bytost, zvíře, náladu
- dovede si pro pohybovou hru vytvořit nové náčiní (samostatně nebo s pomocí rodiny, učitele)
- uplatňuje zásady pravidel bezpečnosti

Konkretizované učivo:

- základní pojmy:

související s funkcemi her, pravidly a používaným náčiním
variace her více druhů
využití přírodního prostředí pro pohybové hry /Př/
využití netradičního náčiní a náměty na přípravu vlastního náčiní /Pč/

Sportovní hry

Konkretizované výstupy žáka:

- uplatňuje zásady pravidel bezpečnosti
- dohodne se na spolupráci (jednoduché taktice) družstva

Konkretizované učivo:

- základní pojmy

související s osvojovanými činnostmi,

- a dodržuje ji
- uvědomuje si různá nebezpečí při sportovních hrách a snaží se jim předcházet
- zvládá základní pojmy osvojovaných činností
- zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly (vybíjená, minifotbal, minibasketbal, přehazovaná) a dovede je využívat (samostatně nebo za pomoci učitele)
- dovede zaznamenat výsledek utkání a pomáhat při rozhodování
- zvládá elementární činnosti jednotlivce a dovede je využít v základních kombinacích i v utkání podle zjednodušených pravidel
- uvědomuje si základní role hráčské funkce v družstvu a dodržuje je v utkání (za pomoci učitele), uplatňuje zásady fair play jednání ve hře
- projevuje v souladu s činností vlastními předpoklady, úspěchem či neúspěchem přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu, vůli pro zlepšení pohybové dovednosti (výkonu)
- dovede získat základní informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích a dokáže je předat
- zobrazuje nenáročnou pohybovou hru, soutěž, utkání
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám

Úpoly

Konkretizované výstupy žáka:

- zvládá přetahování lanem ve dvojici či skupině, dodržuje povely a pokyny učitele

Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení

Konkretizované výstupy žáka:

- dodržuje pravidla bezpečnosti
- zvládá vědomou relaxaci po zátěži i bez ní

Plavání

Lyžování, bruslení

Turistika a pobyt v přírodě

Konkretizované výstupy žáka:

- ví, že turistika a pobyt v přírodě je vhodná víkendová a prázdninová činnost
- umí se převážně samostatně připravit na turistickou akci, naplánovat jednoduchou pochodovou trasu, volit oblečení a obutí
- dovede se orientovat podle mapy (s pomocí učitele)
- umí se chovat ohleduplně k přírodě
- dovede ošetřit i větší poranění v improvizovaných

základní označení a vybavení hřišť, základní role ve hře, pravidla zjednodušených sportovních her (miniher) /Čj/ základní organizace utkání – losování, zahájení, počítání skóre, ukončení utkání /M/ vhodné obutí a oblečení pro sportovní hry Př/

- vlastní nácvik

přihrávka jednoruč a obouruč (vrchní, trčením), přihrávka vnitřním nártem (po zemi, obloukem)
 chytání míče jednoruč a obouruč, tlumení míče vnitřní stranou nohy
 vedení míče (driblingem, nohou) /Vv/
 střelba jednoruč a obouruč na koš, střelba vnitřním nártem na branku (z místa i z pohybu) vyvolenou rukou nebo nohou udržení míče pod kontrolou družstva, dopravení míče z obranné poloviny na útočnou a zakončení střelbou
 průpravné sportovní hry, utkání podle zjednodušených pravidel /M/
 základní spolupráce ve hře

Konkretizované učivo:

- přetahy a přetlaky

Konkretizované učivo:

- zařazují se do pohybového režimu dětí v hodinách Tv, především v návaznosti na svalová oslabení, dlouhodobé sezení atd.
- nácvik relaxace /Př/
- dle možností školy lze zařadit v hodinách Tv
 „Zdokonalovací plavecký výcvik“
- dle zimních podmínek a možností školy (výcvik na běžkách, bruslení)

Konkretizované učivo:

- cvičení v přírodě /Př/
- chůze v terénu
- orientace podle mapy / Př /
- škola v přírodě (dle možnosti školy)

podmínkách

Způsoby ověřování učiva: hodnocení konkrétního cviku, výkonu, kolektivní hry, kontrola znalostí pravidel, nástup, měření výkonů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova – 6.ročník

1. Činnosti ovlivňující zdraví
2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností
3. Činnosti podporující pohybové učení

Člověk a sport

Konkretizované výstupy žáka:

- změří srdeční frekvenci, stanoví, jak tento údaj využít pro úpravu pohybové zátěže
- posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vyjatých situacích (úraz, nevhodné klimatické podmínky, znečištěné ovzduší...)
- sestaví svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému sportu nebo jiné pohybové aktivitě
- používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je převážně samostatně využít v denním režimu
- připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost
- sestaví si svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu, pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví

Konkretizované učivo:

- význam biorytmů pro zdraví a pohybovou aktivitu / Př /
- pojmy osvojovaných činností /Čj/
- základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení /Čj/
- základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu /Př, Vz/
- zdravý životní styl, odmítání škodlivin / Př, Vz /

Atletika

Konkretizované výstupy žáka:

- rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty
- provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a zapíše výkony
- užívá a rozpozná základní startovní povely
- užívá základy techniky dalších osvojovaných disciplín
- aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti
- dokáže sestavit tabuli rekordů

Konkretizované učivo:

- pojmy olympijské disciplíny /Čj/
- základní pravidla atletických soutěží /Čj/
- základy techniky disciplín
- průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti: běh (rychlý, vytrvalostní), skok (daleký, vysoký), hod (míčkem, vrh koulí)
- základy evidence výkonů /M/

Sportovní hry

Konkretizované výstupy žáka:

- zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů
- snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne z prohry jiného
- rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů, prostředí
- objasní, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní, individuální, brankové, síťové, pálkové, atd.)
- ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře
- provede základní údržbu náčiní a úpravu hřišť před utkáním a po utkání
- rozpozná základní herní činnost jednotlivce

Konkretizované učivo:

- základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her
- úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře
- radost ze hry, prožitek, spolupráce /Ov, Vz/
- význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností
- herní role a funkce (brankář, kapitán atd.) /Čj/
- základní pravidla sportovních her /Čj/
- specifikace bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách
- příprava a organizace utkání /M/
- úprava různých povrchů hřišť /Pě/
- sportovní hry: fotbal, basketbal, volejbal atd. /M/

- a kombinace a uplatňuje je ve hře
- určí taktiku hry a dodržuje ji za pomoci spoluhráčů a učitele
- rozliší několik her z každé skupiny, aplikuje herní dovednosti a samostatně posuzuje hru

Gymnastika

Konkretizované výstupy žáka:

- používá aktivně osvojené pojmy
- ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvičích
- provede stoj na rukou, přemet stranou, roznožku přes náradí, výmyk, základní cvičební prvky na kladině
- ukáže využití gymnastické prvky a užívá při přípravě krátké sestavy
- provádí zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním doprovodem
- ukáže základní aerobní cvičení s hudbou
- rozezná bezpečně základní způsoby rozvoje pohybových předpokladů i korekce svalových oslabení a dovede je převážně samostatně využívat
- zvládne základní prvky sebeobraného cvičení

Konkretizované učivo:

- pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje /Čj/
- záchrana a dopomoc /Př/
- akrobacie – přeskoky, hrazda, kladina
- zapojení do řízení a samostatného hodnocení kvality /Čj/
- rytmická a kondiční gymnastika /Hv/
- různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem
- technika a estetika pohybu /Hv, Vz/
- rychlostně silová cvičení
- protahovací a napínací cvičení (strečink)

Plavání (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zhodnotí zdravotní a rozvojový význam plavání
- používá 1 – 2 plavecké způsoby, startovní skok a obrátku
- předvede první pomoc při záchraně tonoucího

Konkretizované učivo:

- význam plavání pro zdraví a regeneraci /Př/
- základní plavecké disciplíny
- záchrana tonoucího /Př/

Bruslení (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zařadí bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost
- provede ošetření bruslí
- předvede první pomoc při úrazu na bruslích
- ukáže jednoduché prvky při jízdě

Konkretizované učivo:

- osvojení sportu na ledě
- ošetření bruslí a bot /Pč/
- způsoby záchrany a přivolání pomoci /Př/
- jednoduché prvky při jízdě – jízda vpřed a vzad, obraty, zastavení, změna směru

Lyžování (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zařadí lyžování jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost
- provede ošetření lyží
- předvede první pomoc při úrazu na lyžích
- ukáže jednoduché prvky při jízdě

Konkretizované učivo:

- osvojení sportu na horách
- ošetření lyží a bot /Pč/
- způsoby záchrany a přivolání pomoci /Př/
- jednoduché prvky při jízdě – pluh, základní (kročný) oblouk, oblouk z přivrátu vyšší lyži

Způsoby ověřování učiva: hodnocení konkrétního cviku, výkonu, kolektivní hry, kontrola znalostí pravidel, nástup, měření výkonů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova – 7.ročník

1. Činnosti ovlivňující zdraví
2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností
3. Činnosti podporující pohybové učení

Člověk a sport

Konkretizované výstupy žáka:

- změří srdeční frekvenci, stanoví, jak tento údaj využít pro úpravu pohybové zátěže
- posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých situacích (úraz, nevhodné klimatické podmínky, znečištěné ovzduší atd.)
- sestaví svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému sportu nebo jiné pohybové aktivitě
- používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je převážně samostatně využít v denním režimu
- připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost
- sestaví si svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu, pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví

Konkretizované učivo:

- význam biorytmů pro zdraví a pohybovou aktivitu /Př/
- pojmy osvojovaných činností /Čj/
- základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení /Čj/
- základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu /Př, Vz/
- zdravý životní styl, odmítání škodlivin /Př, Vz/

Atletika

Konkretizované výstupy žáka:

- rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty
- provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a zapíše výkony
- užívá a rozpozná základní startovní povely
- užívá základy techniky dalších osvojovaných disciplín
- aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti
- dokáže sestavit tabuli rekordů

Konkretizované učivo:

- pojmy olympijské disciplíny /Čj/
- základní pravidla atletických soutěží /Čj/
- základy techniky disciplín
- průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti: běh (rychlý, vytrvalostní), skok (daleký, vysoký), hod (míčkem, vrh koulí)
- základy evidence výkonů /M/

Sportovní hry

Konkretizované výstupy žáka:

- zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů
- snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne z prohry jiného
- rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů, prostředí
- objasní, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní, individuální, brankové, síťové, pálkové atd.)
- ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře
- provede základní údržbu náčiní a úpravu hřišť před utkáním a po utkání
- rozpozná základní herní činnost jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře
- určí taktiku hry a dodržuje ji za pomoci spoluhráčů a učitele
- rozliší několik her z každé skupiny, aplikuje herní dovednosti a samostatně posuzuje hru

Konkretizované učivo:

- základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her
- úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře
- radost ze hry, prožitek, spolupráce /Ov, Vz/
- význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností
- herní role a funkce (brankář, kapitán atd.) /Čj/
- základní pravidla sportovních her /Čj/
- specifikace bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách
- příprava a organizace utkání /M/
- úprava různých povrchů hřišť /Pě/
- sportovní hry: fotbal, basketbal, volejbal atd. /M/

Gymnastika

Konkretizované výstupy žáka:

- používá aktivně osvojené pojmy
- ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvičích
- provede stoj na rukou, přemet stranou, roznožku přes nářadí, výmyk, základní cvičební prvky na kladině
- ukáže využití gymnastické prvky a užívá při přípravě krátké sestavy
- provádí zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním doprovodem
- ukáže základní aerobní cvičení s hudbou
- rozezná bezpečně základní způsoby rozvoje pohybových předpokladů i korekce svalových oslabení a dovede je převážně samostatně využívat
- zvládne základní prvky sebeobraného cvičení

Plavání (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zhodnotí zdravotní a rozvojový význam plavání
- používá 1 – 2 plavecké způsoby, startovní skok a obrátku
- předvede první pomoc při záchraně tonoucího

Bruslení (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zařadí bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost
- provede ošetření bruslí
- předvede první pomoc při úrazu na bruslích
- ukáže jednoduché prvky při jízdě

Lyžování (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zařadí lyžování jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost
- provede ošetření lyží
- předvede první pomoc při úrazu na lyžích
- ukáže jednoduché prvky při jízdě

PT : D. MKV b) – Lidské vztahy

Právo všech lidí žít společně, tolerance a spolupráce s jinými lidmi, integrace, lidská solidarita, empatie

Způsoby ověřování učiva: hodnocení konkrétního cviku, výkonu, kolektivní hry, kontrola znalostí pravidel, nástup, měření výkonů

Konkretizované učivo:

- pojmy, odvozené cvičební polohy postoje /Čj/
- záchrana a dopomoc /Př/
- akrobacie – přeskoky, hrazda, kladina
- zapojení do řízení a samostatného hodnocení kvality /Čj/
- rytmická a kondiční gymnastika /Hv/
- různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem
- technika a estetika pohybu /Hv, Vz/
- rychlostně silová cvičení
- protahovací a napínací cvičení (strečink)

Konkretizované učivo:

- význam plavání pro zdraví a regeneraci /Př/
- základní plavecké disciplíny
- záchrana tonoucího /Př/

Konkretizované učivo:

- osvojení sportu na leď
- ošetření bruslí a bot /Pě/
- způsoby záchrany a přivolání pomoci /Př/
- jednoduché prvky při jízdě – jízda vpřed, vzad, obraty, zastavení, změna směru

Konkretizované učivo:

- osvojení sportu na horách
- ošetření lyží a bot /Pě/
- způsoby záchrany a přivolání pomoci /Př/
- jednoduché prvky při jízdě – pluh, základní (kročný) oblouk, oblouk z přívratu vyšší lyži

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova – 8.ročník

1. Činnosti ovlivňující zdraví

2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

3. Činnosti podporující pohybové učení

Člověk a sport

Konkretizované výstupy žáka:

- změří srdeční frekvenci, stanoví, jak tento údaj využít pro úpravu pohybové zátěže
- posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých situacích (úraz, nevhodné klimatické podmínky, znečištěné ovzduší atd.)
- sestaví svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému sportu nebo jiné pohybové aktivitě
- používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je převážně samostatně využít v denním režimu
- připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost
- sestaví si svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu, pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví

Konkretizované učivo:

- význam biorytmů pro zdraví a pohybovou aktivitu /Př/
- pojmy osvojovaných činností /Čj/
- základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení /Čj/
- základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu /Př, Vz/
- zdravý životní styl, odmítání škodlivin /Př, Vz/

Atletika

Konkretizované výstupy žáka:

- rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty
- provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a zapíše výkony
- užívá a rozpozná základní startovní povely
- užívá základy techniky dalších osvojovaných disciplín
- aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti
- dokáže sestavit tabuli rekordů

Konkretizované učivo:

- pojmy olympijské disciplíny /Čj/
- základní pravidla atletických soutěží /Čj/
- základy techniky disciplín
- průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti: běh (rychlý, vytrvalostní), skok (daleký, vysoký), hod (míčkem, vrh koulí)
- základy evidence výkonů /M/

Sportovní hry

Konkretizované výstupy žáka:

- zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů
- snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne z prohry jiného
- rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů, prostředí
- objasní, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní, individuální, brankové, síťové, pálkové atd.)
- ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře
- provede základní údržbu náčiní a úpravu hřišť před utkáním a po utkání
- rozpozná základní herní činnost jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře
- určí taktiku hry a dodržuje ji za pomoci spoluhráčů a učitele
- rozliší několik her z každé skupiny, aplikuje herní dovednosti a samostatně posuzuje hru

Konkretizované učivo:

- základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her
- úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře
- radost ze hry, prožitek, spolupráce /Ov, Vz/
- význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností
- herní role a funkce (brankář, kapitán atd.) /Čj/
- základní pravidla sportovních her /Čj/
- specifikace bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách
- příprava a organizace utkání /M/
- úprava různých povrchů hřišť /Pě/
- sportovní hry: fotbal, basketbal, volejbal /M/

Gymnastika

Konkretizované výstupy žáka:

- používá aktivně osvojované pojmy

Konkretizované učivo:

- pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje /Čj/

- ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvičích
- provede stoj na rukou, přemet stranou, roznožku přes náradí, výmyk, základní cvičební prvky na kladině
- ukáže využití gymnastické prvky a užívá při přípravě krátké sestavy
- provádí zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním doprovodem
- ukáže základní aerobní cvičení s hudbou
- rozezná bezpečně základní způsoby rozvoje pohybových předpokladů i korekce svalových oslabení a dovede je převážně samostatně využívat
- zvládne základní prvky sebeobraného cvičení

Plavání (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zhodnotí zdravotní a rozvojový význam plavání
- používá 1 – 2 plavecké způsoby, startovní skok a obrátku
- předvede první pomoc při záchraně tonoucího

Bruslení (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zařadí bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost
- provede ošetření bruslí
- předvede první pomoc při úrazu na bruslích
- ukáže jednoduché prvky při jízdě

Lyžování (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zařadí lyžování jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost
- provede ošetření lyží
- předvede první pomoc při úrazu na lyžích
- ukáže jednoduché prvky při jízdě

- záchrana a dopomoc /Př/
- akrobacie – přeskoky, hrazda, kladina
- zapojení do řízení a samostatného hodnocení kvality /Čj/
- rytmická a kondiční gymnastika /Hv/
- různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem
- technika a estetika pohybu /Hv, Vz/
- rychlostně silová cvičení
- protahovací a napínací cvičení (strečink)

Konkretizované učivo:

- význam plavání pro zdraví a regeneraci /Př/
- základní plavecké disciplíny
- záchrana tonoucího /Př/

Konkretizované učivo:

- osvojení sportu na leď
- ošetření bruslí a bot /Pč/
- způsoby záchranu a přivolání pomoci /Př/
- jednoduché prvky při jízdě – jízda vpřed a vzad, obraty, zastavení, změna směru

Konkretizované učivo:

- osvojení sportu na horách
- ošetření lyží a bot /Pč/
- způsoby záchranu a přivolání pomoci /Př/
- jednoduché prvky při jízdě – pluh, základní (kročný) oblouk, oblouk z přivrátu vyšší lyži

Způsoby ověřování učiva: hodnocení konkrétního cviku, výkonu, kolektivní hry, nástup, kontrola znalostí pravidel, měření výkonů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova – 9.ročník

1. Činnosti ovlivňující zdraví
2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností
3. Činnosti podporující pohybové učení

Člověk a sport

Konkretizované výstupy žáka:

- změří srdeční frekvenci, stanoví, jak tento údaj využít pro úpravu pohybové zátěže
- posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých situacích (úraz, nevhodné klimatické podmínky, znečištěné ovzduší atd.)
- sestaví svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému sportu nebo jiné pohybové aktivitě
- používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je převážně samostatně využít v denním režimu
- připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost
- sestaví si svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu, pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví

Atletika

Konkretizované výstupy žáka:

- rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty
- provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a zapíše výkony
- užívá a rozpozná základní startovní povely
- užívá základy techniky dalších osvojovaných disciplín
- aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti
- dokáže sestavit tabuli rekordů

Sportovní hry

Konkretizované výstupy žáka:

- zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů
- snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne z prohry jiného
- rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů, prostředí
- objasní, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní, individuální, brankové, síťové, pálkové atd.)
- ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře
- provede základní údržbu náčiní a úpravu hřišť před utkáním a po utkání
- rozpozná základní herní činnost pro jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře
- určí taktiku hry a dodržuje ji za pomoci spoluhráčů a učitele
- rozliší několik her z každé skupiny, aplikuje herní dovednosti a samostatně posuzuje hru

Gymnastika

Konkretizované výstupy žáka:

- používá aktivně osvojované pojmy
- ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných

Konkretizované učivo:

- význam biorytmů pro zdraví a pohybovou aktivitu /Př/
- pojmy osvojovaných činností /Čj/
- základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení /Čj/
- základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití
 - v denním režimu /Př, Vz/
- zdravý životní styl, odmítání škodlivin /Př, Vz/

Konkretizované učivo:

- pojmy olympijské disciplíny /Čj/
- základní pravidla atletických soutěží /Čj/
- základy techniky disciplín
- průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti: běh
 - (rychlý, vytrvalostní), skok (daleký, vysoký), hod
 - (míčkem, vrh koulí)
- základy evidence výkonů /M/

Konkretizované učivo:

- základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her
- úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře
- radost ze hry, prožitek, spolupráce /Ov, Vz/
- význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností
- herní role a funkce (brankář, kapitán atd.) /Čj/
- základní pravidla sportovních her /Čj/
- specifikace bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách
- příprava a organizace utkání /M/
- úprava různých povrchů hřišť /Pě/
- sportovní hry: fotbal, basketbal, volejbal /M/

Konkretizované učivo:

- pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje /Čj/
- záchrana a dopomoc /Př/

- cvičích
- provede stoj na rukou, přemet stranou, roznožku přes náradí, výmyk, základní cvičební prvky na kladině
- ukáže využití gymnastické prvky a užívá při přípravě krátké sestavy
- provádí zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním doprovodem
- ukáže základní aerobní cvičení s hudbou
- rozezná bezpečně základní způsoby rozvoje pohybových předpokladů i korekce svalových oslabení a dovede je převážně samostatně využívat
- zvládne základní prvky sebeobraného cvičení

Plavání (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zhodnotí zdravotní a rozvojový význam plavání
- používá 1 – 2 plavecké způsoby, startovní skok a obrátku
- předvede první pomoc při záchraně tonoucího

Bruslení (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zařadí bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost
- provede ošetření bruslí
- předvede první pomoc při úrazu na bruslích
- ukáže jednoduché prvky při jízdě

Lyžování (dle možností školy)

Konkretizované výstupy žáka:

- zařadí lyžování jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost
- provede ošetření lyží
- předvede první pomoc při úrazu na lyžích
- ukáže jednoduché prvky při jízdě

- akrobacie – přeskoky, hrazda, kladina
- zapojení do řízení a samostatného hodnocení kvality /Čj/
- rytmická a kondiční gymnastika /Hv/
- různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem
- technika a estetika pohybu /Hv, Vz/
- rychlostně silová cvičení
- protahovací a napínací cvičení (strečink)

Konkretizované učivo:

- význam plavání pro zdraví a regeneraci /Př/
- základní plavecké disciplíny
- záchrana tonoucího /Př/

Konkretizované učivo:

- osvojení sportu na ledě
- ošetření bruslí a bot /Pč/
- způsoby záchrany a přivolání pomoci /Př/
- jednoduché prvky při jízdě – jízda vpřed a vzad, obraty, zastavení, změna směru

Konkretizované učivo:

- osvojení sportu na horách
- ošetření lyží a bot /Pč/
- způsoby záchrany a přivolání pomoci /Př/
- jednoduché prvky při jízdě – pluh, základní (kročný) oblouk, oblouk z přívratu vyšší lyži

PT : A. OSV a) –Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, kreativita

Způsoby ověřování učiva: hodnocení konkrétního cviku, výkonu, kolektivní hry, kontrola znalostí pravidel, nástup, měření výkonů

Vzdělávací oblast : **Člověk a svět práce**

Vzdělávací obor : **Člověk a svět práce**

5. 19. PRACOVNÍ ČINNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu :

1. ročník

2. ročník

3. ročník

4. ročník

5. ročník

6. ročník

7. ročník

8. ročník

9. ročník

5. 19. PRACOVNÍ ČINNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu Pracovní činnosti

Vyučovací předmět *Pracovní činnosti* postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět *Pracovní činnosti* obsahuje konkretizované výstupy a učivo z těchto tematických okruhů: na 1. stupni - *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*, na 2. stupni - *Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce*. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu. Ve všech vyučovacích hodinách jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Prostřednictvím vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* žáci získávají nejen důležité základní pracovní návyky a dovednosti, ale také důležité informace ze sféry výkonu práce. To pro ně může být velkou pomocí při jejich rozhodování o dalším studijním a profesním zaměření.

Vyučovací předmět *Pracovní činnosti* je povinný předmět, který se vyučuje v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 9 hodin). Jednohodinové týdenní dotace předmětu lze ve vhodných případech organizovat jako dvouhodinové 1krát za 14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jednohodinovou týdenní dotací. Bez ohledu na charakter pracovních činností probíhá výuka vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* ve stejném rozsahu pro chlapce i dívky. Na 1. stupni se třídy nedělí, na 2. stupni jsou žáci rozděleni do dvou pracovních skupin s odlišným charakterem pracovních činností.

Výuka probíhá převážně v odborných učebnách školy (školní dílna, cvičná kuchyň, učebna výpočetní techniky), na školním pozemku, v nejbližším okolí školy a formou exkurzí ve vybraných institucích a podnicích.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Pracovní činnosti

Kompetence k učení

- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
- Ve výuce se zaměřujeme na aktivní dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
- Motivujeme k učení - snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
- Při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů, brát je jako výzvu.
- Na modelových příkladech učíme žáky různé algoritmy řešení problémů.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Vedeme žáka k pozitivnímu vnímání školy, své obce, sebe a ostatních lidí.
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci své osoby a své školy na veřejnosti.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod., umožňujeme žákům vyjadřovat se k těmto pravidlům.

Kompetence sociální a personální

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého žáka.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.

Kompetence občanské

- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže).
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé chování žáků, zaměstnanců školy ani rodičů.
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podporu výše uvedeným negativním jevům.
- Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy. Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- V rámci předmětu seznamujeme žáky s vhodnými právními normami.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně zdraví a k ochraně životního prostředí.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme. Práci netrestáme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi, cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
- Cíleně motivujeme žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia, budoucího povolání.

Očekávané výstupy vzdělávacího předmětu Pracovní činnosti

1. stupeň

1) PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití
lidové zvyky, tradice, řemesla

2) KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- ovládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Očekávané výstupy - 2. období

- žák
- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

3) PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
 pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
 pěstování pokojových rostlin
 rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

4) PŘÍPRAVA POKRMŮ**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Učivo

základní vybavení kuchyně
 výběr, nákup a skladování potravin
 jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
 technika v kuchyni - historie a význam

2.stupeň**1) PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY****Očekávané výstupy**

žák

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)
 pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
 jednoduché pracovní operace a postupy
 organizace práce, důležité technologické postupy
 technické náčrty a výkresy, technické informace, návody
 úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

2) DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ**Očekávané výstupy**

žák

- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model
- navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.
- provádí montáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž

návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program

3) PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ**Očekávané výstupy**

žák

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

Učivo

základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy

zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování, pěstování vybraných druhů zeleniny

okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových rostlin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin, květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin

ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování

léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny, rostliny a zdraví člověka, léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté, rostliny jako drogy a jejich zneužívání, alergie

chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu, kontakt se známými a neznámými zvířaty

4) PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI**Očekávané výstupy**

žák

- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- správné zacházení s pomůckami, nástroji, náradím a zařízeními včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Učivo

finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory, hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti

elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

5) PŘÍPRAVA POKRMŮ**Očekávané výstupy**

žák

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Učivo

kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu

potraviny – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku

příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů

úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole

6) SVĚT PRÁCE (závazný pro 8. a 9. ročník)**Očekávané výstupy**

žák

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Učivo

trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce

volba profesní orientace – základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb

možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby

zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů

podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti – 1.ročník

1. Práce s drobným materiálem

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší různé druhy materiálu, jeho vlastnosti a různé způsoby zacházení
- porovná vlastnosti zpracovaného materiálu
- ověří vlastnosti materiálu v praxi
- zhotoví jednoduché výrobky elementárních dovedností a činností
- rozpozná jednoduché pracovní pomůcky a nářadí a předvede, jak s nimi správně zacházet
- uvede jednoduchý pracovní postup
- popíše jednoduchou pracovní operaci a postup na základě vlastní zkušenosti
- uvede způsob a použití jednoduché operace
- napodobí průběh předváděné operace

- objasní prováděné pokusy a pozorování, při nichž vlastní prací nebo demonstrací pozná vlastnosti různých druhů materiálů, účel pomůcek, bude nacházet vztahy mezi materiálem a nástrojem, pomůckou
- se spolužáky ve skupině vypracuje jednoduchý záznam na nástěnnou tabuli
- předvede dovednost organizovat práci skupiny
- dodržuje body organizačního řádu

2. Konstrukční činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- podle vzorového výrobku a výkladu vyrobí svůj vlastní výrobek
- prokáže samostatnost v úpravě pracovního místa, místo udržuje v čistotě a pořádku
- příkladně plní povinnosti služby
- bezpečně zachází s elementárními nástroji a pomůckami, stavebnicemi
- předvede ošetření drobného poranění
- sestaví jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí, návrhu, plánu
- zkontroluje, jak výrobek odpovídá modelu nebo předloze
- uvede jednoduchý pracovní postup

- bezpečně zachází s díly stavebnice
- při práci s materiálem dbá na osobní čistotu a bezpečnost
- vyhotoví dle fantazie jednoduché výrobky

Konkretizované učivo:

- práce s materiály
- přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil
- drát, kov, plasty
- vlastnosti materiálu, užití v praxi
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opakování
- jednoduché pracovní postupy

- organizace práce, technologická kázeň
- grafická komunikace, technické náčrty a výkresy, technické informace
- hygiena a bezpečnost práce

Konkretizované učivo:

- stavebnice, sestavování modelů, montáž a demontáž

- práce s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, schématem, jednoduchým programem
- bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu /Tv/

-podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období

-lidové zvyky, tradice, řemesla /Tv/

3. Pěstitelské práce

Konkretizované výstupy

žáka:

- rozliší a pojmenuje vybrané pokojové květiny
- předvede jednoduché pěstitelské práce – výsev hrachu, přesazování a rozmnožování pokojových rostlin, rychlení rostlin
- vede si jednoduché kolektivní záznamy

Konkretizované učivo:

- pokojové rostliny /Prv/
- pěstitelské práce: výsev hrachu, přesazování a rozmnožování pokojových rostlin, rychlení rostlin /Prv/

4. Příprava pokrmů

Konkretizované výstupy žáka:

- připraví tabuli pro jednoduché stolování a předvede správné chování při stolování

Konkretizované učivo:

- jednoduchá příprava stolu, pravidla chování /Prv/

Způsoby ověřování učiva : ústní a písemné hodnocení konkrétních výrobků a činností žáka, hodnocení práce ve skupinách

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti – 2. ročník

1. Práce s drobným materiálem

konkretizované výstupy žáka :

rozliší různé druhy materiálu , jeho vlastnosti a různé způsoby zacházení
 rozliší rovná vlastnosti zpracovaného materiálu
 rozliší špičkové vlastnosti materiálu v praxi
 vytvoří jednoduché výrobky elementárních dovedností
 rozliší vlastností
 rozpozná jednoduché pracovní pomůcky a nářadí a uvede , jak s nimi správně zacházet
 uvede jednoduchý pracovní postup
 popíše jednoduchou pracovní operaci a postup na základě vlastní zkušenosti
 uvede způsob a použití jednoduché operace
 popodobí průběh předváděné operace

zrealizuje jasné prováděné pokusy a pozorování, při nichž zrealizují vlastní práci nebo demonstraci pozná vlastnosti různých druhů materiálů , účel pomůcek , bude rozlišovat vztahy mezi materiálem a nástrojem , pomůckou
 spolupracuje ve skupině vypracuje jednoduchý plán na nástěnnou tabuli
 uvede dovednost organizovat práci skupiny
 dodržuje body organizačního řádu

2. Konstruktivní činnosti

konkretizované výstupy žáka :

zrealizuje dle vzorového výrobku a výkladu vyrobí svůj vlastní výrobek
 vykáže samostatnost v úpravě pracovního místa , udržuje v čistotě a pořádku
 kladně plní povinnosti služby
 bezpečně zachází s elementárními nástroji a pomůckami , stavebnicemi
 uvede ošetření drobného poranění
 staví jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí,

konkretizované učivo :

práce s materiály
 rodiny , modelovací hmota , papír, karton , textil, dřevě , kov , plasty / Prv /
 vlastností materiálu , užití v praxi
 pracovní pomůcky , nářadí a nástroje pro ruční zpracování
 jednoduché pracovní postupy

organizace práce , technologická kázeň
 ústní a písemná komunikace , technické náčrty a výkresy ,
 technické informace / Ma /
 hygiena a bezpečnost práce Prv /

konkretizované učivo :

veškeré , sestavování modelů , montáž a demontáž /Ma /

řadu , plánu
kontroluje , jak výrobek odpovídá modelu nebo před-
e
jednoduchý pracovní postup

pečně zachází s díly stavebnice
práci s materiálem dbá na osobní čistotu a
pečnost
hotoví dle fantazie jednoduché výrobky
dle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící
k lidovým tradicím , k ročnímu období

ice s návodem , předlohou , náčrtem , plánem,
tématem , jednoduchým programem
zpečnostní předpisy , první pomoc při úrazu
rv /

ové zvyky , tradice , řemesla / Čj /

3. Pěstitelské práce

ankretizované výstupy žáka :

liší a pojmenuje vybrané pokojové květiny
vede péči o pokojové květiny
vede jednoduché pěstitelské práce – výsev hrachu ,
sazování a rozmnožování pokojových květin ,
hlení rostlin teplem
le si jednoduché kolektivní záznamy

ankretizované učivo :

kojové květiny
stitelské práce :výsev hrachu , přesazování a
zmnožování pokojových květin, rychlení
stlin teplem

4. Příprava pokrmů

ankretizované výstupy žáka :

praví tabuli pro jednoduché stolování a předvede
ávné chování při stolování

ankretizované učivo :

lnoduchá příprava stolu , pravidla chování

úsoby ověřování učiva : ústní a písemné hodnocení
krétních výrobků a činností žáka , hodnocení práce ve
pinách

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti – 3.ročník

1. Práce s drobným materiálem

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší různé druhy materiálu, jeho vlastnosti a různé způsoby zacházení
- porovná vlastnosti zpracovaného materiálu
- ověří vlastnosti materiálu v praxi
- zhotoví jednoduché výrobky elementárních dovedností a činností
- rozpozná jednoduché pracovní pomůcky a nářadí a předvede, jak s nimi správně zacházet
- uvede jednoduchý pracovní postup
- popíše jednoduchou pracovní operaci a postup na základě vlastní zkušenosti
- uvede způsob a použití jednoduché operace
- napodobí průběh předváděné operace

- objasní prováděné pokusy a pozorování, při nichž vlastní prací nebo demonstrací pozná vlastnosti různých druhů materiálů, účel pomůcek, bude nacházet vztahy mezi materiálem a nástrojem, pomůckou
- se spolužáky ve skupině vypracuje jednoduchý záznam na nástěnnou tabuli
- předvede dovednost organizovat práci skupiny
- dodržuje body organizačního řádu

2. Konstrukční činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

- podle vzorového výrobku a výkladu vyrobí svůj vlastní výrobek
- prokáže samostatnost v úpravě pracovního místa, místo udržuje v čistotě a pořádku
- příkladně plní povinnosti služby
- bezpečně zachází s elementárními nástroji a pomůckami, stavebnicemi
- předvede ošetření drobného poranění

Konkretizované učivo:

- práce s materiály
- přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil
- drát, kov, plasty
- vlastnosti materiálu, užití v praxi
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opakování
- jednoduché pracovní postupy

- organizace práce, technologická kázeň
- grafická komunikace, technické náčrty y výkresy, technické informace
- hygiena a bezpečnost práce

Konkretizované učivo:

- stavebnice, sestavování modelů, montáž a demontáž

- sestaví jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí, návrhu, plánu
- zkontroluje, jak výrobek odpovídá modelu nebo předloze
- uvede jednoduchý pracovní postup
- bezpečně zachází s díly stavebnice
- při práci s materiálem dbá na osobní čistotu a bezpečnost
- vyhotoví dle fantazie jednoduché výrobky
- podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období

- práce s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, schématem, jednoduchým programem
- bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu /Tv/

- lidové zvyky, tradice, řemesla /Prv/

3. Pěstitelské práce

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší a pojmenuje vybrané pokojové květiny
- předvede jednoduché pěstitelské práce – výsev hrachu, přesazování a rozmnožování pokojových rostlin, rychlení rostlin
- vede si jednoduché kolektivní záznamy

Konkretizované učivo:

- pokojové rostliny
- pěstitelské práce: výsev hrachu, přesazování a rozmnožování pokojových rostlin, rychlení rostlin /Prv/

4. Příprava pokrmů

Konkretizované výstupy žáka:

- připraví tabuli pro jednoduché stolování a předvede správné chování při stolování

Konkretizované učivo:

- jednoduchá příprava stolu, pravidla chování

Způsoby ověřování učiva: ústní a písemné hodnocení konkrétních výrobků a činností žáka, hodnocení práce ve skupinách

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti- 4. ročník

1. Práce s drobným materiálem

Konkretizované výstupy žáka:

- předvede správné praktické činnosti s daným materiálem
- rozliší různé materiály, uvede jejich vlastnosti
- předvede základní dovednosti práce s technickými materiály
- bezpečně využívá vlastnosti různých materiálů při složitějších pracovních činnostech
- používá složitější pracovní nářadí a pomůcky
- zachází s pracovními nástroji bezpečně a podle návodu
- vybere vhodný pracovní nástroj, pomůcku, nářadí
- samostatně podle vlastní představy vypracuje plánek výrobku, k jeho zhotovení zvolí vhodné materiály, nářadí, pomůcky, pracovní postup, vzniklé problémy vhodným způsobem samostatně řeší
- dodržuje pracovní postup podle slovního návodu, náčrtku, nákresu, výkresu
- při řešení praktických problémů prokáže technické myšlení a technickou představivost
- používá složitější metodickou řadu pracovního postupu
- samostatně zaznamená dílčí pozorování a úseky při pokusech, uvede celé pracovní postupy
- vystihne podstatu pracovního procesu
- určí z jednoduchého náčrtu, výkresu velikost, délku, šířku výrobku
- samostatně vyhledá informace o různých technologiích v dostupné literatuře
- sleduje průběh předváděné práce a následně samostatně napodobí pracovní postup
- vyrobí jednoduché lidové výrobky pomocí

Konkretizované učivo:

- práce s drobným materiálem, přírodninami, modelovací hmotou, papírem a kartonem, textilem, drátem, fólií, dřevem, plasty /Př/
- vlastnosti materiálů, užití v praxi
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce, technologická kázeň
- grafická komunikace, technické náčrty a výkresy, technologie
- lidové zvyky, tradice, řemeslo /VI/

jednoduchých pomůcek , nářadí
 -napodobí v jednoduché formě vybrané lidové řemeslo
 -při pracovním postupu použije kreslený návod
 -provede pokusy a pozorování, při nichž vlastní práci pozná vlastnosti materiálů, vlastnosti a účel nástrojů a pomůcek

2. Konstrukční činnosti

Konkretizované výstupy žáka:

-vyřeší úspěšně pracovní problémy při práci s návodem, náčrtem, předlohou, jednoduchým programem
 -důsledně dodržuje pracovní řád a zásady bezpečné práce s nástroji, pomůckami
 -ohlásí každé poranění, dovede ošetřit jednoduché zranění
 -dodržuje bezpečnost a hygienu práce
 -dodržuje pořádek na pracovním místě
 -předvede práci podle slovního návodu, vzoru, fantazie

Konkretizované učivo:

-stavebnice, práce montážní a demontážní
 -práce s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, jednoduchým programem
 -bezpečnostní předpisy, první pomoc při úraze

3. Pěstitelské práce

Konkretizované výstupy žáka:

-vyhledá informace o pokojových rostlinách v dostupné literatuře
 -uvede, rozliší jedovaté a nebezpečné pokojové rostliny
 -provede pozorování pokojových rostlin, předvede správnou péči o pokojové rostliny
 -rozliší jednoduché pěstitelské nářadí
 -při pěstitelských pracích používá vhodné pracovní nástroje a náčiní a správné pracovní postupy

Konkretizované učivo:

-pokojové rostliny /Př/
 -úprava půdy, setí,sázení, ošetřování během vegetace, sklizení /Př/

4. Příprava pokrmů

Konkretizované výstupy žáka:

-orientuje se v základním vybavení kuchyně
 -připraví samostatně jednoduchý pokrm
 -udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch
 -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce v kuchyni
 -poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni

Konkretizované učivo:

-základní vybavení kuchyně
 -výběr, nákup a skladování potravin /Př/
 -technika v kuchyni, historie a význam

Způsoby ověřování učiva: ústní a písemné hodnocení konkrétních výrobků a činností žáka, hodnocení práce ve skupinách

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti - 5. ročník

1. Práce s drobným materiálem

Konkretizované výstupy žáka :

- předvede správné praktické činnosti s daným materiálem
- rozliší různé materiály, uvede jejich vlastnosti
- předvede základní dovednosti práce s technickými materiály
- využívá a používá vlastnosti různých materiálů při složitějších pracovních činnostech
- používá složitější pracovní nářadí a pomůcky, zachází s nimi bezpečně a podle návodu
- vybere vhodný pracovní nástroj, pomůcku, nářadí
- vypracuje podle vlastní představy plánek výrobku, k jeho zhotovení zvolí vhodné materiály, nářadí, pomůcky, pracovní postup, vzniklé problémy vhodným způsobem samostatně řeší
- dodržuje pracovní postup podle slovního návodu, náčrtku, nákresu, výkresu
- při řešení praktických problémů prokáže technické myš-

Konkretizované učivo :

- práce s materiály, přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, folie, dřevo, plasty aj.
/ Vv/
- vlastnosti materiálu, užití v praxi
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní postupy a operace, organizace práce, technologická kázeň

- lení a technickou představivost
- vystihne podstatu pracovního procesu
- vyhledá informace o některém lidovém řemeslu, napodobí v jednoduché formě vybrané lidové řemeslo
- vyrobí jednoduché lidové výrobky pomocí jednoduchých pomůcek

- Lidové tradice, zvyky, řemesla

2. Konstruktivní činnosti

Konkretizované výstupy žáka :

- vyřeší úspěšně pracovní problémy při práci s návodem, náčrtem, předlohou, jednoduchým programem
- důsledně dodržuje pracovní řád a zásady bezpečné práce
- ohlásí každé poranění, dokáže ošetřit jednoduché zranění
- dodržuje bezpečnost a hygienu práce
- dodržuje pořádek na pracovním místě

Konkretizované učivo :

- práce montážní a demontážní
- stavebnice, práce s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, jednoduchým programem
- bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu

3. Pěstivelské práce

Konkretizované výstupy žáka :

- vyhledá informace o pokojových rostlinách v dostupné literatuře
- uvede, rozliší jedovaté a nebezpečné pokojové květiny
- provede pozorování pokojových květin, předvede správnou péči o pokojové květiny
- rozliší jednoduché pěstivelské nářadí
- seznámí se s různými druhy semen, provede osev (do truhlíku, na školní zahradě)
- provádí závlivku, sleduje klíčení a růst vysetých rostlin
- při pěstivelských pracích používá vhodné pracovní nástroje a náčiní a správné pracovní postupy
- dodržuje bezpečnost práce

Konkretizované učivo :

- pěstivelské práce / Př/

4. Příprava pokrmů

Konkretizované výstupy žák :

- orientuje se v základním vybavení kuchyně, připraví samostatně jednoduchý pokrm, udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce v kuchyni, poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni
- připraví tabuli k určité (jím zvolené) příležitosti

Konkretizované učivo:

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- technika v kuchyni, historie a význam
- různé způsoby dekorace na stůl /Vv/

Způsoby ověřování učiva : praktické předvedení, referát, výstava výrobků, rozhovor, ústní zkoušení, test

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti - 6. ročník

1. Práce s technickými materiály

A - Úvod do učiva

Konkretizované výstupy žáka:

- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygienická pravidla
- rozpozná pojmy surovina a materiál

Konkretizované učivo:

- řád školní dílny, bezpečnost a hygiena práce
- surovina, materiál a výrobek

B - Základy technického zobrazování

Konkretizované výstupy žáka:

- čte technickou dokumentaci

Konkretizované učivo:

- zobrazování jedním průmětem - druhy čar, kótování měřítko / M /

C - Dřevo**Konkretizované výstupy žáka:**

- rozliší druhy dřeva podle vlastností a užití
- pomocí jednoduchých pracovních úkonů opracuje dřevo
- ověří si práci se dřevem, zhotoví zadaný výrobek

Konkretizované učivo:

- dřevo - vlastnosti, řezivo
- práce se dřevem - orýsování, upínání, řezání, pilování - broušení, spojování hřebíky

D - Kovy**Konkretizované výstupy žáka:**

- rozliší vlastnosti běžně užívaných kovů, rozpozná druh
- provede zadané praktické činnosti s plechem

Konkretizované učivo:

- kovy - vlastnosti
- práce s kovy / plech / - rovnání, orýsování, stříhání, ohýbání

E - Plasty**Konkretizované výstupy žáka:**

- posoudí význam plastů pro dnešní společnost
- určí společné vlastnosti
- aplikuje učivo práce s plasty do praxe při výrobě daného výrobku

Konkretizované učivo:

- plasty - vlastnosti, výroba, příklady
- práce s plasty - orýsování, upínání, oddělování, pilování, vrtání, broušení

F - Samostatná práce, opakování**Konkretizované výstupy žáka:**

- zhotoví zadaný výrobek podle technické dokumentace, použije vhodné pomůcky, nástroje a ochranné prostředky
- udržuje pořádek na pracovním místě

Konkretizované učivo:

- práce s využitím různých materiálů, stanovení jejich vlastností

3. Pěstitelské práce**A - Úvod do učiva****Konkretizované výstupy žáka:**

- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygienická pravidla
- rozezná nářadí a určí jeho užití
- stanoví základní podmínky pro pěstování rostlin

Konkretizované učivo:

- řád školní zahrady, bezpečnost a hygiena práce
- pracovní nářadí
- půda - druhy, její zpracování, výživa rostlin / Př / ochrana půdy a rostlin

B - Praktické práce**Konkretizované výstupy žáka:**

- použije osobní ochranné prostředky, užije správně vhodné nářadí
- provede jednoduché pracovní úkony při práci na školní zahradě

Konkretizované učivo:

- práce na školní zahradě - příprava půdy, záhonů a skleníku na zimu, sklizeň výpěstků
- úklid zahrady - hrabání listí, jeho odvoz

C - Polní plodiny**Konkretizované výstupy žáka:**

- rozezná druhy obilovin a jiných polních plodin
- uvede zásady jejich pěstování, zmíní jejich užitek

Konkretizované učivo:

- obiloviny, okopaniny, jiné polní plodiny - pěstování

D - Zelenina**Konkretizované výstupy žáka:**

- rozliší základní druhy zeleniny a jejich užití
- vysvětlí pojmy osivo a sadba, provede pokusy a pozorování
- pěstitelské činnosti použije v praxi k pěstování zeleniny

Konkretizované učivo:

- zelenina - rozdělení druhů, vlastnosti osiva a sadby, pěstování vybraných druhů, využití výpěstků

E - Praktické práce**Konkretizované výstupy žáka:**

- používá ochranné prostředky a vhodné nářadí
- provede jednoduché pracovní činnosti na zahradě

Konkretizované učivo:

- práce na školní zahradě - příprava půdy, rytí, setí a sázení, pletí, odvoz plevele

a posekané trávy, zalévání

F - Rostliny kolem nás

Konkretizované výstupy žáka:

- rozpozná rostliny na školní zahradě
- dodržuje základy péče o životní prostředí, chrání je

Konkretizované učivo:

- rostliny na školní zahradě - zelenina, květiny, stromy
- ochrana a ošetřování rostlin

Způsoby ověřování učiva : praktické předvedení, zhotovení výrobku, rozhovor, referát, test, ústní zkoušení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti - 7. ročník

1. Práce s technickými materiály

A - Úvod do učiva

Konkretizované výstupy žáka:

- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygienická pravidla

Konkretizované učivo:

- řád školní dílny, bezpečnost a hygiena práce

B - Základy technického zobrazování

Konkretizované výstupy žáka:

- rozezná pojmy náčrt a výkres, čte dokumentaci
- získává technickou prostorovou orientaci, znázorní různé průměty

Konkretizované učivo:

- opakování zobrazování jedním průmětem
- pravoúhlé promítání

C - Dřevo**Konkretizované výstupy žáka:**

- rozliší různé deskové výrobky a jejich užití
- užije jednoduché úkony při práci s dřevem, zkusí cvičné spoje, zhotoví zadaný výrobek broušení

Konkretizované učivo:

- dřevařské deskové výrobky
- práce se dřevem - měření, orýsování, řezání, dlabání, různé spoje dřeva, pilování,

D - Kovy**Konkretizované výstupy žáka:**

- popíše základy výroby surového železa, rozliší pojmy ocel a litina, druhy oceli
- určí vlastnosti kovů a slitin
- zhotoví určený výrobek z drátu

Konkretizované učivo:

- výroba železa, oceli a litiny / Ch /
- vlastnosti kovů a slitin
- práce s kovy / drát / - měření a orýsování, oddělování, rovnání a ohýbání, pilování

E - Plasty**Konkretizované výstupy žáka:**

- stanoví význam a užití plastů
- vysvětlí rozdíly mezi plasty, určí jejich vlastnosti
- zhotoví určený výrobek podle náčrtu

Konkretizované učivo:

- význam plastů jako materiálu, jejich užití
- rozdělení plastů - termoplasty, reaktoplasty - příklady
- práce s plasty - měření a orýsování, upínání, oddělování, pilování a broušení

F - Samostatná práce**Konkretizované výstupy žáka:**

- vytvoří zadaný výrobek podle technické dokumentace
- zvolí si vhodné pomůcky a nástroje

Konkretizované učivo:

- práce s různými materiály, čtení technického výkresu, náčrtu, výběr nástrojů

3. Pěstitelské práce**A - Úvod do učiva****Konkretizované výstupy žáka:**

- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygienická pravidla

Konkretizované učivo:

- řád školní zahrady, bezpečnost a hygiena práce

B - Praktické práce**Konkretizované výstupy žáka:**

- použije ochranné prostředky a vhodné nářadí
- provede na školní zahradě případně školním hřišti svěřené pracovní úkony

Konkretizované učivo:

- práce na školní zahradě - příprava půdy, záhonů a skleníku na zimu, sklizeň výpěstků
- úklid školní zahrady a hřiště - hrabání listů, odvoz odpadu

C - Ovoce**Konkretizované výstupy žáka:**

- rozezná druhy ovocných rostlin, jejich plody
- uvede zásady jejich pěstování, rozmnožování a zpracování

Konkretizované učivo:

- ovocné rostliny - druhy, pěstování ovoce, jejich ochrana
- zpracování ovoce

D - Okrasné rostliny**Konkretizované výstupy žáka:**

- určí okrasné rostliny rostoucí na školní zahradě, ve třídě, doma
- uvede hlavní zásady pěstování vybraných rostlin, způsoby jejich ošetřování a využití

Konkretizované učivo:

- okrasné rostliny - stromy a květiny na zahradě pokojové rostliny
- řez a úprava květin

E - Praktické práce**Konkretizované výstupy žáka:**

- použije ochranné prostředky a vhodné nářadí
 - provede na zahradě a hřišti jednoduché pracovní úkony
- a trávy, opravy plotu hřiště

Konkretizované učivo:

- jarní práce na školní zahradě - příprava záhonů: rytí, setí, sázení
- úpravy záhonů, úklid: pleť, sklizeň, odvoz plevele

3. Příprava pokrmů**A- Kuchyně****Konkretizované výstupy žáka:**

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Konkretizované učivo:

- základní vybavení, dodržování pořádku a čistoty
- bezpečnost a hygiena provozu

B - Potraviny**Konkretizované výstupy žáka :**

- připraví potřebné suroviny na vaření

Konkretizované učivo:

- výběr, nákup a skladování potravin
- skupiny potravin

C – Příprava pokrmů**Konkretizované výstupy žáka :**

- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy

Konkretizované učivo :

- sestavování jídelníčku
- úprava pokrmů za studena
- základní způsoby tepelné úpravy
- základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů

D – Úprava stolu a stolování**Konkretizované výstupy žáka :**

- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti

Konkretizované učivo :

- jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu
- slavnostní stolování v rodině
- zdobné prvky a květiny na stole

4. Provoz a údržba domácnosti**Konkretizované výstupy žáka :**

- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- provádí drobnou domácí údržbu
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti

Konkretizované učivo :

- rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory
- hotovostní a bezhotovostní platební styk
- ekonomika domácnosti
- údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí
- odpad a jeho ekologická likvidace

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení , hodnocení pracovních činností , písemný test

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti - 8. ročník

1. Práce s technickými materiály

A - Úvod do učiva

Konkretizované výstupy žáka:

- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygienická pravidla

Konkretizované učivo:

- řád školní dílny, bezpečnost a hygiena práce

B - Dřevo

Konkretizované výstupy žáka:

- ověří si dovednosti při práci se dřevem
- použije jednoduché úkony a postupy k zhotovení určitého výrobku

Konkretizované učivo:

- pracovní úkony se dřevem - opakování
- práce se dřevem - dlabání-čepování, další spoje-lepení, tmelení, povrchové úpravy dřeva

C - Kovy**Konkretizované výstupy žáka:**

- ověří si znalost kovů a dovednosti při práci s nimi
- seznámí se s ocelovými profily a zpracuje kulatinu
- použije již známé pracovní úkony a postupy při práci s plechem, doplní si nové činnosti
- zhotoví určený výrobek

Konkretizované učivo:

- opakování vlastností kovů a práce s kovy / Ch /
- práce s ocelovými profily - měření a orýsování, ohýbání,
- rozklepání, pilování
- práce s plechem - měření a orýsování, stříhání, ohýbání
- spojování kovů pájením naměkko, nýtováním
- oddělování sekáním, povrchové úpravy kovů

D - Plasty**Konkretizované výstupy žáka:**

- vysvětlí způsoby průmyslové výroby plastů
- uvede další příklady termo- a reaktoplastů, jejich užití
- ověří si již použité úkony s plasty, doplní nové dovednosti, vytvoří nový výrobek

Konkretizované učivo:

- průmyslové zpracování plastů
- organické sklo, vrstvené hmoty
- práce s plasty - opakování
- tepelné zpracování plastů - lisování a ražení, spojování, povrchové úpravy

E - Základy technického zobrazování**Konkretizované výstupy žáka:**

- změří rozměry různými způsoby, porovná přesnost
- ověří si pojmy a dovednosti ze základů technického kreslení
- ukáže technickou představivost
- zhotoví technický výkres modelu

Konkretizované učivo:

- práce s posuvným měřítkem
- promítání jedním i více průměty, technický náčrt, výkres - opakování
- technická představivost - spojení model-výkres
- samostatná práce - měření, rýsování / M /

4. Provoz a údržba domácnosti**A – Význam a vývoj oděvu****Konkretizované výstupy žáka :**

- orientuje se v historických etapách vývoje odívání
- zdůvodní zdravotní význam , funkčnost a správnou volbu oděvu k různým příležitostem
- posoudí , co je vkusné – učí se estetickému cítění
- vytvoří návrh módního oblečení

Konkretizované učivo :

- historie odívání
- význam , funkce a volba oděvu
- vkus , móda
- návrh módního oblečení (kresba + oděvní materiál)

B – Základní šatník ,oděvní doplňky**Konkretizované výstupy žáka :**

- sestaví základní šatník
- chápe kritéria při pořizování oděvu (velikost , účelnost , cena , atd.)
- sestavuje kombinace oděvů a oděvních doplňků

Konkretizované učivo :

- základní šatník školačky , školáka
- oděvní doplňky

C – Údržba oděvů a prádla**Konkretizované výstupy žáka :**

- umí zvolit správný postup při praní, žehlení a čištění oděvů
- dodržuje zásady bezpečnosti při praní , žehlení a čištění oděvů

Konkretizované učivo :

- praní , žehlení , čištění oděvů
- bezpečnost práce
- Konkretizované učivo :**
- praní , žehlení , čištění oděvů
- bezpečnost práce

4. Využití digitálních technologií**Konkretizované výstupy****Konkretizované učivo :**

- digitální technika

- ovládá základní funkce digitální techniky
- propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení

- digitální technologie
- počítačové programy, operační systémy
- mobilní služby

5. Práce s laboratorní technikou

Konkretizované výstupy žáka:

- vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
- poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

Konkretizované učivo :

- základní laboratorní postupy a metody
- základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky

6. Svět práce

Konkretizované výstupy žáka:

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- využije profesní informace pro výběr vhodného povolání

Konkretizované učivo:

- povolání lidí
- druhy pracovišť, pracovních prostředků
- charakter a druh pracovních činností
- požadavky kvalifikační, zdravotní, osobnostní
- informace o náplni studijních a učebních oborů, poradenské služby

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení , hodnocení pracovních činností - výrobku, písemný test, referát

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti - 9. ročník

1. Práce s technickými materiály

A - Úvod do učiva

Konkretizované výstupy žáka:

- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a náradím
- poskytuje první pomoc při úrazu

Konkretizované učivo:

- řád školní dílny, bezpečnost práce

B - Dřevo**Konkretizované výstupy žáka:**

- seznámí se s hoblováním, použije tuto činnost k rovnání a dosažení správných rozměrů
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku

Konkretizované učivo:

- vlastnosti, užití v praxi (dřevo)
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní operace a postupy
- technické náčrty a výkresy, technické informace, návody

2. Design a konstruování**Konkretizované výstupy žáka:**

- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce, poskytne první pomoc při úrazu
- sestaví podle náčrtu, návodu, plánu daný model
- provede montáž a demontáž a údržbu jednoduchých Předmětů a zařízení

Konkretizované učivo:

- návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program
- stavebnice modelů, montáž a demontáž

3. Svět práce**Konkretizované výstupy žáka:**

- zná pracovní činnosti vybraných profesí a má přehled o učebních oborech a středních školách
- posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace s přihlédnutím k potřebám běžného života
- využítí profesní informace a poradenské služby pro výběr
- být seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů
- být seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci i v případě neúspěšného hledání zaměstnání

Konkretizované učivo:

- možnost vzdělávání - náplň učebních a studijních oborů
- informace o dalším vzdělávání
- požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní
- volba profesní orientace - osobní zájmy a cíle
- osobní vlastnosti a schopnosti
- práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
- pohovor u zaměstnavatele
- práva a povinnosti vyplývající z pracovního poměru
- problémy nezaměstnanosti
- úřady práce
- informační základna pro volbu povolání

4. Provoz a údržba domácnosti**Konkretizované výstupy žáka:**

- provádět jednoduché operace platebního styku
- ovládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientovat se v návodech k obsluze běžných spotřebičů používaných v domácnosti
- správně zacházet s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízeními, provádět drobnou údržbu
- používat vhodné prostředky při práci v domácnosti
- dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytovat první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií

Konkretizované učivo

- rozpočet, příjmy, výdaje
- platby
- hotovostní a bezhotovostní platební styk
- elektrické spotřebiče - funkce a užití
- ovládání, ochrana a údržba
- bezpečnost provozu
- nebezpečí úrazu elektrickým proudem
- bezpečnost při styku s čisticími prostředky

Způsoby ověřování učiva: ústní zkoušení, hodnocení pracovních činností - výrobku, referát,

Vzdělávací oblast : **Člověk a svět práce**

Vzdělávací obor : **Člověk a svět práce**

5. 22. PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ **volitelný předmět**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 6. ročník

7. ročník

5. 22. PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu Pracovní vyučování

Vyučovací předmět *Pracovní vyučování* patří mezi volitelné předměty v 6. až 9. ročníku. Svými formami výuky a vymezeným obsahem učiva, využíváním znalostí získaných v jiných oblastech vzdělávání i zkušeností nabytých v běžném životě umožňuje žákům získat nezbytný soubor vědomostí, pracovních dovedností a návyků potřebných v běžném životě a formuje jejich osobnost rozvíjením některých vlastností motorických i tvořivých schopností a dovedností. Předmět má žákům poskytnout široký prostor pro rozvinutí již získaných manuálních a praktických dovedností a uplatnění jejich vlastních zkušeností, vědomostí i poznatků v samostatné tvořivé činnosti. Předmět má umožnit žákům rozvíjet jejich představivost, technické a tvořivé myšlení a umožnit jim řešit jednoduché technické úkoly, problémy, zhotovovat funkční výrobky, makety, modely, vytvářet a realizovat jednoduché projekty a konstrukce. Předmět ve své komplexnosti má výrazným způsobem formovat přípravu žáků na rodinný život a životní role, podílet se na vyjádření žádoucích postojů ke zdravému způsobu života, pozitivně ovlivnit jejich vztah k praktickým činnostem a k práci a vytvářet podmínky pro cílenou životní a profesní orientaci žáků.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět *Pracovní vyučování* obsahuje konkretizované výstupy a učivo z těchto tematických okruhů : - **Pěstitelství, Dílny, Technické práce, Vaření, Šití a Péče o dítě.** Tématické celky postihují široké spektrum námětů a okruhů pro činnosti žáků a jejich poznávání dalších oblastí lidských činností, kterými by se žáci mohli ve školním prostředí zabývat a které jsou významné pro jejich běžný praktický život. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu. Ve všech vyučovacích hodinách jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Vyučovací předmět *Pracovní vyučování* je volitelný předmět v 6. - 9. ročníku, který se vyučuje v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 4 hodiny). Jednohodinové týdenní dotace předmětu lze ve vhodných případech organizovat jako dvouhodinové 1krát za 14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jednohodinovou týdenní dotací. S ohledem na charakter pracovních činností probíhá výuka vyučovacího předmětu *Pracovní vyučování* převážně zvlášť pro chlapce i dívky.

Výuka probíhá v odborných učebnách školy (školní dílna, cvičná kuchyň, učebna výpočetní techniky) na školním pozemku, v nejbližším okolí školy a formou exkurzí ve vybraných institucích a podnicích.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Pracovní vyučování

Kompetence k učení

- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
- Ve výuce se zaměřujeme na aktivní dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
- Motivujeme k učení - snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
- Při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů, brát je jako výzvu.
- Na modelových příkladech učíme žáky různé algoritmy řešení problémů.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Vedeme žáka k pozitivnímu vnímání školy, své obce, sebe a ostatních lidí.
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci své osoby a své školy na veřejnosti.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod., umožňujeme žákům vyjadřovat se k těmto pravidlům.

Kompetence sociální a personální

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého žáka.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.

Kompetence občanské

- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže).
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé chování žáků, zaměstnanců školy ani rodičů.
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podporu výše uvedeným negativním jevům.
- Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy. Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- V rámci předmětu seznamujeme žáky s vhodnými právními normami.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně zdraví a k ochraně životního prostředí.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme. Práci netrestáme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi, cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
- Cíleně motivujeme žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia, budoucího

povolání.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

2.stupeň

1) PĚSTITELSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy

zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování, pěstování vybraných druhů zeleniny

okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových rostlin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin, květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin

ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování

léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny, rostliny a zdraví člověka, léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté, rostliny jako drogy a jejich zneužívání, alergie

2) DÍLNY

Očekávané výstupy

žák

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu
- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model
- navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.
- provádí montáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)

pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování

jednoduché pracovní operace a postupy

organizace práce, důležité technologické postupy

technické náčrty a výkresy, technické informace, návody

úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž

návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program

3) VAŘENÍ

Očekávané výstupy

žák

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni
- provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází s mycími a čistícími prostředky

Učivo

Kuchyně – vybavení , inventář pro stolování , bezpečnost a hygiena provozu , pořádek a čistota v kuchyni

Potraviny – výběr , nákup , skladování , druhy potravin , sestavení jídelníčku

Příprava pokrmů – studená kuchyně , tepelné úpravy pokrmů , příprava nápojů

Úprava stolu a stolování – použití základního a drobného inventáře , slavnostní úprava stolu , zásady slušného chování při stolování

První pomoc – při možných úrazech v kuchyni

Úklidové práce – udržování čistoty a pořádku na pracovišti

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní vyučování – Pěstitelství

6. ročník

A - Úvod do učiva

Konkretizované výstupy žáka:

- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygienická pravidla
- rozezná nářadí a určí jeho užití
- stanoví základní podmínky pro pěstování rostlin

Konkretizované učivo:

- řád školní zahrady, bezpečnost a hygiena práce
- pracovní nářadí
- půda - druhy, její zpracování, výživa rostlin / Př / ochrana půdy a rostlin

B - Praktické práce-na podzim

Konkretizované výstupy žáka:

- použije osobní ochranné prostředky, užije správně vhodné nářadí
- provede jednoduché pracovní úkony při práci na školní zahradě

Konkretizované učivo:

- práce na školní zahradě - příprava půdy, záhonů a skleníku na zimu, sklizeň výpěstků
- úklid zahrady - hrabání listí, jeho odvoz

C - Polní plodiny

Konkretizované výstupy žáka:

- ro

Konkretizované učivo:

F - Rostliny kolem nás

Konkretizované výstupy žáka:

- rozpozná rostliny na školní zahradě
- dodržuje základy péče o životní prostředí, chrání je
- rozezná druhy obilovin a jiných polních plodin
- uvede zásady jejich pěstování, zmíní jejich užitek

Konkretizované učivo:

- rostliny na školní zahradě - zelenina, květiny, stromy
- ochrana a ošetřování rostlin
- obiloviny, okopaniny, jiné polní plodiny - pěstování

D - Zelenina

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší základní druhy zeleniny a jejich užití
- vysvětlí pojmy osivo a sadba, provede pokusy a pozorování
- pěstitelské činnosti použije v praxi k pěstování zeleniny

Konkretizované učivo:

- zelenina - rozdělení druhů, vlastnosti osiva a sadby, pěstování vybraných druhů, využití výpěstků

E - Praktické práce-na jaře

Konkretizované výstupy žáka:

- používá ochranné prostředky a vhodné nářadí
- provede jednoduché pracovní činnosti na zahradě

Konkretizované učivo:

- práce na školní zahradě - příprava půdy, rytí, setí a sázení, pletí, odvoz plevelů a posekané trávy, zalévání

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení , hodnocení pracovních činností , písemný test

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní vyučování – Dílny 6. ročník

A - Úvod do učiva

Konkretizované výstupy žáka:

- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygienická pravidla
- rozpozná pojmy surovina a materiál

Konkretizované učivo:

- řád školní dílny, bezpečnost a hygiena práce
- surovina, materiál a výrobek

B - Základy technického zobrazování

Konkretizované výstupy žáka:

- čte technickou dokumentaci

Konkretizované učivo:

- zobrazování jedním průmětem - druhy čar, kótování měřítko / M /

C - Dřevo

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší druhy dřeva podle vlastností a užití
- pomocí jednoduchých pracovních úkonů opracuje dřevo ověří si práci se dřevem, zhotoví zadaný výrobek

Konkretizované učivo:

- dřevo - vlastnosti, řezivo
- práce se dřevem - orýsování, upínání, řezání, pilování - broušení, spojování hřebíky

D - Kovy

Konkretizované výstupy žáka:

- rozliší vlastnosti běžně užívaných kovů, rozpozná druh
- provede zadané praktické činnosti s plechem

Konkretizované učivo:

- kovy - vlastnosti
- práce s kovy / plech / - rovnání, orýsování, stříhání, ohýbání

E - Plasty

Konkretizované výstupy žáka:

- posoudí význam plastů pro dnešní společnost
- určí společné vlastnosti
- aplikuje učivo práce s plasty do praxe při výrobě daného výrobku

Konkretizované učivo:

- plasty - vlastnosti, výroba, příklady
- práce s plasty - orýsování, upínání, oddělování, pilování, vrtání, broušení

F - Samostatná práce, opakování

Konkretizované výstupy žáka:

- zhotoví zadaný výrobek podle technické dokumentace, použije vhodné pomůcky, nástroje a ochranné prostředky
- udržuje pořádek na pracovním místě

Konkretizované učivo:

- práce s využitím různých materiálů, stanovení jejich vlastností

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení , hodnocení pracovních činností , písemný test

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní vyučování – Vaření 7. ročník(dívky)

5. Příprava pokrmů

A- Kuchyně

Konkretizované výstupy žáka:

- seznámí se s pracovištěm (centrum přípravné , varné , mycí) a s inventářem
- dodržuje řád cvičné kuchyně , bezpečnost a hygienu práce
- udržuje v čistotě pracovní oděv a obuv
- dodržuje kázeň a pořádek na pracovišti , když je třeba provádí úklidové práce

Konkretizované učivo:

- vybavení cvičné kuchyně
- poučení o bezpečnosti a hygieně práce
- organizace práce a pracovní oděv a obuv
- pořádek na pracovišti

B - Potraviny

Konkretizované výstupy žáka :

- vyjmenuje zásady zdravé výživy
- rozlišuje pojmy: potraviny , pochutiny , strava , jídlo , jídelníček , jídelní lístek
- určí , co patří do výživové hodnoty potravin
- ví co sledovat při nákupu potravin (jakost , trvanlivost ,cena) , vysvětlí , jak se potraviny skladují
- vyjmenuje druhy potravin
- sestaví jídelníček na týden podle zásad zdravé výživy

Konkretizované učivo:

- význam výživy
- základní pojmy ve výživě
- výživová hodnota potravin
- výběr , nákup , skladování
- druhy potravin
- jídelníček

C – Příprava pokrmů

Konkretizované výstupy žáka :

- připraví zeleninové a ovocné saláty , několik druhů pomazánek , vytvoří raut ke slavnostní příležitosti
- pracuje ve skupině podle receptur , připravuje jednoduché pokrmy tepelně zpracované

Konkretizované učivo :

- studená kuchyně
- tepelné úpravy pokrmů

D –Úprava stolu a stolování

Konkretizované výstupy žáka :

- vyjmenuje druhy základního a drobného inventáře
- prakticky umí inventář zakládat na stůl
- umí vkusně a moderně připravit slavnostní tabuli
- dodržuje zásady stolování a společenského chování u stolu

Konkretizované učivo :

- inventář pro stolování
- použití inventáře , slavnostní úprava stolu (květinové aranžmá)
- společenské chování u stolu

E –Úklidové práce ve cvičné kuchyni

Konkretizované výstupy žáka :

- ovládá postup při mytí nádobí
- uklízí inventář na určené místo
- udržuje pracovní plochy v čistotě a pořádku
- podílí se na skupinové práci při úklidu kuchyně

Konkretizované učivo :

- mytí nádobí
- úklid inventáře
- mytí pracovních ploch
- úklid kuchyně

F – První pomoc při práci v kuchyni

Konkretizované výstupy žáka :

- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při přípravě pokrmů
- v modelové situaci předvede poskytnutí první pomoci při úrazu

Konkretizované učivo :

- bezpečnost a ochrana zdraví při práci , první pomoc při úrazu

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení , hodnocení pracovních činností , písemný test

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní vyučování

7. ročník(chlapci)

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

Konkretizované výstupy žáka:

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

Konkretizované učivo:

- vlastnosti materiálu, užití v praxi, práce se dřevem (řezání, pilování, broušení, spojování hřebíky, lepení plátování spojování vruty), práce s kovem/drátem (měření, oddělování, ohýbání, pilování), práce s plasty (měření, pilování, broušení, oddělování)
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce, důležité technologické postupy
- technické náčrty a výkresy, technické informace, návody

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Konkretizované výstupy žáka :

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

Konkretizované učivo:

- **základní podmínky pro pěstování** – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy, úklid zahrady
- **zelenina** – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny (výsadba, sklizeň ...)
- **okrasné rostliny** – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin
- **ovocné rostliny** – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení , hodnocení pracovních činností , písemný test

Vzdělávací oblast : **Matematika a její aplikace**

Vzdělávací obor : **Matematika a její aplikace**

5.23. TECHNICKÉ KRESLENÍ volitelný předmět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 8.ročník

5.23. TECHNICKÉ KRESLENÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu Technické kreslení

Předmět *Technické kreslení* má žákům umožnit zvládnout základy technického kreslení potřebné nejen pro další studium, ale především pro praktický život. Žáci by se měli naučit používat pomůcky a materiály pro rýsování, rýsovat tužkou resp. tuží, používat šablony a popisovat technickým písmem, zobrazovat tělesa do roviny a opačně modelovat tělesa ze zadaných obrazců. Předmět vede žáky k přesnosti a pečlivosti, výrazně přispívá k rozvoji prostorové představivosti žáků. Předmět je určen především pro ty žáky, kteří mají zájem o studium technických oborů nebo o učební obory s technickým zaměřením. Předmět *Technické kreslení* navazuje na předmět matematika, který vhodně doplňuje. Je významnou složkou profesní přípravy žáků.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Technické kreslení* je rozdělen na tři tématické okruhy: **Základy rýsování, Zobrazování prostorových útvarů do roviny-promítání a Technické výkresy.**

Vyučovací předmět *Technické kreslení* je volitelný předmět v 8. ročníku, který se vyučuje v 1 hodinové týdenní dotaci. Při realizaci tohoto předmětu by měla být především využívána samostatná aktivní práce žáků při řešení zadaných cvičení a úloh (nejen rýsování, ale i modelování). Vyučující postupně provádí nácvik potřebných činností a vede žáky k řešení úloh i komplexnější povahy. Žáci by měli samostatně vypracovat v průběhu výuky alespoň 3 rysy, které vyhotoví pouze tužkou. Náročnost rysů vyučující přizpůsobí úrovni žáků ve třídě.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Technické kreslení

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení.
- Vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákům.
- Učíme práci s chybou.
- Učíme žáky využívat matematických a technických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace v prostoru.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů (problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva).
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Rozvíjíme kombinatorické a logické myšlení při řešení problémových úloh.
- Při řešení problémových úloh učíme žáky provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledku, volbu správného postupu k řešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému.

Kompetence komunikativní

- Klademe důraz na kulturní úroveň komunikace.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu, vedeme žáky k tomu, aby využívali vhodné symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení.
- Při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu učíme žáky vnímat složitosti reálného světa a porozumět jim z hlediska reálné situace, která vede k sestavení technického modelu.

Kompetence sociální a personální

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu, i práci (význam) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).

Kompetence občanské

- Vychováváme žáky - jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých
- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
 - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích druhým
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
 - Kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního potrestání nepřipouštíme.
 - Vedeme žáky k věcnému řešení problémů.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Technické kreslení

2. stupeň

1) ZÁKLADY RÝSOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- zná pojmenovat druhy čar a umí je narýsovat tužkou
- umí napsat technické písmo od ruky i s užitím šablony
- narýsuje rovnoběžky a kolmice s použitím trojúhelníkových pravítek
- umí narýsovat obdélníky a čtverce
- umí narýsovat pravidelné mnohoúhelníky-pětiúhelník,šestiúhelník,osmiúhelník

Učivo

pomůcky a materiály pro rýsování
druhy čar,technické písmo
základní obrazce

2) ZOBRAZOVÁNÍ PROSTOROVÝCH ÚTVARŮ

Očekávané výstupy

žák

- zná pravidla volného rovnoběžného promítání a umí je použít v praxi
- umí zobrazit krychli, kvádr a hranoly, jehlany, válce a tělesa z nich složených
- rozlišuje náčrt od technického výkresu
- zná pravidla pravouhlého promítání na dvě vzájemně kolmé průmětny
- umí zobrazit sdružené průměty hranolu, válce, jehlanu, kužele a koule, komolého kužele a komolého jehlanu a těles složených z těchto základních těles
- umí sestavit síť těchto těles
- zná pravidla pravouhlého promítání na tři vzájemně kolmé průmětny
- zná pojem nárys, půdorys a bokorys
- umí sestavit sdružené průměty jednoduchých těles(složených ze základních těles)

Učivo

volné rovnoběžné promítání
pravouhlé promítání na dvě vzájemně kolmé průmětny
pravouhlé promítání na tři vzájemně kolmé průmětny
modelování a určování těles podle zadaných dvou nebo tří sdružených průmětů

3) TECHNICKÉ VÝKRESY

Očekávané výstupy

žák

- rozlišuje náčrt od technického výkresu
- umí umístit do výkresu popisové pole a umí ho vyplnit
- zná zásady správného kótování, umí je pojmenovat a prakticky použít v technickém výkresu
- umí sestavit technický výkres tělesa v daném měřítku
- zná rozdíl mezi kótami ve stavebnictví a strojírenství

Učivo

druhy a formáty technických výkresů
měřítko zobrazení
technické zobrazení jednoduchých součástí
kreslení řezů
kótování výkresů ve strojírenství
základní pravidla kótování ve stavebnictví
čtení technických náčrtů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Technické kreslení – 8.ročník

1. Základy rýsování

Konkretizované výstupy žáka :

- umí pojmenovat druhy čar, umí je narýsovat tužkou
- umí napsat technické písmo od ruky i s užitím šablony
- rýsuje rovnoběžky a kolmice s použitím trojúhelníku a pravítek
- umí použít kružítko k zobrazení kružnic a oblouků
- umí sestavit čtverec, obdélník, kružnici

Konkretizované učivo :

- druhy čar
- technické písmo
- jednoduché obrazce

2. Zobrazování prostorových útvarů

Konkretizované výstupy žáka:

- zná pravidla volného rovnoběžného promítání a umí je užít
- umí zobrazit krychli, kvádr, hranoly, válec, jehlan a tělesa z nich složená
- rozlišuje náčrt a technický výkres
- zná a umí použít pravidla pravouhlého promítání na dvě (tři) vzájemně kolmé průmětny
- umí zobrazit sdružené průměty hranolu, jehlanu, válce, kužele, koule a těles složených z nich, komolých těles
- umí sestrojít síť z těchto těles

Konkretizované učivo :

- volné rovnoběžné promítání
- pravouhlé promítání na dvě (tři) vzájemně kolmé průmětny
- modelování těles

3. Technické výkresy**Konkretizované výstupy žáka :**

- rozlišuje a umí použít měřítko zobrazování těles
- rozlišuje náčrt od technického výkresu
- umí umístit do výkresu popisové pole a doplnit ho technickým písmem
- zná zásady správného kótování
- umí sestrojít technický výkres v daném měřítku
- umí přečíst technický náčrt strojírenský i stavební

Konkretizované učivo :

- druhy a formáty technických výkresů
- technické zobrazení jednoduchých součástí
- kótování ve strojírenství
- kótování ve stavebnictví

Způsoby ověřování učiva : ústní zkoušení, písemné testy, písemné prověrky

Vzdělávací oblast : **Člověk a společnost**

Vzdělávací obor : **Výchova k občanství**

5.24. FINANČNÍ GRAMOTNOST

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: 9. ročník

5.5. FINANČNÍ GRAMOTNOST

Charakteristika vyučovacího předmětu Finanční gramotnost

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů člověka nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný člověk se orientuje v problematice peněz a cen, je schopen zodpovědně spravovat osobní rodinný rozpočet včetně zprávy finančních aktiv a závazků s ohledem na měnící se životní situace.

Cílem předmětu *Finanční gramotnost* je rozvíjet finanční dovednosti, naučit žáky finančně myslet, umět aplikovat pravidla, znalosti a postupy v praxi, ve svém životě. Jejich chování by mělo být finančně zodpovědné.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu Finanční gramotnost

Vyučovací předmět *Finanční gramotnost* patří mezi volitelné předměty v 9. ročníku s 1 hodinou dotací týdně. Vzdělávací obsah předmětu je vymezen do čtyř základních okruhů. V tematickém okruhu **Peníze** si žáci osvojují znalosti v tématech hotovostních a bezhotovostních plateb, měny, ceny a inflace.

V tematickém okruhu **Hospodaření** domácnosti se seznamují s osobním a rodinným rozpočtem, pravidly sestavení rozpočtů, finanční rozvahou domácnosti, domácími financemi a právy spotřebitelů. Třetí okruh **Finanční produkty** má za cíl seznámit žáky se základními produkty finančního trhu, s tokem peněz, pojištěním, možnostmi porovnání nabídky finančních produktů a finančním plánování. Žáci se učí na základě vlastních i přejatých zkušeností řešit problémy finančního charakteru. Využívají prostředky výpočetní techniky, zdokonalují se v práci s informačními technologiemi.

Čtvrtý okruh **Majetek, vlastnictví** shrnuje znalosti žáků z předchozích let z výuky OV týkající se majetku a vlastnictví- hmotného i duševního

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Finanční gramotnost

Kompetence k učení

- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělání a za jejich budoucnost
- vedeme žáky k přesvědčení, že důležitější jsou získané znalosti a dovednosti než známka
- na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem vyučovací hodiny,
- na konci hodiny vždy zhodnotíme jejich dosažení
- uplatňujeme individuální přístup žákům
- učíme žáky využívat mezipředmětové vztahy, znalosti z matematiky v praktických činnostech
- učíme žáky práci s chybou

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky nebát se problému, problémy řešit
- podporujeme netradiční způsoby řešení problémů
- podporujeme využívání moderní techniky k řešení problémů
- rozvíjíme logické řešení a návaznost různých částí problémů

Kompetence komunikativní

- klademe důraz na kulturní úroveň komunikace
- vedeme žáky k otevřené komunikaci, přesné formulaci, vyjádření názoru podpořeného logickými argumenty
- vedeme žáky k vnímání složitostí reálného života a schopnosti využívat odbornou pomoc specialistů v oboru Finanční gramotnosti

Kompetence sociální a personální

- podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- učíme žáky pracovat v týmu, vzájemně spolupracovat
- učíme žáky kriticky zhodnotit práci svou i celého kolektivu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vyzýváme žáky ke spolupráci a diskuzi s rodiči

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, dobrou práci vždy oceníme a pochválíme
- důsledně vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví, k plnění povinností a závazků
- cíleně motivujeme žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného budoucího povolání a přiměřeného finančního ohodnocení

Kompetence občanské

- vedeme žáky jako svobodné občany, kteří plní své povinnosti, uplatňují svá práva, respektují práva druhých, dbají na své zdraví, životní prostředí
- vedeme žáky k ochotě a pomoci druhým
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární ani nezdvořilé chování
- vedeme žáky k věcnému řešení problému

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru – Finanční gramotnost

2. stupeň

1) ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti

Učivo

majetek, vlastnictví – formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana, hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví

peníze – funkce a podoby peněz, formy placení

hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing, rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti, význam daní

banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků

výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost

principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh, tvorba ceny, inflace, podstata fungování trhu, nejčastější právní formy podnikání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu : 9. ročník

1. Peníze

Konkretizované výstupy žáka

Konkretizované učivo

A- peníze hotovostní a bezhotovostní

- popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi
- vysvětlí funkci bank a jejich základních služeb
- na příkladech vysvětlí principy hotovostního a bezhotovostního placení
- vysvětlí rozdíly mezi debetní a kreditní kartou
- vysvětlí jejich omezení

B- měna, cena, inflace

- objasní princip tržního hospodářství, vliv nabídky a poptávky na tvorbu cen
- vysvětlí pojmy inflace a deflace
- vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele

- peníze hotovostní a bezhotovostní

- hotovostní placení
- bezhotovostní placení
- debetní a kreditní karta

2. Hospodaření domácnosti

Konkretizované výstupy žáka

- vysvětlí principy rodinného rozpočtu, příjmy, výdaje
- vyjmenuje typy rozpočtu
- na příkladech uvede možnosti nekalých praktik obchodu

Konkretizované učivo

- domácí rozpočet
- sestavení rozpočtu
- vyrovnaný, přebytkový a schodkový rozpočet
- domácí finance
- možnosti ochrany spotřebitele

3. Finanční produkty

Konkretizované výstupy žáka

- Vysvětlí tok financí od státu, přes banky až ke spotřebiteli
- vysvětlí pojem výnosy z finančních produktů
- náklady z produktů půjčování peněz
- vysvětlí rozdíl mezi běžným a spořicí účet, termínovaným vkladem
- zná pojmy stavební spoření
- vyjmenuje možnosti penzijního připojištění
- zná pojmy akcie, podílové listy, dluhopisy
- vysvětlí pojmy hypotéka, americká hypotéka, půjčka, úvěr
- dokáže vysvětlit principy leasingu, splátkového prodeje
- dokáže se orientovat v základních principech pojištění
- umí najít na internetu srovnání nabídek jednotlivých finančních společností

Konkretizované učivo

- toky peněz ve finančních produktech
- náklady s produktů k půjčování peněz
- finanční produkty: běžný účet, spořicí účet, termínovaný vklad, vkladní knížka, stavební spoření, penzijní připojištění, akcie, podílové listy, dluhopisy, hypotéky, úvěry, leasing, pojištění
- porovnání nabídek
- finanční plánování

4. Majetek, vlastnictví

Konkretizované výstupy žáka

- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, způsoby jejich ochrany, uvede příklady

Konkretizované učivo

- majetek a vlastnictví,
- duševní i hmotné vlastnictví
- ochrana majetku, hospodaření s majetkem

6. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

6. 1. PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ

A – způsoby hodnocení výsledků vzdělávání žáků

- u žáků bude hodnoceno chování, vědomosti a dovednosti
- podklady pro hodnocení budou získávány při ústním, písemném zkoušení, vyhodnocením počítačových testů a hodnocením výrobků, výkresů
- ústní zkoušení, zadávání testů a následná klasifikace je provedena veřejně za přítomnosti žáků ve třídě
- klasifikace bude průběžně zapisována do žákovských knížek a učitelé si vedou vlastní přehledy klasifikace
- nejpozději do 31. ledna bude žákům vydán řádné vysvědčení za I. pololetí, v odůvodněných případech je možné vydat x
- nejpozději do 30. června bude žákům vydáno řádné vysvědčení za II. pololetí
- žáci, kteří konají opravnou zkoušku nebo mají odloženou klasifikaci, obdrží výpis z vysvědčení, řádné vysvědčení obdrží po vykonání zkoušky, za I. pololetí nejpozději do konce března, za II. pololetí nejpozději do konce září následujícího roku
- hodnocení výsledků vzdělávání žáků na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm
- u žáků s vývojovými poruchami učení je možno využít na žádost rodičů slovní hodnocení, v případě přestupu na jinou školu, musí být převedeno do klasifikace, vyučující pro potřeby dokumentace školy vypracují hodnocení oběma způsoby
- v posledním roce plnění povinné školní docházky vydá škola (třídní učitel vypracuje) žákovi výstupní hodnocení, toto hodnocení bude vydáno i žákům, kteří se hlásí na střední školy před ukončením povinné školní docházky
- do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci II. pololetí prospěl ze všech povinných předmětů s výjimkou výchovného zaměření, žák I. stupně může opakovat pouze jeden ročník na tomto stupni, žák II. stupně může opakovat pouze jeden ročník na tomto stupni, do vyššího ročníku po splnění této podmínky postupuje bez ohledu na prospěch na konci II. pololetí
- má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správném hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka v souladu se zákonem č. 561/2004, §52
- opravné zkoušky mohou konat žáci, kteří na daném stupni neopakovali ročník a neprospěli nejvýš ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů s výchovným zaměřením, žák může v jednom dni konat jednu opravnou zkoušku, komisi jmenuje ředitel školy, termín konání bude stanoven do 31. srpna, v odůvodnitelných případech může být posunut termín až do 15. září následujícího školního roku v souladu se zákonem č. 561/2004, §53

B – Požadavky na hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků

Hodnocení žáků svými učiteli musí být – jednoznačné, srozumitelné, věcné, všestranné, odborně správné, doložitelné a pedagogicky zdůvodněné. Hodnocena bude úroveň zvládnutí požadavků stanovených v učebních osnovách předmětů, zařazených ve školním vzdělávacím programu.

C – Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků

Z důvodu zajištění podkladů pro hodnocení na vysvědčení, probíhá hodnocení průběžně po celou dobu trvání příslušného pololetí. Hodnocení musí odpovídat všem uvedeným požadavkům.

U žáků budou hodnoceny vědomosti, dovednosti, úroveň slovního a písemného projevu, logické uvažování, samostatnost myšlení při řešení zadaných úkolů, schopnost spolupráce při skupinové práci, stálost pracovního výkonu, připravenost na výuku, schopnost aplikace získaných dovedností a

vědomostí při řešení nových úkolů, schopnost zhodnotit svůj výkon, schopnost využívat výpočetní techniku a odbornou literaturu pro získávání potřebných vědomostí.

D – zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Schopnost sebehodnocení je závislá na úrovni žáků, na jejich vědomostech a dovednostech získaných postupným absolvováním jednotlivých ročníků. Učitelé respektují věkové, osobnostní a rozumové zvláštnosti žáků – individuálně přistupují k integrovaným žákům. Žáci hodnotí svůj slovní a písemný projev, zvládnutí znalostí a dovedností ve srovnání se svými vrstevníky při individuálních i skupinových činnostech a jsou vedeni k hodnocení výkonu svých spolužáků. Vyučující je povinen seznámit žáky s kritérii pro jednotlivá hodnocení. Sjednocení požadavků je předmětem jednání metodického sdružení a předmětových komisí.

E- Pravidla pro hodnocení chování žáků

Výchovná opatření:

Žák obdrží pochvalu třídního učitele nebo ředitele školy za vzorné plnění školních povinností, reprezentaci školy na soutěžích nebo za záslužný čin. Záznam o pochvale bude proveden do katalogového listu, žákovské knížky a na vysvědčení za příslušné pololetí. Ředitelské pochvaly jsou projednány v pedagogické radě, pochvaly třídního učitele jsou oznámeny a projednány s ředitelem školy. Pochvala ředitele školy může být ve výjimečných případech doplněna věcným darem.

Při porušení ustanovení školního řádu lze uložit žákovi:

11. napomenutí třídního učitele

12. důtku třídního učitele nebo ředitele školy

Při posuzování stupně se vychází ze závažnosti provinění v oblasti vzájemných vztahů mezi spolužáky, připravenosti pomůcek a vypracování úkolů na vyučování, chování k pracovníkům školy a dodržování hygienických zásad.

Ředitelské důtky projednává a schvaluje pedagogická rada, třídní důtky a napomenutí oznámí třídní učitel řediteli školy.

Záznam bude proveden do žákovské knížky a katalogového listu (od 1. 9. 05 do matriky školy). Na vysvědčení se záznam neprovádí.

Bodové hodnocení pro výchovná opatření :

1. zapomenutí pomůcky 1 bod

2. poznámka v ŽK 2 body

Bodové rozmezí : 15 – 24 bodů – důtka třídního učitele

25 – 34 bodů – důtka ředitele školy

35 a více bodů – dvojka z chování

Pokud na konci 1. nebo 2. pololetí celkový součet bodů přesáhne 70, bude navržena dvojka z chování a při 90 a více bodech bude navržena trojka z chování. Hodnocení bude vycházet z komplexního posouzení všech výše uvedených podmínek.

F – Hodnocení chování žáků na vysvědčení

Hodnocení se týká chování žáků ve škole i na mimoškolních akcích pořádaných školou. Žák bude hodnocen známkou **1** – velmi dobré, v případě bezproblémového dodržování ustanovení školního řádu (ukázněný, připravený na vyučování, s dobrým vztahem ke spolužákům a zaměstnancům školy atd.).

Známkou **2** – uspokojivé bude hodnoceno chování žáka, který v hodinách nebo o přestávkách po napomenutí opakovaně porušuje školní řád např. - nepřipravenost na vyučování (zapomínání pomůcek nevypracované domácí úkoly), drobná šikana spolužáků, odmítnutí při jednání se zaměstnanci školy, krátkodobá jednorázová neomluvená nepřítomnost na vyučování do 10 hodin, drobná krádež věcí spolužákům nebo zaměstnancům školy do hodnoty 100,- Kč, kouření v budově školy.

Známkou **3** – neuspokojivé bude hodnoceno chování žáka, který hrubým způsobem opakovaně porušuje školní řád např. - urážlivé slovní napadení zaměstnance školy, záměrný fyzický útok na

spolužáky nebo zaměstnance, držení, používání a distribuce návykových látek v budově školy a na akcích pořádaných školou, opakovaná neomluvená nepřítomnost na vyučování – více než 10 hodin, projev rasové a náboženské nesnášenlivosti hrubě porušující práva spolužáků, krádež cenných věcí spolužáků nebo zaměstnanců školy převyšující částku 100,- Kč.

Hodnocení chování žáků na vysvědčení bude předmětem jednání pedagogické rady, která svým hlasováním schválí udělení známky uspokojivé nebo neuspokojivé.

G – Způsoby hodnocení vzdělávání žáka na vysvědčení

Stupně hodnocení prospěchu v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií

Stupně hodnocení prospěchu

1. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- 1 – výborný,
- 2 – chvalitebný,
- 3 – dobrý,
- 4 – dostatečný,
- 5 – nedostatečný.

Jestliže je žák z výuky některého předmětu v prvním nebo ve druhém pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo "uvolněn(a)".

2. Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření,
- předměty s převahou praktických činností a
- předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

3. Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci.

Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné předměty a matematika.

Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
- aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu,
- kvalita výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje

samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření.

K těmto předmětům patří pracovní vyučování, pracovní činnosti.

Při klasifikaci v předmětech uvedených v s převahou praktického zaměření v souladu s požadavky učebních osnov se hodnotí:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
- kvalita výsledků činností,
- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,

- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, náradí a měřidel.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, náradí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, náradí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, náradí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, náradí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a náradí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova, rodinná, občanská a tělesná a výchova.

Žák se v tělesné výchově při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.

Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Na vysvědčení u žáků prvního stupně je stupeň prospěchu vyjádřen číslicí.

Na vysvědčení u žáků druhého stupně je stupeň prospěchu vyjádřen slovně.

Slovní hodnocení vyjadřuje úroveň vzdělání ve vztahu k požadavkům osnov v daném předmětu, osobnostním a zdravotním předpokladům žáka. Hodnotí se píle a přístup k probírané látce. Pro další vývoj žáka se uvedou doporučující opatření, předcházející případný neúspěch při zvládnutí požadavků v daném předmětu.

Oba způsoby hodnocení je možno na vysvědčení kombinovat.

Pro záznam stupně klasifikace do katalogových listů nebo školní matriky se slovní hodnocení vyjádří též číslicí. Slovní hodnocení bude použito u integrovaných žáků na žádost rodičů.

H – Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni

a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré, v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 1 písm. e),

b) prospěl (a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,

c) neprospěl (a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

Výsledky práce v zájmových útvarech se hodnotí motivačním diplomem.

CH- Opravné zkoušky

Právo konat opravnou zkoušku mají žáci, kteří neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů, mimo předmětů výchovného zaměření. Z výchovných předmětů, ve kterých byl prospěch nedostatečný, žák opravné zkoušky nekoná. Tento důvod nemůže být příčinou opakování ročníku. Žák, který neprospěl ze tří a více povinných předmětů (mimo předměty výchovného zaměření), neprospěl u opravných zkoušek nebo se k opravným zkouškám nedostavil a z tohoto důvodu byl hodnocen nedostatečně, ročník opakuje. V případě, že na daném stupni opakoval ročník, postoupí do vyššího ročníku bez ohledu na prospěch – opravné zkoušky nekoná. Termín opravných zkoušek stanoví ředitel školy v termínu do 31. 8., v odůvodnitelných případech do 15. 9. Zkušební komisi jmenuje ředitel školy. Do doby absolvování opravné zkoušky bude žákovi vydáno vysvědčení s nedostatečným prospěchem s udáním termínu konání opravné zkoušky. Nové vysvědčení bude žákovi vydáno po absolvování opravných zkoušek. Termín vydání vysvědčení bude totožný s datem poslední opravné zkoušky.